

सत्यमेव जयते

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਰਿਪੋਟ

ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ

(ਸਮਾਜਿਕ, ਆਮ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ)

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ

लोकहितार्थ सत्यनिष्ठा
Dedicated to Truth in Public Interest

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਨੰ. 2

**ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ
ਦੀ ਰਿਪੋਟ**

**ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ
(ਸਮਾਜਿਕ, ਆਮ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ)**

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ

**ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ
ਸਾਲ 2020 ਦੀ ਰਿਪੋਟ ਨੰ. 2**

ਵਿਸ਼ਾ ਸਾਰਣੀ

ਵੇਰਵੇ	ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ	
	ਪੈਰਾ	ਪੰਨਾ ਨੰ:
ਮੁੱਖ-ਬੰਧ		vii
ਝਲਕ		ix-xi
ਭੂਮਿਕਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ		
ਸਧਾਰਣ	1-2	1-2
ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਢਾਂਚਾ	3-4	2-3
ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ	5-6	4
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼	7-9	5-6
ਖੰਡ - I		
ਅਧਿਆਇ-I ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ		
ਭੂਮਿਕਾ	1.1-1.3	7-9
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਵੇਸ਼, ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਣ	1.4	9
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼	1.5	10
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ	1.6	10-12
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਨ	1.7	12-13
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ	1.8	13
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ	1.9- 1.21.4	14-27
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ	1.22	27-28
ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰੋ	1.23	28
ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ	1.24-1.26	28-30
ਅਧਿਆਇ - II ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ		
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ		
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਵਿੱਚ ਰੀਸਟਰਕਚਰਡ ਐਕਸਿਲਰੇਟਿਡ ਪਾਵਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਫਾਰਮਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ	2.1	31-45
ਐਚ ਟੀ/ ਈ ਐਚ ਟੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਘੱਟ ਮੰਗ	2.2	45-46
ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਉਚਿਤ ਤਰਫਦਾਰੀ	2.3	46-48
ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ	2.4	49-52
ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ	2.5	52-54

ਡਿਪਾਜਿਟ ਕਾਰਜ ਤੇ ਅਮਲ	2.6	54-55
ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ	2.7	55-57
ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ	2.8	57-58
ਫੀਡਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨਾ	2.9	59-60
ਖੰਡ - II		
ਅਧਿਆਇ - III		
ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ		
ਭੂਮਿਕਾ	3.1-3.2	61-62
ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿਚ ਨਿਵੇਸ਼	3.3-3.4	62-63
ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਵੇਸ਼, ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਣ	3.5	63
ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ	3.6	63-65
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਣ	3.7	65-66
ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ	3.8-3.8.2	66-68
ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਪਰੇਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ	3.9	68-69
ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖੇ ਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ	3.10	69
ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ	3.11-3.22	69-80
ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ	3.23	81
ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ	3.24-3.25	81-83
ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰੇ	3.26	83
ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ	3.27-3.28	83-84
ਅਧਿਆਇ - IV		
ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ		
ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ		
ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ	4.1	85-116
ਅਧਿਆਇ - V		
ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ		
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ		
ਕਸਟਮ ਮਿਟਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ	5.1	117-119
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ		
ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ	5.2	120-121

ਐਫ ਸੀ ਆਂਈ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ	5.3	122-123
ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਘੱਟ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ	5.4	123-124
ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਇਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ		
ਝੋਨੇ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਝੋਨੇ ਦਾ ਗਬਨ	5.5	124-127

ਅਨੁਲੱਗ

ਅਨੁਲੱਗ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ	
		ਪੈਰਾ	ਪੰਨਾ ਨੰ:
1	ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਤੀ ਸਿੱਟੇ	1.9, 1.10 ਅਤੇ 1.14	129
2	ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	1.13	130
3	ਸੋਧੀ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਨਾ-ਵਸੂਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	2.2	131
4	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	3.3 ਅਤੇ 3.23	132-137
5	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	3.7	138-141
6	ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	3.8.1	142
7	ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਤੀ ਸਿੱਟੇ	3.11 ਅਤੇ 3.12	143-147
8	ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਵਿੱਚ 2010-11 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	3.15	148-150

9	ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ	4.1.8	151-154
10	ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਖਾਲੀ/ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ/ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਉਤਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	4.1.8	155-156
11	ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਿਟਡ ਦੇ 2014-18 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜੀ ਸਿਟੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ	4.1.16.1	157-158

ਮੁੱਖ-ਬੰਧ

ਇਹ ਰਿਪੋਰਟ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ (ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 2013 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਦੇ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਸੋਧੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ (ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ) ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੇ ਅਫਸਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਹੋਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਆਪਣੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣਵੀਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਕਰਤੱਵ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 19-ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਸੀ ਏ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਸਬੰਧਤ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਦੋ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸੀ ਏ ਜੀ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਹੈ।

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਉਲੇਖ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਅਜਿਹੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਹਨ ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਸਨ, ਪ੍ਰੰਤੂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਛਲੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ, ਸਾਲ 2018-19 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਆਡਿਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡਜ਼ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

* ਜੇਕਰ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਦੇਹ ਹੋਵੇ, ਅੰਗ੍ਰੇਜ਼ੀ ਕਥਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ।

इलक

ਝਲਕ

ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ 14 ਪੈਰੇ ਅਤੇ ਇਕ “ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ” ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਅਸਰ ₹ 1,226.91 ਕਰੋੜ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਪਰਿਣਾਮਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁੱਝ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ:

1. ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ 52 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, 45 ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (19 ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਨ। ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ₹ 72,923.70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਟਰਨਓਵਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਅਤੇ ₹ 14,558.90 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ। ਇਹ ਟਰਨਓਵਰ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਡੀ ਪੀ) ਦੇ 13.97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹ 5,21,861 ਕਰੋੜ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀ ਅਨੁਮਾਨ ਤੇ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।

ਉੱਨੀ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਤੋਂ 28 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 56.20 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਪੂੰਜੀ (₹ 24.13 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 32.07 ਕਰੋੜ) ਸਨ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, 52 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ (ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ) ₹ 1,04,181.06 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ₹ 88,418.57 ਕਰੋੜ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ।

(ਪੈਰਾ 1, 2 ਅਤੇ 8)

2. ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ

ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਪੰਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਪੰਜ ਲੇਖੇ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਚਾਰ ਲੇਖੇ ਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁੱਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ, 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕਮਾਇਆ।

(ਪੈਰਾ 1.8, 1.14 ਅਤੇ 1.15)

ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ

ਛੱਬੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ 36 ਲੇਖੇ ਜਿਸ ਵਿੱਚ 2018-19 ਤੱਕ ਪੰਜ ਲੇਖੇ ਸੀ, ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਏ। ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਨਵੀਨਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, 11 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਰ ਚੁੱਕਾ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਉੱਤੇ

ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭਾਸ਼ ਦੇਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ 13 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ਼ ਤਿੰਨ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ₹ 1.67 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਭਾਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

(ਪੈਰਾ 3.8.1, 3.16 ਅਤੇ 3.17)

3. ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ

ਅਧਿਆਇ-II ਉੱਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿਪਣੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 529.64 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਸਨ। ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਤੀਜੇ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

- ਕੰਪਨੀ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਭਾਗ-ਅ ਦੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ₹ 179.11 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ₹ 116.07 ਕਰੋੜ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੇਗੀ।

(ਪੈਰਾ 2.1.3.4)

- ਸਕੀਮ ਨੇ 47 ਕਸਬੇ ਜੋ ਅਮਲ ਅਧੀਨ ਸਨ ਵਿੱਚੋਂ 22 ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਘਾਟਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੀਚਾ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 21 ਅਤੇ 19 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਟੀਚੇ ਪੱਧਰ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਕਾਰਨ ₹ 205.93 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 2.1.3.9 ਅਤੇ 2.1.3.10)

- ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਨੂਯਲ 2018 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਆਰਕ ਫਰਨੇਸ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਛੂਟ ਦੇਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 12.77 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 2.3)

- ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰਾਜੈਕਟ ਦੀ ਸਟੇਜ-II ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕ ਕਲੀਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਨਾ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ₹ 15.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 2.4)

4. ਗੈਰ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ

ਸਾਲ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਜਦੋਂ ਕਿ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 623.34 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਮੁੱਖ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪਰਿਣਾਮ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਮੀਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਭੂਮੀ ਬੈਂਕ ਦੀ ਰਚਨਾ ਲਈ ਪਰਿਪੇਖ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

(ਪੈਰਾ 4.1.6.1)

- ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਏ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਅਣਵਿਕਸਿਤ ਜਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 138.99 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 4.1.7.2 (i) ਅਤੇ 4.1.7.2 (ii))

- ਤਿੰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1,197.64 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 4.1.8)

- ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਣ ₹ 432.77 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

(ਪੈਰਾ 4.1.10)

- ‘ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਫਾਰ ਐਕਸਪੋਰਟ’ ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ₹ 13.07 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਗੈਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਰਤੋਂ, ₹ 1,650 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ 22,250 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

(ਪੈਰਾ 4.1.15.2)

ਅਧਿਆਇ-V ਵਿੱਚ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੁਖ ਪ੍ਰਿਣਾਮ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

- ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2013 ਲਈ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਖਰੀਦ ਅਧੀਨ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਅਕਾਊਂਟ ਫਾਰ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 28.15 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 5.2)

- ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਸਦੀਕ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ₹ 1.67 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 5.3)

ਭੂਮਿਕਾ

**ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ
ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ
ਕਾਰਜਵਿਧੀ**

ਭੂਮਿਕਾ

ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ

ਸਪਾਰਟ

1. ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਜੀ ਸੀ ਓ ਸੀ) ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਪਾਰਕ ਕਿਸਮ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਸਥਾਨ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ 52 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਚਾਰ¹ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ, 45 ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (19² ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ) ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਜੀ ਸੀ ਓ ਸੀਜ਼, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ³ ਕੰਪਨੀ ਸਟਾਕ ਐਕਸਚੇਂਜ ਵਿੱਚ ਸੂਚੀਬੱਧ ਸੀ। ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ⁴ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 248 (5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਢ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2. 30 ਸਤੰਬਰ, 2019 ਨੂੰ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਇਸ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1 : ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਿਸਮ	ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਸੰਖਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਰਿਪੋਟਿੰਗ ਅਵਧੀ ⁵ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ				ਕੁੱਲ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਬਕਾਏ ਹਨ (ਕੁੱਲ ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਲੇਖੇ)
		2018-19 ਤੱਕ ਦੇ ਲੇਖੇ	2017-18 ਤੱਕ ਦੇ ਲੇਖੇ	2016-17 ਤੱਕ ਦੇ ਲੇਖੇ	ਕੁੱਲ		
ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ⁶	29	8	13	6	27	21 (30)	
ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ	4	1	2	1	4	3 (4)	
ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼	33	9	15	7	31	24 (34)	

¹ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ।

² ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਉਹ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਚਲਾਉਣੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ।

³ ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ।

⁴ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ।

⁵ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ।

⁶ ਸਰਕਾਰੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (5) ਅਤੇ 139 (7) ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ	19	2	2	0	4	17 (216)
ਕੁੱਲ	52	11	17	7	35	41 (250)

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ ₹ 72,923.70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਟਰਨਓਵਰ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ। ਇਹ ਟਰਨਓਵਰ 2018-19 ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਡੀ ਪੀ) ਦੇ 13.97 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹ 5,21,861 ਕਰੋੜ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤਾਂ ਅਤੇ ਐਡਵਾਂਸ ਅਨੁਮਾਨ ਤੇ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ। ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਆਪਣੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੁੱਲ ₹ 14,558.90 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਲਗਭਗ 45,227 ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਰਤੀ ਕੀਤੇ ਹੋਏ ਸਨ।

ਇੱਥੇ ਉਨੀ⁷, ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਹਨ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਤੋਂ 28 ਸਾਲਾਂ ਤਕ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 56.20 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ (₹ 24.13 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 32.07 ਕਰੋੜ) ਹਨ। ਇਹ ਇਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਖੇਤਰ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼, ਰਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਦਾਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਢਾਂਚਾ

3. ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਵਿਧੀ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 2013 (ਐਕਟ 2013) ਦੀ ਧਾਰਾ 139 ਅਤੇ 143 ਵਿੱਚ ਦੱਸੀ ਗਈ ਹੈ। ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(45) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ਕਿ ਕੋਈ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਜਿਹੜੀ ਅਜਿਹੀ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸਦਾ ਨਿਯੰਤਰਨ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਜੀ ਸੀ ਓ ਸੀ) ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 139(5) ਅਤੇ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (5) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਇਕ ਸੌ ਅੱਸੀ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 139 (7) ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾ ਲੇਖਾ

⁷ ਅਨੁਲੱਗ-4 ਵਿੱਚ ਲੜੀ ਨੰ 22 ਤੋਂ 26 ਤੱਕ, 30 ਤੋਂ 43 ਤੱਕ।

ਪਰੀਖਕ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਵਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ - ਅੰਦਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਜੇ ਉਕਤ ਅਵਧੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਜਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਅਗੇ, ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਧਾਰਾ 139 ਦੀ ਉਪ ਧਾਰਾ (5) ਜਾਂ ਉਪ ਧਾਰਾ (7) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝੇ ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਇਕ ਹੁੱਕਮ ਦੁਆਰਾ ਕਰਵਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੇ (ਡਿਊਟੀਆਂ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੇ ਉਪਬੰਧ ਉਸ ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਤਰਾਂ, ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸਦਾ ਨਿਯੰਤਰਨ ਜਾਂ ਮਲਕੀਅਤ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਅਤੇ ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਇਕ ਜਾਂ ਵੱਧ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਕੋਲ ਹੋਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 31 ਮਾਰਚ 2014 ਤੋਂ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ, 1956 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇਗੀ।

ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

4. ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 2(45) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ) ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 139(5) ਜਾਂ (7) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 143(5) ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਸਮੇਤ, ਹੋਰ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣਾਂ ਦੀ, ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 143 (6) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸੱਠ ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੋਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਨਿਗਮ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਪੀ. ਐਸ. ਯੂਜ਼. ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

ਸਮੇਂ ਤੇ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ

5. ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 394 ਅਤੇ 395 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕਿਸੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਅਤੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਉਸਦੀ ਸਲਾਨਾ ਜਨਰਲ ਮੀਟਿੰਗ (ਏ ਜੀ ਐਮ) ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਿਆਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਹੋ ਸਕੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਦਨ ਜਾਂ ਦੋਨੋਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦੀ ਇਕ ਕਾਪੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਉਤੇ ਜਾਂ ਪੂਰਕ ਵੱਜੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਖਣੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਗਭਗ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਰਾਜ ਦੇ ਕਨਸੋਲੀਡੇਟਿਡ ਫੰਡ ਵਿਚੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਨਤਕ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 96 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੈਲੇਂਡਰ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਾਰੀ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਏ ਜੀ ਐਮ ਕਰਵਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿ ਇਕ ਏ ਜੀ ਐਮ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਦੀ ਤਰੀਕ ਵਿੱਚ 15 ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਅੱਗੇ, ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 129 ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤਾ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਉਕਤ ਏ ਜੀ ਐਮ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 129 (7) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਐਕਟ 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 129 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਣਗੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਜੁਰਮਾਨਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਕੈਦ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

6. ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਉਪਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਬੋਰਡ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਨਿਦੇਸ਼ਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵੀ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਨਿਗਮਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਪਰੇਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਐਕਟ 2013, ਦੀ ਧਾਰਾ 394 ਦੇ ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਜਿਵੇਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਐਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀਆਂ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੇ (ਡਿਊਟੀਆਂ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ) ਐਕਟ, 1971 ਦੀ ਧਾਰਾ 19 ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼

7. ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਦਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਤਿੰਨ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੈ :

- ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ - ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ ਯੋਗਦਾਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਵੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ - ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਨੁਦਾਨਾਂ ਅਤੇ ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਗਰੰਟੀਆਂ- ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਵੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

8. ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ (ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਹੋਰ) ਦਾ ਸਾਰ ਸਾਰਣੀ 2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2 : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼

ਖੇਤਰ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ		ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ		ਜੋੜ	ਨਿਵੇਸ਼ ⁸ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)						ਜੋੜ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)		
						ਇਕਵਟੀ			ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			ਅਨੁਦਾਨ/ ਉਪਦਾਨ ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਹੋਰ
	ਕਾਰਜ ਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜ ਸ਼ੀਲ	ਕਾਰਜ ਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜ ਸ਼ੀਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਹੋਰ	ਜੋੜ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਹੋਰ	ਜੋੜ				
ਊਰਜਾ	5	-	-	-	5	6,687.35	23.00	6,710.35	15,662.13	13,128.45	28,790.58	38,211.76	60,561.24	13,151.45
ਵਿੱਤ	1	3	2	-	6	170.61	62.09	232.70	9.99	718.34	728.33	50.41	231.01	780.43
ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ	8	3	1	-	12	409.81	19.11	428.92	15,911.62	113.42	16,025.04	2,326.21	18,647.64	132.53
ਹੋਰ	15	13	1	-	29	478.80	43.37	522.17	8,329.54	1,654.71	9,984.25	170.34	8,978.68	1,698.08
ਜੋੜ	29	19	4	-	52	7,746.57	147.57	7,894.14	39,913.28	15,614.92	55,528.20	40,758.72	88,418.57	15,762.49

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਸੂਚਨਾ ਤੋਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

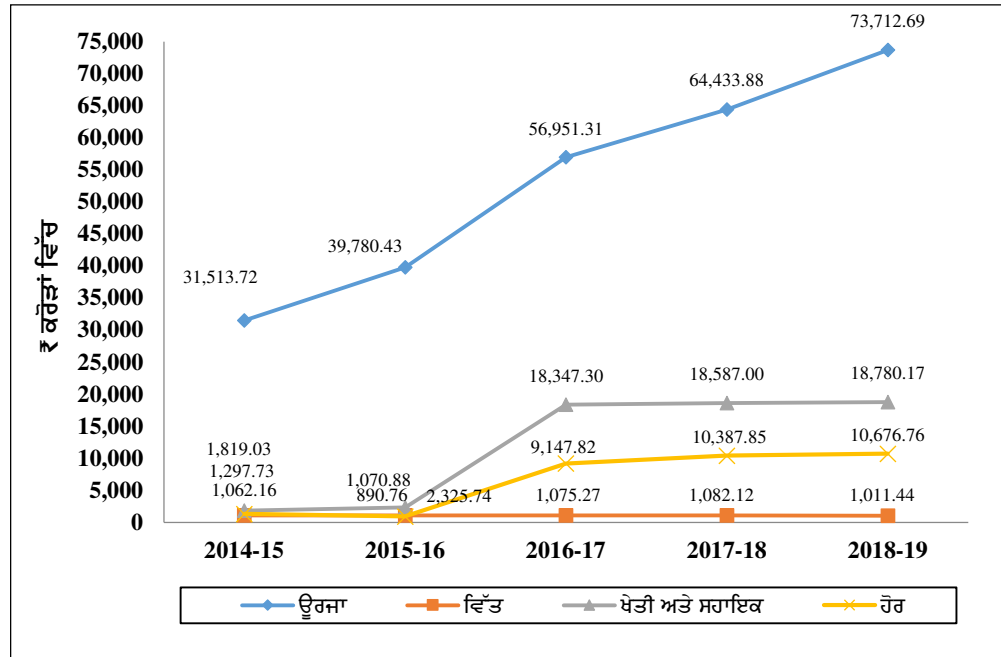
₹ 40,758.72 ਕਰੋੜ ਦੇ 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 38,211.76 ਕਰੋੜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਨੂੰ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਸਪਲਾਈ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ₹ 465.32 ਕਰੋੜ (₹ 2,546.96 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ) ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਸੰਚਾਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਜੋਰ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਊਰਜਾ ਅਤੇ ਖੇਤੀ ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਖੇਤਰਾਂ ਤੇ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ₹ 68,488.42 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹ 42,198.97 ਕਰੋੜ (61.62 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ₹ 16,961.14 ਕਰੋੜ (24.77 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ।

⁸ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

9. 31 ਮਾਰਚ 2015 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੇਠਲੇ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਚਾਰਟ 1 : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਉੱਚੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਵੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਿਪੋਟ ਦੇ ਭਾਗ I⁹ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅਤੇ ਰਿਪੋਟ ਦੇ ਭਾਗ II¹⁰ ਵਿੱਚ 47 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ।

⁹ ਭਾਗ-I ਵਿੱਚ ਆਧਿਆਇ-I (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ) ਅਤੇ ਆਧਿਆਇ-II (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

¹⁰ ਭਾਗ-II ਵਿੱਚ ਆਧਿਆਇ-III (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ), ਆਧਿਆਇ-IV (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੀ ਕਾਰਜ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ) ਅਤੇ ਆਧਿਆਇ-V (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

ਖੰਡ - I

ਅਧਿਆਇ - I
ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ
ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ
ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ

ਖੰਡ - I

ਅਧਿਆਇ - I

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ

1. ਭੂਮਿਕਾ

1.1 ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦਾ ਨਾਜ਼ੁਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਹ ਖੇਤਰ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਡੀ ਪੀ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਵਾਧਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੰਜ¹ ਅਦਾਰੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ² ਨੇ ਅਜੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਣੀਆਂ ਹਨ। ਪੰਜ ਵਿੱਚੋਂ, ਤਿੰਨ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਜੀ ਪੀ ਐਲ, ਪੀ ਜੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਟੀ ਜੀ ਐਲ) ਊਰਜਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ, ਇੱਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਦੋਵੇਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ) ਸੰਚਾਰ ਗਤੀਵਿਧੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ³ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਦੋਂਕਿ ਹੋਰ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹੋਲਡਿੰਗ ਪੀ ਐਸ ਯੂ/ਸਰਕਾਰੀ ਸੰਗਠਨ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 1.1 : ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿਰੁਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਟਰਨਓਵਰ	22,270.15	23,589.08	24,763.66	29,880.88	32,040.21
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਅਨੁਮਾਨ ਤੇ)	3,49,826.00	4,08,815.00	4,27,297.00	4,77,482.00	5,21,861.00
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਟਰਨਓਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	6.37	5.77	5.80	6.26	6.14

ਸਰੋਤ: ਟਰਨਓਵਰ ਅੰਕੜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ 30 ਸਤੰਬਰ ਨੂੰ ਐਂਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ ਅਤੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਅੰਕੜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਅੰਕੜਾ ਸੰਗਠਨ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

¹ ਗਿਰਦੜਬਾਗ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ (ਜੀ ਪੀ ਐਲ), ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਜੀ ਐਲ) ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਥਰਮਲ ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਟੀ ਜੀ ਐਲ)

² ਜੀ ਪੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਟੀ ਜੀ ਐਲ

³ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰੰਤਰ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ 2014-19 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ 4.98 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 20.66 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਸੇ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ 4.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 16.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਿਹਾ। ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਦਾ ਇੱਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ 10.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਿਕਾਸ ਦਰ 9.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਘੱਟ ਗਿਆ। 2014-15 ਵਿੱਚ ਇਹ 6.37 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 6.14 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 31 ਮਾਰਚ 2016 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਦੇ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ ਅਦਾਰੇ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਤੇ ₹ 1,501.05 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਘਾਟੇ ਦਾ ਭਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ, ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ₹ 11,594.85 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ। ਊਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐਮ ਓ ਪੀ), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਰਾਜ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀ ਊਰਜਾ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਡਿਸਕੋਮਜ਼) ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਓ ਲਈ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੋਮ ਐਸ਼ੋਰਿਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਇੱਕ ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ (20 ਨਵੰਬਰ 2015)। ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ-ਰਾਜ ਦੀ ਊਰਜਾ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀ (ਡਿਸਕੋਮ) ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵੀ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

1.2 ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਊਰਜਾ ਦੀ ਮੰਗ, ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਸਥਿਤੀ

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਊਰਜਾ ਦੀ ਪੀਕ ਮੰਗ, ਇਸਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਦਾਰੇ-ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.2 : ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੇ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਸਾਲ	ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਸਥਾਪਿਤ ਸਮਰੱਥਾ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਵਿੱਚ)	ਪੀਕ ਮੰਗ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਵਿੱਚ)	ਊਰਜਾ ਦੀ ਉਪਲੱਬਧਤਾ (ਐਮ ਡਬਲਿਊ ਵਿੱਚ)	ਪੀਕ ਮੰਗ ਤੋਂ ਉਪਰ ਟਾਈ ਅਪ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਊਰਜਾ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ-ਸ਼ਤਤਾ	ਕੁੱਲ ਊਰਜਾ ਸਪਲਾਈ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਊਰਜਾ (ਐਮ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ)	ਕੁੱਲ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹਿੱਸਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2014-15	11,018	10,155	10,155	0	48,380	18,874	39.01
2015-16	11,996	10,852	10,852	0	50,353	16,155	32.08
2016-17	13,961	11,408	11,408	0	53,167	13,277	24.97
2017-18	13,391	11,705	11,705	0	55,012	13,441	24.43
2018-19	13,466	12,638	12,638	0	55,262	11,343	20.53

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਆਪਣੀ ਪੀਕ ਮੰਗ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮਰੱਥ ਰਿਹਾ। ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੇ ਹੋਰ ਊਰਜਾ ਉਤਪਾਦਕਾਂ ਨਾਲ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤੇ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਕੁੱਲ ਊਰਜਾ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦਾ

ਆਪਣੀ ਉਤਪਾਦਿਤ ਉਰਜਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਨਿਰੰਤਰ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਵਪਾਰਕ ਪਹਿਲੂਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਵਿਗਾੜ ਕਾਰਨ ਹੈ।

1.3 ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਗਠਨ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਬੋਰਡ (ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ) ਦੀ ਅਨਬੰਡਲਿੰਗ ਅਤੇ ਕੰਮਕਾਰ, ਅੰਡਰਟੇਕਿੰਗਾਂ, ਜਾਇਦਾਦ, ਸੰਪਤੀਆਂ, ਹੱਕਾਂ, ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਉਤਰਾਧਿਕਾਰੀ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਰਜਾ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ) ਵਿੱਚ ਤਬਾਦਲੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਸੁਧਾਰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਸਕੀਮ, 2010 (ਸਕੀਮ) ਬਣਾਈ ਗਈ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2010)। ਇਹ ਦੋ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ 16 ਅਪ੍ਰੈਲ 2010 ਤੋਂ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਅਤੇ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਅਤੇ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (₹ 6,687.26 ਕਰੋੜ⁴ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਦੇ ਪੁਨਰ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੇ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਦੇ ਬਣਦੇ ₹ 10,180.35 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸੰਚਿਤ ਘਾਟਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ, ₹ 10,620.49 ਕਰੋੜ⁵ ਦੇ ਬਣਾਏ ਪੂੰਜੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਸਮੇਤ), ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਪੂਰਣ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ ਦੋ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ (ਜੀ ਪੀ ਐਲ), ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ, ਹੁਣ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰਪਜ਼ ਵਹੀਕਲ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਲ 2008 ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਥਰਮਲ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਟੀ ਜੀ ਐਲ) 2013-14⁶ ਵਿੱਚ ਬਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਇਕਵਟੀ ਨਹੀਂ ਲਗਾਈ। ਇੱਕ ਹੋਰ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀ ਕੰਪਨੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਂ ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਡ ਹੈ, 1998 ਵਿੱਚ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸਦੀ ਪੂਰੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਉਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀ (ਪੇਡਾ) ਦੇ ਕੋਲ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸਨ।

ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਵੇਸ਼, ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀਕਰਣ

1.4 ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸਹਾਇਕ/ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਪੁਨਰਗਠਨ/ਨਿੱਜੀਕਰਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਡਾਇਰੈਕਟੋਰੇਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ (ਜੁਲਾਈ 2002)। ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

⁴ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ (₹ 6,081.43 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ (₹ 6,05.83 ਕਰੋੜ)।

⁵ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ (₹ 8,772.66 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ (₹ 1,847.83 ਕਰੋੜ)।

⁶ ਕੰਪਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸੂਚਨਾ 2014-15 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਸੀ।

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼

1.5 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1.3 : ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਗਤੀਵਿਧੀ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼

ਗਤੀਵਿਧੀ	ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਨਿਵੇਸ਼ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)							
		ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀ ਇਕਵਟੀ	ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਇਕਵਟੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ	ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ	ਹੋਰਾਂ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ	ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ (ਜੀ ਓ ਪੀ)	ਕੁੱਲ
ਊਰਜਾ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਵੰਡ	4	6,081.47	23.00	15,662.13	8,362.42	21,743.60	8,385.42	38,211.76	68,340.78
ਊਰਜਾ ਦਾ ਸੰਚਾਰ	1	605.88	--	--	4,766.03	605.88	4,766.03	--	5,371.91
ਕੁੱਲ	5	6,687.35	23.00	15,662.13	13,128.45	22,349.48	13,151.45	38,211.76	73,712.69

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਾਇਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ (ਇਕਵਟੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ) ₹ 73,712.69 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ 9.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਇਕਵਟੀ, 39.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ 51.84 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਏ ਫੰਡ 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਸਨ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਕੁਲ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ₹ 28,790.58 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ 54.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹ 15,662.13 ਕਰੋੜ) ਸਨ, ਜਦੋਂਕਿ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 45.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹ 13,128.45 ਕਰੋੜ) ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇਣਯੋਗ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ (75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਉਧਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ।

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ

1.6 ਜੀ ਓ ਪੀ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰੂਪਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ । ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਪਿੱਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ, ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ, ਵੱਟੇ ਖਾਤੇ

ਪਾਏ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵੱਲ ਬਜਟਰੀ ਖਰਚੇ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1.4 : ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

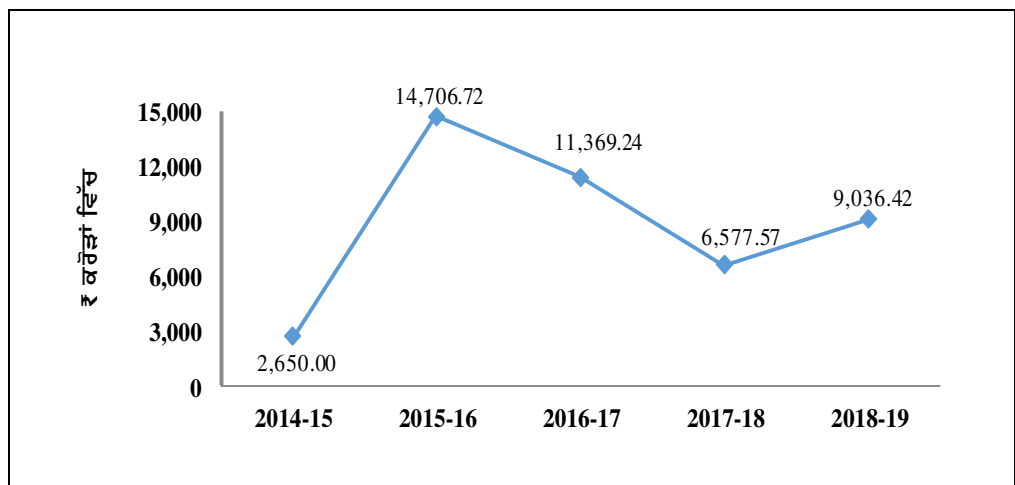
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ ⁷	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19	
	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ
(1) ਇਕਵਟੀ ਪੂੰਜੀ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
(2) ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ (ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ⁸)	0	0	1	9859.72	1	5,768.54	0	0	0	0
(3) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ	1	2,650.00	1	4,847.00	1	5,600.70	1	6,577.57	1	9,036.42
ਕੁੱਲ (1)+(2)+(3)		2,650.00		14,706.72		11,369.24		6,577.57		9,036.42
ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵੱਟੋ ਖਾਤੇ ਪਾਈ ਗਈ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ	2	4,461.31	2	6,248.28	2	1,993.26	2	1,879.00	2	2,833.89
ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾ ਗਰੰਟੀ	2	14,569.61	2	9,408.00	2	8,519.08	2	9,345.14	2	10,494.85

ਸਰੋਤ:- ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਦਿੱਤੀ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਚਾਰਟ 1.1 : ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ

⁷ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਬਜਟ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

⁸ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ਕਰਜ਼ੇ 7.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 8.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ₹ 2,650.00 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ₹ 14,706.72 ਕਰੋੜ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ। ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਘਰਾਂ/ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਰਜਾ/ਉੱਚੇ ਦਰਜੇ/ਦਰਮਿਆਨੀ ਸਪਲਾਈ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮੁਫਤ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਬਸਿਡੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਹੈ। ਉਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਐਮ ਓ ਪੀ), ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਡਿਸਕੋਮੰਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਓ ਲਈ ਉਜਵਲ ਡਿਸਕੋਮ ਐਸ਼ੋਰੇਸ਼ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਸਕੀਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ (20 ਨਵੰਬਰ 2015)। ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਵੀਜ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਡਿਸਕੋਮ ਦੁਆਰਾ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਦੇ ਪੈਰਾ 1.21 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਫਿਸਕਲ ਰਿਸਪੋਂਸੀਬਿਲਟੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਐਕਟ, 2003 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਰੰਟੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਗਰੰਟੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ 0.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਗਰੰਟੀ ਫੀਸ ਲਈ। ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਦੋ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼⁹ ਨੇ ਦੇਣਯੋਗ ₹ 49.00 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 41.00 ਕਰੋੜ (₹ 0.53 ਕਰੋੜ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ) ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕੀਤੀ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ₹ 8.00 ਕਰੋੜ ਦਾ ਬਕਾਇਆ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ: ₹ 2.00 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ: ₹ 6.00 ਕਰੋੜ) ਦੇਣ ਵਾਲਾ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਨ

1.7 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅੰਕੜੇ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਅੰਕੜੇ ਨਾਲ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅੰਕੜੇ ਨਾਂ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਮਿਲਾਨ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਭਾਵੇਂ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਕੜੇ ਵਿੱਤ ਖਾਤਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਾਰਣੀ 1.5 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਰ ਪਾਏ ਗਏ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.5 : ਬਿਜਲੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਬਕਾਇਆ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਗਰੰਟੀਆਂ

ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ	31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਬਕਾਇਆ		ਅੰਤਰ
	ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ	ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ	
ਇਕਵਟੀ			
ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ	2,772.79	6,081.47	(-) 3,308.68
ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ	0.00	605.88	(-) 605.88
ਕਰਜ਼ੇ			
ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ	16,395.80	15,662.13	733.67
ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ	0.00	0.00	0.00

⁹ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ

ਗਰੰਟੀਆਂ			
ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ	9,215.71	9,215.71	0.00
ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ	1,279.14	1,279.14	0.00
ਕੁੱਲ ਅੰਤਰ			4,648.23

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰਣੀ 18,19 ਅਤੇ 20 ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਾਈਲ ਕੀਤੀ ਗਈ

ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਜਾਰੀ ਹਨ। ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼/ਵਿਭਾਗਾਂ ਕੋਲ ਵੀ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ, ਇਸ ਲਈ, ਸੁਝਾਅ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਬੱਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅੰਤਰਾਂ ਦਾ ਮਿਲਾਨ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

1.8 ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਪੰਜ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਸਨ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਚਾਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਨ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੁੰਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਹਰੇਕ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.6 : ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1.	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	5	5	5	5	5
2.	ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	4	5	5	9	5
3.	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ	0	0	0	4	4
4.	ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	4	5	5	5	1
5.	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ	5	5	5	1	1
6.	ਬਕਾਇਆ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	5	5	5	1	1
7.	ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਹੱਦ	1 ਸਾਲ	1 ਸਾਲ	1 ਸਾਲ	1 ਸਾਲ	1 ਸਾਲ

ਸਰੋਤ : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਾਈਲ ਕੀਤੀ।

ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ (ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਡ) ਦੇ ਇੱਕ ਸਾਲ, ਜੋ ਕਿ 2018-19 ਹੈ, ਦੇ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ।

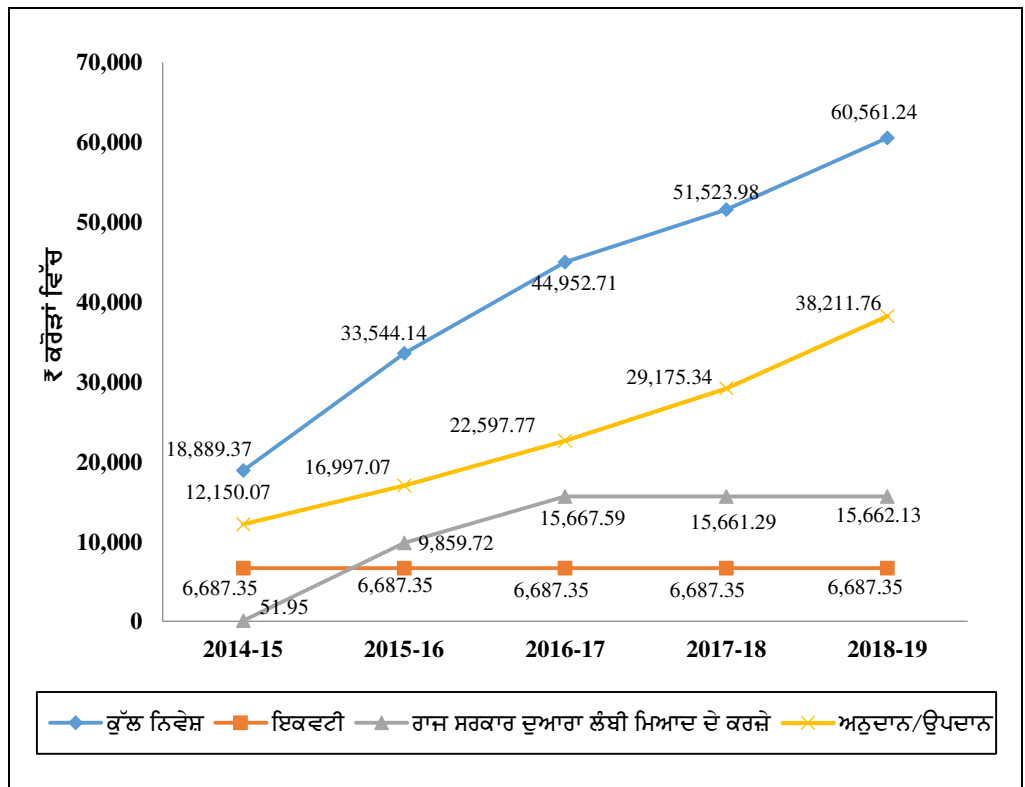
ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ

1.9 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜੀ ਸਿੱਟੇ ਅਨੁਲੱਗ-1 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਵਾਜਬ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ (ਇਕਵਟੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ) ਦੀ ਰਕਮ ₹ 73,712.69 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 6,710.35 ਕਰੋੜ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ, ₹ 28,790.58 ਕਰੋੜ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਤੇ 38,211.76 ਕਰੋੜ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਉਪਭੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਦੋ¹⁰ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 60,561.24 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 6,687.35 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ, ₹ 15,662.13 ਕਰੋੜ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ₹ 38,211.76 ਕਰੋੜ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ।

ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

ਚਾਰਟ 1.2 : ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼

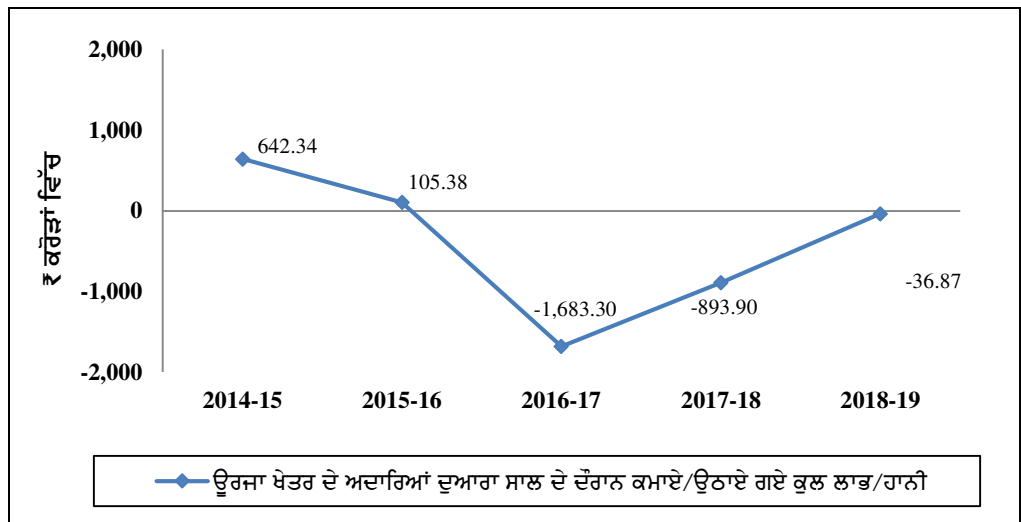
¹⁰ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਿਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ, ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਆਮਦਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅੱਗੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ

1.10 ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਹੈ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਏ ਲਾਭ/ਹੋਈ ਹਾਨੀ¹¹ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ :

ਚਾਰਟ 1.3 : ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਇਆ/ਉਠਾਇਆ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ

2014-15 ਵਿੱਚ ਕਮਾਏ ₹ 642.34 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲਾਭ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੁਆਰਾ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 36.87 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ ਗਈ। 2018-19 ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ¹² ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਨੇ ₹ 7.82 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ, ਦੋ¹³ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ₹ 44.69 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ ਅਤੇ ਦੋ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਜੇ ਵਪਾਰਕ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀਆਂ ਸਨ (ਅਨੁਲੱਗ-1)। 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਹਾਨੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਕਾਰਨ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ (ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਬਸਿਡੀ ਵਾਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ) ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਭੁਗਤਾਨ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਕਮਾਏ/ਉਠਾਈ, ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

11 ਅੰਕੜੇ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।
 12 ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਿਡ।
 13 ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ।

ਸਾਰਣੀ 1.7 : ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਕਮਾਇਆ/ਉਠਾਈ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ	ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ¹⁴ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸੀਮਾਂਤ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਹੋਈ ਸੀ
2014-15	5	3	-	2
2015-16	5	2	1	2
2016-17	5	2	1	2
2017-18	5	2	1	2
2018-19	5	1	2	2

(ੳ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਮਦਨ

1.11 ਰਾਜ ਦੇ ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਦੋ¹⁵ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਦੋ¹⁶ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੋਲਡਿੰਗ ਕੰਪਨੀ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ¹⁷ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸਾਰੀ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਪੰਜਾਬ ਊਰਜਾ ਵਿਕਾਸ ਏਜੰਸੀ (ਪੀ ਈ ਡੀ ਏ) ਕੋਲ ਸੀ।

ਦੋ¹⁸ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਰਕਾਰ ਅਜਿਹੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਤੇ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਇਕਵਟੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਸਿਰਫ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਦੇ ਨਿਬੰਧਨ ਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਰਜ਼ੇ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਅੱਗੇ, ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲਬਧ ਕਰਾਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਬਸੀਡਾਈਜ਼ਡ ਊਰਜਾ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਹੈ ਨਾਕਿ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ।

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਗਣਨਾ, ਇਕਵਟੀ (ਸ਼ੁਰੂ ਦੀ ਇਕਵਟੀ, ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਇਕਵਟੀ ਦਾ ਜੋੜ), ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ੇ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸਾਲ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨੂੰ ਘਟਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ₹ 22,349.48 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 6,687.35 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ₹ 15,662.13

¹⁴ ਇਸ ਵਿੱਚ ਨਿਰਮਾਣ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ।

¹⁵ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ

¹⁶ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਥਰਮਲ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

¹⁷ ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਡ

¹⁸ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ

ਕਰੋੜ ਦੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ₹ 6,687.35 ਕਰੋੜ ਬਣਿਆ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1.8 : ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ	ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲ ਲਈ ਕੁਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ¹⁹ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2014-15	6,687.35	103.20	1.54
2015-16	6,687.35	(-) 1,692.83	(-) 25.31
2016-17	6,687.35	(-) 2,831.23	(-) 42.34
2017-18	6,687.35	(-) 901.92	(-) 13.49
2018-19	6,687.35	(-) 44.69	(-) 0.67

ਦੋ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ 2014-15 ਵਿੱਚ 1.54 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹੀ ਸੀ। 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਹੀ ਸੀ, ਜੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਐਲ ਦੀ ਸੰਚਾਲਨ ਕਮੀਆਂ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਘਾਟੇ ਕਾਰਣ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ 2017-18 ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਉਰਜਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਟੈਰਿਫ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਅਦਾਇਗੀ ਉੱਤੇ ਮਿਲੇ ਵਿਆਜ ਨੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸੁਧਾਰ ਲਈ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ।

(ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ

1.12 ਦੋ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਅਸਲ ਆਮਦਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਪਰਿਪੇਖ ਤੋਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਿਵਾਇਤੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ, ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਕੇਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਣਨਾਵਾਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ (ਪੀ ਵੀ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਕੀਮਤ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਅਸਲ ਦਰ (ਆਰ ਓ ਆਰ ਆਰ) ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਤੇ ਲਿਆਉਣ ਲਈ, ਪੁਰਾਣੇ ਨਿਵੇਸ਼/ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਧਾਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅੰਸਤਨ ਦਰ ਤੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਲਾਗਤ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ

¹⁹ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼, ਇਕਵਟੀ, ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ, ਘੱਟ : ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੀ ਵੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਐਪਰ, ਦੋ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਸਿਰਫ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਹੀ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਿਰਫ 2014-15 ਲਈ, ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਅਸਲ ਆਮਦਨੀ, ਪੀ ਵੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਗਿਣੀ ਅਤੇ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ।

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੀ ਵੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ:

- ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਦੀ ਮੁੜ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਰਕਮ ਵਿੱਚੋਂ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਾਲ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
- ਪੀ ਵੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਲਈ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ²⁰ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਧਾਰ ਉਤੇ ਔਸਤਨ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਤ ਦਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਸੰਭਾਵਿਤ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਦਰ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ।

2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਹਾਨੀ ਝੱਲਣੀ ਪਈ, ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾਪਣ ਦਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕਾ, ਹਾਨੀ ਕਾਰਣ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਖੁਰਨਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖੁਰਨ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀ ਪੈਰਾ 1.14 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

1.13 ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇਹਨਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਕੰਪਨੀ-ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਲੱਗ 2 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੀ ਵੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ :

²⁰ ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰ ਉਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ ਸਟੇਟ ਫਾਇਨਾਸਿਸ਼ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਉਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ=ਵਿਆਜ ਅਦਾਇਗੀ/ [(ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਸਕਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ+ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੀਆਂ ਫਿਸਕਲ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ)/2] x 100।

ਸਾਰਣੀ 1.9 : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ (ਪੀ ਵੀ) ਦੇ ਸਾਲ ਵਾਰ ਵੇਰਵੇ
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ	ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਇਕਵਟੀ	ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਦਾਨ / ਉਪਦਾਨ	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਨਿਵੇਸ਼	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼	ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਉਧਾਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤਨ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ	ਸਾਲ ਲਈ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨ	ਸਾਲ ²¹ ਲਈ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ
i	ii	iii	iv	v	vi = iii + iv - v	vii = ii + vi	Viii	ix={vii*(1+ viii/100)}	x={viii*(1+ ix/100)}	xi
2010-11	-	6,687.35 ²²	-	-	6,687.35	6,687.35	7.73	7,204.28	516.93	(-) 1,696.24
2011-12	7,204.28	-	-	-	0.00	7,204.28	7.96	7,777.74	573.46	(-) 559.34
2012-13	7,777.74	-	-	-	0.00	7,777.74	7.79	8,383.63	605.89	419.21
2013-14	8,383.63	-	-	-	0.00	8,383.63	8.04	9,057.67	674.04	629.83
2014-15	9,057.67	-	-	-	0.00	9,057.67	8.35	9,813.99	756.32	103.20
2015-16	9,813.99	-	-	-	0.00	9,813.99	8.09	10,607.94	793.95	(-) 1,692.83
2016-17	10,607.94	-	-	-	0.00	10,607.94	7.48	11,401.41	793.47	(-) 2,831.23
2017-18	11,401.41	-	-	-	0.00	11,401.41	8.12	12,327.21	925.79	(-) 901.92
2018-19	12,327.21	-	-	-	0.00	12,327.21	8.00	13,313.39	986.18	(-) 44.69
ਕੁੱਲ		6,687.35	-	-	6,687.35					

ਨੋਟ : ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲੇ ਗਏ ਸਨ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਇਕਵਟੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ₹ 13,313.39 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਇਕਵਟੀ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਾਂ ਅਨੁਦਾਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2010-11, 2011-12 ਅਤੇ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਰਹੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਤੇ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵੀ ਵਸੂਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਬਾਕੀ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਆਮਦਨੀ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਘੱਟ ਰਹੀ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ 2014-15 ਦੌਰਾਨ, ਜਦੋਂ ਆਮਦਨੀ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.10 : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਫੰਡਾਂ ਤੇ ਆਮਦਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਸਾਲ ਲਈ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਕਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼	ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ	ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਅਸਲ ਆਮਦਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)
2014-15	103.20	6,687.35	1.54	9,813.99	1.05

21 ਸਾਲ ਲਈ ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ ਸਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਲਈ ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ (ਲਾਭ/ਹਾਨੀ) ਦੇ ਕੁੱਲ ਜੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

22 ਅਨਬੈਂਡਲਿੰਗ ਵੇਲੇ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਬਕਾ ਪੀ ਐਸ ਈ ਬੀ ਦਾ ₹ 10,180.35 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਘਾਟਾ ਜਮੀਨੀ ਮੁਲਾਂਕਨ ਤੇ ਪੂੰਜੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮਾਯੋਜਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

2014-15 ਦੌਰਾਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਮਦਨ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਮਦਨ ਨਾਲੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।

ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਖੁਰਨਾ

1.14 ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਪਲਸ ਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵੀਨਯੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ, ਇਹ ਇੱਕ ਤਰੀਕਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਦਾ ਇਸਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵੀਨਯੂ ਖਰਚਿਆਂ ਨੇ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 6,710.35 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ₹ 6,492.40 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੁਲ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ₹ 240.03 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਿਆ (ਅਨੁਲੋਕ 1)। ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ (₹ -899.62 ਕਰੋੜ) ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਰ ਗਿਆ ਸੀ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦੋ²³ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ, ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼, ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਅਤੇ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ : 1.11 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ)	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ)	ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ (-) (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ)	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
2014-15	6,687.35	22.12	460.42	(-) 1,666.96	5,502.93
2015-16	6,687.35	22.12	397.71	(-) 1,501.05	5,606.13
2016-17	6,687.35	22.08	399.73	(-) 3,195.90	3,913.26
2017-18	6,687.35	22.08	394.82	(-) 6,963.37	140.88
2018-19	6,687.35	22.08	384.25	(-) 7,001.17	92.51

ਨੋਟ : ਉਪਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਿੱਚ ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਸਨ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀਆਂ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹ 1,666.96 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 7,001.17 ਕਰੋੜ ਤੱਕ ਵਧਣ ਕਾਰਣ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸਾਰੀ ਪੂੰਜੀ 2017-18 ਵਿੱਚ ਹੀ ਖੁਰ ਗਈ।

ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

1.15 ਤੇਰਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2009) ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਇਆ ਅਤੇ ਇੱਕ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਨੀਤੀ

²³ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ (ਦੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੈ) ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੇਖਿਆ ਅਨੁਸਾਰ

ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ (ਜੁਲਾਈ 2011) ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਉਤੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਦਾਰੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1.12 : 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਲੋਂ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿੱਥੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ		ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ		ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ/ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ		ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਲਗਾਈ ਇਕਵਟੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਲਗਾਈ ਇਕਵਟੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ/ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਲਾਭਾਂਸ਼	
1	2	3	4	5	6	7	8= 7/5*100
2014-15	2	6,687.35	2	6,687.35	-	-	-
2015-16	2	6,687.35	1	6,081.47	-	-	-
2016-17	2	6,687.35	1	605.88	-	-	-
2017-18	2	6,687.35	1	605.88	-	-	-
2018-19	2	6,687.35	-	-	-	-	-

2014-15 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਦੋਹਾਂ ਨੇ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ ਜਦੋਂਕਿ 2015-16 ਤੋਂ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ ਨੇ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ। ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਨੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ/ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਅੱਗੇ, 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦੋਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ।

ਇਕਵਟੀ ਉਤੇ ਆਮਦਨ

1.16 ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਆਰ ਓ ਈ) ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ਹੈ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ (ਯਾਨਿ ਕਿ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ) ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦੋਵੇਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼, ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਚਿਤ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਰੈਵਨਯੂ ਖਰਚੇ ਘਟਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕੀ ਬੱਚਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕ ਫੰਡ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

ਆਰ ਓ ਈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੋਵਾਂ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਅਤੇ ਆਰ ਓ ਈ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.13 : ਦੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਜਿਥੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ

ਸਾਲ	ਸਾਲ ²⁴ ਦੀ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ/ਕੁਲ ਕਮਾਈ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਆਰ ਓ ਈ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2014-15	103.20	5,502.93	1.88
2015-16	(-) 1,692.83	5,606.13	-
2016-17	(-) 2,831.23	3,913.26	-
2017-18	(-) 901.92	140.88	-
2018-19	(-) 44.69	92.51	-

ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰਣੀ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੀ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਦੀ ਲਾਗਤ, ਅਮਲਾ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਣਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸਨ। 2014-15 ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ 1.88 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਉਤੇ ਆਮਦਨ

1.17 ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਉਤੇ ਆਮਦਨ (ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ) ਇਕ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਲਾਭ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ।

ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨੀ (ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ), ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ²⁵ ਨਾਲ ਭਾਗ ਕਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 1.14: ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ

ਸਾਲ	ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)
2014-15	3,405.70	36,702.66	9.28
2015-16	2,904.45	38,673.18	7.51
2016-17	1,673.14	26,929.15	6.21
2017-18	2,567.06	30,697.68	8.36
2018-19	3,257.61	15,957.13	20.41

²⁴ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ

²⁵ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ = ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ + ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ + ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ-ਸੰਚਿਤ ਘਾਟੇ-ਮੁਲਤਵੀ ਰੈਵਿਨਿਊ ਖਰਚਾ। ਅਕੰਡੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ 6.21 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 20.41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਰਹੀ। ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਗਈ ਜਿਸਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੂੰ ਸਾਲ 2019-20 ਵਿੱਚ ਅਨੁਦਾਨ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 1.21.4 ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

1.18 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸਨ, ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ

1.19 ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ (ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ) ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਘੱਟ ਅਨੁਪਾਤ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿਆਜ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਉਨ੍ਹੀ ਘੱਟ। ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਮਦਨੀ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.15 : ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ

ਸਾਲ	ਵਿਆਜ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ (ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ ²⁶	ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ	ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ
2014-15	2,650.65	3,405.70	3	2	0
2015-16	2,797.82	2,904.45	3	1	1
2016-17	3,350.56	1,673.14	3	1	1
2017-18	3,456.20	2,567.06	3	1	1
2018-19	3,291.66	3,257.61	3	0	2

ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਆਜ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਲੋਂ ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਚੁਕਾਉਣ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਇਸਨੂੰ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉਤੇ

²⁶ ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ ਦੀ ਭਾਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਸੀ, ਨੇ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਮੁਤਾਬਕ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

2016-17, 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਵਸੂਲੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹ 1,192.17 ਕਰੋੜ, ₹ 1,306.95 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 1,306.95 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਿਆਜ ਵੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 2014-15 ਵਿੱਚ ਦੋ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਐਪਰ, 2015-16 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਗਿਆ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ, ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ

1.20 ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਪੰਜ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਾਧਾ 9.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਾਧਾ 20.04 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ 2014-15 ਦੌਰਾਨ 0.57 ਤੋਂ ਵਿਗੜ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 0.90 ਹੋ ਗਿਆ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.16 : ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ	12,653.30	16,073.01	27,643.19	28,548.19	28,790.58
ਟਰਨਓਵਰ	22,270.15	23,589.08	24,763.66	29,880.88	32,040.21
ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ	0.57:1	0.68:1	1.12:1	0.96:1	0.90:1

ਸਰੋਤ: ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਾਇਲ ਕੀਤੀ।

ਉਜਵੱਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ) ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ

1.21 ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਉਰਜਾ ਵੰਡ ਕੰਪਨੀਆ (ਡਿਸਕਾਮਜ਼) ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਉਜਵੱਲ ਡਿਸਕਾਮ ਐਸ਼ੋਰੈਂਸ ਯੋਜਨਾ (ਉਦੈ ਸਕੀਮ) ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ (20 ਨਵੰਬਰ 2015)। ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਡਿਸਕਾਮਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸੇ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ :

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਸੁਧਾਰਣ ਲਈ ਸਕੀਮ

1.21.1 ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰੀ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਵੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ (ਡੀ ਟੀ) ਮੀਟਰਿੰਗ, ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਾਰਣੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਭੂਗੋਲਿਕ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਜੀ ਆਈ ਐਸ), ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰਾਂ ਅਤੇ ਮੀਟਰਾਂ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਬਦਲਣਾ, ਪ੍ਰਤੀ ਮਹੀਨਾ 200 ਯੂਨਿਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਉਰਜਾ ਬਚਾਓ ਯੰਤਰਾਂ ਨਾਲ ਡਿਮਾਂਡ ਸਾਈਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਡੀ ਐਸ ਐਮ), ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿਮਾਹੀ ਸੋਧ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸਮੁੱਚਾ ਇੰਨਫੋਰਮੇਸ਼ਨ, ਐਜੂਕੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ (ਆਈ ਈ ਸੀ) ਪ੍ਰਚਾਰ, ਉਹ ਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਐਗਰੀਗੇਟ ਟੈਕਨੀਕਲ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ (ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ) ਨੁਕਸਾਨ ਘਟੇ ਹਨ, ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ, ਕਰਨੀਆਂ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਵੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਤਾਂ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਭ

ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਫੀਡਰ ਅਤੇ ਡੀ ਟੀ ਲੈਵਲ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਫੜਨੇ, ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ, ਟੈਕਨੀਕਲ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣੇ ਅਤੇ ਆਉਟੇਜ ਘਟਾਉਣੀ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਘਟਾਉਣੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਚੋਰੀ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਸਹਿਯੋਗ ਲੈਣਾ, ਪੀਕ ਲੋਡ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਘਟਾਉਣਾ ਆਦਿ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ ਸੰਕੇਤਾਂ ਅਰਥਾਤ ਐਮ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਲੋਂ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੀ ਗਤੀ ਰੇਖਾ ਅਨੁਸਾਰ 2018-19 ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਘਟਾਉਣੇ, 2018-19 ਤੱਕ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਔਸਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਔਸਤ ਆਮਦਨ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਜ਼ੀਰੋ ਕਰਨਾ, ਨਾਲ ਮਾਪਣਾ ਸੀ।

ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਸਕੀਮ

1.21.2 ਭਾਗ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਰਾਜਾਂ ਲਈ 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੱਕ ਦਾ ਡਿਸਕਾਮਜ਼ ਦਾ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ਾ ਅਗਲੇ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ 2015-16 ਵਿੱਚ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 2016-17 ਵਿੱਚ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ। ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਅ ਦੀ ਸਕੀਮ ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ ਕਿ :

- ਰਾਜ 'ਨਾਨ-ਸਟੈਚੁਟਰੀ ਲਿਕਵਿਡਿਟੀ ਅਨੁਪਾਤ (ਨਾਨ-ਐਸ ਐਲ ਆਰ) ਬਾਂਡਜ਼' ਜਾਰੀ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਬਾਂਡਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ ਡਿਸਕਾਮਜ਼ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਜੋ ਇਸ ਨਾਲ ਬੈਂਕਾਂ/ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦਾ ਉਧਾਰ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦੇਣਗੀਆਂ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਇਹਨਾਂ ਬਾਂਡਜ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਸਮਾਂ 10-15 ਸਾਲ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਕਮ ਚੁਕਾਉਣ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੋਹਲਤ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਵੇਗੀ।
- ਡਿਸਕਾਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇਣਯੋਗ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਪਹਿਲ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੱਧ ਖਰਚੇ ਵਾਲਾ ਕਰਜ਼ਾ ਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।
- ਰਾਜ ਵਲੋਂ ਡਿਸਕਾਮ ਨੂੰ 2015-16 ਅਤੇ 2016-17 ਵਿੱਚ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਰਾਸ਼ੀ, ਇੱਕ ਅਨੁਦਾਨ ਵੱਜੋਂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਡਿਸਕਾਮ ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਵੱਜੋਂ ਦਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਸਾਧਾਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀ ਵੱਜੋਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਰਾਜ ਡਿਸਕਾਮਜ਼ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਗ੍ਰੇਡਿਡ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਪਣਾਏਗਾ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿੱਥੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨਾਲ ਫੰਡ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ।

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

1.21.3 ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ :

ੳ. ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ

ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦੇ ਟੀਚੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਜੋ ਕੇਵਲ ਰਾਜ ਡਿਸਕਾਮ (ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.17 : 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ ਅਨੁਸਾਰ ਟੀਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ

ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ	ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਟੀਚੇ (2018-19)	ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਪ੍ਰਗਤੀ	ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ)	11,234	11,234	100
ਵੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰਾਂ ਤੇ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਨੰ)	1,96,092	47,062	24
ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਅਲਗ ਕਰਨਾ (ਨੰ)	6,208	5,932	95.55
ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ (ਨੰ)	7,726	7,726	100
ਵਾਂਝੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ (ਲੱਖ ਨੰਬਰਾਂ ਵਿੱਚ)	67.62	67.62	100
500 ਕੇ ਡਬਲਯੂ ਐਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਨੰ)	6,97,711	0	0
200 ਕੇ ਡਬਲਯੂ ਐਚ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 500 ਕੇ ਡਬਲਯੂ ਐਚ ਤੱਕ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ (ਨੰ)	9,34,394	0	0
ਐਲ ਈ ਡੀ ਉਜਾਲਾ ਦੀ ਵੰਡ (ਲੱਖਾਂ ਵਿੱਚ)	25.00	12.32	49.28
ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	14.30	12.04	-
ਏ ਸੀ ਐਸ-ਏ ਆਰ ਆਰ ਗੈਪ (₹ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ)	0.05	0.05	-
ਉਪਦਾਨ ਸਮੇਤ ਨਿਰੋਲ ਕਮਾਈ ਜਾਂ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	467	(-) 287.65	-

ਸਰੋਤ: ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੀ ਵੈਬਸਾਈਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਸਟੇਟ ਹੇਲਥ ਕਾਰਡ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ।

ਰਾਜ ਨੇ ਸਮਾਰਟ ਮੀਟਰਿੰਗ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਡੀ ਟੀਜ਼ ਦੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾੜੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਪੇਂਡੂ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ, ਬਿਜਲੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ 14.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕਰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਟੀਚੇ ਸੰਪੂਰਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਏ ਗਏ ਹਨ। ਐਮ ਓ ਪੀ, ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ 30 ਜੂਨ 2019 ਤੱਕ ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਡਿਸਕਾਮਿਜ਼ ਦੀਆਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਾਰੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 9ਵੀਂ ਥਾਂ ਤੇ ਰਹੀ।

ਅ. ਵਿਤੀ ਬਦਲਾਅ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

1.21.4 ਐਮ ਓ ਪੀ (ਜੀ ਓ ਆਈ), ਜੀ ਓ ਪੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਵਿੱਚ ਇਕ ਤ੍ਰੈ ਪੱਖੀ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ (4 ਮਾਰਚ 2016) ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਦੇ ਸਕੀਮ ਅਤੇ ਤ੍ਰੈ ਪੱਖੀ ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, 30 ਸਤੰਬਰ 2015 ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਦੇਣਯੋਗ ਕੁੱਲ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 20,837.68 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚੋਂ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ 2015-16 (₹ 10,418.84 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ 2016-17 (₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ) ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਰਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦਾ ਕੁੱਲ ਉਧਾਰ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.18: ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼	ਕਰਜ਼ਾ	ਰੈਵਿਨਿਯੂ ਅਨੁਦਾਨ	ਕੁੱਲ
2015-16	-	9,859.72	-	9,859.72
2016-17	-	5,768.54	-	5,768.54
2017-18	-	-	141.81	141.81
2018-19	-	-	90.69	90.69
ਕੁੱਲ	-	15,628.26	232.50	15,860.76
31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ	-	15,628.26	232.50	15,860.76

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਵਿੱਤੀ ਬਦਲਾਅ ਲਈ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਡਿਸਕੋਮ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਜਦੋਂਕਿ ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਹ ਕਰਜ਼ਾ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 2015-16 ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ₹ 10,418.84 ਕਰੋੜ, ਜਿਵੇਂ ਐਮ ਓ ਯੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਸੀ, ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ₹ 9,859.72 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਸਾਲ 2015-16 ਦੇ ਬਕਾਇਆ ₹ 559.12 ਕਰੋੜ, 2016-17 ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਰਾਸ਼ੀ (₹ 5,209.42 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਐਮ ਓ ਯੂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ₹ 15,628.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ, 2019-20 ਦੌਰਾਨ ₹ 3,900 ਕਰੋੜ ਦੀ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ₹ 11,728.26 ਕਰੋੜ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣੀ ਹੈ।

ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਉਦੈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਅਕਤੂਬਰ 2015 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦਾ ₹ 3,806.07 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਿਆਜ (7.21 ਅਤੇ 8.72 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ) ਵੀ ਲਗਾਇਆ।

ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ 2017-18 ਤੋਂ 2020-21 ਦੌਰਾਨ ਡਿਸਕੋਮ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮਿੱਥੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਨਾਲ ਫੰਡ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ 2016-17 ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ 2017-18 ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਕਰਨਾ ਸੀ ਅਤੇ 2017-18 ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ 2018-19 ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਰੈਵਿਨਿਯੂ ਅਨੁਦਾਨ ਵੱਜੋਂ ਦੇ ਕੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਸਮਤ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਲਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸਾਰਣੀ 1.18 ਉਪਰ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉਤੇ ਟਿਪਣੀਆਂ

1.22 ਸਾਰੇ ਪੰਜ ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਪੰਜ ਲੇਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ) ਕੋਲ ਭੇਜੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਲੇਖੇ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਧਿਨਿਯਮਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

2016-19 ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਨਿਯਮਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਇੱਕਠੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 1.19 : ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵੇਰਵੇ	2016-17		2017-18		2018-19	
		ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ
1.	ਲਾਭ ਵਿਚ ਕਮੀ	2	3.39	1	0.59	2	8.07
2.	ਲਾਭ ਵਿਚ ਵਾਧਾ	0	0	1	5.39	1	95.11
3.	ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧਾ	1	3,515.86	2	3,816.19	2	2,512.89
4.	ਨੁਕਸਾਨ ਵਿਚ ਕਮੀ	0	0	1	8.75	1	535.59
5.	ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਾ ਕਰਨਾ	0	0	1	19,367.06	0	0
6.	ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਗਲਤੀ	0	0	4	26,805.44	4	28,172.96

ਸਰੋਤ: ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ/ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਅਧਿਨਿਯਮਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ ਉੱਤੇ ਅਮਲ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂ ਜੋ ਚਾਰ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ 13 ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਸੀ।

ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰ੍ਹੇ

1.23 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਖੰਡ-I ਲਈ ਨੌਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰ੍ਹੇ ਜੋ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਨ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੇ ਊਰਜਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸੱਕਤਰ ਨੂੰ ਛੇ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ ਸਨ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਛੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰਿਆਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸੰਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰਿਆਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 529.64 ਕਰੋੜ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ

1.24 ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਢੁਕਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ (ਅਗਸਤ 1992) ਕਿ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੈਰਿਆਂ/

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲਾਂ (ਪੀ ਏਜ਼) ਦੇ ਉੱਤਰ/ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ, ਪਬਲਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੋਪੂ) ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ਨੇਅਰ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਐਪਰ, 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਸੰਬੰਧੀ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰਿਅੰਡਾਂ ਸੰਬੰਧੀ 19 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਸਾਰਣੀ 1.20 ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ :

ਸਾਰਣੀ 1.20 : ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ (30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ)

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਦਾ ਸਾਲ (ਪੀ ਐਸ ਯੂ)	ਰਾਜ ਵਿਧਾਨਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਮਹੀਨਾ	ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਪੀ ਏਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਰੂ		ਪੀ ਏਜ਼/ਪੈਰਿਅੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ	
		ਪੀ ਏਜ਼	ਪੈਰੂ	ਪੀ ਏਜ਼	ਪੈਰੂ
2012-13	ਜੁਲਾਈ 2014	1	6	-	6
2013-14	ਮਾਰਚ 2015	1	7	1	-
2014-15	ਮਾਰਚ 2016	1	6	-	-
2015-16	ਮਾਰਚ 2017	1	6	-	-
2016-17	ਮਾਰਚ 2018	-	6	-	-
ਕੁੱਲ		4	31	1	6

ਪਬਲਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੋਪੂ) ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾਂ

1.25 ਪੀ ਏਜ਼ ਅਤੇ ਪੈਰੂ ਜੋ ਕਿ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਪੂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੀ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ :

ਸਾਰਣੀ 1.21 : ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ (ਪੀ ਏਜ਼)/ਪੈਰਿਅੰਡਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾਂ

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਦਾ ਸਾਲ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼)	ਪੀ ਏਜ਼/ਪੈਰਿਅੰਡਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ			
	ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ		ਪੈਰਿਅੰਡਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ	
	ਪੀ ਏਜ਼	ਪੈਰੂ	ਪੀ ਏਜ਼	ਪੈਰੂ
2012-13	1	6	-	-
2013-14	1	7	-	7
2014-15	1	6	-	-
2015-16	1	6	-	2
2016-17	0	6	-	1
ਕੁੱਲ	4	31	-	10

ਸਰੋਤ: ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ ਤੇ ਕੋਪੂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ।

2011-12²⁷ ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

²⁷ ਕੋਪੂ ਦੇ 19 ਸਤੰਬਰ 2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 2011-12 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ, ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ।

ਕੋਪੂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣਾ

1.26 ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਦੇ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ 2017-18 ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਪੂ ਦੀ ਇਕ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਟੇਕਨ ਨੋਟਸ (ਏ ਟੀ ਐਨਜ਼) 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤਕ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ:

ਸਾਰਣੀ 1.22 : ਕੋਪੂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਪਾਲਣਾ

ਕੋਪੂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਲ	ਕੋਪੂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	ਕੋਪੂ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ ਜਿੱਥੇ ਏ ਟੀ ਐਨਜ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ
2017-18	1	27	27

ਸਰੋਤ: ਊਰਜਾ ਵਿਭਾਗ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੀਆਂ ਕੋਪੂ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਏ ਟੀ ਐਨਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਪਾਇਲ ਕੀਤਾ।

ਕੋਪੂ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਪੈਰਿਅਰਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਨ ਜੋ ਸਾਲ 2013-14 ਲਈ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਛਪੇ ਸਨ।

ਖੰਡ - I

ਅਧਿਆਇ - II
ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ
ਅਦਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ
ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ
ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

ਅਧਿਆਇ - II

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ, ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ₹ 529.64 ਕਰੋੜ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਨੌਂ ਪੈਰ੍ਹੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਵਿੱਚ ਰੀਸਟਰਕਚਰਡ ਐਕਸਿਲਰੇਟਿਡ ਪਾਵਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਫਾਰਮਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ

ਕੰਪਨੀ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਭਾਗ-ਏ ਲਈ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਭਾਗ-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ₹ 179.11 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ₹ 116.07 ਕਰੋੜ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਕਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੇਗੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਬੁਕਿੰਗ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ₹ 7.17 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਤਬਦੀਲੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੀਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, 22 ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਵੱਧ ਸਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 7.74 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 21 ਅਤੇ 19 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਰਿਕਵਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 205.93 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

2.1.1 ਭੂਮਿਕਾ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਰੀਸਟਰਕਚਰਡ ਐਕਸਿਲਰੇਟਿਡ ਪਾਵਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਤੇ ਰਿਫਾਰਮਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਯੋਜਨਾ) ਸ਼ੁਰੂ (ਸਤੰਬਰ 2008) ਕੀਤੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ (ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ¹) ਵਿੱਚ ਕਮੀ, ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਡਾਟਾ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਅਤੇ ਸਵੈਚਾਲਿਤ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਊਰਜਾ ਲੇਖਾ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ

¹ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਘਾਟੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਦਾ ਕੁਲ ਜੋੜ ਹਨ। ਤਕਨੀਕੀ ਘਾਟੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਪੱਧਰ ਤੇ ਤਬਦੀਲੀ ਘਾਟੇ, ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਵੰਡ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਟਾਕਰੇ ਕਾਰਨ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਨੈਟਵਰਕ ਵਿੱਚ ਕਮਜ਼ੋਰ ਪਾਵਰ ਫੈਕਟਰ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਨੁਕਸਾਨ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ ਗਲਤ ਮੀਟਰਿੰਗ, ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਗਲਤ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਵਿੱਚ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ (ਆਈ ਟੀ) ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ 30,000 ਤੋਂ ਵੱਧ ਆਬਾਦੀ ਵਾਲੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਨੈਟਵਰਕ ਦੀ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਲਈ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਭਾਗ-ਏ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ, ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਇਕ ਆਈ ਟੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਭਾਗ-ਬੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਸੀ। ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੁਆਰਾ ਵੱਡੇ² ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ/ਵੰਡ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਿਸਟਮ (ਸਕਾਡਾ/ਡੀ ਐਮ ਐਸ³) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੀ ਵੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਪਾਵਰ ਫਾਇਨਾਂਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਫ ਸੀ) (ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਅਧਾਰ) ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ 'ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ' ਸੀ।

ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫੰਡਿੰਗ ਵਿਧੀ

ਭਾਗ-ਏ : ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀ। ਆਈ ਟੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਭਾਗ-ਬੀ : ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦਾ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੀ। ਬਾਕੀ 75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੀ ਐਫ ਸੀ/ਆਰ ਏ ਸੀ/ਆਪਣੇ/ਹੋਰ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਵਜੋਂ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭਾਗ-ਅ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਪੰਜ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਯੋਗ ਸੀ ਜੋ ਪੰਜ ਸਾਲ ਦੀ ਅਵਧੀ ਲਈ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਮੁਕੰਮਲਤਾ ਆਰ ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਸਟੀਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ।

2.1.2 ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

ਸਕੀਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੁਆਰਾ 47 ਕਸਬਿਆਂ/ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ (ਜੀ ਓ ਆਈ), ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ, ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦਰਮਿਆਨ ਇਕ ਚੋ ਪੱਖੀ ਸਮਝੌਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2009) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਟਾਈਮਲਾਈਨਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਅਸਲ ਮਿਤੀਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

² ਸ਼ਹਿਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਬਾਦੀ 4 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਇਨਪੁਟ ਉਰਜਾ 350 ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਨਿਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ।

³ ਸਕਾਡਾ ਇੱਕ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਆਰਕੀਟੈਕਚਰ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਪਲਾਂਟ ਜਾਂ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨਾਲ ਇੰਟਰਫੇਸ ਲਈ ਉੱਚ-ਪੱਧਰੀ ਪ੍ਰੋਸੈਸ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਕੰਪਿਊਟਰ, ਨੈਟਵਰਕਡ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰਾਂ, ਗ੍ਰਾਫਿਕਲ ਉਪਭੋਗਤਾ ਇੰਟਰਫੇਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 2.1: ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਵੇਰਵੇ	ਭਾਗ-ਏ	ਭਾਗ-ਬੀ	ਸਕਾਡਾ
ਕਸਬਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	47	46	3
ਮੰਜੂਰਸ਼ੁਦਾ ਲਾਗਤ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	272.85	1632.70	52.36
ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਜੂਨ 2009	ਮਾਰਚ 2010 (15) ਜੂਨ 2011 (27) ਸਤੰਬਰ 2013 (4)	ਅਕਤੂਬਰ 2011
ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ	ਜੂਨ 2012	ਮਾਰਚ 2015 (15) ਜੂਨ 2016 (27) ਸਤੰਬਰ 2016 (4)	ਅਕਤੂਬਰ 2016
ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ	ਅਪ੍ਰੈਲ 2015	ਮਾਰਚ 2018	ਮਾਰਚ 2019

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਕਰਜ਼ਾ ਅਤੇ ਖਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.2 : ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਖਰਚੇ
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਕਰਜ਼ੇ			ਖਰਚ		
	ਭਾਗ-ਏ	ਭਾਗ-ਬੀ	ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ-ਏ	ਭਾਗ-ਏ	ਭਾਗ-ਬੀ	ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ-ਏ
2009-16	155.11	539.15	15.71	172.31	592.78	3.09
2016-17	0.00	209.66	0.00	38.24	272.64	1.98
2017-18	67.83	120.15	0.00	15.40	204.40	5.76
2018-19	3.98	184.45	0.00	0.56	90.84	0.40
ਕੁੱਲ	226.92	1,053.41	15.71	226.51	1,160.66	11.23
ਕੁੱਲ ਜੋੜ	1,296.04			1,398.40		

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ

ਮੰਜੂਰਸ਼ੁਦਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ 47 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 13⁴ ਕਸਬੇ/ਸ਼ਹਿਰ ਜਿੱਥੇ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕਸਬਿਆਂ ਦੀ ਚੋਣ ਆਈਡਿਆ⁵ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੁਆਰਾ ਸਟ੍ਰੈਟੀਜੀਕ ਡੈਟਾ ਸੈਪਲਿੰਗ ਵਿਧੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਚੁਣੇ ਗਏ 13 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ ₹ 915.31 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਤੇ ਜਨਵਰੀ 2019 ਤੱਕ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ 67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

2.1.3 ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਪਰਿਣਾਮ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮੁੱਦੇ ਅਗਲੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ:

⁴ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਗੁਰਦਾਸਪੁਰ, ਹੁਸ਼ਿਆਰਪੁਰ, ਜਲੰਧਰ, ਜਲੰਧਰ ਕੈਂਟ, ਕਪੂਰਥਲਾ, ਕੋਟਕਪੂਰਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ (ਪੂਰਬੀ ਅਤੇ ਪੱਛਮੀ), ਮੋਗਾ, ਮੁਹਾਲੀ, ਪਠਾਨਕੋਟ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਫਗਵਾੜਾ।

⁵ ਇੰਟੈਕਟਿਵ ਡਾਟਾ ਏਕਸਟਰੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਸੌਫਟਵੇਅਰ।

ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ

ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਕੰਮ

2.1.3.1 ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ

ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਜੂਨ 2012 ਤੱਕ ਪੂਰੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਨ। ਐਪਰ, ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਏਜੰਸੀ (ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਏ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਮੁੱਦਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ 2015 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਸਾਲ ਦੀ ਜਨਤਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਸਮਾਜਿਕ, ਆਮ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਖੇਤਰ) ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਪੈਰਾ 3.3 ਵੱਜੋਂ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੈਰਾ ਪਬਲਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਆਈ ਟੀ ਆਈ ਏ ਦੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2015 ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ 47 ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ 'ਗੋ-ਲਾਈਵ'⁶ ਐਲਾਨਿਆ। ਆਈ ਟੀ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਇੱਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੀ ਤਸਦੀਕ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਗਰਾਨ ਕਮੇਟੀ, ਬਿਜਲੀ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ ਲੱਗੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2017) ਅਤੇ ਕਰਜ਼ਾ (ਅਰਜਿਤ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਐਪਰ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਅਜੇ ਉਡੀਕ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਕੋਲ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਏ ਐਸ ਏ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ⁷ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਐਮ ਓ ਪੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਸੰਬੰਧੀ ਰਸਮੀ ਪੱਤਰ ਦੀ ਅਜੇ ਉਡੀਕ ਹੈ।

2.1.3.2 ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸੈਪ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ

ਉਪਭੋਗਤਾ ਬਿਲਿੰਗ ਲਈ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ (ਭਾਗ-ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਸਟਮਜ਼, ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਡਕਟਸ (ਸੈਪ) ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੈਪ ਬਿਲਿੰਗ

⁶ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੀ ਸਿਸਟਮ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਨੂੰ 'ਗੋਲਾਈਵ' ਵਜੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਖਲ ਦੇ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਲਈ ਆਈ ਟੀ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਆਨ ਲਾਈਨ ਡਾਟਾ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

⁷ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਅਪਣੇ ਚੀਫ ਆਡੀਟਰ (ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵਿਭਾਗ ਜੋ ਕਿ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨਾਲ ਤਾਲ ਮੇਲ ਬਣਾ ਕੇ ਰਖਦਾ ਹੈ) ਰਾਹੀਂ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਅਤੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਤਕਨੀਕੀ ਸੰਚਾਰ ਦੁਆਰਾ ਚੀਫ ਆਡੀਟਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਦੀ ਇੱਕ ਕਾਪੀ ਵਧੀਕ ਨਿਗਰਾਨ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ (ਏ ਐਸ ਏ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਭੇਜੀ (ਮਈ 2020) ਗਈ ਹੈ। ਏ ਐਸ ਏ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜੇ ਗਏ ਜਵਾਬ ਵਿਚਾਰੇ ਗਏ ਹਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵੰਡ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ/ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਾਹਕ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਹਦਾਇਤਾਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ (ਮਈ 2014/ ਮਈ 2015)। ਨਾਲ ਹੀ, ਸੈਪ ਬਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਇੰਦਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਉੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਚੈੱਕ/ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਸੀ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਦਸੰਬਰ 2016 ਤੋਂ ਜੂਨ 2018 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ 121 ਸੈਪ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 12.62 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ/ਗਲਤ ਰਿਫੰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ₹ 12.62 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚੋਂ, ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਸਿਰਫ ₹ 4.90 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ₹ 7.72 ਕਰੋੜ ਸੰਬੰਧਿਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ / ਗਲਤ ਰਿਫੰਡ ਇੱਕ ਸਬ-ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਆਈ ਡੀ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸਬ ਡਵੀਜ਼ਨ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸੈਪ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਰਿਲੇਸ਼ਨਸ਼ਿਪ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ (ਸੀ ਆਰ ਐਮ) ਮੋਡੀਓਲ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਹੋਇਆ ਕਿ ਸੈਪ ਬਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਵੰਡ-ਸਬ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਫੀ ਚੈੱਕ ਨਹੀਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੈਪ ਬਿਲਿੰਗ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਏ ਐਸ ਈ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਹੁਣ ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੈਪ ਯੁਜ਼ਰ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਐਪਰ, ਜਵਾਬ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ₹ 7.72 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲੀ ਪ੍ਰਤੀ ਚੁੱਪ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੀ ਸੂਚਨਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੈਅ ਕਰੇ।

ਭਾਗ-ਬੀ ਦੇ ਕੰਮ

2.1.3.3 ਭਾਗ-ਬੀ ਦੇ ਕੰਮ

ਕੰਪਨੀ, ਭਾਗ-ਬੀ ਅਧੀਨ 46 ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ (ਮਾਰਚ 2015/ਜੂਨ 2016/ਸਤੰਬਰ 2016) ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬੇਨਤੀ (ਮਾਰਚ 2015/ਮਾਰਚ 2017) ਤੇ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ (ਸਤੰਬਰ 2015/ਜੁਲਾਈ 2017) ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਮਾਰਚ 2017 ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸਿਰਫ 31 ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2016 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2018) ਕਿ ਸਾਰੇ 46 ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਐਪਰ, ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਕਿ 46 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 08 ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਮੁਕੰਮਲਤਾ ਜਨਵਰੀ 2020 ਨੂੰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਲੰਬਿਤ ਸੀ। ਭਾਗ- ਬੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ:

- ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੇ (ਮਾਰਚ 2010 / ਜੂਨ 2011) 42 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 39 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਨੂੰ ਸੱਤ⁸ ਪੈਕੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡ ਕੇ ਟੈਂਡਰ ਸੱਦੇ (ਨਵੰਬਰ 2011)। ਟੈਂਡਰ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ (ਮਈ 2013) ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਾ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਬੋਲੀ ਖੋਲ੍ਹਣ ਦੇ ਯੋਗ ਫਰਮਾਂ ਦੇ ਚੌਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਰਾਂ ਦੀ ਵਾਜਬਤਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਸ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਨਾ-ਰੋਕਣਾ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਡੀ ਪੀ ਆਰਜ਼) ਵਿੱਚ ਸੰਸ਼ੋਧਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।
- ਕੁੱਲ 39 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ 16 ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮ⁹ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ (ਜੁਲਾਈ 2013) ਤੱਕ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਫਰਵਰੀ 2015) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ (ਜਨਵਰੀ 2016) ਅਵਾਰਡ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।
- ਬਾਕੀ 23¹⁰ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ ਮਈ 2013 ਤੋਂ 32 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ (ਜਨਵਰੀ 2016) ਗਏ ਸਨ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਇਕ ਸੁਤੰਤਰ ਏਜੰਸੀ ਦੁਆਰਾ ਬੇਸਲਾਈਨ ਡਾਟੇ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਨਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਡੀ ਪੀ ਆਰਜ਼ ਦੀ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਵਾਰਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਸਮੁੱਚੇ ਕੰਮ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।
- ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੇ ਸਰਵੇਖਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਇੰਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਨਵੇਂ 66 ਕੇ.ਵੀ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਸੌਂਪਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ, ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵਿਆਂ (ਜੀ ਟੀ ਪੀਜ਼) ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਾਧੂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਕਰਨ (ਜਨਵਰੀ 2014 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2017) ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਾ ਸਿਰਫ (ਨਵੰਬਰ 2014 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2018) ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ ਨੂੰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਵਧਾਇਆ ਬਲਕਿ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ₹ 42.69 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨੂੰ ਵੀ ਵਾਪਸ (ਦਸੰਬਰ 2014/ਜਨਵਰੀ 2017) ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ ਨੇ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਸੋਧੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਤਹਿ ਕਰਦੇ ਵਕਤ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ

⁸ ਪੈਕੇਜ -1 (16 ਕਸਬੇ), ਪੈਕੇਜ -2 (9 ਕਸਬੇ), ਪੈਕੇਜ -3 (11 ਕਸਬੇ), ਪੈਕੇਜ -4 (ਇੱਕ ਕਸਬਾ), ਪੈਕੇਜ -5 (ਇੱਕ ਕਸਬਾ) ਅਤੇ ਪੈਕੇਜ -6/ਪੈਕੇਜ -7 (ਇੱਕ ਕਸਬਾ ਦੋ ਪੈਕੇਜਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਭਾਵ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੂਰਬ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਪੱਛਮ)।

⁹ ਮੈਸਰਜ਼ ਏ ਟੂ ਜ਼ੈਡ ਮੇਨਟੇਨੈਂਸ ਅਤੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਸਰਵਿਸਜ਼ ਲਿ., ਗੁੜਗਾਉਂ

¹⁰ ਕੁੱਲ 46 ਕਸਬੇ ਘਟਾਓ: (ਮਈ 2013 ਦੌਰਾਨ 39 ਕਸਬੇ ਅਵਾਰਡ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਸਬੇ ਪਟਿਆਲੇ ਨੂੰ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ)।

ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਠੇਕੇਦਾਰ ਨੇ ਟੈਂਡਰ ਪੜਾਅ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦੇ ਕਾਰਜਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਏ ਐਸ ਈ- ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੰਮ ਵੰਡਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੇਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਮਾਂ ਵਿਧੀਗਤ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਾਧੂ ਮੱਧਾਂ/ਕੰਮ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 2014 ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਦੇਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਸੀ, ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਮਾਂ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਮ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਦੋਬਾਰਾ ਟੈਂਡਰਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਰ ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੁੱਚੇ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇਰੀ ਹੋਈ। ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵੇਲੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਠੇਕੇਦਾਰਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਕੰਮ ਦੇ ਅਸਲੀ ਦਾਇਰੇ ਦਾ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿੱਥੇ ਟੀਚੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੇਰੀ ਕੇਵਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਆਉਣ ਕਾਰਣ ਜੁਰਮਾਨਾ ਵਾਪਸ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

2.1.3.4 ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਬਦਲਣਾ

ਸਕੀਮ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਗ-ਬੀ ਦੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਕਰਜ਼ੇ ਵਿਆਜ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਪੰਜ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਦਾਨਾਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਣ ਯੋਗ ਸਨ। ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਭਾਗ- ਬੀ ਅਧੀਨ ਲੰਬਿਤ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਵਧੀ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਵਧਾਇਆ (ਜੁਲਾਈ 2017) ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 31 ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਕਰਜ਼ੇ (ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ) ਉੱਤੇ ਅਰਜਿਤ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਭਾਗ- ਬੀ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਮੀਲਪੱਥਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਲਈ ਵਿੱਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 2021-22 ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਭਾਗ- ਬੀ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਵਿੱਤੀ ਵਚਨਬੱਧਤਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ) ਨੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਾਲ 2016-19 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ਟੈਰਿਫ਼ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ (ਜੁਲਾਈ 2016, ਅਕਤੂਬਰ 2017, ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਅਤੇ ਮਈ 2019) ਕਿ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਕਾਰਨ ਹੋਇਆ ਕੋਈ ਅਨੁਦਾਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ, ਜੇ ਕੰਪਨੀ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਅਧੀਨ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਤਾਂ ਇਹ ਸਾਲਾਨਾ ਮਾਲੀਆ ਜ਼ਰੂਰਤ (ਏ ਆਰ ਆਰ) ਵਿੱਚੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ /ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2017 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜੀ ਓ ਆਈ ਅਤੇ ਹਮਰੁਤਬਾ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ₹ 179.11 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ 2022-23 ਵਿੱਚ ਦੇਣ ਯੋਗ ₹ 116.07¹¹ ਕਰੋੜ ਰੁਪਏ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਕਿਸ਼ਤ ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਾਝਾ ਰੱਖਿਆ

¹¹ ਭਾਗ- ਬੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਕੀਮਤ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜੋ ਕਿ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਕਰਜ਼ੇ ਉੱਤੇ ਬਿਨਾਂ ਵਿਆਜ ਤੇ ਬੁੱਕ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਜਾਵੇਗਾ। ਏ ਐਸ ਈ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੁੱਦਾ ਐਮ ਓ ਪੀ/ਜੀ ਓ ਆਈ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ।

2.1.3.5 ਪਟਿਆਲਾ ਕਸਬੇ ਦਾ ਕੰਮ ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰਵਾਉਣਾ

ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਟਰਨਕੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਐਪਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਭਾਗ- ਬੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਟਰਨਕੀ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਕੰਮਾਂ (ਮੀਟਰ ਸਿਫਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਨੂੰ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਕਰਵਾਇਆ। ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਦੀ ਸਟੀਅਰਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਭਾਗ- ਬੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ₹ 37.92 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ (ਮਾਰਚ 2010)।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਪਟਿਆਲਾ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਵਾਉਣ ਉੱਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰਚੇ ਦੀ ਰਕਮ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ₹ 15.76¹² ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ, ਖਰਚਾ 2010-15 ਦੌਰਾਨ ₹ 30.09 ਕਰੋੜ (ਵਿਭਾਗੀ: ₹ 20.60 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਟਰਨਕੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ: ₹ 9.49 ਕਰੋੜ) ਸੀ। ਦੋਵੇਂ ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ (ਭਾਗ- ਬੀ) ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ₹ 14.33 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਬੁੱਕ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਘੱਟ ਬੁਕਿੰਗ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ₹ 7.17 ਕਰੋੜ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਕੰਮ ਸਾਲ 2015 ਵਿੱਚ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਪਰ ਅਜੇ ਤੱਕ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬੰਦ ਹੋਣਾ ਬਾਕੀ (ਮਾਰਚ 2019) ਸੀ।

2.1.3.6 ਉਪ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ 27 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ 66/11 ਕੇ ਵੀ ਦੇ 48 ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਜੋ ਸਾਇਟ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਘਟਾ ਕੇ 38 ਕਰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਸੀ। 38 ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਇੱਕ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਅਜੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਕਿਉਂ ਜੋ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਡੀ ਪੀ ਆਰਜ਼ ਭਵਿੱਖ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਲੋਡ ਦੇ ਵਾਧੇ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਘਟਾਉਣ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਦਬਾਅ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕਲਪਿਤ ਲੋਡ ਪ੍ਰਫਾਈਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਐਪਰ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਭਾਵ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਧਿਐਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਬੋਹਰ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ, ਜੋ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਤੌਰ ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਭਾਗ-ਬੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਮਾਰਚ 2018 ਨੂੰ ਬੰਦ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ ਅਤੇ ਉਸ ਤਰੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

¹² ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਲੋਨ: ₹ 5.69 ਕਰੋੜ, ਆਰ ਈ ਸੀ ਲੋਨ: ₹ 9.06 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡ: ₹ 1.01 ਕਰੋੜ

ਚਲਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1.13 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਦਾ ਵਾਧੂ ਵਿੱਤੀ ਬੋਝ ਜੋ ਕਿ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਉੱਤੇ ਖਰਚ ਦਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2019 ਤੱਕ) 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੈ, ਝੱਲਣਾ ਪਵੇਗਾ।

ਏ ਐਸ ਈ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਮਾਰਚ 2018 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਖਰਚਾ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਸਹਿਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਕਾਡਾ

2.1.3.7 ਸਕਾਡਾ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ

ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸਕਾਡਾ ਸਿਸਟਮ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਚੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਸਕਾਡਾ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਅਰਥਾਤ ਅਕਤੂਬਰ, 2016 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੀ ਮੰਗ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2017/ਮਈ 2018) ਕੀਤੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਵਾਧਾ ਇਸ ਸ਼ਰਤ ਤੇ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ 31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਏ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਪੂੰਜੀਕਰਣ/ਕਰਜ਼ੇ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੰਮ 'ਜਿੱਦਾਂ ਬਣਿਆ ਹੈ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪੂਰੇ ਹੋਏ ਸਨ। ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਣ ਰਿਮੋਟ ਟਰਮੀਨਲ ਯੂਨਿਟਸ (ਆਰ ਟੀ ਯੂ), ਫੀਡਰ ਰਿਮੋਟ ਟਰਮੀਨਲ ਯੂਨਿਟਸ (ਐਫ ਆਰ ਟੀ ਯੂ) ਅਤੇ ਸਾਈਟ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਟੈਸਟ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸਨ। ਕੰਮ ਦੇ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 2018-19 ਦੀ ਮਿਆਦ ਲਈ ₹ 0.97¹³ ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇਗੀ।

ਸਕੀਮ ਦੇ ਭਾਗ-ਬੀ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਦੇ ਕੰਮ¹⁴, ਜੋ ਕਿ ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ- ਏ ਦੇ ਨਾਲ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਅਨੁਕੂਲ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਇਹ ਅਜੇ ਵੀ ਅਪੂਰੇ ਸਨ (ਜੁਲਾਈ 2019)। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਸਲਾਹਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ (ਮਾਰਚ 2015) ਵਿੱਚ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਦੇਰੀ, ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਦਾ ਫ਼ੈਸਲਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ (ਅਗਸਤ 2016) ਤਿਆਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀਆਂ ਟੈਂਡਰ ਜਾਚਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ (ਅਗਸਤ 2016) ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਗਤੀ ਘੱਟ ਹੋਣਾ, ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਨ। ਕਿਉਂਕਿ ਸਕਾਡਾ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੁਕੰਮਲਤਾ ਸਾਰੇ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਮੁੱਚੇ ਸਕਾਡਾ ਸਿਸਟਮ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ-ਬੀ ਉੱਤੇ ₹ 31.82 ਕਰੋੜ ਖਰਚੇ ਸਨ। ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 15.91 ਕਰੋੜ (ਖਰਚੇ ਦਾ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁਆ ਦੇਣਾ ਪਵੇਗਾ।

¹³ ₹ 10.83 ਕਰੋੜ ਉਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਨੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਯਾਨੀਕਿ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਸਕਾਡਾ ਭਾਗ-ਏ ਤੇ ਹੋਏ ਖਰਚੇ ਤੇ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ।

¹⁴ 66/11 ਕੇ ਵੀ ਸਬਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ 11 ਕੇ ਵੀ ਬਰੇਕਰਾਂ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੇ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਪੁਨਰ-ਸੋਧ/ਬਦਲਾਓ ਲਈ ਸਕਾਡਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਉਪਕਰਣ/ਰਿਲੇਜ਼ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ।

2.1.3.8 ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਰਿਵਾਰਮਜ਼ ਕਮੇਟੀ (ਡੀ ਆਰ ਸੀ) ਦੁਆਰਾ ਨਿਗਰਾਨੀ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਰਜਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ/ਪਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਇਕ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਰਿਵਾਰਮਜ਼ ਕਮੇਟੀ (ਡੀ ਆਰ ਸੀ) ਨੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਅਤੇ ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਬਣਾਈ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨੀ ਸੀ।

ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਚਾਈ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਪਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਹੇਠ ਅਪ੍ਰੈਲ 2009 ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਯੋਜਨਾ ਦੀ ਵਿਧੀ ਅਤੇ ਨਿਯਮਿਤ ਅੰਤਰਾਲ ਵਿੱਚ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਸੰਬੰਧੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਮੀਲ ਪੱਥਰਾਂ/ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ/ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਦੇ ਮਿਨਟਸ ਵੀ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸਨ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡੀ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਏ ਐਸ ਏ - ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਨਿਯਮਿਤ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਮੀਟਿੰਗਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਐਪਰ, ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਕੀਮ ਦੇ ਨਤੀਜੇ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਿਆ ਕਿ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕਮੀਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹੇਠਾਂ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

2.1.3.9 ਸਮੁੱਚੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਘਾਟੇ (ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ) ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਸੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਲਾਭ ਲੈਣ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭਾਗ-ਬੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ (ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਵਧਾਈ ਗਈ) ਅਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿਰੰਤਰ ਅਧਾਰ ਤੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਘਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬਰਾਬਰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭਾਗ-ਬੀ ਅਧੀਨ ਸਾਰੇ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਕੰਮ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋ ਗਏ ਸਨ।

2018-19 ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 47 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ 25 ਵਿੱਚ ਹੀ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 22 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਜੇ

ਵੀ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ¹⁵ ਸਨ ਅਤੇ 15.28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 53.67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਨ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਅੱਠ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਜੋ ਕਿ 2017-18 ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਨ, ਨੇ 2018-19 ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਾ ਵਾਧਾ ਦਰਸਾਇਆ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਜੇ ਤੱਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਵੀ ਉੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਉੱਤੇ ਚਿੰਤਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਾਰਨਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਸਥਾਈ/ਸਥਾਈ ਫੀਡਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੌਡ ਸਵਿਚਿੰਗ, ਡਿਫਾਲਟਿੰਗ ਸਰਕਾਰੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ, ਨੁਕਸ ਵਾਲੇ ਬਾਉਂਡਰੀ ਮੀਟਰ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ਦਾ ਸੰਡਰੀ ਚਾਰਜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਿਵਸਥਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਉੱਚ ਪੱਧਰੀ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਠਹਿਰਾਇਆ। ਐਪਰ, ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਇਹ ਸਾਰੇ ਕਾਰਕ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੰਤਰਣਯੋਗ ਸਨ ਅਤੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੇ ਪੱਧਰ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਉਪਚਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਰੰਭ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ₹ 7.74¹⁶ ਕਰੋੜ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ ਉਠਾਏਗੀ।

2.1.3.10 ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ

ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਬਿਲਿੰਗ¹⁷ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ¹⁸ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਬਿਲਿੰਗ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਲਈ ਬੈਂਚਮਾਰਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 92.20¹⁹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਸੁਧਾਰ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਘਟਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਰਚ 2018 ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਔਸਤਨ ਬਿਲਿੰਗ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 90.94²⁰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 93.30²¹ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਹੀ।

¹⁵ ਅਬੋਹਰ (38.69 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਗਿਦੜਬਾਹਾ (25.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਮਲੌਟ (27.54 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ), ਪੱਟੀ (53.67 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਰਾਮਪੁਰਾਫੂਲ (26.78 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਸਧਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਧ ਸਨ ਯਾਨੀਕਿ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ।

¹⁶ ₹ 116.06 ਕਰੋੜ (ਸਾਲ 2018-19 ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਜੋਕਿ ਮਾਰਚ 2019 ਤਕ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਕੁਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਘਟਾਓ: ₹ 108.32 ਕਰੋੜ (ਅਸਲ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਘਾਟੇ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਅਨੁਸਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਯੋਗ ਅਨੁਦਾਨ)।

¹⁷ ਕੁੱਲ ਵੇਚੇ ਯੂਨਿਟਸ (ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਨਿਟਸ) / ਕੁੱਲ ਇਨਪੁਟ ਯੂਨਿਟਸ (ਮਿਲੀਅਨ ਯੂਨਿਟਸ)।

¹⁸ ਮਾਲੀਆ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ (₹) / ਬਿਲ ਕੀਤੀ ਰਕਮ (₹)।

¹⁹ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਦਾ ਫਾਰਮੂਲਾ ਹੈ।
{1- (ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ x ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ)} x 100। ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ 92.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ 'ਤੇ, ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਮਾਤਰਾ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਯੋਜਨਾ ਵਿਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

²⁰ 53.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 98.28 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ।

²¹ 74.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 99.63 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ।

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, 47 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, 21 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਲਿੰਗ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 92.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ 19 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ 92.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ। ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੀ ਘੱਟ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਟੀਚੇ ਦੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਪਾਇਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ₹ 205.93²² ਕਰੋੜ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

2.1.3.11 ਵੰਡ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਮੀਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਡਾਟੇ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨਾ

ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਟ੍ਰਾਂਸਫਾਰਮਰਜ਼ (ਡੀਟੀਜ਼) ਅਤੇ ਫੀਡਰਾਂ ਦੀ ਮੀਟਰਿੰਗ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਡੀਟੀਜ਼ ਅਤੇ ਫੀਡਰਾਂ ਲਈ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਡਾਟਾ ਲੌਗਿੰਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੁੱਖੀ ਦਖਲ ਦੇ, ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਾਂ, ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮੀਟਰਾਂ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਡਾਟੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੀਟਰ ਡਾਟਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਐਮ ਡੀ ਏ ਐਸ) ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਡੀ.ਟੀਜ਼. ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤੇ ਮੀਟਰਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਡਾਟਾ ਸੈਂਟਰ (ਸੀ ਡੀ ਸੀ) ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਫੀਡਰਾਂ/ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਏ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.3: ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਨਾਲ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

ਸਾਲ/ ਮਹੀਨੇ	ਡੀ ਟੀਜ਼ ਦੇ ਨੰ. ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ	ਡੀ ਟੀਜ਼ ਉੱਤੇ ਸਥਾਪਤ ਮੀਟਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਮੀਟਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)	ਫੀਡਰਾਂ ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਮੀਟਰ	ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰ ਰਹੇ ਮੀਟਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)
ਮਾਰਚ 2017	50,809	32,942 (64.83)	16,352 (49.63)	1,541	611 (39.65)
ਮਾਰਚ 2018	50,809	32,960 (64.87)	20,159 (61.16)	1,541	626 (40.62)
ਮਾਰਚ 2019	50,809	32,960 (64.87)	16,323 (49.52)	1,787	591 (33.07)

ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਦੇ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 2017 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 39.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦੇ ਅੰਤ ਤੱਕ 33.07 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਡੀ ਟੀ ਮੀਟਰਾਂ ਅਤੇ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਨਾਲ ਡਾਟਾ ਸੰਚਾਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ।

ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਵਿਖੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਫੀਡਿੰਗ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ 47 ਕਸਬਿਆਂ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਡਾਟਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ, ਵੰਡ ਘਾਟੇ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਤੇ ਸਬ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਨੈਟਵਰਕ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਵਾਲੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ।

²² ₹ 3,094.17 ਕਰੋੜ (ਘੱਟੋ ਘੱਟ 85 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਲੀਆ ਬਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ) ਘਟਾਓ: ₹ 2,888.24 ਕਰੋੜ (ਅਸਲ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਲੀਆ)।

ਏ ਐਸ ਈ -ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਨੇ ਟਿੱਪਣੀ ਨਿਰੀਖਣ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ (ਮਈ 2020) ਕਿ ਡਾਟੇ ਦਾ ਸੰਚਾਰ ਕਈ ਹੋਰ ਉਪਕਰਣਾਂ ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੀਟਰ ਦੀ ਅਨੁਕੂਲਤਾ, ਨੈੱਟਵਰਕ, ਯੂ ਪੀ ਐਸ, ਬੈਟਰੀਆਂ, ਲੂਪ ਕੇਬਲ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਵੇਂ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਨਾਲ ਮੀਟਰ ਡਾਟਾ ਦੀ ਉੱਪਲਬਧਤਾ ਵਧੇਗੀ।

2.1.3.12 ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣਾ

ਯੋਜਨਾ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਵੰਡ ਦੇ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ। 47 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2016-17, 2017-18 ਅਤੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਅਵੱਧੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 2.4: 47 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਅਤੇ ਅਵੱਧੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਨ

ਵੇਰਵਾ	2016-17	2017-18	2018-19
ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	1,63,590	1,82,635	1,85,733
ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਮਿਆਦ (ਘੰਟਿਆਂ ਵਿੱਚ)	1,33,828.45	1,53,462.37	1,49,894.90

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਤਾਂ ਜੋ ਮੁੱਢ ਕਾਰਣ ਨੂੰ ਦਰੁੱਸਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਵੰਡ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਭਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

2.1.3.13 ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ

ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਭਾਗ-ਏ ਵਿੱਚ ਆਈ ਟੀ ਯੋਗ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸੇਵਾ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਵਾਰਣ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਕਸਬੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਓਨਲਾਈਨ ਕਾਲ ਸੈਂਟਰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ 47 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਗ੍ਰਾਹਕ ਇੰਟਰਐਕਟਿਵ ਵੁਆਇਸ ਰਿਸਪਾਂਸ ਸਿਸਟਮ (ਆਈ ਵੀ ਆਰ ਐਸ) ਉੱਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ, 2014 ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ 2016-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 2.5: ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਨ

ਸਾਲ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਦਾਇਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ	ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2016-17	8,57,620	5,40,594	3,17,026	63.03
2017-18	10,36,600	6,66,849	3,69,751	64.33
2018-19	12,32,207	5,59,977	6,72,230	45.45

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਲਿਆਉਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

ਸਿੱਟਾ

ਕੰਪਨੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਸੀਮਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਰ-ਏ ਪੀ ਡੀ ਆਰ ਪੀ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਭਾਗ-ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਕਰਜ਼ਾ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣਾ ਅਜੇ ਬਾਕੀ ਸੀ। ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਭਾਗ-ਬੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਵਿਆਜ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਪੰਜਵੀਂ ਕਿਸ਼ਤ ਲੈਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਰਹੇਗੀ। ਡੀ ਪੀ ਆਰਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੇ ਗਏ 66/11 ਕੇ ਵੀ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਵੰਡ ਨੋਟਵਰਕ ਤੇ ਵੱਧ ਭਾਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਲੋਡ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ। 2018-19 ਦੌਰਾਨ 22 ਕਸਬਿਆਂ ਦੇ ਏ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਅਜੇ ਵੀ ਮਿਥੇ ਨੁਕਸਾਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਨ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬਦਲਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਕ੍ਰਮਵਾਰ 21 ਅਤੇ 19 ਕਸਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਬਿਲਿੰਗ ਅਤੇ ਉਗਰਾਹੀ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਤੇ ਸਕੀਮ ਦੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਡਿਸਟ੍ਰੀਬਿਊਸ਼ਨ ਰਿਫਾਰਮਜ਼ ਕਮੇਟੀ, ਨੇ ਇਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੀਲ ਪੱਥਰ ਅਤੇ ਟੀਚਿਆਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ:

- ਭਾਗ-ਏ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਕੋਲ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕੇ;
- ਪਟਿਆਲਾ ਕਸਬੇ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਘੱਟ ਬੁਕਿੰਗ ਨੂੰ ਸੁਲਝਾਵੇ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਨਾਲ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਅਨੁਦਾਨ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕੇ;
- ਮੌਜੂਦਾ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕਟੌਤੀ ਦੇ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੇ;

- ਸਕੀਮ ਦੇ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਯਤਨ ਕਰੇ;
- ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਅਤੇ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰੇ; ਅਤੇ
- ਏ ਟੀ ਅਤੇ ਸੀ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਸੀ ਡੀ ਸੀ ਡਾਟਾਬੇਸ ਵਿੱਚ 100 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਡੀ ਟੀ ਅਤੇ ਫੀਡਰ ਮੀਟਰਾਂ ਦੇ ਡਾਟੇ ਦੀ ਮੈਪਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ (ਅਗਸਤ 2019) ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

2.2 ਐਚ ਟੀ/ਈ ਐਚ ਟੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਘੱਟ ਮੰਗ

ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੁਆਰਾ ਸਮੀਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ₹ 36.09 ਕਰੋੜ ਦੀ ਘੱਟ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਵਾਧੂ ਨਕਦ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ₹ 1.81 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੇ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ, 2014²³ ਦੀ ਧਾਰਾ 16.1 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰੇ ਖਪਤਕਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜਿੱਥੇ ਦੋ-ਮਾਸਿਕ ਬਿਲਿੰਗ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਢਾਈ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਮਾਸਿਕ ਬਿਲਿੰਗ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਡੇਢ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਖਪਤ ਦੇ ਖਰਚੇ (ਭਾਵ ਸਥਿਰ ਅਤੇ ਪਰਿਵਰਤਨਸ਼ੀਲ ਖਰਚੇ ਜੋ ਲਾਗੂ ਹੋਣ) ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਰਕਮ ਵੰਡ ਲਾਇਸੈਂਸਧਾਰਕ²⁴ ਕੋਲ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਵੱਜੋਂ ਰੱਖਣਗੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 16.4 ਇਹ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਟੈਨਸ਼ਨ²⁵/ਵਾਧੂ ਹਾਈ ਟੈਨਸ਼ਨ²⁶ (ਐਚ ਟੀ/ਈ ਐਚ ਟੀ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਉਚਿਤਤਾ ਸਮੀਖਿਆ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਤੋਂ ਮਾਰਚ ਦੇ ਬਾਰਾਂ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਅੰਸਤਨ ਖਪਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੋਵੇਗੀ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ) ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 17 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2016)। ਇਸ ਧਾਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਵੰਡ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਦੁਆਰਾ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਉੱਤੇ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦਾ ਬੇਸ ਰੇਟ ਜੋ ਸੰਬਧਿਤ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਹੈ ਦੇਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਵੇਲੇ, ਉਹ ਦਰ ਜਿਸ ਉੱਤੇ ਲਾਇਸੈਂਸ ਧਾਰਕ ਵਲੋਂ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇਣਾ

²³ 01 ਜਨਵਰੀ 2015 ਤੋਂ ਲਾਗੂ।

²⁴ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ।

²⁵ ਹਾਈ ਟੈਨਸ਼ਨ (ਐਚ ਟੀ) ਖਪਤਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ 650 ਵੋਲਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪਰ 33,000 ਵੋਲਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਵੋਲਟੇਜ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਐਚ ਟੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬਿਲਿੰਗ ਮਾਸਿਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

²⁶ ਵਾਧੂ ਹਾਈ ਟੈਨਸ਼ਨ (ਈ ਐਚ ਟੀ) ਖਪਤਕਾਰ ਦਾ ਅਰਥ ਉਹ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ 33,000 ਵੋਲਟ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵੋਲਟੇਜ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਈ ਐਚ ਟੀ ਖਪਤਕਾਰ ਦੀ ਬਿਲਿੰਗ ਮਾਸਿਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਸੀ, ਨੂੰ ਰਿਜ਼ਰਵ ਬੈਂਕ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਦੇ ਸੂਚਿਤ ਬੈਂਕ ਰੇਟ (ਹਰ ਸਾਲ 1 ਅਪ੍ਰੈਲ ਨੂੰ) ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ। ਵਿਆਜ ਦੀ ਸੂਚਿਤ ਦਰ 2018-19 ਸਾਲ ਲਈ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 6.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ।

ਆਡਿਟ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੀ ਜਰੂਰੀ ਸਲਾਨਾ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਅਪਰਿਆਪਤਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸੋਧ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ 13 ਐਚ ਟੀ/ਈ ਐਚ ਟੀ ਖਪਤਕਾਰਾਂ²⁷ ਦੀ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ (ਸਾਲ 2017-18 ਦੀ ਖਪਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ) ₹ 70.30 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੇਵਲ ₹ 34.21 ਕਰੋੜ ਦੀ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਹੋਰ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਮੰਗ ਜੁਲਾਈ 2019 ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਤੋਂ ਇਹ ਸਾਹਮਣੇ ਆਇਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵਪਾਰਕ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 10.55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 10.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਨਕਦ ਉਧਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਲਈ ਗਈ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ 6.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੇ ਕਰਨੀ ਪੈਣੀ ਸੀ। ਆਪਣੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੰਗ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਫਿਰ ਵਾਧੂ ਨਕਦ ਉਧਾਰ ਲੈਣ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1.81²⁸ ਕਰੋੜ (ਅਨੁਲੱਗ-3) ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਝੱਲਣਾ ਪਿਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਨਾ ਸਿਰਫ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ₹ 36.09 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਬਲਕਿ ₹ 1.81 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਬਣਦੀ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿਰ ਮੰਗ ਨੂੰ ਚੁੱਕੇ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ (ਅਗਸਤ 2019) ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ।

2.3 ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਉਚਿੱਤ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ

ਆਰਕ ਫਰਨੈਸ ਉਦਯੋਗ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣ ਨਾਲ ₹ 12.77 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਣਉਚਿੱਤ ਤਰਫ਼ਦਾਰੀ ਹੋਈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ) ਨੇ ਸਾਲ 2004-05 ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਆਪਣੇ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ 2,500 ਕੇ ਵੀ ਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਤੇ 4,000 ਕੇ ਵੀ ਏ ਤੱਕ ਮੰਗ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵੱਡੀ ਸਪਲਾਈ (ਐਲ ਐੱਸ) ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਆਰਕ

²⁷ ਜਿੱਥੇ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ ਇੱਕ ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ।

²⁸ ਜੂਨ 2018 ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ 2019 ਲਈ 14 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਲਈ 4.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (ਅਰਥਾਤ 10.55 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ - 6.25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਗਣਨਾ (ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ 19 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਨੂੰ ਟੈਰਿਫ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਮਾਰਜਿਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

ਫਰਨੈਸ ਵਾਲੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੀ ਮੰਗ 4,000 ਕੇ ਵੀ ਏ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 33/66 ਕੇ ਵੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ 11 ਕੇ ਵੀ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਉੱਤੇ 17.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਲਗਾਇਆ। ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤ ਇੰਡਕਸ਼ਨ ਫਰਨੈਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਆਈ ਐੱਫ ਏ) ਨੇ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਲਈ ਸਮੀਖਿਆ ਪਟੀਸ਼ਨ (2006 ਦੀ 16 ਨੰ.) ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਨੇ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2006) ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਸਤੰਬਰ 2011) ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਮਾਨਯੋਗ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵੀ 2004-05 ਤੋਂ ਸਾਰੇ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਏ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਇਕਸਾਰ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਹਾਮੀ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ (ਮਾਰਚ 2017 ਅਤੇ ਜੂਨ 2017)²⁹, ਕਿਉਂਕਿ ਯੂਨਿਟ ਨੂੰ 66 ਕੇ ਵੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ 11 ਕੇ ਵੀ ਤੇ ਸਪਲਾਈ ਦੇਣ ਕਾਰਣ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਚਨਚੇਤ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ, ਸਰਚਾਰਜ ਲਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ।

ਜੁਲਾਈ 2017 ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2017 ਵਿੱਚ, ਆਈ ਐਫ ਏ ਨੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਿਆਜ ਨਾ ਲਾਉਣ ਅਤੇ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ। ਇਹਨਾਂ ਉੱਪਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਬੀ ਓ ਡੀ) ਵਿੱਚ ਅਗਸਤ 2017, ਨਵੰਬਰ 2017, ਦਸੰਬਰ 2017 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2018 ਵਿੱਚ ਏਜੰਡੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੀ ਓ ਡੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2018) ਕਿ ਕੁੱਲ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ 15 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਵਜੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੀ 12 ਮਹੀਨੇ ਦੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਐਸ ਬੀ ਆਈ ਬੇਸ ਰੇਟ ਉੱਤੇ ਘੱਟਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 8.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ ਨਾਲ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਆਪਣੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕੰਪਨੀ ਅਗਸਤ 2018 ਤੱਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਆਈ ਐਫ ਏ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲੀ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਗਲੇ ਹੁਕਮਾਂ ਤੱਕ, ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਕੱਟਣ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲੰਬਿਤ ਸੀ।

ਆਈ ਐਫ ਏ ਨੇ ਦੋਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2018) ਕਿ ਉਹ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ ਦਾ 10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ ਅਤੇ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਾਰੀ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰੁਕਵਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ।

²⁹ ਐਲ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਉੱਤੇ ਵੋਲਟੇਜ ਸਰਚਾਰਜ (ਆਰਕ ਫਰਨੈਸ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ 01 ਮਾਰਚ 2017 ਅਤੇ ਆਰਕ ਫਰਨੈਸ ਦੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਿਤੀ 19 ਜੂਨ 2017।

ਬੀ ਓ ਡੀ ਨੇ ਆਪਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਵਾਲਾ ਫੈਸਲਾ (ਅਗਸਤ 2018) ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ (21 ਨਵੰਬਰ 2018) ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਕਮ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਵਿੱਚ ਮੂਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 15 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਮੂਲ ਰਕਮ ਜਲਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਛੋਟ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ₹ 12.20³⁰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਆਜ ਰਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਮੁਆਫ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ₹ 0.57³¹ ਕਰੋੜ ਦੀ ਛੋਟ ਦਿੱਤੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਕਿ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ 2014 ਦੀ ਧਾਰਾ 35.2 ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਇੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ ਮੈਨੂਅਲ (ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ) 2018 ਦੀ ਧਾਰਾ 111 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਇਹ ਕੇਸ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਨਿਪਟਾਰਾ ਵਿਧੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 5 (1) (iii) (ਬੀ) ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਿਆਜ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਰਕਮ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਹੱਕਦਾਰ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਰਾਏ ਲਈ (ਅਗਸਤ 2017) ਅਤੇ ਇਹ ਵਿੱਚਾਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਵਿਆਜ ਖਰਚੇ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਛੋਟ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਬੀ ਓ ਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਨਵੰਬਰ 2018) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹਿੱਤ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਕੋਲ ਗਈ (ਮਈ 2019) ਅਤੇ ਇੱਕ ਪਟੀਸ਼ਨ (2019 ਦਾ 4 ਨੰ.) ਬਕਾਇਆ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਛੋਟ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਕੋਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ 28³² ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਲਾਭ ਲਿਆ ਅਤੇ 11 ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਬੀ ਓ ਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦੋ ਨੇ ਬੀ ਓ ਡੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਛੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ (ਜੁਲਾਈ 2019)।

ਇਸ ਤਰਾਂ ਆਰਕ ਫਰਨੈਸ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫ ਕਰਨ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੋਝੇ ਵਿੱਤੀ ਸੋਮਿਆਂ ਉੱਤੇ ₹ 12.77 ਕਰੋੜ ਦਾ ਅਣਉਚਿੱਤ ਬੋਝ ਪਿਆ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵੀ ਹੋਈ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ (ਦਸੰਬਰ 2019) ਕਿਹਾ ਕਿ ਵਿਆਜ ਦੀ ਮੁਆਫੀ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦਾ ਬੀ ਓ ਡੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਜੂਰੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਨਾਲ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਪਹਿਲੇ ਫੈਸਲੇ ਤੇ ਪੁਨਰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਬੀ ਓ ਡੀ ਨੂੰ ਇਕ ਏਜੰਡਾ ਪ੍ਰਸਤੁਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਪਰ, ਬੀ ਓ ਡੀ ਨੇ ਏਜੰਡਾ ਅੱਗੇ ਪਾ ਦਿਤਾ। ਤੱਥ ਇਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਆਜ ਮੁਆਫ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਛੋਟ ਦੇਣਾ ਸਪਲਾਈ ਕੋਡ ਅਤੇ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਸੀ।

³⁰ ਛੇ ਖਪਤਕਾਰ

³¹ ਚਾਰ ਖਪਤਕਾਰ

³² ਬਾਕੀ 11 ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਦੇ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ₹ 25.96 ਕਰੋੜ ਅਜੇ ਵੀ ਵਸੂਲੀ ਯੋਗ ਸਨ ।

2.4 ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ

ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਟੇਜ-II ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਦੌਰਾਨ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕ ਕਲੀਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਵਿੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 15.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੇ ਮੁਕੇਰੀਆਂ ਹਾਈਡਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ (ਐਮ ਐਚ ਪੀ) ਦੇ ਸਟੇਜ-II ਵਿੱਚ 9 ਮੈਗਾਵਾਟ ਪ੍ਰਤੀ ਦੀਆਂ ਦੋ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਮਈ 2017 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2018 ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਐਮ ਐਚ ਪੀ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਤਪਾਦਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਾਲੇ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਕੂੜਾਕਰਕਟ ਦਾ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣਾ, ਪੈਦਾ ਹੋਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਪ੍ਰਸਾਰਣ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚਾਰੂ ਨਿਕਾਸੀ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਗੈਰ ਪ੍ਰਬੰਧਤਾ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਤੋਂ ਮਈ 2019 ਦੌਰਾਨ ₹ 15.26 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ 233.35 ਲੱਖ ਯੂਨਿਟ (ਐਲ ਯੂਜ਼) ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਖਿਆ (ਮਾਰਚ 2019):

ੳ. ਹਾਈਡਲ ਪਲਾਂਟ ਦੇ ਵਗਦੇ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਬੂਟੀ, ਲੱਕੜ ਦੇ ਟੁੱਕੜੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਕੂੜਾ/ਮਲਬਾ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਾਲੇ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕ ਦੁਆਰਾ ਟਰਬਾਈਨਾਂ ਤੱਕ ਪੁੱਜਣ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਇਕੱਠੀ ਹੋਈ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਵਾਲੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਜੇ ਨਿਯਮਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਟਾਈ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਪਾਣੀ ਦਾ ਦਬਾਅ ਘੱਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਜਮਾ ਹੋਏ ਕੂੜਾ-ਕਰਕਟ ਨੂੰ ਐਮ ਐਚ ਪੀ ਦੇ ਸਟੇਜ-I ਦੇ ਚਾਰ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਾਲੇ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕ ਕਲੀਨਿੰਗ ਮਸ਼ੀਨ (ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ) ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਨਾਲ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਤਾਂ ਮਈ 2004/ਸਤੰਬਰ 2011 ਦੌਰਾਨ ਭਾਰਤ ਹੈਵੀ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਡ (ਬੀ ਐਚ ਈ ਐਲ) ਨੂੰ ਸਟੇਜ-II ਲਈ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਐਂਡ ਕੰਸਟ੍ਰਕਸ਼ਨ (ਈ ਪੀ ਸੀ) ਦੇ ਦਿਤੇ ਗਏ ਕੰਮ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਕਾਰਜ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੜਾਅ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਟੇਜ-II ਦੀਆਂ ਦੋਨਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਚਾਲੂ ਕਰ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕਾਂ ਵਿੱਚ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕ ਬੰਦ ਹੋਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਦਬਾਅ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਆਈ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2018) ਅਤੇ ਸਟੇਜ-II ਦੇ ਦਾਖਲੇ ਵਾਲੇ ਗੇਟਾਂ ਤੇ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਲਗਾ (ਜੂਨ 2019) ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ,

ਸਟੇਜ-II ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਏ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕਾਂ ਦੀ ਹੱਥੀ ਸਫ਼ਾਈ ₹ 13.01 ਲੱਖ ਦੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਕਰਵਾਈ (ਅਕਤੂਬਰ 2018) ਗਈ। ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮਜ਼ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੇ ਸਟੇਜ-II ਵਿੱਚ ਟਰੈਸ਼ ਰੈਕਾਂ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਤੋਂ ਮਈ 2019 ਦੌਰਾਨ ₹ 13.02³³ ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ 198.85 ਐਲ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਫ਼ਾਈ ਤੇ ₹ 13.01 ਲੱਖ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਕਿ ਅਸਲ ਡਿਟੇਲਡ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ (ਡੀ ਪੀ ਆਰ) ਵਿੱਚ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਦਾ ਕੋਈ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਐਪਰ, ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਜੂਨ 2019 ਵਿੱਚ ਚਾਲੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਘਰ (ਐਮ ਐਚ ਪੀ ਦੇ ਸਟੇਜ-I) ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਲੋੜ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸਦੇ ਚੱਲਣ ਨਾਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਟਾਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ।

- ਅ. ਸਟੇਜ-II ਤੇ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਉਤਪਾਦਨ 11 ਕੇ ਵੀ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ 66 ਕੇ ਵੀ ਤੱਕ ਸਟੈਪ ਅਪ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਟੇਜ-II ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਜੋ 66 ਕੇ ਵੀ ਸਬਸਟੇਸ਼ਨ ਭੱਟੀਆਂ ਜੱਟਾਂ ਵਿਖੇ ਖਤਮ ਹੁੰਦੀ 66 ਕੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ ਅਤੇ ਸਟੇਜ-I ਅਤੇ ਸਟੇਜ-II ਵਿੱਚਕਾਰ 66 ਕੇ ਵੀ ਸਿਰੀਲ ਸਰਕਟ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਿੰਕ ਲਾਈਨ ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ, ਸਟੇਜ-II ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਚਾਲੂ (ਮਈ 2019) ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। 66 ਕੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਦੇ ਚਾਲੂ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਸਟੇਜ-II ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਸਿਰਫ ਇਕੋ 66 ਕੇ ਵੀ ਲਾਈਨ ਭੱਟੀਆਂ ਜੱਟਾ ਉਪਲੱਬਧ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਲਾਈਨ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਸਟੇਜ-II ਟ੍ਰਿਪ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੱਕ, ਸੰਬੰਧਿਤ 66 ਕੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਵਿੱਚ ਨੁਕਸ ਪੈਣ ਕਾਰਨ ਸਟੇਜ-II ਵਿਖੇ ਲਗਭਗ 149 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 0.82 ਕਰੋੜ ਕੀਮਤ ਦੇ 12.80 ਐਲ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2019), ਕਿ ਸਟੇਜ-I ਅਤੇ ਸਟੇਜ-II ਵਿੱਚ 66 ਕੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਸਦੇ ਉਸਾਰੀ ਪੜਾਅ ਵੇਲੇ ਡਿਫੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ (ਅਕਤੂਬਰ 2017) ਕਰਕੇ ਇਸਦੇ ਅਸਲ ਮੰਜੂਰ (ਦਸੰਬਰ 2012) ਮਾਰਗ ਯੋਜਨਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੋਧ (ਜੂਨ 2018) ਸੀ।

³³ ਸਾਲ 2017-18 (₹ 6.33), 2018-19 (₹ 6.55) ਅਤੇ 2019-20 (₹ 6.63) ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਆਰਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਵਲੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਔਸਤਨ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਨੁਸਾਰ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ 2010-11 ਵਿੱਚ ਯੋਜਨਾਬੱਧ ਕੀਤੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸਟੇਜ-II ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਚਾਲੂ (ਮਈ 2017) ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ (ਸਤੰਬਰ 2017) ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਡਿਫੈਂਸ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਤਰਾਜ਼ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਰੁਕਾਵਟ ਆ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਟੇਜ-II ਦੀਆਂ ਉਸਾਰੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਉਸਾਰੀ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਜੋਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸਾਰੀ ਦੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਣ ਕਾਰਣ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ੲ. ਐਮ ਐਚ ਪੀ ਦੇ ਸਟੇਜ-II ਨੂੰ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸਵਿੱਚਯਾਰਡ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੇ ਸੱਜੇ ਹੱਥ ਦੇ ਦੁਆਲੇ ਸਰਵਿਸ ਡਰੇਨ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ। ਸਰਵਿਸ ਡਰੇਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਬਰਸਾਤੀ ਪਾਣੀ ਅਤੇ ਰਿਟੇਨਿੰਗ ਵਾਲ/ਸਿਵਲ ਬਣਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸੀਪੇਜ/ਲੀਕੇਜ ਵਾਲਾ ਪਾਣੀ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮਸ਼ੀਨ ਹਾਲ, ਟਰਬਾਈਨ ਅਤੇ ਜਨਰੇਟਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਦਾਖਲ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਟੇਜ-II ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਿਵਲ ਕੰਮ ਅਧੂਰੇ ਸਨ। ਲੰਬਿਤ ਪਏ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੁਚਾਰੂ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲਬਧਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਪਾਣੀ ਭਰਨ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਸੀ। ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੇ ਸਿਵਲ ਕੰਮ ਦੋਵੇਂ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਚਾਲੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 12 ਤੋਂ 21 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਅਧੂਰੇ ਰਹੇ (ਮਾਰਚ 2019)।

7 ਫਰਵਰੀ 2019 ਨੂੰ, ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨੇ ਕੇਬਲ ਟਰੈਂਚ ਦੇ ਰਾਹੀਂ ਬਿਜਲੀ ਘਰ ਦੀ ਇੱਕ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਭਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਇਕਾਈ ਗਿਆਰਾਂ ਦਿਨਾਂ³⁴ ਤੋਂ ਜਿਆਦਾ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਕਰਕੇ ਬੰਦ ਰਹੀ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 1.42³⁵ ਕਰੋੜ ਕੀਮਤ ਦੇ 21.70 ਐਲ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਯੂਨਿਟ ਨੇ ਹਾਦਸੇ ਦਾ ਕਾਰਣ ਸੁਚਾਰੂ ਨਿਕਾਸੀ ਦੀ ਅਣਉਪਲੱਬਧਤਾ, ਸਰਵਿਸ ਡਰੇਨ ਅਤੇ ਸਬੰਧਿਤ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਾ ਕਰਨਾ ਦੱਸਿਆ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਪਰ, ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2019), ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਨਿਕਾਸੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਡੀਵਾਟਰਿੰਗ ਸੰਪ ਵਿੱਚ ਸਬਮਰਸੀਬਲ ਪੰਪ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਪਲਾਂਟ ਵਿੱਚ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਡੀਵਾਟਰਿੰਗ ਸੰਪਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਪਾਂ ਦੇ ਕੰਮ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਾਣੀ ਇਕੱਠਾ ਹੋ ਗਿਆ। ਫਿਰ ਇੱਕਠੇ ਹੋਏ ਪਾਣੀ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਡਰੇਨੇਜ ਪੰਪਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਦੋ ਡੀ ਜੀ ਸੈਟ ਕਿਰਾਏ ਉੱਤੇ ਲੈ ਕੇ ਆਰਜ਼ੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਨਜਿਠੱਣ ਲਈ ਇਕ ਨਵਾਂ 125 ਕੇ ਵੀ ਡੀ ਜੀ ਸੈਟ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਉਪਕਰਨ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ (ਜੂਨ 2019)।

³⁴ 7 ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੇ 00:45 ਵਜੇ ਤੋਂ 18 ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੇ 18:52 ਵਜੇ

³⁵ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਆਰਡਰ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਈ ਆਰ ਸੀ ਦੁਆਰਾ ਮੰਜੂਰ ਪ੍ਰਤੀ ਯੂਨਿਟ ਔਸਤਨ ਆਮਦਨੀ ਦੀ ਗਣਨਾ

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸੈਂਟਰਲ ਇਲੈਕਟ੍ਰਿਸਿਟੀ ਅਥਾਰਟੀ (ਟੈਕਨੀਕਲ ਸਟੈਂਡਰਡ ਫਾਰ ਕੰਨਸਟਰਕਸ਼ਨ ਆਫ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਪਲਾਂਟਜ਼ ਅਤੇ ਇਲੈਕਟ੍ਰੀਕਲ ਲਾਈਨਜ਼) ਰੈਗੂਲੇਸ਼ਨ 2010 ਅਨੁਸਾਰ ਪਾਣੀ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਪੰਪਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸੇਵਾਵਾਂ ਲਈ ਆਪਾਤਕਾਲ ਵਿੱਚ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਡੀਜ਼ਲ ਜਨਰੇਟਰਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਸੇਵਾ ਡਰੇਨੇਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵੀ ਨਾਕਾਫੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਟੀ ਆਰ ਸੀ ਐਮ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਨਾ ਕਰਨ, 66 ਕੇ ਵੀ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਚਾਲੂ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਟੇਜ-II ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਨਿਕਾਸੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 15.26 ਕਰੋੜ ਕੀਮਤ ਦੇ 233.35 ਐਲ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਉਤਪਾਦਨ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੂੜਾ ਕਰਕਟ ਦੀ ਸਫਾਈ ਉੱਤੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ₹ 13.01 ਲੱਖ ਦਾ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਉਤਪਾਦਨ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਨਿਰਵਿਘਨ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਕਾਸੀ ਲਈ ਸਾਰਿਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਕਰਵਾਉਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਵੇ।

2.5 ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ

ਬਿਜਲੀ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਫਰਮ ਉੱਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦਾ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤਾ ਸੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ₹ 4.90 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਮ ਹੋਏ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਨੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ ਮੈਗਾ ਫੂਡ ਪਾਰਕ ਲਿਮਟਡ (ਫਰਮ) ਜਿਸਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਊਰਜਾ ਦੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਨੀਤੀ (ਐਨ ਆਰ ਐਸ ਈ) ਅਧੀਨ 4 ਮੈਗਾਵਾਟ ਸਮਰੱਥਾ ਦੇ ਬਾਇਓਮਾਸ ਅਧਾਰਤ ਸਹਿ-ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇੱਕ ਊਰਜਾ ਖਰੀਦ ਸਮਝੌਤਾ (ਪੀ ਪੀ ਏ) ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2014)।

ਪੀ ਪੀ ਏ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਬੰਦ ਹੋਣ/ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਵੇਲੇ, ਇੰਟਰਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਪੁਆਇੰਟ ਤੇ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਆਯਾਤ ਕੀਤੀ ਊਰਜਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਇੱਕ ਮਾਸਿਕ ਊਰਜਾ ਅਕਾਊਂਟ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗੀ। ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਪੈਦਾਵਾਰ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਖਪਤ ਖਰਚੇ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਬਿਲ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ, 2017 (ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ) ਦੀ ਧਾਰਾ 124(4) ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫਰਮ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਖਪਤਕਾਰ ਹੈ ਨੂੰ ਐਲ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੇ ਲਾਗੂ ਟੈਰਿਫ ਅਨੁਸਾਰ ਬਿਲ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇ ਫਰਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਖਪਤਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਸਟੈਂਡਬਾਏ ਅਤੇ ਸਟਾਰਟਅਪ ਬਿਜਲੀ ਲੈਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰੇਗੀ। ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਦੀ ਧਾਰਾ 124(5) ਕਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਬਿਜਲੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਕਮ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ

ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਸੂਲ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਐਲ ਐਸ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਫਰਵਰੀ 2016 ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ 66 ਕੇ ਵੀ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫਰਮ ਨੇ ਮਾਰਚ 2017 ਤੱਕ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2017) ਕਿ ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ ਫਰਮ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਖਾਤਾ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਆਯਾਤ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦਰਸਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਵਰਤੀ ਗਈ ਵੱਧ ਬਿਜਲੀ ਨੂੰ ਬਿਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਅੱਠ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2017 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ₹ 3.55 ਕਰੋੜ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਬਿਜਲੀ ਬਿਲ ਫਰਮ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ (ਜਨਵਰੀ 2018) ਜੋ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ (22 ਜਨਵਰੀ 2018) ਦੇ ਅੰਦਰ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯਮਿਤ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਪਰ ਫਰਮ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਿਲਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੂਰੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਫਰਮ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ ਬਿਲਾਂ ਦੀ ਰਕਮ ₹ 4.90 ਕਰੋੜ (ਫਰਮ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਭੁਗਤਾਨ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਬਿਲਾਂ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਤੱਕ ਇੱਕਠੀ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਫਰਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨੈਸ਼ਨਲ ਕੰਪਨੀ ਲਾਅ ਟ੍ਰੀਬੀਓਨਲ (ਐਨ ਸੀ ਐਲ ਟੀ) ਵੱਲੋਂ ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ (ਫਰਵਰੀ 2019) ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਐਨ ਸੀ ਐਲ ਟੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਅੰਤਰਿਮ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਫੈਸ਼ਨਲ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ₹ 4.90 ਕਰੋੜ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਸੌਂਪਿਆ (14 ਮਾਰਚ 2019)। ਇਨਸੋਲਵੈਂਸੀ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਧੀਨ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2019) ਕਿ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਉਰਜਾ ਲੇਖਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਫਰਮ ਦਾ ਫਰਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਖਪਤਕਾਰ ਨਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਖਪਤ ਸੰਬੰਧੀ ਬਿਲਿੰਗ ਬਾਰੇ ਪੀ ਪੀ ਏ ਵਿੱਚ ਸ਼ਰਤ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ ਕਿ ਫਰਮ ਨੂੰ ਉਰਜਾ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਸਟੈਂਡ ਬਾਏ ਅਤੇ ਸਟਾਰਟਅਪ ਉਰਜਾ ਲਈ ਇਕ ਸਮਝੌਤਾ ਕਰਨ ਵਾਸਤੇ ਤੁਰੰਤ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ 2017 ਅਨੁਸਾਰ ਵੇਲੇ ਸਿਰ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਪਰ, ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਫਰਮ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੀ ਬਿੱਲ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਆਯਾਤ ਨਿਰੰਤਰ ਕਰਦੀ ਰਹੀ। ਅੱਗੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫਰਮ ਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਪੱਕੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੱਟਿਆ ਅਤੇ ਮਈ 2017 ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਸਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ ਇੱਕਠੇ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ₹ 4.90 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2019) ਕਿ ਪੀ ਪੀ ਏ ਵਿੱਚ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਬਿਜਲੀ ਦੀ ਖਪਤ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਫਰਮ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਵਧਦੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਇੰਜੀਨੀਅਰ, ਪੀ ਪੀ ਆਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਜਨਵਰੀ 2018) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ। ਫਰਮ ਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਕਨੈਕਸ਼ਨ ਕੱਟਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਬਾਇਉਮਾਸ ਪਲਾਂਟ ਨਵੇਂ ਅਤੇ ਨਵਿਆਉਣਯੋਗ ਉਰਜਾ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵੱਲੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੀ ਅਤੇ ਫਰਮ ਨੇ ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਾਉਣ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੌਰਾਨ

ਦੀਵਾਲੀਆ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ, ਫਰਮ ਨੂੰ ਫਰਮ ਦੇ ਬੈਂਕਰ ਨੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਲਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਫਰਮ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲਾਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸਟੈਂਡਬਾਏ ਅਤੇ ਸਟਾਰਟ ਅੱਪ ਊਰਜਾ ਸੰਬੰਧੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਸਮਝੌਤੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਕਾਰਨ, ਫਰਮ ਦਾ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਨਾ ਕੱਟਣ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਫਰਮ ਨੂੰ ਬਿਲਿੰਗ ਸੰਬੰਧੀ ਪੀ ਪੀ ਏ ਅਤੇ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ 2017 ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਾਰਣ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ। ਅੱਗੇ, ਪੀ ਪੀ ਏ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮਹੀਨੇਵਾਰ ਬਿਲ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ 90 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀਆਂ ਉਤਪਾਦਨ ਸਹੂਲਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡਣਾ ਫਰਮ ਵੱਲੋਂ ਇੱਕ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਘਟਨਾ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਫਰਮ ਨਾਲ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਵੀ ਖਤਮ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ, ਸਹਿ ਜਨਰੇਸ਼ਨ ਪਾਵਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਤੋਂ ਬਿਜਲੀ ਦਾ ਆਯਾਤ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਬੰਧੀ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਹੋਰਣਾ ਮੌਜੂਦਾ ਪੀ ਪੀ ਏਜ਼ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰੇ ਅਤੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇ ਬਕਾਏ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਬਿਜਲੀ ਦੇ ਬਿਲ ਜਾਰੀ ਕਰੇ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ (ਜੂਨ 2019) ਗਿਆ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ।

2.6 ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਤੇ ਅਮਲ

ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਫੰਡ ਜਾਮ ਹੋਏ ਅਤੇ ₹ 1.48 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਕੰਪਨੀ) ਸਰਕਾਰੀ ਵਿਭਾਗਾਂ, ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕਰਨ ਤੇ ਟਰਾਂਸਫਾਰਮਰ ਸੈਂਟਰਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ, ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਵਿਛਾਉਣ ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਲੈਂਦੀ ਅਤੇ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਕੁੱਲ ਰਕਮ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸੰਪੱਤੀਆਂ, 1988 ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ ਦੀ ਧਾਰਾ 7.3 ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਰੰਭ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਗਰੇਟਰ ਮੁਹਾਲੀ ਏਰੀਆ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਅਥਾਰਟੀ (ਗਮਾਡਾ) ਦੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕੰਮ ਲਈ “ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡਾ, ਮੁਹਾਲੀ ਲਈ 66 ਕੇ ਵੀ ਡਬਲ ਸਰਕਟ ਟਾਵਰ ਲਾਈਨ” ₹ 9.35 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2015)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਗਮਾਡਾ ਤੋਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਜੂਨ 2016 ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਕੰਮ ਮਾਰਚ 2017 ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2019) ਕਿ ਗਮਾਡਾ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ

ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 8 ਫਰਵਰੀ 2018 ਨੂੰ ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ 20 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਗਮਾਡਾ ਤੋਂ ₹ 9.35 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ।

ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੰਜ ਮਹੀਨਿਆਂ³⁶ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਬਿਨ੍ਹਾਂ ਪੇਸ਼ਗੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਸਾਰਾ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 9.35 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ₹ 1.48³⁷ ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਦਸਬੰਰ 2019) ਕਿ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿਉਂ ਜੋ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ, ਮੁਹਾਲੀ ਲਈ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਹਿਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲਾਈਨ ਨੂੰ ਛੇਤੀ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਅਤੇ ਗਮਾਡਾ ਵਲੋਂ ਫੰਡਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਸੀ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਸਿਰਫ ਲੋਕ ਹਿਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਗਮਾਡਾ ਕੋਲ 2015-17 ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਕਾਇਆ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਮੌਜੂਦ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਾਸ਼ੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਕਰਨਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਦਾ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਖਰਚੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਦੂਸਰੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਕਰੇ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ (ਮਈ 2019) ਗਿਆ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ।

2.7 ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ

ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਵੱਧ ਰੇਟ ਤੇ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ਖਰੀਦਣ ਅਤੇ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਪਿਛਲੀ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਡਰ ਕੀਤੀ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 1.30 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਨੇ ਆਈ ਐਸ ਆਈ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਲਾਸ 1 ਸ਼ੁੱਧਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨੌ ਲੱਖ ਸਿੰਗਲ ਫੇਜ਼ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇਕ

³⁶ 29 ਦਸੰਬਰ 2015 (ਕੰਮ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੋਂ 7 ਜੂਨ 2016 (ਕੰਮ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਮਿਤੀ)।

³⁷ ₹ 9,34,61,578 (ਕੰਮ ਦੇ ਅਨੁਮਾਨ ਦੀ ਅਸਲ ਰਕਮ) ਉਪਰ 9.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਤੇ: 7 ਜੂਨ 2016 ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2016 (116 ਦਿਨ), 9.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਤੇ: 1 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2017 (182 ਦਿਨ) ਅਤੇ 9.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਤੇ: 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ 7 ਫਰਵਰੀ 2018 (313 ਦਿਨ) ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਟੈਰਿਫ ਆਰਡਰ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਕੈਰਿਗ ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਮਾਲੀਆ ਅੰਤਰ ਅਨੁਸਾਰ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ (ਐਮ ਕਿਊ ਪੀ-120/2017-18/ ਪੀ ਉ (ਐਮ)) ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ (ਸਤੰਬਰ 2017) ਈ ਟੈਂਡਰ ਵਿੱਚ ਛੇ ਫਰਮਾਂ ਨੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ।

ਬਿੱਡ ਖੋਲ੍ਹੇ ਗਏ (14 ਨਵੰਬਰ 2017) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੋਧੇ ਖਰੀਦ ਨਿਯਮਾਂ (ਅਗਸਤ 2017 ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੋਧੇ ਪ੍ਰੀ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ (ਪੀ ਕਿਊ ਸੀ) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਦੋ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਕ ਹੋਰ ਫਰਮ ਤਕਨੀਕੀ ਟੈਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸਦੇ ਨਮੂਨੇ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ਦੇ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਅਯੋਗ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ (ਜਨਵਰੀ 2018) ਸੀ। ਤਿੰਨ ਯੋਗ ਫਰਮਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ (ਫਰਵਰੀ 2018) ਸੀ ਅਤੇ ਰਿਵਰਸ ਨਿਲਾਮੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਲ -1 ਫਰਮ ਨਾਲ ਅੱਗੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ₹ 571.50 ਹਰੇਕ ਦੀ ਕੀਮਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਉਕਤ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਕੀਮਤ ਫਰਵਰੀ 2017 ਦੀ ਪਿਛਲੀ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ (ਐਮ ਕਿਊ ਪੀ-10) ਦੀ ਕੀਮਤ ₹ 463.40³⁸ ਹਰੇਕ, ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖਰੀਦਦਾਰੀਆਂ ਚੱਲ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਨਾਲੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਜ਼ਿਆਦਾ (23.32 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ, ਸੋਧਿਆ ਪੀ ਕਿਊ ਸੀ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਫਰਮਾਂ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਜੂਨ 2018) ਕਿ ਸੋਧੀ ਹੋਈ ਪੀ ਕਿਊ ਸੀ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਵੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਲੈ ਲਈ ਸੀ। ਐਪਰ, ਪੀ ਕਿਊ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸੋਧੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਦਾ ਤੱਥ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਵਿਚਾਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕਾਫ਼ੀ ਉੱਚੇ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ ਹੋਈ ਸੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਘਾਟ ਅਤੇ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੋ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣਾ ਸੀ, 1.20 ਲੱਖ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ (20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਵਾਧੂ ਮਾਤਰਾ ਮੰਗਵਾਉਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਫਰਮ ਦੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਦੇ ਅਧਾਰ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਟੈਂਡਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇਕ ਫਰਮ ਤੋਂ ₹ 463.40 ਹਰੇਕ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਦਰ ਤੇ ਵਿੱਚਾਰਗੋਚਰ ਕੀਤਾ (ਮਾਰਚ 2018) ਗਿਆ ਸੀ। ਐਪਰ, ਇਸ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸੀ ਨਿਗੋਸ਼ੀਐਟਿਡ ਦਰ ਉੱਤੇ ਤਿੰਨ ਸਫਲ ਬੋਲੀਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ 6.75 ਲੱਖ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ਵੰਡਦੇ ਹੋਏ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੂਰਨਕਾਲੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਡਬਲਿਊ. ਟੀ. ਡੀ.) ਨੇ (ਮਾਰਚ 2018) ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਸਫਲ ਫਰਮਾਂ ਨੂੰ 6.75 ਲੱਖ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਲਈ ਖਰੀਦ ਆਰਡਰ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪੀ ਕਿਊ ਸੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਦੁਬਾਰਾ ਟੈਂਡਰ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿੱਚਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉੱਚੇ ਰੇਟਾਂ 'ਤੇ 6.75 ਲੱਖ ਸਿੰਗਲ ਫੇਜ਼ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ਖਰੀਦਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਫਰਮਾਂ ਅਯੋਗ ਹੋ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਭਾਰੀ ਘਾਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ

³⁸ ਪਿਛਲੀ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਦਰ ।

ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਾਲੀ ਇਕ ਫਰਮ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ ਉੱਤੇ ਪਿਛਲੇ ਟੈਂਡਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਡਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਵਿਰੁੱਧ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਲੱਗਣ ਤੇ ਸਿੰਗਲ ਫੇਜ਼ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ਦੀ ਖਰੀਦ ਵਿੱਚ ₹ 1.30 ਕਰੋੜ (1.20 ਲੱਖ ਉਰਜਾ ਮੀਟਰ ₹ 108.10 ਹਰੇਕ ਦੀ ਦਰ ਤੇ) ਦਾ ਵਾਧੂ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪ੍ਰਬੰਧਨ/ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ (ਮਾਰਚ/ਅਪ੍ਰੈਲ 2019) ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਸੋਧੇ ਪੀ ਕਿਉ ਸੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਲੈਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਖੋਲ੍ਹਿਆ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਗਿਆ ਸੀ। ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਪਿਛਲੀ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਘੱਟ ਰੇਟਾਂ ਤੇ ਆਡਰ ਕੀਤੀ ਮਿਕਦਾਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਮੀਟਰ ਨਵੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਧੀਆ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦੇ ਮੰਨੇ ਗਏ ਸਨ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂ ਜੋ ਟੈਂਡਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀਜਨਕ ਮੁਕਾਬਲਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕੰਪਨੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਨੁਭਵ ਕੀਤੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਸੋਧਿਆ ਹੋਇਆ ਪੀ ਕਿਉ ਸੀ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਮੌਜੂਦਾ ਟੈਂਡਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਖੋਲਣ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਚਾਰ ਅਧੀਨ (ਅਕਤੂਬਰ 2017) ਸੀ। ਖਰੀਦ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਧੇ ਹੋਏ ਪੀ ਕਿਉ ਸੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਿਛਲੇ ਟੈਂਡਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਡਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਨਾ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਗੁਣਵੱਤਾ ਦਾ ਤਰਕ, ਮੀਟਰਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਕਾਰਨ ਸਵੀਕਾਰ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।

2.8 ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ

ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਏ ਬਗੈਰ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 33 ਕੇ ਵੀ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ₹ 2.16 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 0.66 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਸਟੇਟ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਿਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸੱਪਤੀਆਂ ਦਾ ਮੈਨੂਅਲ (ਮੈਨੂਅਲ) ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਕੰਮ ਲਈ, ਸਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਅਨੁਮਾਨ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਰਿਪੋਰਟ/ਅਨੁਮਾਨ ਦੇ ਨਾਲ ਬਿਨੈ ਪੱਤਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਫਗਵਾੜਾ ਅਤੇ ਗੁਰਾਇਆ ਵਿੱਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਆਰਥਿਕ ਜ਼ੋਨ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਵਿਘਨ ਅਤੇ ਵਧੀਆ ਕੁਆਲਟੀ ਦੀ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਦੇਣ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 33 ਕੇ ਵੀ ਸਬ-ਸਟੇਸ਼ਨ, ਜੀਟੀ ਰੋਡ, ਫਗਵਾੜਾ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਅਤੇ 66 ਕੇ ਵੀ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਦੇ ਡਿਜ਼ਾਈਨ, ਨਿਰਮਾਣ, ਸਪਲਾਈ, ਟੈਸਟਿੰਗ, ਵਿਛਾਉਣ ਅਤੇ ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਲਈ ₹ 3.32 ਕਰੋੜ ਦਾ ਇਕ ਕਾਰਜ ਆਦੇਸ਼/ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ ਟਰਨਕੀ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕ ਫਰਮ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ (ਸਤੰਬਰ 2014)। ਕੰਮ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਚੀਫ ਇੰਜੀਨੀਅਰ (ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ) ਦੁਆਰਾ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਅਤੇ ਰੂਟ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਸਮਗਰੀ ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਲੇ ਦੋ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਈਨ ਲਗਾਉਣ, ਵਿਛਾਉਣ, ਟੈਸਟਿੰਗ ਅਤੇ

ਚਾਲੂ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਭੁਗਤਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ ਕਿ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ 45 ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਮਾਰਚ 2017) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਲਾਈਨ ਦੀ ਰੂਟ ਲੰਬਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਤਕਨੀਕੀ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ (ਫਰਵਰੀ 2015) ਅਤੇ ਫਰਮ ਨੂੰ ਇਸਦੇ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ (ਫਰਵਰੀ 2015)। ਫਰਮ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਹਿੱਸੇ (66 ਕੇ ਵੀ ਕੇਬਲ, ਕੇਬਲ ਅਤੇ ਟਰਮੀਨੇਸ਼ਨਜ਼ ਆਦਿ) ਦੀ ਸਪਲਾਈ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2015) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 2.16 ਕਰੋੜ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਮੁੱਲ ਦਾ 80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2015)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਾਰਚ 2015, ਮਈ 2015 ਅਤੇ ਨਵੰਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਮੰਜੂਰੀਆਂ ਲਈ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ, ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਮਿਉਂਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਫਗਵਾੜਾ ਕੋਲ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਅਗਸਤ 2016, ਜੂਨ 2018 ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਮੰਜੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਪ੍ਰੈਲ 2015³⁹ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮਿਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਕੰਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਸਤੰਬਰ 2019 ਯਾਨੀ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨ ਉੱਤੇ ₹ 6.12 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਅਤੇ ਭਾਰਤੀ ਰੇਲਵੇ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹੋਰ ਵਿਭਾਗਾਂ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੈਨੂਅਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ ਫਰਮ ਨੂੰ ਕੰਮ ਲਈ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਰਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਏ ਬਿਨਾਂ ਕੰਮ ਨੂੰ ਅੰਜਾਮ ਦੇਣ ਦੇ ਵਿਵੇਕਹੀਣ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ 33 ਕੇ ਵੀ ਸਬ ਸਟੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਅਪਗ੍ਰੇਡ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ₹ 2.16 ਕਰੋੜ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਜਾਮ ਹੋਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ₹ 0.66⁴⁰ ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ/ਹੋਰ ਏਜੰਸੀਆਂ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਮ ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕੰਮ ਖਤਮ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਜਾਮ ਹੋਣ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਉਸੀ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਮੰਗਵਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਗਿਆ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ।

³⁹ ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੋਂ ਦੋ ਮਹੀਨੇ ਯਾਨੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੰਮ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ।

⁴⁰ ਮਈ 2015 (ਸਮੱਗਰੀ ਲਈ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਮਹੀਨਾ) ਤੋਂ ਮਈ 2018 (ਜੂਨ 2018 ਤੋਂ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਪਹਿਲਾਂ ਭਾਵ ਜੰਗਲਾਤ ਵਿਭਾਗ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਮਿਤੀ) ਤੱਕ, 37 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਸਾਲਾਨਾ 9.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਔਸਤਨ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ (ਭਾਵ, ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19 ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਟੈਰਿਫ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਿਜਲੀ ਰੈਗੂਲੇਟਰੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਸਾਲਾਨਾ ਵਿਆਜ ਦਰਾਂ ਦੀ ਵੇਟਿਡ ਔਸਤ)।

2.9 ਫੀਡਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨਾ

11 ਕੇ ਵੀ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ/ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 0.62 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੇ ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਮੈਨੂਅਲ (ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ) ਦੀ ਧਾਰਾ 40 ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਰਾਜ/ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਥਾਰਟੀ ਜਾਂ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਏਜੰਸੀ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਣ ਲਈ ਪਹੁੰਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ, ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਕਿਰਤ ਦੀ ਮਜ਼ਦੂਰੀ, ਨਿਗਰਾਨੀ ਖਰਚਿਆਂ, ਆਦਿ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਸਥਿਰ ਸੰਪੱਤੀਆਂ ਦਾ ਮੈਨੂਅਲ, 1988 ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜ ਪਾਰਟੀ ਤੋਂ ਜਮ੍ਹਾਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਣ ਤੱਕ ਆਰੰਭ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਅਕਤੂਬਰ 2017) ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਲੋਕ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਜਲੰਧਰ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੇ 11 ਕੇ ਵੀ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ/ਬਦਲਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ (ਜਨਵਰੀ 2014/ਦਸੰਬਰ 2015/ਨਵੰਬਰ 2016) ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਕੰਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਹੋਣ। ਮੌਜੂਦਾ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ/ਬਦਲਣ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਉੱਤੇ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਪੂਰਨਕਾਲੀਨ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਡਬਲਿਊ ਟੀ ਡੀਜ਼)/ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼) ਨੂੰ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਭੇਜਿਆ (ਜਨਵਰੀ 2014/ਫਰਵਰੀ 2016/ਦਸੰਬਰ 2016)। ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿੰਗ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤੋਂ ਆਪਣੀ ਅਸਮਰੱਥਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ (ਸੀ ਐਸ ਆਰ) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਡਬਲਿਊ ਟੀ ਡੀਜ਼/ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਨੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨੂੰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ (ਫਰਵਰੀ 2014/ਮਾਰਚ 2016/ਦਸੰਬਰ 2016)। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਵਸੂਲੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਘਾਟਾ ਹਨ, ₹ 0.62 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ 11 ਕੇ ਵੀ ਦੇ 10 ਓਵਰਹੈਡ ਫੀਡਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੇ/ਬਦਲੇ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਨਵੰਬਰ 2019) ਕਿ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ, 11 ਕੇ ਵੀ ਐਚ ਟੀ ਸਪਲਾਈ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਅਹਾਤੇ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਬੀਤੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਅਨੇਕਾਂ ਘਾਤਕ ਹਾਦਸੇ ਵਾਪਰ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਇਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦੇਣਾ ਪੈਣਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ਖਪਤਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਰਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤਬਦੀਲ/ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਾਰਪੋਰੇਟ ਸਮਾਜਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ (ਸੀ ਐਸ ਆਰ) ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹ ਲਾਈਨਾਂ ਆਪਣੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਈ ਐਸ ਆਈ ਐਮ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਟੈਂਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਸਿਰਫ ਖਪਤਕਾਰ ਦੇ ਵਾਅਦਾ ਕਰਨ ਤੇ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਾਨਲੇਵਾ ਹਾਦਸੇ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ

ਆਪ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਕੰਮ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੀ ਐਸ ਆਰ⁴¹ ਨੀਤੀ ਤਹਿਤ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਇਹੋ ਜਿਹੇ 11 ਕੇ ਵੀ ਦੇ ਓਵਰਹੈੱਡ ਫੀਡਰਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ ਦੇ ਕੰਮ ਡਿਪਾਜ਼ਿਟ ਕਾਰਜਾਂ ਵਜੋਂ ਲੈ ਰਹੀ ਅਤੇ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਬਿਜਲੀ ਸਪਲਾਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਮੈਨੂਅਲ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ, 11 ਕੇ ਵੀ ਓਵਰਹੈੱਡ ਲਾਈਨਾਂ ਨੂੰ ₹ 0.62 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਪਣੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਇੱਕ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਬਿਜਲੀ ਦੀਆਂ ਸਥਾਪਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਫਟ ਕਰਨ/ਬਦਲਣ ਦੇ ਕੰਮ ਆਪਣੇ ਸਥਾਈ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰੇ।

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਗਿਆ ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

⁴¹ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੀ ਐਸ ਆਰ ਨੀਤੀ ਭੁੱਖ, ਗਰੀਬੀ, ਕੁਪੋਸ਼ਣ, ਸਿਹਤ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੇਂਡੂ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ, ਲਿੰਗ ਸਮਾਨਤਾ, ਔਰਤਾਂ ਦਾ ਸਸ਼ਕਤੀਕਰਣ, ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਵਿਰਾਸਤ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਤੇ ਕੇਂਦਰਤ ਹੈ।

ਖੰਡ - II

ਅਧਿਆਇ - III

ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ

ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ

(ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ

ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ

ਖੰਡ - II

ਅਧਿਆਇ - III

ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਕਾਰਜਵਿਧੀ

ਭੂਮਿਕਾ

3.1 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਦੇ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ 47¹ ਅਦਾਰੇ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਸਰੇ ਖੇਤਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1952-53 ਤੋਂ 2016-17 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ, ਵਿੱਚ 40 ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਤਿੰਨ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਜੀ ਸੀ ਓ ਸੀ) ਅਤੇ ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਯਾਨਿਕ ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ), ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਫ ਸੀ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਉੱਨੀ² ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਵਾਲੀਆਂ 13³ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਇਕ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂ (ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ) ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਪਿਛੜੀ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਸੀ, ਜਿਸਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ (ਸੀ ਏ ਜੀ) ਦੇ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ, ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ 35⁴ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ।

ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ

3.2 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਦਾ ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਘਰੇਲੂ ਉਤਪਾਦ (ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ) ਨਾਲ ਅਨੁਪਾਤ ਰਾਜ ਦੀ ਅਰਥਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਹੱਦ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ।

¹ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਇੱਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਭਾਵ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 248(5) ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

² ਅਨੁਲੱਗ 4 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ : 22 ਤੋਂ 26, 30 ਤੋਂ 43

³ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ : 1, 9, 12, 23, 28, 33 ਤੋਂ 38, 42 ਅਤੇ 43

⁴ ਪੰਜ ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ (ਅਨੁਲੱਗ 4 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: 1,9,12,23 ਅਤੇ 38) ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਕਰਜ਼ੇ/ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.1 : ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਟਰਨਓਵਰ	30,462.89	32,104.55	33,032.24	36,728.43	40,883.49
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ (ਵਰਤਮਾਨ ਮੁੱਲ ਅਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਅਨੁਮਾਨ ਉੱਪਰ)	3,49,826.00	4,08,815.00	4,27,297.00	4,77,482.00	5,21,861.00
ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਨਾਲ ਟਰਨਓਵਰ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ	8.71	7.85	7.73	7.69	7.83

ਸਰੋਤ: ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਟਰਨਓਵਰ ਦੇ ਅੰਕੜੇ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਸੰਗਠਨ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦੱਸੇ ਗਏ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਨਾਲੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਉਪਲੱਬਧ ਆਡਿਟਡ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹੈ। ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 2.89 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 23.59 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਿਹਾ, ਜਦੋਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ 4.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 16.86 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ। ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਸਮੇਂ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਇਕ ਲਾਭਦਾਇਕ ਢੰਗ ਹੈ। ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ 10.45 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ 10.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦਾ ਵੱਧ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਸਲਾਨਾ ਵਾਧਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਐਪਰ, ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਟਰਨਓਵਰ ਦੀ ਜੀ ਐਸ ਡੀ ਪੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2014-15 ਦੀ 8.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ 7.83 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਹੈ।

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼

3.3 ਕੁੱਝ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਹਨ ਜੋ ਕੁੱਝ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਧਨ ਵੱਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਵੱਖ ਵੱਖ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਦੇਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਕੁਝ ਵਪਾਰਕ ਖੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜੋ ਨਿੱਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਾਲੇ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਰਗੀਕਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਹ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਵਾਤਾਵਰਣ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਝ ਖਾਸ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਕਰਨ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਰਾਜ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ⁵ ਨੂੰ “ਹੋਰ” ਤਹਿਤ ਸ਼੍ਰੇਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਇਨ੍ਹਾਂ 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

⁵ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਉਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ ਅਤੇ ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ।

3.4 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਸਾਰ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.2: ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼

ਖੇਤਰ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ		ਨਿਵੇਸ਼ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)						ਕੁੱਲ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)
			ਇਕਵਟੀ		ਲੰਬੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ		ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ		
	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ	
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	21	5	1,028.96	4.83	25,972.04	4.08	2,491.96	0.00	29,501.87
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਵਾਤਾਵਰਣ	3	14	130.62	19.30	708.51	27.99	5.00	0.00	891.42
ਹੋਰ	4	0	0.08	0.00	25.00	0.00	50.00	0.00	75.08
ਕੁੱਲ	28	19	1,159.66	24.13	26,705.55	32.07	2,546.96	0.00	30,468.37

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, ਇਨ੍ਹਾਂ 47 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ (ਇਕਵਟੀ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ) ₹ 30,468.37 ਕਰੋੜ ਸੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ਵੱਲ 3.89 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ, ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵੱਲ 87.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਵੱਲ 8.36 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 24,251.15 ਕਰੋੜ) ਕੁੱਲ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ 90.70 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਅਤੇ 9.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ (₹ 2,486.47 ਕਰੋੜ) ਹੋਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਨਿਵੇਸ਼ ਸਾਲ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹ 4,178.92 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਸਾਲ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 30,468.37 ਕਰੋੜ ਹੋ ਕੇ 629.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਧਿਆ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 24,787.88 ਕਰੋੜ ਦੇ ਜੁੜਨ ਨਾਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜ ਫੁਡਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ⁶ ਦੀਆਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਦੀਆਂ ਨਗਦ ਕਰੈਡੀਟ ਦੇਣ ਦਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਲੰਬੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ (ਲੀਗੇਸੀ ਅਕਾਊਂਟ) ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ⁷ ਵਿੱਚ ₹ 45.50 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਵਿੱਚ ₹ 1,547.07 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਨਿਵੇਸ਼, ਪੁਨਰਗਠਨ ਅਤੇ ਨਿਜੀਕਰਣ

3.5 ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਨਿਵੇਸ਼, ਪੁਨਰਗਠਨ ਜਾਂ ਨਿਜੀਕਰਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ

3.6 ਜੀ ਓ ਪੀ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟ ਰਾਹੀਂ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਕਈ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ

⁶ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਫੁਡਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਏ ਐਫ ਸੀ ਐਲ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪਨਸਪ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪਨਗ੍ਰੇਨ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ)।
⁷ ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ: ₹ 65.74 ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਨਿਰੋਲ ਕਮੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ: ₹ 21.16 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼

ਹੋਏ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ, ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ, ਮੁਆਫ ਕੀਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸੰਬੰਧੀ ਬਜਟਰੀ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਸੰਖੇਪ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.3: ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

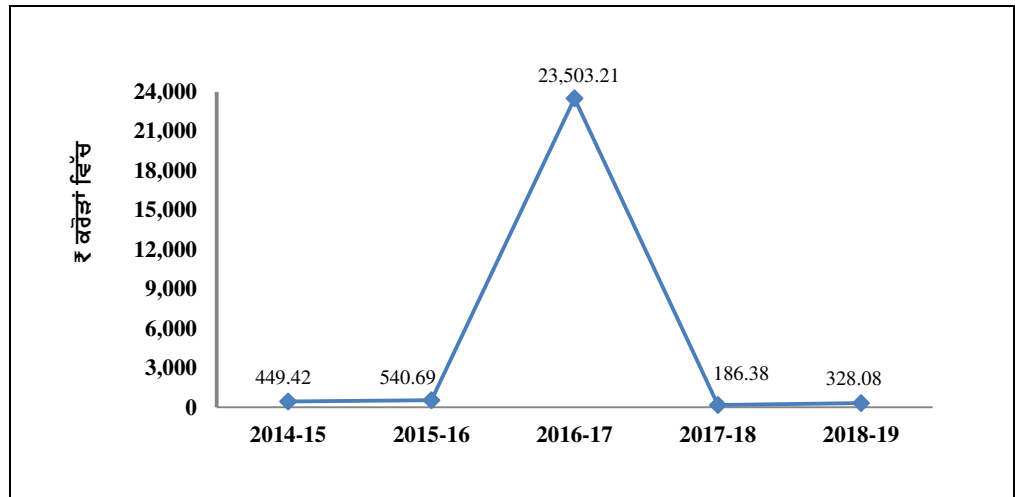
(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ ⁸	2014-15		2015-16		2016-17		2017-18		2018-19	
	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ
ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕਵਟੀ ਪੁੱਜੀ (i)	3	72.07	2	32.24	2	10.83	-	-	-	-
ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਰਜ਼ੇ (ii)										
ਉ) ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ					-	-	-	-	-	-
ਅ) ਵਿਆਜ ਵਾਲੇ					4	22,974.19	-	-	-	-
ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ (iii)	3	377.35	5	508.45	3	518.19	4	186.38	8	328.08
ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (i+ii+iii)		449.42		540.69		23,503.21		186.38		328.08
ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਪਸੀ ਦੀ ਮੁਆਫੀ					2	6.47	-	-	-	-
ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਕਰਜ਼ੇ					-	-	-	-	-	-
ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਗਰੰਟੀਆਂ	7	26,810.58	2	34.40	-	-	2	141.12	1	150.00
ਵਾਅਦਾ ਗਰੰਟੀ	9	34,488.81	10	29,250.45	7	1,633.69	9	1,721.84	10	2,023.31

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੁਚਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਗ੍ਰਾਫ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਚਾਰਟ 3.1 : ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸੰਬੰਧੀ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ₹ 186.38 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 23,503.21 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ₹ 328.08 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਜਟ ਸਹਾਇਤਾ ਅਨੁਦਾਨਾਂ/ਉਪਦਾਨਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ

⁸ ਰਕਮ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਬਜਟ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਕੋਈ ਇਕਵਟੀ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਨਵੇਂ ਕਰਜ਼ੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਖਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਪੱਕਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਟਿਊਬਵੈਲ ਲਗਾਉਣ (ਐਸ ਐਂਡ ਆਈ), ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕ੍ਰਿਸ਼ੀ ਵਿਕਾਸ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਤਾ, ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸੀ।

ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਪਾਸੋਂ ਵਿੱਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲੈਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਪੰਜਾਬ ਫਿਸਕਲ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਅਤੇ ਬਜਟ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਐਕਟ, 2003, ਤਹਿਤ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਤ ਹੱਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਗਰੰਟੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਗਰੰਟੀ ਫੀਸ ਲਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਕੋਲੋਂ ਦੋ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਗਰੰਟੀ ਫੀਸ ਵਸੂਲ ਕੀਤੀ। ਬਕਾਇਆ ਵਾਅਦਾ ਗਰੰਟੀ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹ 34,488.81 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 2,023.31 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਈ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਨੇ ₹ 26.63 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਤਾਹੀ ਕੀਤੀ ਜੋ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਸਾਲ 1997 ਤੋਂ ਦੇਣੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਨੇ ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹ 0.83 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 0.50 ਕਰੋੜ ਦੀ ਗਰੰਟੀ ਕਮੀਸ਼ਨ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਮਿਲਾਣ

3.7 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਕੜੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਅਕੰਝਿਆ ਨਾਲ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸੰਖਿਆਵਾਂ ਨਾ ਮਿਲਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮੇਲ ਮਿਲਾਨ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.4 : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਗਰੰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ	ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ	ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਕਮ	ਅੰਤਰ
ਇਕਵਟੀ	831.44	1,059.22	(-) 227.78
ਕਰਜ਼ੇ	25,661.87	24,251.15	1,410.72
ਗਰੰਟੀਆਂ	2,178.70	2,023.31	155.39

ਸਰੋਤ : ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸਾਰਣੀ 18,19 ਅਤੇ 20 ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 32 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਾਏ ਗਏ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਲੱਗ 5 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਅੰਕੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਪਿਛਲੇ ਕਈ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ) ਪੰਜਾਬ ਵਲੋਂ ਅੰਤਰਾਂ ਦੇ ਮਿਲਾਨ ਦਾ ਮੁੱਦਾ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨਾਲ ਚੁੱਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਕਾਏ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਅੰਤਰ ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

(ਪੀ ਡਬਲਿਊ ਆਰ ਐਮ ਡੀ ਸੀ) ਅਤੇ ਰਾਜ ਫੁਡਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ (ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼) ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸੰਬਧਿਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਅੰਤਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਾਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਬੱਧ ਠੋਸ ਕਦਮ ਉਠਾਉਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

3.8 ਰਾਜ ਦੇ ਕੁੱਲ 47 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ 28 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ - 24 ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ ਜਦੋਂ ਕਿ 19 ਕੰਪਨੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਨ। ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਲਈ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਸਮਾਂ ਰੇਖਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਾਰਤਾ

3.8.1 ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ ਸਾਰੀਆਂ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਨ। ਐਪਰ, 24 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਚਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ, ਸੀ ਏ ਜੀ ਵਲੋਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਜਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਦੋਂ ਕਿ 20 ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੋ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ) ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਬਾਕੀ ਤਿੰਨ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਉਡੀਕ ਸੀ। 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 3.5 : ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਗੀ ਸੰਬੰਧੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
1.	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	26	26	25	28	28
2.	ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	31	23	23	28	36
3.	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ	6	5	4	5	5
4.	ਚਾਲੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	25	18	19	23	31
5.	ਬਕਾਇਆ ਲੇਖਿਆਂ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	20	21	21	23	23
6.	ਬਕਾਇਆ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	34	37	38	44	33
7.	ਬਕਾਇਆ ਦੀ ਹੱਦ	ਇੱਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ	ਇੱਕ ਤੋਂ ਪੰਜ ਸਾਲ	ਇੱਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ	ਇੱਕ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ	ਇੱਕ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਇਨ੍ਹਾਂ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 26 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ 1 ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੌਰਾਨ 36 ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਪੰਜ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ 31 ਸਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਅੱਗੇ, 33 ਸਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ ਜੋ 23 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੀ ਇਹ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਅਤੇ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਤਹਿ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਅਪਣਾ ਲਏ ਹਨ। ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ), ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਬਾਰੇ ਛਿਮਾਹੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ 23 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ 2013 ਅਨੁਸਾਰ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ₹ 354.33 ਕਰੋੜ (ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ) ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ 16 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੋਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਾਰ ਵੇਰਵਾ ਅਨੁਲੱਗ 6 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ, ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਮੰਤਵ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਰਾਜ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰਿਹਾ।

ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਾਰਤਾ

3.8.2 ਕੁੱਲ 19 ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 17 ਦੇ ਲੇਖੇ ਤਿਆਰ ਹੋਣੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ :

ਸਾਰਣੀ 3.6 : ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਨਾਂ	ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ
1.	ਪੰਜਾਬ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	1995-96 ਤੋਂ 2018-19
2.	ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਊਟਰੀਐਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	1992-93 ਤੋਂ 2018-19
3.	ਪੰਜਾਬ ਪੋਲਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2016-17 ਤੋਂ 2018-19
4.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਟਲ ਲਿਮਟਡ	2016-17 ਤੋਂ 2018-19
5.	ਨੀਮ ਚਮੇਲੀ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	2018-19
6.	ਪੰਜਾਬ ਵੈਚਰ ਕੈਪੀਟਲ ਲਿਮਟਡ	2018-19
7.	ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2009-10 ਤੋਂ 2018-19
8.	ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਿਸਟਮਸ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਟਡ	2014-15 ਤੋਂ 2018-19
9.	ਪੰਜਾਬ ਬਾਇਓ ਮੈਡੀਕਲ ਇਕਯੂਪਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	1997-98 ਤੋਂ 2018-19
10.	ਪੰਜਾਬ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	2007-08 ਤੋਂ 2018-19
11.	ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਟਰੋ ਆਪਟਿਕਸ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	1997-98 ਤੋਂ 2018-19
12.	ਪੰਜਾਬ ਫੁੱਟਵਿਅਰਸ ਲਿਮਟਡ	2000-01 ਤੋਂ 2018-19

13.	ਪੰਜਾਬ ਪਾਵਰ ਪੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	1998-99 ਤੋਂ 2018-19
14.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੈਂਡਲੂਮ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18 ਤੋਂ 2018-19
15.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੌਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਟਵੀਅਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2006-07 ਤੋਂ 2018-19
16.	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲੈਂਦਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2010-11 ਤੋਂ 2018-19
17.	ਪੰਜਾਬ ਟੈਨਰੀਸ ਲਿਮਟਡ	1997-98 ਤੋਂ 2018-19

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ।

ਉਨ੍ਹੀ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਛੇ⁹ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਪੰਜ ਤੋਂ 27 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਸਨ। ਬਾਕੀ 13 ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 11 ਦੇ ਲੇਖੇ ਇੱਕ ਤੋਂ 24 ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਸਨ।

ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਪਰੇਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ

3.9 ਚਾਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਨੇ ਆਪਣੇ 2018-19 ਦੇ ਲੇਖੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਭੇਜੇ ਸਨ।

ਸੈਪਰੇਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼) ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਹਨ। ਇਹ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਸਬੰਧਤ ਐਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਸੈਪਰੇਟ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.7 : ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੀਆਂ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ:	ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਦਾ ਨਾਂ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਤੱਕ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਲਈ ਐਸ ਏ ਆਰਜ਼ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ		
			ਐਸ ਏ ਆਰ ਦਾ ਸਾਲ	ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ
1	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2015-16	2016-17 2017-18	18-10-2018 -	ਅਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਐਸ ਏ ਆਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧੀਨ
2	ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੋਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2016-17	2017-18 2018-19	11-04-2019 -	ਅਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਐਸ ਏ ਆਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧੀਨ
3	ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2013-14	2014-15 2015-16 2016-17	29-10-2018 01-03-2019 -	ਅਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਐਸ ਏ ਆਰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧੀਨ

⁹ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ. 23, 33, 34, 35, 36 ਅਤੇ 38 ਤੇ ਕੰਪਨੀਆਂ

4	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2015-16	2016-17 2017-18	07-01-2019 -	ਅਜੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨੀ ਹੈ ਐਸ ਏ ਆਰ ਐਂਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਦੇ ਅਧੀਨ
---	--	---------	--------------------	-----------------	--

ਸਰੋਤ : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੂਚਨਾ

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖੇ ਨਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦਾ ਅਸਰ

3.10 ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਐਂਤਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਨਤੀਜੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ (i) ਸਾਲ 2018-19 ਲਈ ਰਾਜ ਦੇ ਜੀ ਡੀ ਪੀ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੇ ਅਸਲ ਯੋਗਦਾਨ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਖਜਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਵੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ, (ii) ਇਸ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਗਬਨ ਅਤੇ ਜਨਤਾ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਚੋਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, (iii) ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਐਂਤਿਮ ਰੂਪ ਨਾ ਦੇਣ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਸੀ ਏ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ, (iv) ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਕਿ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਬੰਧਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਦੇਸ਼ ਜਿਸ ਲਈ ਰਕਮ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ।

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 23 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ 33 ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਚਾਰ ਸਾਲ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਬਕਾਏ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਸਰਕਾਰ ਵੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬਕਾਏ ਘੱਟ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕ ਸਕਦੀ ਹੈ।

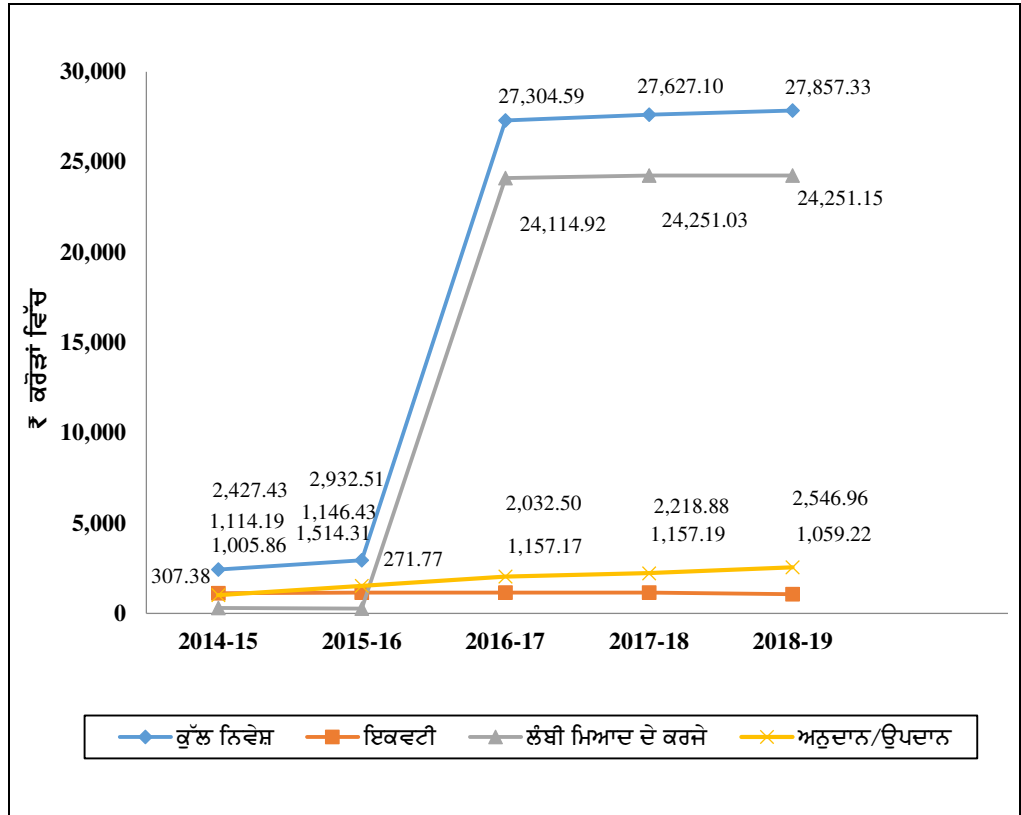
ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ

3.11 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਐਂਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜੀ ਸਿੱਟੇ *ਅਨੁਲੱਗ 7* ਵਿੱਚ ਵਿਸਥਾਰ ਪੂਰਵਕ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਉਪਰ ਵਾਜਬ ਆਮਦਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦਾ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ₹ 30,468.37 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 1,183.79 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ, ₹ 26,737.62 ਕਰੋੜ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ₹ 2,546.96 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸਨ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 35 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ₹ 27,857.33 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 1,059.22 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ, ₹ 24,251.15 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ₹ 2,546.96 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ (ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਖਰਚਿਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਲਈ ₹ 465.32 ਕਰੋੜ ਸਮੇਤ)।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਸਾਲ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਚਾਰਟ 3.2 : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦਾ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼

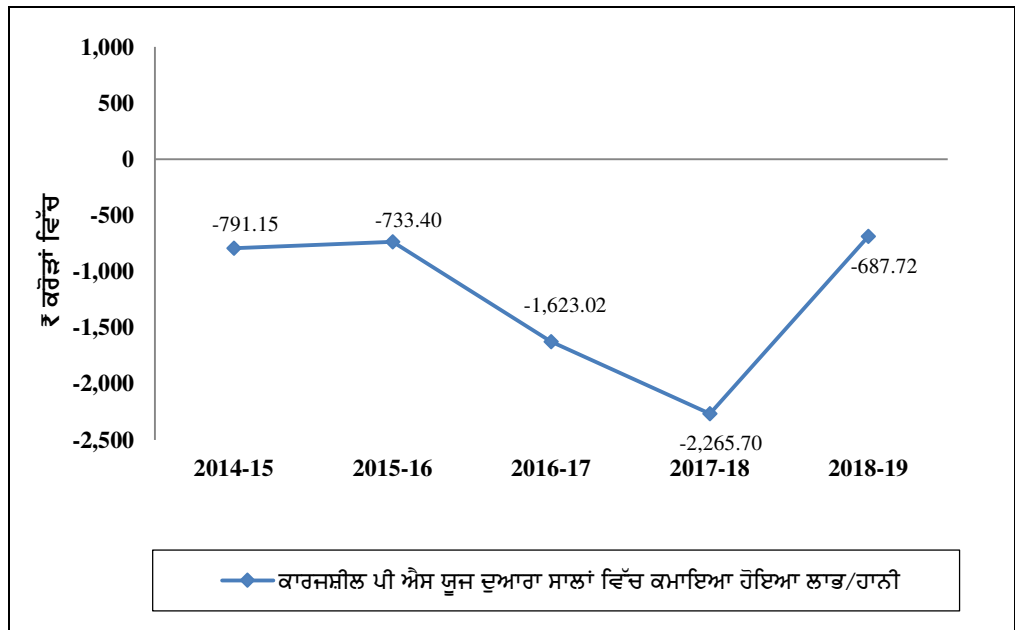
ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ, ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਕਮ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਨੂੰ ਮਾਪਦੀ ਹੈ। ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਇਕ ਵਿੱਤੀ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁਨਾਫੇ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ

3.12 ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ ਲਾਭ ਜਾਂ ਹਾਨੀ ਦੀ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਦੀਆਂ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਏ/ਹੋਏ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ¹⁰ ਦੀ ਸਮੁੱਚੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਚਾਰਟ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

¹⁰ ਅੰਕੜੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ।

ਚਾਰਟ 3.3 : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਕਮਾਇਆ/ਹੋਇਆ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ

ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹ 2,265.70 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ, ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹ 2,269.68 ਕਰੋੜ ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 697.20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੀ ਕਾਰਨ 2018-19 ਵਿੱਚ ਘੱਟ ਕੇ ₹ 687.72 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ 13¹¹ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ₹ 285.31 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 10¹² ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ₹ 973.03 ਕਰੋੜ ਦੀ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਬਾਕੀ ਪੰਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਚਾਰ 'ਨਾ ਲਾਭ ਨਾ ਹਾਨੀ' ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਸੀ।

ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ (2017-18: ₹ 240.51 ਕਰੋੜ), ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (2017-18: ₹ 13.34 ਕਰੋੜ), ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕੰਟੇਨਰ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (2018-19: ₹ 10.62 ਕਰੋੜ) ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪਨਗ੍ਰੇਨ) (2016-17: ₹ 451.75 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪਨਸਪ) (2016-17: ₹ 360.32 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ ਭਾਰੀ ਘਾਟਾ ਹੋਇਆ। ਪਨਸਪ ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਨੁਕਸਾਨ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਜਿਆਦਾ ਬੁੱਕ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਵਾਜਾਈ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਕਾਸ ਸੈਸ ਅਤੇ ਆਟਾ ਦਾਲ ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਰਿਵਰਸਲ ਕਰਕੇ ਸੀ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਵਿੱਚ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਕਮਾਈ/ਉਠਾਈ, ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਹੈ:

¹¹ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ 2, 4, 6, 7, 11, 13, 15, 16, 19, 27, 29, 45 ਅਤੇ 47

¹² ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ 1, 3, 5, 8, 9, 10, 14, 20, 21 ਅਤੇ 28

ਸਾਰਣੀ 3.8 : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਕਮਾਇਆ/ਉਠਾਈ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ		
				ਨਾ ਲਾਭ ਨਾ ਹਾਨੀ	ਗਠਨ ਅਧੀਨ	ਪਹਿਲੇ ਲੇਖੇ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ
2014-15	26	8	13	3	1	1
2015-16	26	8	14	3	1	-
2016-17	25	8	13	3	-	1
2017-18	28	9	12	3	-	4
2018-19	28	13	10	4	1 ¹³	-

ੳ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ

3.13 ਰਾਜ ਦੇ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿਰਫ 23¹⁴ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਲਗਾਏ। ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ 23 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ₹ 27,360.65 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ₹ 1,042.17 ਕਰੋੜ ਦੀ ਇਕਵਟੀ, ₹ 24,236.84 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ₹ 2,081.64 ਕਰੋੜ ਦੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ₹ 24,236.84 ਕਰੋੜ ਦੇ ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 30.00 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ਾ ਸੀ।

ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਪਲੱਬਧ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਵੇਸ਼ ਵੱਜੋਂ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੁੱਲ ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਿਰਫ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਹੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਐਪਰ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਪੀ ਵੀ) ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਕੀਮਤ, ਮਿਆਦ ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਘੱਟਦੇ ਬਕਾਇਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੱਢੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਸਾਰਣੀ 3.9 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼¹⁵ (ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਿਵੇਸ਼) ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

¹³ ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ ਨੇ ਆਪਣੇ 2016-17 ਅਤੇ 2017-18 ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਭ ਤੇ ਹਾਨੀ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਵਿਖਾਈ ਹੈ ਤੇ ਨਾ ਕੋਈ ਖਰਚਾ।

¹⁴ ਇਹਨਾਂ 23 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ 22 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਰਜ਼ੇ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਯਾਨਿਕ ਪੀ ਏ ਐਫ ਸੀ ਐਲ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਲੰਮੇ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਵਿੱਚ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

¹⁵ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼

ਸਾਰਣੀ 3.9 : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ ਵਾਰ ਖੇਤਰ ਵਾਰ ਬਰੇਕ ਅਪ	ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ	ਇਕਵਟੀ, ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਫੰਡ	ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
i	ii	iii	iv= ii/iii*100
2014-15			
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	(-) 764.90	1,898.25	(-) 40.30
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	(-) 12.08	107.52	(-) 11.24
ਹੋਰ	-	0.05	-
ਕੁੱਲ	(-) 776.98	2,005.82	(-) 38.74
2015-16			
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	(-) 615.58	2,254.70	(-) 27.30
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	(-) 7.29	107.52	(-) 6.78
ਹੋਰ	-	0.05	-
ਕੁੱਲ	(-) 622.87	2,362.27	(-) 26.37
2016-17			
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	(-) 1,482.76	2,769.81	(-) 53.53
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	(-) 13.31	107.52	(-) 12.38
ਹੋਰ	-	0.05	-
ਕੁੱਲ	(-) 1,496.07	2,877.38	(-) 51.99
2017-18			
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	(-) 1,907.03	2,938.43	(-) 64.90
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	9.56	107.52	8.89
ਹੋਰ	-	0.07	-
ਕੁੱਲ	(-) 1,897.47	3,046.02	(-) 62.29
2018-19			
ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ	(-) 569.30	3,046.22	(-) 18.69
ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਖੇਤਰ	9.26	107.52	8.61
ਹੋਰ	1.46	0.07	2,085.71
ਕੁੱਲ	(-) 558.58	3,153.81	(-) 17.71

ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ¹⁶ ਨੂੰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਆਮਦਨ (-) 17.71 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ (-) 62.29 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਸਮੁੱਚੀ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਆਮਦਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਘਾਟੇ ਵਿੱਚ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਘਟੀ ਜੋ ਕਿ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਨਾਲੋਂ ਪਨਸਪ ਅਤੇ ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਵਿੱਚ ਵਾਧੇ (₹ 917.62 ਕਰੋੜ) ਨਾਲ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜੀ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਹੈ।

¹⁶ ਇਸ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਨੁਕਸਾਨ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ ਜਿਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਇਕਵਟੀ + ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ)।

ਅ) ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ

3.14 ਉਹ 22 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਫੰਡ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਕਮਾਈ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਿਰਫ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਰਵਾਇਤੀ ਗਣਨਾ (ਆਰ ਓ ਆਈ) ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਦਾ ਸਹੀ ਸੰਕੇਤਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗਣਨਾਵਾਂ ਪੈਸੇ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਪੀ ਵੀ) ਨੂੰ ਨਜ਼ਰ ਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ 22 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ 19 ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ (ਤਿੰਨ¹⁷ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਪੀ ਵੀ) ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਪੀ ਵੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਉਥੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿੱਥੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ¹⁸ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਘਟਾਉ: ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਫੰਡ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਇਨ੍ਹਾਂ 19 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਹੋਈ ਸੀ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਸਾਲਾਂ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ 19 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਹਾਨੀ ਹੋਈ, ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਵਧੇਰੇ ਉਚਿਤ ਮਾਪਦੰਡ ਹਾਨੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਖੁਰਨਾ ਹੈ। ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦੇ ਖੁਰਨ ਬਾਰੇ ਪੈਰਾ 3.16 ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

3.15 ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਵਾਰ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਨ੍ਹਾਂ 22 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ 2010-11 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਲੱਗ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਗੋਂ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਲਈ 19 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਿਰੋਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਐਨ ਪੀ ਵੀ) ਦੀ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

¹⁷ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: 45, 46 ਅਤੇ 47

¹⁸ 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਸਾਰਣੀ 3.10 : ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਲ ਵਾਰ ਵੇਰਵੇ ਅਤੇ ਸਾਲ 2010-11 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਸਰਕਾਰੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ (ਪੀ ਵੀ)

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ	ਸਾਲ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਇਕਵਟੀ	ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ	ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ	ਸਾਲ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼	ਸਰਕਾਰੀ ਉਧਾਰਾਂ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਔਸਤ ਦਰ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ	ਸਾਲ ਦੇ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਆਮਦਨ ¹⁹	ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ²⁰
i	ii	iii	iv	v	vi = iii + iv + v	vii = ii + vi	viii	ix = {vii*(1 + viii/100)}	x = {vii* viii/100}	xi
2010-11 ਤੱਕ	-	789.79	-	-	789.79	789.79	7.73	850.84	61.05	-
2011-12	850.84	196.93	-	108.48	305.41	1,156.25	7.96	1,248.29	92.04	(-) 220.29
2012-13	1,248.29	15.91	30.00	190.29	236.20	1,484.49	7.79	1,600.13	115.64	(-) 375.98
2013-14	1,600.13	22.35	-	242.25	264.60	1,864.73	8.04	2,014.65	149.92	(-) 684.85
2014-15	2,014.65	72.07	-	337.75	409.82	2,424.47	8.35	2,626.91	202.44	(-) 776.98
2015-16	2,626.91	32.24	-	324.21	356.45	2,983.36	8.09	3,224.71	241.35	(-) 622.87
2016-17	3,224.71	10.83	-	504.28	515.11	3,739.82	7.48	4,019.56	279.74	(-) 1,496.07
2017-18	4,019.56	-	-	168.62	168.62	4,188.18	8.12	4,528.26	340.08	(-) 1,897.47
2018-19	4,528.26	(-) 97.97 ²¹	-	205.76	107.79	4,636.05	8.00	5,006.93	370.88	(-) 560.04
ਕੁੱਲ		1,042.15	30.00	2,081.64	3,153.79					

ਨੋਟ : ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਅਤੇ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਬਕਾਇਆ ਸਾਲ 2010-11 ਵਿੱਚ ₹ 789.79 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ 3,153.79 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2010-11 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ (₹ 252.36 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ (₹ 30.00 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਸੰਚਾਲਨ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਖਰਚਿਆਂ ਲਈ ਅਨੁਦਾਨ/ਉਪਦਾਨ (₹ 2,081.64 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪੀ ਵੀ ਦੀ ਰਕਮ ₹ 5,006.93 ਕਰੋੜ ਸੀ। 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਰਹੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਵੱਡਾ ਘਾਟਾ ਪਿਆ ਸੀ।

ਇਤਿਹਾਸਕ ਲਾਗਤ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਅਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਦਰ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ 2011-12 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਹਾਨੀ ਉਠਾਈ ਸੀ।

¹⁹ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਮੁੱਲ ਘਟਾਓ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼
²⁰ ਸਾਲ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ ਉਹਨਾਂ 22 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਨਿਰੋਲ ਕਮਾਈ (ਲਾਭ/ਹਾਨੀ) ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਫੰਡ ਲਗਾਏ ਸਨ। ਜਿਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਾਲ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਾਲ ਲਈ ਨਿਰੋਲ ਕਮਾਈ (ਲਾਭ/ਹਾਨੀ) ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਆਡਿਟਡ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
²¹ ਸਾਲ 2017-18 ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਪੀ ਡਬਲਊ ਆਰ ਐਮ ਡੀ ਸੀ ਨੇ ਟਿਊਬਵੈਲਾਂ ਦੀ ਸਿੰਕਿੰਗ ਅਤੇ ਇਨਸਟਾਲੇਸ਼ਨ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ₹ 97.97 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪੂੰਜੀਗਤ ਅਨੁਦਾਨ ਨੂੰ ਮੁਲਤਵੀ ਆਮਦਨ ਮੰਨਿਆ ਜਿਸਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ “ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬਕਾਇਆ ਸ਼ੇਅਰ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਮਨੀ” ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਖੁਰਨਾ

3.16 ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਤੋਂ ਭਾਵ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ ਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣਾ ਹੈ। ਜਰੂਰੀ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹ ਇਕ ਮਾਪ ਹੈ ਕਿ ਇਕਾਈ ਦਾ ਮਾਲਕਾਂ ਲਈ ਕੀ ਮੁੱਲ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਲਕਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚਿਆਂ ਦੁਆਰਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਖਾਤਿਆਂ (30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ) ਅਨੁਸਾਰ ਪੂੰਜੀ ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ₹ 1,745.36 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 8,611.16 ਕਰੋੜ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 6,865.80 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਸੀ। ਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ 28 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 11²² ਵਿੱਚ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖਰ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ 11 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਦਾ ਖੋਰ ਪਨਗ੍ਰੇਨ (₹ 3,496.81 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਪਨਸਪ (₹ 1,889.38 ਕਰੋੜ) ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਨਕਦ ਕ੍ਰੈਡਿਟ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ (ਸੀ ਸੀ ਐਲ) ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੇ ਵਿਆਜ ਇਕੱਠਾ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਅਨਾਜ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇਹਨਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਲੋਂ ਕੀਤੇ ਅਸਲ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਹੋਣਾ, ਝੋਨੇ ਦੇ ਗਬਨ, ਕਣਕ ਦੇ ਭੰਡਾਰਾਂ ਦੀ ਖਰਾਬੀ, ਮਿਲਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕੁਸ਼ਲਤਾ, ਮਿਲਰਾਂ ਤੋਂ ਲਾਗਤ ਦੀ ਨਾ ਵਸੂਲੀ, ਐਫ ਸੀ ਆਈ/ਮਿੱਲਰਾਂ ਤੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਲੇਟ/ਨਾ ਪੇਸ਼ਗੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਸੀ।

ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ 23 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ, ਕੁੱਲ ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ ਅਤੇ ਕੁੱਲ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਿੱਧਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 3.11 : 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 23 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼	ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ (-)	ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚੇ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
2014-15	1,434.11	(-) 4,980.67	-	(-) 3,546.56
2015-16	1,493.52	(-) 5,354.52	-	(-) 3,861.00
2016-17	1,607.49	(-) 6,581.72	-	(-) 4,974.23
2017-18	1,680.15	(-) 7,947.89	-	(-) 6,267.74
2018-19	1,719.25	(-) 8,580.84	-	(-) 6,861.59

ਜਿਵੇਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਘਟਿਆ। ਇਹ 2014-15 ਵਿੱਚ ₹ (-) 3,546.56 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ₹ (-) 6,861.59 ਕਰੋੜ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ। 23 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 14 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਵਿਖਾਇਆ ਅਤੇ 2018-19 ਵਿੱਚ ਨੌਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸੀ।

²² ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ : 1, 3, 5, 9, 10, 14, 19, 21, 27, 28 ਅਤੇ 29।

ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

3.17 ਤੇਰਵੇਂ ਵਿੱਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਨੇ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2009) ਕਿ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰੀ ਇਕਵਟੀ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ਾਂ ਮੰਨ ਲਈਆਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਨੀਤੀ ਬਣਾਈ (ਜੁਲਾਈ 2011) ਜਿਸ ਅਧੀਨ ਸਾਰੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਫੰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਪੰਜ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ।

22 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ ਹੈ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.12 : 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 22 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਕੁੱਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿੱਥੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ ਗਈ		ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਕਮਾਇਆ		ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ/ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ		ਲਾਭਾਂਸ਼ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਇਕਵਟੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਜੀ ਓ ਪੀ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਈ ਇਕਵਟੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਘੋਸ਼ਿਤ/ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਲਾਭਾਂਸ਼	
1	2	3	4	5	6	7	8=7/5*100
2014-15	19	1,097.05	8	188.04	3	2.08	1.11
2015-16	19	1,129.29	8	229.77	3	2.13	0.93
2016-17	19	1,140.12	8	229.77	3	2.12	0.92
2017-18	22	1,140.14	9	307.98	4	4.17	1.35
2018-19	22	1,042.17	13	318.65	3	1.67	0.52

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ 8 ਅਤੇ 13 ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ। ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ/ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਤਿੰਨ ਅਤੇ ਚਾਰ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ।

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਭੁਗਤਾਨ ਦਾ ਅਨੁਪਾਤ ਸਿਰਫ 0.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 1.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਸੀ।

ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਿਆ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਤਿੰਨ²³ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ₹ 1.67 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜੋਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਪੂੰਜੀ ਦਾ 0.52 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਲਾਭ ਕਮਾਉਂਦੀਆਂ 13 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, 10 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ ਜਾਂ ਮਾਮੂਲੀ ਲਾਭ ਕਾਰਨ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਦੋ²⁴ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੇ ਨਵੀਨਤਮ ਆਮਦਨ

²³ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ : 4, 6 ਅਤੇ 15 ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼

²⁴ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ : 4 ਅਤੇ 6 ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼

ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੀ ਐਸ ਯੂ²⁵ ਨੇ ਆਪਣੀ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ।

ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ

3.18 ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਆਰ ਓ ਈ) ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦਾ ਇੱਕ ਮਾਪ ਹੈ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਕਿੰਨੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨੂੰ ਲਾਭ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਨੂੰ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ (ਯਾਨਿਕਿ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ) ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੱਢਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੱਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਨਿਰੋਲ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦੋਵੇਂ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਹਨ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕਾਂ ਦੇ ਫੰਡ ਦੀ ਗਣਨਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼, ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਚਿਤ ਘਾਟੇ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚੇ ਘਟਾ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਦਾ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਲਈ ਕੀ ਬੱਚਦਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਆਪਣੀਆਂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੰਪਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸ਼ੇਅਰ ਧਾਰਕ ਇਕਵਟੀ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਸੰਪਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹਨ।

ਸਾਰਣੀ 3.13 : 22 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਇਕਵਟੀ ਲਗਾਈ ਸੀ

ਸਾਲ	ਸਾਲ ²⁶ ਦੀ ਨਿਰੋਲ/ਕੁੱਲ ਕਮਾਈ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2014-15	(-) 776.98	(-) 3,556.46	-
2015-16	(-) 622.87	(-) 3,774.45	-
2016-17	(-) 1,496.07	(-) 4,767.42	-
2017-18	(-) 1,897.47	(-) 5,697.98	-
2018-19	(-) 560.04	(-) 6,166.39	-

ਇਕਵਟੀ ਤੇ ਆਮਦਨ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਲ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕਮਾਈ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰਧਾਰਕ ਫੰਡ ਦੋਵੇਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਨ।

ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਆਮਦਨ

3.19 ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਆਮਦਨ (ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ) ਇਕ ਅਜਿਹਾ ਅਨੁਪਾਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁਨਾਫਾ ਅਤੇ ਉਸਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਮਾਪਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸਦੀ ਪੂੰਜੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਕਮਾਈ (ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ) ਨੂੰ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ²⁷ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ

²⁵ ਅਨੁਲੱਗ 7 ਦੀ ਲੜੀ ਨੰ : 15 ਦੀ ਪੀ ਐਸ ਯੂ

²⁶ ਸੰਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ।

²⁷ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ = ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ + ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ + ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ - ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀ - ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚੇ। ਅੰਕੜੇ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਮੁਤਾਬਿਕ ਹਨ ਜਿਸਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੇ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 3.14 : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਤੇ ਆਮਦਨ

ਸਾਲ	ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
2014-15	2,931.67	10,108.26	29.00
2015-16	3,554.32	10,346.10	34.35
2016-17	(-) 1,532.50	(-) 2,435.72	-
2017-18	(-) 1,411.18	4,544.90	(-) 31.05
2018-19	(-) 403.48	12,033.07	(-) 3.35

2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ (-) 31.05 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 34.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਹੀ। ਸਾਲ 2016-17 ਲਈ ਆਰ ਓ ਸੀ ਈ ਮਾਪਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ ਦੋਵੇਂ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਸਨ।

2017-18 ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਵਿੱਚ ਕਾਫ਼ੀ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ। ਇਸਦਾ ਕਾਰਣ ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਦੁਆਰਾ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ 2016-17 ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜੀ ਓ ਪੀ ਵਲੋਂ ਲਏ ਗਏ ਬਕਾਇਆ ਸੀ ਸੀ ਐਲ (₹ 6,831.54 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ ਲੰਮੇ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ ਦੀ ਸੀ ਸੀ ਐਲ ਦਾ ਵੱਧਣਾ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ, 2018-19 ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਵਧੀਆ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਜਿਸਦੇ ਕਾਰਨ ਪਹਿਲਾਂ ਪੈਰਾ 3.13 ਵਿੱਚ ਦੱਸੇ ਗਏ ਹਨ।

ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ

3.20 ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨੂੰ ਮਾਪਣ ਲਈ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ 2014-15 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਲੰਮੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਸਨ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਅਤੇ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ

3.21 ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਗਣਨਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੀ ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ ਨੂੰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨਾਲ ਵੰਡ ਕੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਿੰਨਾਂ ਘੱਟ ਅਨੁਪਾਤ, ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਉੱਨੀ ਘੱਟ। ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੋਣਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉੱਨੀ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ। 2014-15 ਤੋਂ

2018-19 ਦੌਰਾਨ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੇਠ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.15 : ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ

ਸਾਲ	ਵਿਆਜ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਆਮਦਨ (ਈ ਬੀ ਆਈ ਟੀ) (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ
2014-15	3,792.07	2,931.67	26	6	20
2015-16	4,356.30	3,554.32	25	5	20
2016-17	3,589.63	(-) 1,532.50	25	4	21
2017-18	3,919.08	(-) 1,411.18	25	4	21
2018-19	3,149.04	(-) 403.48	26	4	22

ਰਾਜ ਦੀਆਂ 26 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ 2018-19 ਦੌਰਾਨ ਸਰਕਾਰ, ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਦੂਜੀਆਂ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਵੱਲ ਕਰਜ਼ੇ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਹੈ, ਵਿੱਚੋਂ ਚਾਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ 22 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦਾ ਵਿਆਜ ਕਵਰੇਜ ਅਨੁਪਾਤ ਇੱਕ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ, ਜੋ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ 22 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਮਦਨੀ ਨਹੀਂ ਕਮਾ ਸਕੀਆਂ ਸਨ।

ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ

3.22 ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਵਿੱਚ ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਾਧਾ 10.65 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰਜ਼ੇ ਦਾ ਸਲਾਨਾ ਮਿਸ਼ਰਤ ਵਾਧਾ 66.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸੀ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ 2014-15 ਦੌਰਾਨ 0.06 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ 0.65 ਦੀ ਗਿਰਾਵਟ ਆਈ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ :

ਸਾਰਣੀ 3.16 : ਰਾਜ ਦੀਆਂ 28 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (ਬੈਂਕਾਂ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ) ਤੋਂ ਉਧਾਰ	1,908.62	1,471.81	25,222.28	26,522.68	26,705.55
ਟਰਨਓਵਰ	30,462.89	32,104.55	33,032.24	36,728.43	40,883.49
ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ	0.06:1	0.05:1	0.76:1	0.72:1	0.65:1

ਸਰੋਤ : ਅਨੁਲੋਕ 4 ਅਤੇ ਅਨੁਲੋਕ 7 ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਡੈੱਟ ਟਰਨਓਵਰ ਅਨੁਪਾਤ ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ 0.05 ਅਤੇ 0.76 ਵਿੱਚਕਾਰ ਰਿਹਾ।

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨੂੰ ਬੰਦ ਕਰਨਾ

3.23 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਅਨੁਸਾਰ 47 ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 19 ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ₹ 56.20 ਕਰੋੜ ਹੈ। 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਹੋਏ ਪਿਛਲੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਹਰ ਇਕ ਸਾਲ ਦੇ ਅੰਤ ਤੇ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 3.17 : ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19
ਗੈਰ- ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	23	22	21	20	19

ਸਰੋਤ : ਸਬੰਧਤ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ।

ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਸਮਾਪਤੀ ਦੇ ਪੜਾਅ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਸਾਰਣੀ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

ਸਾਰਣੀ 3.18 : ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
1.	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕੁੱਲ ਗਿਣਤੀ	19
2.	ਉਪਰੋਕਤ (1) ਵਿੱਚੋਂ, ਗਿਣਤੀ	
(ੳ)	ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਾਪਤੀ (ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ)	-
(ਅ)	ਸਵੈਇਛਿਤ ਸਮਾਪਤੀ (ਲਿਕਵੀਡੇਟਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ)	6 ²⁸
(ੲ)	ਸਮਾਪਤੀ ਯਾਨਿਕ ਸਮਾਪਤੀ ਆਦੇਸ਼/ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਪਰ ਸਮਾਪਤੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਜੇ ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ	6

ਕੰਪਨੀਆਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਕੰਪਨੀਜ਼ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਸਵੈਇਛਿਤ ਬੰਦ ਹੋਣ ਦਾ ਰਸਤਾ ਅਪਣਾਇਆ ਹੈ, ਚਾਰ ਤੋਂ 25 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਇਕ ਕੰਪਨੀ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਵਲੋਂ ਕੰਪਨੀ ਐਕਟ, 2013 ਦੀ ਧਾਰਾ 248(5) ਅਧੀਨ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਕੱਟ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਰਕਾਰ (ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਲੇ)²⁹ ਬੰਦ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਵੇ।

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

3.24 22 ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੇ ਇਕ ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ 31 ਲੇਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾ ਲੇਖਾਕਾਰ ਕੋਲ ਭੇਜੇ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 27 ਲੇਖੇ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਚੁਣੇ ਗਏ ਸਨ। ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਆਡਿਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਕੁੱਲ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੇਠਾਂ ਹੈ:

²⁸ ਅਨੁਲੱਗ 4 ਦਾ ਲੜੀ ਨੰ: 23, 33, 34, 35, 36 ਅਤੇ 38।

²⁹ ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼/ਸਹਾਇਕ ਕੰਪਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਇਕਵਟੀ ਦਾ ਵਿਨਿਵੇਸ਼ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਪੁਨਰ ਸੰਰਚਨਾ/ਨਿਜੀਕਰਣ ਆਦਿ ਲਈ ਸਥਾਪਿਤ ਸੈਲ।

ਸਾਰਣੀ 3.19 : ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਵੇਰਵੇ	2016-17		2017-18		2018-19	
		ਲੇਖਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ
1.	ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਕਮੀ	3	12.29	3	21.34	7	28.58
2.	ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ	-	-	2	22.54	4	14.44
3.	ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ	7	2,869.79	4	5,898.30	7	6,897.59
4.	ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਕਮੀ	-	-	1	1.36	4	391.21
5.	ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਾ ਕਰਨਾ	4	241.31	4	375.50	6	508.21
6.	ਵਰਗੀਕਰਣ ਦੀ ਗਲਤੀ	9	474.29	11	1,424.36	15	3,465.57

ਸਰੋਤ: ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ/ਸੀ ਏ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ ਗਈ

ਸਾਲ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਨੇ 17 ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਮਾਣਪੱਤਰ ਅਤੇ ਦੋ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਪ੍ਰਤਿਕੂਲ ਪ੍ਰਮਾਣਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ ਤੇ ਅਮਲ ਨਿਰਾਸ਼ਾਜਨਕ ਰਿਹਾ। ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਨੇ 16 ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ 31 ਮੌਕਿਆਂ ਤੇ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੀ ਨਾ ਪਾਲਣਾ ਬਾਰੇ ਦਸਿਆ।

3.25 ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ, ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ, ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਹਨ। ਸੀ ਏ ਜੀ, ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਦਾ ਇਕੋ ਇੱਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਹੈ। 1 ਅਕਤੂਬਰ 2018 ਤੋਂ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਚਾਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੰਜ³⁰ ਲੇਖੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ) ਨੂੰ ਭੇਜੇ। ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ ਦੇ ਲੇਖੇ ਇੱਕਲੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦੇ ਸਨ ਜਦੋਂ ਕਿ ਬਾਕੀ ਦੋ ਲੇਖਿਆਂ (ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ) ਦੀ ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੁਆਰਾ ਇਕੱਲੀ/ਪੂਰਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਲੇਖਿਆ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨੂੰ ਸੁਧਾਰਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸੀ ਏ ਜੀ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਮੁੱਲ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਾਰਣੀ 3.20 ਵਿੱਚ ਹਨ:

³⁰ ਪੀ ਐਸ ਸੀ ਐਲ ਡੀ ਐਫ ਸੀ (ਦੋ ਲੇਖੇ), ਪੀ ਆਰ ਟੀ ਸੀ, ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਫ ਸੀ।

ਸਾਰਣੀ 3.20 : ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਉੱਤੇ ਲੇਖੇ ਟਿਪਣੀਆਂ ਦਾ ਅਸਰ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ	ਵੇਰਵੇ	2016-17		2017-18		2018-19	
		ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ	ਰਕਮ
1.	ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਕਮੀ	-	-	-	-	2	76.51
2.	ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ	2	5.01	-	-	1	2.94
3.	ਨੁਕਸਾਨ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ	1	1.86	1	0.65	4	196.74
4.	ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਾ ਕਰਨਾ	8	18.55	-	-	5	2,336.32
5.	ਵਰਗੀਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ	6	22.01	-	-	6	252.66

ਸਰੋਤ : ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ ਏ ਜੀ ਵਲੋਂ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ ਹਰੇਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਐਂਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕਾਂ/ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਾਈ

ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ, ਪੀ ਐਫ ਸੀ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਊ ਸੀ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ਰਹਿਤ ਰਾਏ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ।

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰੇ

3.26 ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਖਤਮ ਹੋਏ, ਸਾਲ ਦੀ ਰਿਪੋਟ (ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ) ਲਈ ਪੰਜ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰੇ ਅਤੇ ਇਕ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸਕੱਤਰਾ/ਸਕੱਤਰਾ ਨੂੰ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨਾਲ ਭੇਜੇ ਗਏ। ਪਾਲਣਾ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰੇ ਦਾ ਜਵਾਬ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਸਬੰਧੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰਿਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 697.27 ਕਰੋੜ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ

ਬਕਾਇਆ ਉੱਤਰ

3.27 ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਉਪਜ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਤੋਂ ਢੁੱਕਵਾਂ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਵਾਬ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ। ਰਾਜ ਵਿੱਤ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਵਿਭਾਗਾਂ ਨੂੰ ਹਦਾਇਤਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਸਨ (ਅਗਸਤ 1992) ਕਿ ਸੀ ਏ ਜੀ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪੈਰਿਆਂ/ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲਾਂ (ਪੀ ਏਜ਼) ਦੇ ਉੱਤਰ/ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ, ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੋਪੂ) ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਕੋਸ਼ਨੇਅਰ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਨਿਯਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ। ਐਪਰ, 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਸਬੰਧੀ 83.33 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਪੈਰਿਆਂ ਸੰਬੰਧੀ 55.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ ਜੋ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸਾਰਣੀ 3.21 ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 3.21 : ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟਾਂ ਦੀ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਲ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼)	ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ (ਪੀ ਏਜ) ਅਤੇ ਪੈਰੋ		ਪੀ ਏਜ/ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਵਿਸਥਾਰਪੂਰਵਕ ਨੋਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ	
		ਪੀ ਏਜ	ਪੈਰੋ	ਪੀ ਏਜ	ਪੈਰੋ
2012-13	ਜੁਲਾਈ 2014	2	6	2	1
2013-14	ਮਾਰਚ 2015	1	10	1	4
2014-15	ਮਾਰਚ 2016	1	12	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	4
2015-16	ਮਾਰਚ 2017	1	10	1	7
2016-17	ਮਾਰਚ 2018	1	11	1	11
ਕੁੱਲ		6	49	5	27

ਕੋਪੂ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ

3.28 ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਪੀ ਏਜ ਅਤੇ ਪੈਰੋ ਜੋ ਕਿ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਸਨ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਕੋਪੂ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਦੀ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਨੂੰ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 3.22 : ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ/ਪੈਰਿਆਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ 30 ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਸਾਲ	ਪੀ ਏਜ/ਪੈਰਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ			
	ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ		ਪੈਰਿਆਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	
	ਪੀ ਏਜ	ਪੈਰੋ	ਪੀ ਏਜ	ਪੈਰੋ
2012-13	2	6	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	1
2013-14	1	10	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2014-15	1	12	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ
2015-16	1	10	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	2
2016-17	1	11	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	ਕੋਈ ਨਹੀਂ
ਜੋੜ	6	49	ਕੋਈ ਨਹੀਂ	3

ਸਰੋਤ : ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੇ ਕੋਪੂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਣਾਈ ਗਈ

2011-12³¹ ਤੱਕ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼) ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾਂ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ।

³¹ ਕੋਪੂ ਦੇ 19 ਸਤੰਬਰ 2017 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਨੁਸਾਰ 2011-12 ਤੱਕ ਦੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਸਕੱਤਰਾਂ ਨੂੰ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਕਰ ਦਿਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਖੰਡ - II

ਅਧਿਆਇ - IV

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ
ਅਦਾਰੇ ਦੀ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ

ਪੜਤਾਲ

ਅਧਿਆਇ - IV

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੀ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

4.1 ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ

ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਜਿਸਦਾ ਕੁੱਲ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 623.34 ਕਰੋੜ ਹੈ, ਵਿਚੋਂ ਕੁੱਝ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੱਭਤਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :

ਝਲਕ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ।

(ਪੈਰਾ 4.1.6.1)

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਏ ਬਗੈਰ ਅਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 138.99 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 4.1.7.2 (i) ਅਤੇ 4.1.7.2 (ii))

ਤਿੰਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਜਿੱਥੇ ਸਾਰੇ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਅਧੀਨ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1,197.64 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

(ਪੈਰਾ 4.1.8)

ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਤੰਤਰ ਦੀ ਗੈਰ ਮੌਜੂਦਗੀ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਦੀ ਪੈਰਵੀ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ ₹ 432.77 ਕਰੋੜ ਵਸੂਲੀਯੋਗ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਗਏ।

(ਪੈਰਾ 4.1.10)

ਕੰਪਨੀ ਅਧੀਨ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਨੇ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਟੀਚੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ।

(ਪੈਰਾ 4.1.14)

ਨਿਰਯਾਤ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਰਨ ਲਈ 'ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਫਾਰ ਐਕਸਪੋਰਟਸ' ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਛੇ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ₹ 13.07 ਕਰੋੜ ਗ੍ਰਾਂਟ ਦੀ ਗੈਰ ਲਾਭਦਾਇਕ ਵਰਤੋਂ, ₹ 1,650 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਨਾ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਅਤੇ 22,250 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ।

(ਪੈਰਾ 4.1.15.2)

4.1.1 ਭੂਮਿਕਾ

ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ (ਡੀ ਆਈ ਸੀ) ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ 1962 ਵਿੱਚ ਵਿੱਤੀ ਤਕਨੀਕੀ, ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਤੇ ਮੰਡੀਕਰਣ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਕੇ, ਰਾਜ ਦੇ ਲਘੂ ਅਤੇ ਵੱਡੇ ਪੈਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ, ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਤੇ ਬਚਾਅ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ (ਆਈ ਐਫ ਸੀਜ਼) ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਵਜੋਂ ਵੀ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਜਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨਾ, ਕੱਚੇ ਮਾਲ ਦੇ ਅਪਣੇ ਡਿੱਪੂਆਂ (ਆਰ ਐਮ ਡੀਜ਼) ਰਾਹੀਂ ਛੋਟੇ ਪੱਧਰ ਦੇ ਉਦਯੋਗਾਂ (ਐਸ ਐਸ ਆਈਜ਼) ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੀ ਵੰਡ ਕਰਨਾ, ਰਾਜ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਰਾਹੀਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦਾ ਮੰਡੀਕਰਣ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਦੀਆਂ ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਟੂ ਸਟੇਟਸ ਫਾਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਐਕਸਪੋਰਟ ਇੰਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਐਂਡ ਅਲਾਈਡ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ (ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ) ਅਤੇ ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਫਾਰ ਐਕਸਪੋਰਟਸ ਸਕੀਮ (ਏ ਪੀ ਈ) ਅਧੀਨ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ 2009-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਦੇ ਆਰਥਿਕ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਸਿਰਜਣਾ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ; ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ, ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਅਤੇ ਉਨਤੀਕਰਣ ਲਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ; ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ ਰਵਾਇਤੀ ਹਸਤ ਕਲਾ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਕਪੜਾ ਉਦਯੋਗ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿੰਨ¹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀਆਂ ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀਆਂ।

ਸਾਲ 2017-18 ਤੋਂ 2018-19 ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਦਰ² 6.00 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 5.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਰਹਿ ਗਈ ਜਦੋਂਕਿ ਵਿਕਾਸ ਦਰ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦਨ ਖੇਤਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 5.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘਟ ਕੇ 5.60 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ।

4.1.2 ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ

ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮਨੇਜਮੈਂਟ, ਬੋਰਡ ਆਫ ਡਾਇਰੈਕਟਰਜ਼ (ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼), ਇੱਕ ਚੇਅਰਮੈਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚਾਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰਾਂ ਸਮੇਤ ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੋਲ ਹੈ। ਮਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਸਟੇਟ, ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ, ਵਿੱਤ ਅਤੇ ਲੇਖੇ, ਕੱਚੇ ਮਾਲ, ਇੰਮਪੋਰੀਆ, ਨਿਰਯਾਤ, ਕਾਨੂੰਨੀ, ਅਮਲੇ ਆਦਿ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੁਖੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜਾਂ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

¹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 (ਅਕਤੂਬਰ 2009), ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ 2013 (ਦਸੰਬਰ 2013) ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਕਾਸ ਨੀਤੀ 2017 (ਅਕਤੂਬਰ 2017)।

² ਸਰੋਤ: ਪੰਜਾਬ ਆਰਥਿਕ ਸਰਵੇ 2019-20

4.1.3 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦਾ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਵਿਧੀ

ਇਹ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦਸੰਬਰ 2018 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2019 ਦੌਰਾਨ, 2014-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਸਮੁੱਚੇ ਲਾਗੂਕਰਣ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ, ਆਈ ਡੀ ਈ ਏ³ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਟਰੈਟੀਜੀਕ ਰੈਂਡਮ ਸੈਂਪਲਿੰਗ ਤਕਨੀਕ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਚੁਣੇ ਗਏ 42 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 24⁴, 16 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ⁵, ਸੱਤ ਆਰ ਐਮ ਡੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ⁶ ਅਤੇ ਪੰਜ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ⁷ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸ਼ਾਮਲ ਸੀ।

ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨਾਲ ਇੱਕ ਐਂਟਰੀ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ, ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਮਨੋਜਮੈਂਟ ਨੂੰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਲੱਭਤਾਂ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜੁਲਾਈ 2020 ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਐਗਜ਼ਿਕਿਊਟਿਵ ਕਾਨਫਰੰਸ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਵਣਜ ਵਿਭਾਗ, ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਕੱਤਰ-ਕਮ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮਨੇਜਿੰਗ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਹਾਜ਼ਰ ਸਨ।

ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ 2007-12 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2012 ਨੂੰ ਸਮਾਪਤ ਹੋਏ ਸਾਲ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ ਦੀ ਸਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸਰਵਜਨਿਕ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਤੇ ਕਮੇਟੀ (ਸੀ ਓ ਪੀ ਯੂ) ਨੇ ਇਸ ਕਾਰਜਕੁਸ਼ਲਤਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਜੁਲਾਈ 2014 ਤੋਂ ਮਈ 2015)।

4.1.4 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼

ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਕਿ:

- ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼, ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਅਤੇ ਕਮਰਸ਼ਿਅਲ ਸਾਇਟਾਂ ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਵਿਕਾਸ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਸੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀਆਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਸੀ;
- ਸਥਾਨਕ ਕਾਰੀਗਰਾਂ ਅਤੇ ਦਸਤਕਾਰੀ ਦੇ ਸਤਰ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ, ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਕਢਾਇਤੀ ਅਤੇ ਅਸਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ;
- ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਯੋਜਿਤ ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ ਅਤੇ ਏ ਪੀ ਈ ਸਕੀਮਾਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ
- ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਟਰੋਲ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਸਰਦਾਰ ਅਤੇ ਕੁਸ਼ਲ ਸੀ।

³ ਇੰਟਰਐਕਟਿਵ ਡਾਟਾ ਐਕਸਟ੍ਰੈਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਅਨੈਲਿਸਿਸ ਸਾਫਟਵੇਅਰ।

⁴ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ : 02, ਬਟਾਲਾ : 01, ਬਠਿੰਡਾ: 03, ਗੋਇੰਦਵਾਲ : 01, ਜਲੰਧਰ: 04, ਕਪੂਰਥਲਾ: 01, ਲੁਧਿਆਣਾ: 05, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ: 01, ਮੋਹਾਲੀ : 04, ਮੋਗਾ: 01 ਅਤੇ ਮੁਕਤਸਰ : 01

⁵ ਅਬੋਹਰ : 01, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 02, ਚਨਾਨੌ : 01, ਪਠਾਨਕੋਟ : 01

⁶ ਜਲੰਧਰ : 01 ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ : 02

⁷ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ, ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ।

4.1.5 ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ

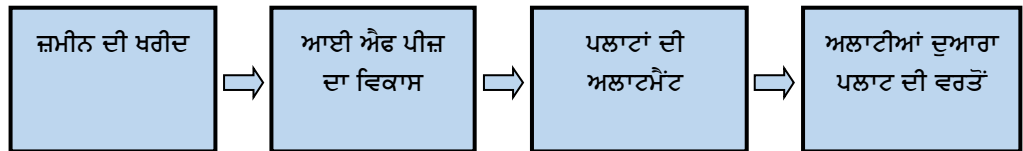
ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਲੱਭਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸਰੋਤਾਂ ਤੋਂ ਲਏ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ:

- ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009, ਉਦਯੋਗਿਕ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਨੀਤੀ 2013 ਲਈ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਵਪਾਰ ਵਿਕਾਸ ਨੀਤੀ 2017, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਮਾਈਕਰੋ ਅਤੇ ਲਘੂ ਉਦਮ-ਸਮੂਹ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐਮ ਐਸ ਈ-ਸੀ ਡੀ ਪੀ);
- ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ 2008 ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ 2013;
- ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਤੇ ਟੀਚੇ; ਅਤੇ
- ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ ਅਤੇ ਏ ਪੀ ਈ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਪਰਿਣਾਮ

4.1.6 ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ (ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼) ਦੀ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ, ਵਿਕਾਸ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ

ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪੜਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ :

4.1.6.1 ਉਦਯੋਗਾਂ ਲਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਯੋਜਨਾਬੰਦੀ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਸਥਾਨ ਬਦਲੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰਗਤੀਸ਼ੀਲ ਪੰਜਾਬ ਸੰਮੇਲਨ⁸, 2013 ਅਤੇ 2015 ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਦੀ ਘਾਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਡ ਬਜਿਨੈਸ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਾਲਿਸੀ, 2017 (ਆਈ ਬੀ ਡੀ ਪੀ) ਵਿੱਚ ਵੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਆਮ ਅਤੇ ਖੇਤਰੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਵੇਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਰਕਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਐਫ ਸੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਮੰਗ ਮੁਲਾਂਕਣ ਸਰਵੇਖਣ/ਫਿਜ਼ੀਬਿਲਟੀ ਅਧਿਐਨ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਲਈ ਇੱਕ ਦੀਰਘਕਾਲੀਨ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਉਣੀ ਸੀ।

⁸ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵੱਖ ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਜੀ ਖੇਤਰ ਦੇ ਨਿਵੇਸ਼/ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ।

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ 42 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ, ਪਿੱਛਲੇ ਦੱਸ ਸਾਲਾਂ ਦੌਰਾਨ ਭਾਵ ਕਿ ਮਾਰਚ 2009 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿਰਫ ਤਿੰਨ⁹ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਤਿੰਨ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ 114.04 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ (ਅਗਸਤ 2013 ਤੋਂ ਮਈ 2015)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਅਗਸਤ 2017) ਅਤੇ ਖਰੀਦਣ ਲਈ 2,868 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2019) ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਅਜੇ ਖਰੀਦੀ ਜਾਣੀ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)। ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਯੋਜਨਾ ਤਿਆਰ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਜਮੀਨ ਦੀ ਲੋੜ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਗਤੀ ਤੇ ਅਸਰ ਪਵੇਗਾ।

ਮੈਨਜ਼ਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ, 2009 ਰਾਜ ਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਭਾਗ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸੀ। ਡੀ ਆਈ ਸੀ ਨੇ ਐਗਰਿਜ਼ਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਬਿਹਤਰੀ ਲਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

4.1.6.2 ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਤਾ ਵਧਾਉਣ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗੁਣਵਤਾ ਵਾਲਾ ਢਾਂਚਾ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਕੇ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦਾ ਉਨਤੀਕਰਣ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਮੋਡੀਫਾਇਡ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਇੰਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ (ਐਮ ਆਈ ਆਈ ਯੂ ਐਸ) ਅਧਿਸੂਚਿਤ ਕੀਤੀ (ਜੁਲਾਈ 2013) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗਤ ਦੇ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਉਪਲਬਧ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ/ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੇ ਕਲੱਸਟਰ ਲਈ ਨਵੇਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਿਆਂ ਐਮ ਆਈ ਆਈ ਯੂ ਐਸ ਅਧੀਨ “ਲਾਈਟ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ ਗੁਡਜ਼ ਕਲੱਸਟਰ” ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਨਾਭਾ ਵਿਖੇ ਵਿੱਚ 83.81 ਏਕੜ ਜਮੀਨ ਖਰੀਦੀ (ਅਗਸਤ 2013)। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮਿਲਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਉੱਤੇ ₹ 13.06 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਸਮੇਤ ₹ 44.26 ਕਰੋੜ (ਜਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ (ਮਾਰਚ 2015) ।

ਕੰਪਨੀ ਦੋ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਨਵੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਮਈ 2017/ਮਈ 2019)। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਫਿਰ ਵੀ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਖਾਕਾ ਯੋਜਨਾ, ਅਨੁਮਾਨਾਂ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਮੌਜੂਦਗੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਣ ਦੇ ਕਾਰਕਾਂ ਵਜੋਂ ਵੇਖਿਆ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਿਵਲ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸਿਹਤ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ₹ 70.57 ਕਰੋੜ (ਜਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ : ₹ 40.75 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 13.06 ਕਰੋੜ ਦੇ

⁹ (i) ਤਾਜਪੁਰ ਰੋਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ (ii) ਸੈਕਟਰ-82, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ (iii) ਨਾਭਾ, ਵਿਖੇ

ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਸਮੇਤ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ: ₹ 29.82 ਕਰੋੜ) ਖਰਚ ਕੀਤੇ (ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ) ਸਨ।

ਇੰਝ, ਪਿਛਲੇ 33¹⁰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਪੂਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਾਰਣ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 70.57 ਕਰੋੜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਫਲ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ₹ 19.87¹¹ ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਆਈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਇਸ ਵਲੋਂ ਕਲਪਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੀ।

ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਮਾਂ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

4.1.6.3 ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਵਿਕਾਸ

ਕਿਸੇ ਨਵੇਂ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਆਰਥਿਕ ਵਿਵਹਾਰਕਤਾ (i) ਭੂਮੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਭਾਵ ਕਿ ਨਾਲ ਲੱਗਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ(ii) ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ (iii) ਇੱਕ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਰੰਗਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੇਬੇ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਜੇਲ੍ਹ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ 15 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਮਾਰਕਿਟ ਦਰ ਅਨੁਸਾਰ ₹ 31.50 ਕਰੋੜ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਫਰਵਰੀ 2014)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੀ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਸਰਕਲ ਦਰਾਂ (₹ 25.70 ਕਰੋੜ) ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਚ' ਰੱਖੇ ਬਗੈਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਫਿਜ਼ਿਬਿਲਟੀ ਸਟੱਡੀ ਕਰਵਾਏ ਬਿਨਾ ਇਸ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ₹ 31.50 ਕਰੋੜ ਅਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੇ (ਮਈ 2014)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 7,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 5.57 ਕਰੋੜ ਦਾ ਘਾਟਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਸੀ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ₹ 10,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ₹ 5.33 ਕਰੋੜ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਭ ਦੀ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ (ਜੂਨ 2014)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ ਵਜੋਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ₹ 1.46 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਰੰਗਾਈ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਮਿਲੇ ਜੁਲੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦਿੱਤੇ (ਜੂਨ-ਅਗਸਤ 2016 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2019)। ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੋਈ ਹੁੰਗਾਰਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਅਜੇ ਤੱਕ (ਜੂਨ 2020) ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਹੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2019), ਅਤੇ, ਰੰਗਾਈ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਅਜੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

¹⁰ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮਾਂ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ।

¹¹ ₹ 40.75 ਕਰੋੜ (ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਕੀਮਤ) ਤੇ ਸਤੰਬਰ 2015 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਕੇ ਸਮੇਂ ਲਈ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਜੈਸਟੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ; ₹ 29.82 ਕਰੋੜ (ਸਬੰਧਤ ਕਾਰਜ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2019 ਤੱਕ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਟ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ (ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਲਾਗਤ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਦਰ) ਨਾਲ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਦਿਲਚਸਪੀ ਪੈਦਾ ਨਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦਾ ਮੁਢਲਾ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕਰਨਾ ਸੀ ਜੋਕਿ ਜਮੀਨ ਲਈ ਸਰਕਲ ਦਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਮਾਰਕਿਟ ਕੀਮਤ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਕਰਕੇ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਜਮੀਨ ਸਰਕਲ ਦਰਾਂ ਤੇ ਖਰੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਹ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਬਰਾਬਰ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ₹ 7500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਦਰ ਤੇ ਆਫਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

ਜਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਘੱਟ ਸਰਕਲ ਦਰਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਾ ਰੱਖਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਅਵਿਵਹਾਰਿਕ ਬਣ ਗਿਆ, ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ₹31.96¹² ਕਰੋੜ ਜਾਮ ਹੋ ਗਏ ਅਤੇ ਰੰਗਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਦੇ ਮੁੜ ਵਸੋਬੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਵ ਵੀ ਅਸਫਲ ਹੋ ਗਿਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹੁਣ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਸਾਰੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਰਾਖਵਾਂ ਮੁੱਲ ₹ 10,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਅੱਗੇ, ਪੰਜਾਬ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਨ ਕੰਟਰੋਲ ਬੋਰਡ ਨੂੰ ਵੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਰੰਗਾਈ ਵਾਲੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

4.1.6.4 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਈ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨਾ

ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਵਿੱਚ, ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਵਸਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼/ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਜਾਂਚ/ਮਿਲਾਨ ਆਦਿ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਜ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ। ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਚੋਣਵੇਂ ਖੇਤਰ ਦਫ਼ਤਰ ਵਿੱਚ ₹ 108.36 ਕਰੋੜ ਕੀਮਤ ਦੀ ਖਾਲੀ ਪਈ ਜ਼ਮੀਨ ਅਵਿਕਸਿਤ ਰਹਿ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ :

(ੳ) ਆਈ ਐਫ ਪੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ, 36,647 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ₹ 36.65 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਜੋ 25 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ ਪ੍ਰੰਤੂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਆਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਅ) ਚੁਣੇ ਗਏ 24 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ ਵਿੱਚ, ₹ 48.41 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ 70,761 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਕੌਮਨ ਐਫਲੂਐਂਟ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ (ਸੀ ਈ ਟੀ ਪੀ)/ਸੀਵਰੇਜ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਪਲਾਂਟ (ਐਸ ਟੀ ਪੀ) ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 22 ਤੋਂ 43 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਰਾਖਵੀਂ ਪਈ ਰਹੀ।

(ੲ) ਪੰਜ ਚੁਣੇ ਗਏ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵਿੱਚ, ₹ 23.30 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦਾ 31,073 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਇੱਕ ਖੇਤਰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ 2003-04 ਤੋਂ ਸਾਂਝੇ ਸਹੂਲਤ ਕੇਂਦਰਾਂ (ਸੀ ਐਫ ਸੀਜ਼) ਲਈ ਚਿੰਨਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

¹² ਜਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ : ₹ 31.50 ਕਰੋੜ ਜਮ੍ਹਾਂ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲਾਗਤ : ₹ 1.46 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਦੌਰਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ : ₹ 1.00 ਕਰੋੜ ।

ਮਨੋਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਹੁਣ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਐਸ ਟੀ ਪੀ/ ਸੀ ਈ ਟੀ ਪੀ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਜਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਕਿਉਂਜੋ 381 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਸਿਰਫ 23 ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਅਪਣੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਦੀ ਠੰਡੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸੀ ਐਫ ਸੀਜ਼ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੰਡਜ਼ ਅਟਕ ਜਾਂਣੇ ਸਨ। ਐਪਰ, ਤੱਥ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦਾ ਇੱਛਿਤ ਵਿਕਾਸ ਹਾਸਿਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਪਾਲਿਸੀ 2009 ਵਿੱਚ ਚਿਤਵਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

4.1.7 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ 2008 ਅਤੇ 2013 ਦੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਨੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪੱਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਮੁੱਖ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੀ ਵਾਇਬਿਲਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੈਰਾਮੀਟਰਾਂ¹³ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਕਸਿਤ/ਅਰਧ ਵਿਕਸਿਤ¹⁴ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਵਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਪਲਾਟ/ਜਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ।
- ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਰੰਭ ਕਰਨਾ ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਫੀਸ ਦੇ ਕੇ ਪੰਜ ਸਾਲ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
- ਤੈਅ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਜਾਂ ਵਾਧਾ ਦਿੱਤੇ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ, ਪਲਾਟ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਅਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਵਾਧੇ ਦੀ ਫੀਸ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੈ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ।
- ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਕੰਪਨੀ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਮੁੜ-ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਸਕਦੀ ਹੈ।
- ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਵਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਜਿਲ੍ਹਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਕੇਂਦਰ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣ-ਪੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਹੀ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨਾ।

¹³ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ, ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਆਮਦਨ, ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਤਜਰਬਾ, ਸਬੰਧਤ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਆਦਿ ਤੇ ਅਸਰ।

¹⁴ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਭਾਵ ਸੜਕਾਂ, ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟ, ਸੀਵਰੇਜ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਡਰੇਨੇਜ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

- ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰੱਖ-ਰਖਾਵ ਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਡਾਊਨ ਪੇਮੈਂਟ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।
- ਬਕਾਇਆ ਰਾਸ਼ੀ ਅਤੇ ਉਸ ਉੱਪਰ ਤੈਅ ਮਿਤੀ ਤੇ ਦੇਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਪੰਜ ਬਰਾਬਰ ਛਿਮਾਹੀ ਕਿਸਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨਾ।

4.1.7.1 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੀ ਸੋਧ ਲਈ ਨੀਤੀ

ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਕਤ ਵੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਅੰਤਰਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਕੰਪਨੀ ਐਡਹੋਕ ਅਧਾਰ ਤੇ ਦੋ ਤੋਂ 8.5 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਜਦੋਂ ਕਿ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਪੀ ਐਸ ਯੂ, ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਇਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਐਚ ਐਸ ਆਈ ਆਈ ਡੀ ਸੀ), ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੇ ਸਰਵੋਤਮ ਵਿਵਹਾਰ ਵਜੋਂ ਸਾਲਾਨਾ ਅਧਾਰ ਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੀ ਨਿਯਮਤ ਅਤੇ ਤਰਜੀਹੀ ਤੌਰ ਤੇ 6-12 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਤਰਾਲ ਤੇ ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ (ਜੁਲਾਈ 2020)।

4.1.7.2 ਅਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ

(i) ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਾਈ-ਟੈਕ ਸਾਈਕਲ ਵੈਲੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ₹ 124.89 ਕਰੋੜ ਦੀ 380 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ (ਜੁਲਾਈ 2016 ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2018)। ਇਹ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ, 100 ਏਕੜ ਦੀ ਅਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ₹ 42.89¹⁵ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਫਰੀਹੋਲਡ ਬੇਸਿਸ ਤੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਹੀਰੋ ਸਾਈਕਲਜ਼ ਲਿਮਟਡ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕਰਨ (ਦਸੰਬਰ 2018) ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਹਾਸਲ ਕੀਤੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2018)। ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਸਹਾਇਕ/ਵਿਕਰੇਤਾ ਇਕਾਈਆਂ ਨੂੰ ਸੱਦ ਕੇ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰ ਕੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਰਕ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਇਕ ਐਂਕਰ ਇਕਾਈ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਦਾਇਗੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2019 ਤੱਕ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਅਦਾਇਗੀ

¹⁵ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ- ₹ 31.50 ਕਰੋੜ; ਵਿਆਜ- ₹ 3.23 ਕਰੋੜ; ਅਤੇ ਬਾਉਂਡਰੀ ਤੱਕ ਬਾਹਰੀ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਅਨੁਪਾਤਕ ਲਾਗਤ- ₹ 8.16 ਕਰੋੜ।

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ 2013 ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜ ਬਰਾਬਰ ਛਮਾਹੀ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਪੰਜ ਬਰਾਬਰ ਸਾਲਾਨਾ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਗਈ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਮਾਮਲੇ ਸਬੰਧੀ ਸੂਚਨਾ ਅਧਾਰਿਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਲਈ ਅਧਾਰ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੰਭਾਵਿਤ ਆਮਦਨ ਦਾ ਤੁਲਨਾਤਮਕ ਵਿੱਤੀ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਇੰਝ, ਅਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੀ ਰਕਮ ਦੇ ₹ 125.84¹⁶ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਫੈਸਲਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਮੇਟੀ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀ ਮੰਡਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਤੋਂ ਹਟ ਕੇ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾਲ, ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਬਾਕੀ ਜ਼ਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਕੀਮਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਾਧਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਲਈ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹਨਾਂ ਕਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿੱਤੀ ਪਹਿਲੂ ਦੀ ਆਂਕਣਾ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਤੱਥ ਇਹ ਰਿਹਾ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਹੱਟ ਕੇ ਅਵਿਕਸਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

(ii) ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੈਕਟਰ-82, ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੰਤਵ ਲਈ ਪਲਾਟ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ₹ 37.00 ਕਰੋੜ ਦੀ 15.23 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦੀ (ਮਈ 2015)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ₹ 12,500 ਤੋਂ ₹ 14,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ 500 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ 94 ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ (ਅਕਤੂਬਰ -ਦਸੰਬਰ 2016)। ਇਹ ਸਾਰੇ 94 ਪਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਫੈਕਟਰੀ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ 71¹⁷ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ (₹ 16,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼) ਅਤੇ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਫਰਕ ਕਾਰਣ ₹ 13.15¹⁸ ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੂਲ ਮਿਤੀ ਦੀ ਬਜਾਏ ਵਿਕਾਸ ਦੇ ਕੰਮ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ (ਫਰਵਰੀ 2005)। ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ

¹⁶ 2,46,840 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਵਿਕਰੀ ਯੋਗ ਖੇਤਰ (100 ਏਕੜ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 4,84,000 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ 51 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) × ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿੱਚ ₹ 10,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ (ਫਰਵਰੀ 2019 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ) ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ₹ 246.84 ਕਰੋੜ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲੀ ₹ 121 ਕਰੋੜ (100 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲਾਗਤ)।

¹⁷ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦੇ 23 ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਤੇ ਹੋਰ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਆਮਦਨ ਦੇ ਘਾਟੇ ਨੂੰ ਪੈਰਾ ਨੰ. 4.1.8.1 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

¹⁸ ₹ 11.40 ਕਰੋੜ (₹ 12,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ 57 ਪਲਾਟਾਂ ਲਈ ₹ 4,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਦਰ ਤੇ) ਜਮ੍ਹਾਂ ₹ 1.75 ਕਰੋੜ (₹ 14,000 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੀ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ 14 ਪਲਾਟਾਂ ਲਈ ₹ 2500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼)।

(ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਮੀਨ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਬਿਨਾ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੀ।

4.1.7.3 ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਹਟਣਾ

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਤੋਂ ਹਟਣ ਦੇ ਦੇਖੇ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

(ੳ) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ

ਆਈ ਐਫ ਪੀ (ਫੇਜ਼ VIII), ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਜੁਲਾਈ 2004 ਤੋਂ ਨਵੰਬਰ 2011 ਦੌਰਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅੱਠ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੁਆਰਾ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਕੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਚਾਰ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਦਲ ਦਿੱਤੀ (ਨਵੰਬਰ 2008 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2017)। ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਦਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਇਹ ਪਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ (ਜੂਨ 2019), ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਰੱਦ ਕਰਨੇ/ਵਾਪਿਸ ਲੈ ਲੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਕੀਮਤ ਤੇ ਮੁੜ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਦੇ ਕਾਰਣ ₹ 12.86 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਫਰਵਰੀ 2005) ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ, ਸਿਰਫ ਅਵਿਕਸਿਤ ਥਾਵਾਂ ਜਿੱਥੇ ਕੁਝ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ, ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਹੁਣ, ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਸਿਰਫ ਵਿਕਸਿਤ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿਧਾਂਤਕ ਤੌਰ ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ₹ 12.86 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਅੱਠ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਬਾਅਦ ਤੱਕ ਵੀ ਮੁਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਦੱਸੇ। ਇਹ ਵੀ ਕਿ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੀ ਗਈ ₹ 12.86 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਸੰਭਾਵਿਤ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਆਂਕਣਾ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(ਅ) ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨਾ

ਚੁਣੇ ਗਏ 24 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ), ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਸੀ:

ਸਾਰਣੀ 4.1 : ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਕਰਨ ਅਤੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਦਾ ਨਾਂਅ	ਪਲਾਟ ਨੰ. (ਵਰਗ ਗਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤਰ) ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਮੂਲ ਉਦੇਸ਼	ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ (ਖੇਤਰ ਵਰਗ ਗਜ ਵਿੱਚ)	ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮੂਲ ਮਿਤੀ / ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
ਲੁਧਿਆਣਾ (ਫੇਜ਼-ਵ)	ਸੀ-131 (4,167) ਆਟੋ ਪਾਰਟਸ	2 ਪਲਾਟ (2,583.67) ਅਤੇ 1,583.33)	ਜੂਨ 1976/ ਦਸੰਬਰ 2015	1 ਪਲਾਟ (1,583.33 ਵਰਗ ਗਜ) ਅਗਸਤ 2016 ਵਿੱਚ ਮੀਟ ਟ੍ਰੀਟਮੈਂਟ ਦੀ ਭੱਠੀ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ
ਲੁਧਿਆਣਾ (ਫੇਜ਼-VIII)	ਸੀ-261 (8,500) ਬੁਣਾਈ, ਕਤਾਈ, ਰੰਗਾਈ ਅਤੇ ਫਿਨੀਸ਼ਿੰਗ	4 ਪਲਾਟ (ਹਰ ਇੱਕ 2,125) ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ 2,125 ਦੇ 3 ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਅੱਗੇ 6 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ (3×1,000) ਅਤੇ 3×1,125) (ਕੁੱਲ 7 ਪਲਾਟ)	ਨਵੰਬਰ 2006/ ਦਸੰਬਰ 2006 ਅਤੇ ਮਾਰਚ 2012	ਫਰਵਰੀ 2007 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ 2018 ਤੱਕ ਸਾਰੇ 7 ਪਲਾਟ ਪਲਾਸਟਿਕ ਬੈਗਾਂ, ਸਾਈਕਲ ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ, ਆਟੋ-ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਹਾਰਡਵੇਅਰ, ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੇ ਮਸ਼ੀਨੀ ਪੁਰਜ਼ਿਆਂ ਲਈ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ ਗਏ।
ਮੋਹਾਲੀ (VIII-ਬੀ)	ਡੀ-266 (3,055.54) ਰੇਲਵੇ ਟ੍ਰੈਕ ਫਿਟਿੰਗਜ਼	5 ਪਲਾਟ (2×527.77, 2×500 ਅਤੇ 1×1,000)	ਨਵੰਬਰ 2011/ ਜੂਨ 2019	ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਹੈ (ਪ੍ਰਚੱਲਤ ਬਾਜ਼ਾਰੀ ਮੁੱਲ ₹ 9.58 ਕਰੋੜ)

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕੰਪਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੋਰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਸੱਟੇਬਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਣਾ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵੰਡ ਹੋਣਾ, ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਸਿੱਕ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਮੌਤ ਆਦਿ ਜਿਹੇ ਕਾਰਕਾਂ ਕਾਰਨ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਦੇ ਫੈਸਲੇ (ਫਰਵਰੀ 2005) ਅਨੁਸਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਡੀ ਆਈ ਸੀ ਨੇ ਐਗਜ਼ਿਟ ਕਾਨਫਰੰਸ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲੈਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ।

4.1.8 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ

ਇੰਡਸਟਰੀਅਲ ਐਂਡ ਬਿਜ਼ਨੈਸ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪਾਲਿਸੀ, 2017 ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਵੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯੋਗ ਉੱਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਣ। ਸੀ ਓ ਪੀ ਯੂ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਰਿਪੋਰਟ 2011-12 ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰ: 2.2.9.2, 2.2.9.3 ਅਤੇ 2.2.9.4 ਤੇ ਚਰਚਾ ਦੌਰਾਨ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ (ਮਾਰਚ 2015-ਮਈ 2015)।

ਜਦੋਂਕਿ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ :

- ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਹਰੇਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ ਵਿਖੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਤਿਆਗੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ,

ਉਸਾਰੀ ਦੀ ਅਸਲ ਮਿਤੀ ਅਤੇ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਡਾਟਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਤਾਂ ਜੋ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ; ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਖਾਲੀ ਰਹਿਣ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਸ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਟਰੋਲਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂਚਾਂ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ।

- 31 ਜੁਲਾਈ 2018 ਤੱਕ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ 42 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ 10,735 ਪਲਾਟ (11,518 ਉਪਲੱਬਧ ਵਿੱਚੋਂ) ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਿਰਫ 6,646 ਪਲਾਟਾਂ (61.90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਉੱਤੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ 4,089 ਪਲਾਟ (38.10 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ (1,573 ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟਾਂ ਸਮੇਤ)।
- 24 ਨਵੰਬਰ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ 7,779 ਪਲਾਟਾਂ (ਦਸੰਬਰ 2018 ਤੱਕ¹⁹) ਵਿੱਚੋਂ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀਬੱਧ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਿਰਫ 5,246 ਪਲਾਟਾਂ (67.44 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ। ਇਹਨਾਂ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਏ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ ਸਿਫਰ ਅਤੇ 90.93 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ।

ਸਾਰਣੀ 4.2 : ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਸਮਾਂ	ਪਲਾਟ ਜਿੱਥੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ	ਖਾਲੀ ਪਏ ਪਲਾਟ	ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟ	ਕਦੋਂ ਤੋਂ ਪੈਂਡਿੰਗ
2011-12 ਤੱਕ	4,299	878	889	5 ਤੋਂ 43 ਸਾਲ
2012-13 ਤੋਂ 2014-15	487	152	89	3 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ
2015-16 ਤੋਂ 2018-19	460	363	162	3 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ
ਜੋੜ	5,246	1,393	1,140	

ਸਰੋਤ : ਨਵੰਬਰ ਜਾਂਚੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀਆਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਤੋਂ ਕੰਪਾਈਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

2,533 ਖਾਲੀ ਪਏ ਅਤੇ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 1530²⁰ ਪਲਾਟਾਂ (60.40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਗਣਨਾ ₹ 2,098.36 ਕਰੋੜ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 1,377.93 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ 649 ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਤਿੰਨ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼²¹ (ਮੋਹਾਲੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਅਤੇ ਲੁਧਿਆਣਾ) ਵਿਖੇ ਸਥਿਤ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਹਨਾਂ 649 ਖਾਲੀ

¹⁹ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਮੋਹਾਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਲਈ ਗਈ ਸੀ।

²⁰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਸੰਖਿਆ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ, ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਉਪਲੱਬਧ ਸੀ।

²¹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਪਲਾਟ ਬਿਨਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਲੈ ਕੇ ਹੋਰ ਉਦਯੋਗ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਹ ਪੱਧਰਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਅਤੇ ₹ 1,197.64²² ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਵੀ ਪੈਦਾ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

- ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਜਾਂਚੇ ਗਏ 24 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਤਿੰਨ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸਿਫਰ ਅਤੇ 20.66 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹੇਠਾਂ ਸਾਰਣੀ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਸਾਰਣੀ 4.3: ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਘੱਟ ਵਰਤੋਂ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ ਪਲਾਟ	ਅਲਾਟ ²³ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ	ਉਤਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟ	ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ (ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪਲਾਟ)	ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ)
ਕਪੂਰਥਲਾ	351	60	1	57 (2)	1.67
ਮੁਕਤਸਰ	215	91	-	89 (2)	0.00
ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ	446	426	88	191 (147)	20.66
ਜੋੜ	1,012	577	89	488 (151)	

- ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਆ ਰਹੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਲਈ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ/ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਸਧਾਰਨ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ²⁴ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨਾਂ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ (ਮਈ 2003, ਅਗਸਤ 2010 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2016)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਕਾਈ ਨੂੰ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਕੋਤਾਹੀਕਰਤਾ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ (ਫਰਵਰੀ 2019)। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਨਮੂਨੇ ਵਜੋਂ ਜਾਂਚੇ ਗਏ 24 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ 11 ਵਿੱਚ ਪੈਂਦੇ ਅਜਿਹੇ 24 ਵੱਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ {ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਫਰਕ (ਮੌਜੂਦਾ ਤੇ ਮੂਲ) ₹ 112.32 ਕਰੋੜ ਸੀ} ਦੀ ਅਨੁਲੱਗ 9 ਅਤੇ 10 ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੋ ਤੋਂ 40 ਸਾਲ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ/ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਚਾਰ ਪਲਾਟ (ਅਨੁਲੱਗ 9 ਦੇ ਲੜੀ ਨੰ 1, 4, 9 ਅਤੇ 10) ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦਾ ਫਰਕ ₹ 33.24 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2019 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2019)। ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਣਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਕੋਤਾਹੀਕਰਤਾ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਬਾਰ

²² ₹ 1,377.93 ਕਰੋੜ (ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ) ਘਟਾਓ ₹ 180.29 ਕਰੋੜ (ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰਕਮ)।

²³ 2011-12 ਤੱਕ: 357, 2011-12 ਤੋਂ 2014-15: 82 ਅਤੇ 2015-16 ਤੋਂ 2018-19: 138

²⁴ ਦੋ ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ, ਦੋ ਸਾਲ, ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਅਤੇ ਇੱਕ ਸਾਲ।

ਬਾਰ ਸਮਾ ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਨਾਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ।

ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਦੇ ਮੱਦੇ ਨਜ਼ਰ, ਕੰਪਨੀ/ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਨ ਉਪਰੰਤ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਆਖਰੀ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਮੌਕੇ ਵਜੋਂ ਵਾਧਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਫਰਵਰੀ 2019)। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਜਿਹੜੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਏ ਜਾਂ ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਬਕਾਏ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਸਨ 1,148 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

ਮਨੇਜਮੈਂਟ ਦਾ ਉੱਤਰ ਢੁੱਕਵਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ਨਿਰਧਾਰਤ/ਵਾਧਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਤਾਹੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਤੇ ਅਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਪੰਜ ਤੋਂ 43 ਸਾਲਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਬਾਰ ਬਾਰ ਵਾਧਾ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤਤਾ ਦੀ ਕਮੀ ਸੀ।

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਵਿਸਥਾਰਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ/ਮੌਜੂਦਾ ਇਮਾਰਤ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਇਮਾਰਤਾਂ/ਢਾਂਚਿਆਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਸੇ ਪੱਧਰੀ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਮੋਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ (ਜੁਲਾਈ ਅਤੇ ਅਗਸਤ 2019) ਜਾਂਚ-ਕਮ-ਸਰਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਪੰਜ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ 3,50,179.86 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ (ਮਾਰਚ 1974 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2000 ਦੌਰਾਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਹੋਏ) ਉੱਤੇ ਇਮਾਰਤਾਂ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਸਿਰਫ 31,444 ਵਰਗ ਗਜ਼ (ਨੌ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦੇ ਮਾਮੂਲੀ ਖੇਤਰ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦਾ 3,18,735.86 ਵਰਗ ਗਜ਼²⁵ (91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਦਾ ਖੇਤਰ 21 ਤੋਂ 45 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਸਲ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਫਰਕ ਦੇ ਕਾਰਨ ₹ 428.13 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੋਂ ਵਾਂਝੇ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰੋਜਗਾਰ ਦੇ ਮੌਕੇ ਅਤੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਧੀ ਆਮਦਨ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਪੈਰੇ ਵਿੱਚ ₹ 428.13 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸਿਰਫ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਜੋ ₹ 428.13 ਕਰੋੜ ਦੀ ਆਮਦਨ ਦਾ ਸੰਭਾਵਤ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਆਂਕਣਾਂ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਸਮੇਂ ਤੇ ਕ੍ਰਿਆਤਮਕ ਕਦਮ ਉਠਾਉਂਦੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ।

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੰਡੀਅਨ ਆਇਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਆਈ ਓ ਸੀ ਐਲ) ਨੂੰ ਆਈ ਐਫ ਪੀ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ 30 ਏਕੜ ਦਾ ਇੱਕ ਪਲਾਟ ਐਲ ਪੀ ਜੀ ਬੋਟਲਿੰਗ ਪਲਾਂਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2016)। ਆਈ ਓ ਸੀ ਐਲ ਨੇ

25

ਇੱਕ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਹੋਏ 33,880 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ।

ਅਜਿਹਾ ਪਲਾਟ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ 30 ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ₹ 100 ਕਰੋੜ ਖਰਚ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਬਣਾਈ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਪਰਿਵਹਨ ਖੇਤਰ ਸਮੇਤ ਆਸ ਪਾਸ ਦੇ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੁਨਰਮੰਦ/ਗੈਰ-ਹੁਨਰਮੰਦ ਮਨੁੱਖੀ ਸ਼ਕਤੀ ਲਈ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ (ਦਸੰਬਰ 2016) ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋ ਹਾਈ ਟੈਂਸ਼ਨ (ਐਚ ਟੀ) ਪਾਵਰ ਟ੍ਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਲਾਈਨਾਂ ਪਲਾਟ ਵਿੱਚੋਂ ਲੰਘ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਉਦਯੋਗ ਜਲਣਸ਼ੀਲ ਪਦਾਰਥਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ। ਇਸ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਜੁਲਾਈ 2019 ਤੱਕ ਦੇਰੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਆਈ ਓ ਸੀ ਐਲ ਨੂੰ ਭਾਰ ਮੁਕਤ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਬਦਲ ਕੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2016 ਤੋਂ ਅਗਸਤ 2019 ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਘੱਟ ਉਦਯੋਗੀਕਰਣ ਵਾਲੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂਕਰਣ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ।

ਮਨੋਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਐਚ ਟੀ ਲਾਈਨਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਬਦਲ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਦਾ ਕਾਰਣ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ, ਭਾਰ ਮੁਕਤ ਪਲਾਟ ਮੁਹੱਈਆ ਨਾ ਕਰਵਾਉਣਾ ਸੀ।

4.1.8.1 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਇਸ ਤੱਥ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, 89²⁶ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੱਤੀ (ਅਗਸਤ 2014 ਤੋਂ ਜੂਨ 2019)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੋਰ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਆਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਵੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ, ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ₹ 0.01 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 3.52 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ₹ 0.04 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 5.82 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਫਿਰ ਤੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਹੁੰਦਾ ਤਾਂ ਮੂਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਅੰਤਰ ਕਾਰਣ ₹ 65.03 ਕਰੋੜ (ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ) ਦੀ ਆਮਦਨ ਹੋਣੀ ਸੀ।

ਮਨੋਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਅਲਾਟੀ ਤੋਂ ਬਕਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਝਾਂ ਰਹਿਣ ਦਾ ਤੱਥ ਸੰਭਾਵਤ ਹੈ।

ਉੱਤਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸੂਰਤ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਰੱਦ/ਵਾਪਿਸ ਲੈਣੇ ਬਣਦੇ ਸਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪ ਹੀ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ (ਮਈ 2013) ਕਿ

²⁶ ਜੂਨ 1976 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2017 ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ।

ਪਲਾਟ ਦੀ ਟਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਸਿਰਫ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ।

4.1.8.2 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਚਿਤਵੇ ਮੰਤਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ

ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ 24 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਫੀਲਡ ਦਫਤਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ:

- 11 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ 90 ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਮਿੱਥੇ ਗਏ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿਰਾਇਆ ਅਧਾਰਤ ਪੱਟੇ ਤੇ ਦੇ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਉਦਮੀਆਂ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਗਤੀਵਿਧੀ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ, ਓਕੂਪੈਂਸੀ ਰੇਸ਼ੋ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਲੀਜ਼/ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਕਰਕੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਮੁੜ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉੱਤਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪਾਲਿਸੀ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਲੀਜ਼/ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਤਰਨਤਾਰਨ ਵਿੱਚ 12 ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟ, ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਮਿੱਥੇ ਮੰਤਵਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਜੇ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਆਪ ਹੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ (ਜੁਲਾਈ 2019)।

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ²⁷ ਦੇ ਵਾਧੂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ₹ 0.30 ਲੱਖ ਦੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਲਾਨਾ ਨਵੀਨੀਕਰਣ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਦੀ ਸ਼ਰਤ ਤੇ, ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਪਾਰਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ/ਸਥਾਪਤ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੇਅਬ੍ਰਿਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ (ਮਈ 2013)। 11 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, 32 ਪਲਾਟ ਸਿਰਫ ਵੇਅਬ੍ਰਿਜ਼ ਦੇ ਸੰਚਾਲਨ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ, ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸਥਾਪਤ ਵੇਅਬ੍ਰਿਜ਼ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਇਹਨਾਂ ਵੇਅਬ੍ਰਿਜ਼ ਲਈ ਵਰਤੇ ਅਸਲ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜਦੋਂ ਤੋਂ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਣਦੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਉਤਪਾਦਨ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਦੀ ਲੜੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵੇਬ੍ਰਿਜ਼ ਸਥਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਵਪਾਰਕ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਖਰਚਿਆਂ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦੇ ਨਾਲ 32 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤਤਾ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।

²⁷ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 150 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਵਰਤੋਂ ਅਧੀਨ ਅਸਲ ਖੇਤਰ ਲਈ, ਜਿਹੜਾ ਵੀ ਵੱਧ ਹੋਵੇ।

4.1.8.3 ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਖੇਤਰੀ ਦਫਤਰ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਸਬੰਧੀ ਮਹੀਨਾਵਾਰ ਰਿਪੋਰਟ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਕਬਜ਼ਾ ਹੋਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ੇ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸਜ਼ ਲੈਂਡ (ਅਵਿਕਸ਼ਨ ਅਤੇ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ ਐਕਟ, 1973) ਤਹਿਤ ਬੇਦਖਲੀ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ੇ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਰਿਕਾਰਡ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ। ਨਮੂਨਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤੇ ਤਿੰਨ²⁸ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ਭਾਵੇਂ ₹ 59.44 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ 2,23,251 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਛੇ ਅਤੇ 33 ਸਾਲ ਦੀ ਰੋਜ਼ ਵਿਚਕਾਰ ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਕਬਜ਼ੇ ਅਧੀਨ ਸੀ, ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਜਨਵਰੀ 2015 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਇਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ 56 ਕੇਸ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ₹ 35.66 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ 1,78,299 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ 41 ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ (ਫਰਵਰੀ 2019) ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਕਬਜ਼ੇ ਦਾ ਅਜੇ ਵੀ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਰਜ ਕਰਾਉਣ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੇ, ₹ 59.44 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਸੀ (ਜੁਲਾਈ 2020)।

4.1.9 ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦਾ ਰੱਖ ਰਖਾਵ

4.1.9.1 ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਪੰਜ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਥਾਪਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੇਵਾਵਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ (ਐਮ ਸੀਜ਼) ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ (ਫਰਵਰੀ 2010)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਫਰਵਰੀ 2010 ਤੱਕ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ 14²⁹ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਲਈ ਸਬੰਧਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2010 ਤੋਂ ਜੂਨ 2017)। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੇ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ (ਜੂਨ 2020)। ਇੰਝ, ਨਗਰ ਨਿਗਮਾਂ ਨੂੰ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਤਬਦੀਲੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵਸੂਲ ਕਰਨੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸਨ ਪ੍ਰੰਤੂ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਵੀ ਨਾ ਤਾਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ

²⁸ ਜਿੱਥੇ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਕਬਜ਼ੇ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇਖੇ ਗਏ (i) ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ (ii) ਅਮਿਤਸਰ ਅਤੇ (iii) ਜਲੰਧਰ ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ਼ਨ।

²⁹ ਬਟਾਲਾ: 1, ਬਠਿੰਡਾ (ਨਵਾਂ): 1, ਡੇਰਾਬੱਸੀ: 1, ਗੁਜ਼ਿਆਰਪੁਰ: 1, ਜਲੰਧਰ: 4, ਕੋਟਕਪੂਰਾ :1, ਮੋਹਾਲੀ: 1, ਮੋਗਾ: 1, ਨੰਗਲ: 1, ਨਵਾਸ਼ਹਿਰ:1 ਅਤੇ ਤਰਨ ਤਾਰਨ: 1

ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਅਜਿਹੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਵਸੂਲ ਕੀਤੇ ਸਨ ਜਿਸ ਨੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਟਰੋਲਾਂ ਦੀ ਘਾਟ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਤੋਂ ਤਿੰਨ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਉੱਤੇ 2013-18 ਦੌਰਾਨ ਖਰਚ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ₹ 56.66 ਕਰੋੜ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਹਨ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਸ਼ਹਿਰੀ ਸਥਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਬੇਨਤੀ (ਅਗਸਤ 2019) ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਹੈ। ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦੇ ਚਾਰਜਿਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਇਸ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਉੱਤਰ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

4.1.9.2 ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਉੱਤੇ ਖਰਚਾ

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਓਪਨ ਜੇਲ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੀ ₹ 9.04 ਕਰੋੜ ਦੀ ਸਰਕਲ ਚਰ ਤੇ 227 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ (ਸਤੰਬਰ 2008)। 227 ਏਕੜ ਵਿੱਚੋਂ, 25 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਐਂਡ ਇੰਪਲਾਇਮੈਂਟ ਫਾਰ ਪੰਜਾਬ ਯੂਥ (ਸੀ-ਪਾਈਟ)' ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਸੀ-ਪਾਈਟ ਦੀ ਇਮਾਰਤ ਨੂੰ ਮਾਡਰਨ ਜੇਲ੍ਹ, ਕਪੂਰਥਲਾ ਦੇ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀ 28 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਉੱਤੇ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਖਰਚਾ ਝੱਲਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2007)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸੀ-ਪਾਈਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨ ਲਈ ₹ 7.51 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ (ਜੂਨ 2017) ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਨੂੰ ਰੱਖ ਰਖਾਓ ਖਰਚੇ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਮੈਟੇਨੈਂਸ ਲੇਖੇ ਵਿੱਚ ਬੁੱਕ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਜਗ੍ਹਾ ਬਦਲਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਕਪੂਰਥਲਾ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ ਅਜੇ ਨਾ ਹੀ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ, ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 7.51 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਖਰਚਾ ਹੋਇਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਇਸਦੀ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਉਠਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

4.1.9.3 ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਲਈ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਮਾਈਕਰੋ ਅਤੇ ਸਮਾਲ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਸਜ਼-ਕਲਸਟਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ (ਐਮ ਐਸ ਈ-ਸੀ ਡੀ ਪੀ) ਸਕੀਮ (ਅਕਤੂਬਰ 2007) ਵਿੱਚ ਮਾਈਕਰੋ ਅਤੇ ਸਮਾਲ ਐਂਟਰਪ੍ਰਾਈਸਜ਼ (ਐਮ ਐਸ ਈ) ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ, ਪ੍ਰਤੀਯੋਗਿਤਾ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਿਰਮਾਣ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ।

ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਈ 2017 ਤੱਕ ਸਾਢੇ ਨੌਂ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸਕੀਮ ਦਾ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਰੋਡਮੈਪ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੇ, ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਅਨੁਦਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ

ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਲਈ 16 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕੀਤੀ (2017-18) ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ₹ 136.55³⁰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ (ਨਵੰਬਰ 2017-ਫਰਵਰੀ 2020) ਅਤੇ ਹੁਣ ਤੱਕ (ਜੂਨ 2020) ਆਪਣੇ ਹਿੱਸੇ ਦੇ ₹ 24.39 ਕਰੋੜ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਦਿੱਤਾ (ਨਵੰਬਰ 2017-ਫਰਵਰੀ 2020)। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅੱਠ³¹ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਲਈ ₹ 5.77 ਕਰੋੜ ਦਾ ਖਰਚਾ ਕੀਤਾ ਹੈ (ਜੁਲਾਈ 2020)।

ਕੇਂਦਰੀ ਫੰਡਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਲਈ ਮਾਮਲਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਉਦਯੋਗਿਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਖਰਾਬ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਦੀ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸਦੀ ਅਗਲੇ ਪੈਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕੇਂਦਰੀ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2020)।

4.1.9.4 ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਤੇ ਸਰਵੇਖਣ

ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਭਾਵ ਸੜਕਾਂ, ਸੀਵਰੇਜ, ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਿੰਗ, ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਆਦਿ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਰਾਏ ਜਾਨਣ ਲਈ, ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ 32 ਅਲਾਟੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ 24 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਸੱਤ³² ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਇਕ ਨਿਰੀਖਣ-ਕਮ-ਸਰਵੇਖਣ ਕੀਤਾ (ਜੁਲਾਈ - ਅਗਸਤ 2019)।

(i) 53 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਲਾਟੀ ਸੜਕਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਸੀਵਰੇਜ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਸਨ, 41 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ 19 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਨੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਸਟਰੀਟ ਲਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਜਲ ਸਪਲਾਈ ਦੀ ਮਾੜੀ ਹਾਲਤ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।

(ii) ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦੇਣਦਾਰੀ ਅਧੀਨ ਪਏ ₹ 47.44 ਕਰੋੜ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਰੱਖ-ਰਖਾਓ ਅਤੇ ਅਪਗ੍ਰੇਡੇਸ਼ਨ ਲਈ ਨਹੀਂ ਵਰਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਸਮੇਂ ਦੇ ਬੀਤਣ ਨਾਲ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਵਾਤਾਵਰਨ ਖਰਾਬ ਹੋ ਗਏ। ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦੇ ਰੁਕਣ, ਵੇਸਟ ਪਾਣੀ ਦਾ ਓਵਰਫਲੋਅ ਅਤੇ ਕੂੜੇ ਦੇ ਢੇਰ ਵੇਖੇ ਗਏ ਸਨ:

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਲੁਧਿਆਣਾ (11 ਜੁਲਾਈ 2019 ਨੂੰ ਲਈ ਗਈ ਫੋਟੋ)

³⁰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ : ₹ 99.68 ਕਰੋੜ, ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ : ₹ 36.87 ਕਰੋੜ।

³¹ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਬਟਾਲਾ, ਬਠਿੰਡਾ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ, ਲੁਧਿਆਣਾ ਫੇਜ਼-IV, ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ, ਨਵਾਂਸ਼ਹਿਰ ਅਤੇ ਪਠਾਨਕੋਟ।

³² ਲੁਧਿਆਣਾ-03 (ਫੇਜ਼ V-VII ਅਤੇ VIII) 2002 ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ; ਜਲੰਧਰ-02 (ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ); ਕਪੂਰਥਲਾ-01; ਮੋਹਾਲੀ-01 (ਫੇਜ਼ VIII ਏ ਅਤੇ ਬੀ)।

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਮੋਹਾਲੀ (19 ਅਗਸਤ 2019 ਨੂੰ ਲਈ ਗਈ ਫੋਟੋ)

ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਹਾਲਤ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾੜੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਉੱਥੇ ਪ੍ਰਚਲਿਤ ਅਨੁਹਾਇਜਨਿਕ ਹਾਲਤਾਂ ਕਾਰਨ ਸਿਹਤ ਲਈ ਖਤਰਾ ਬਣ ਗਏ ਅਤੇ ਇਸ ਨੇ ਸਵੱਛ ਭਾਰਤ ਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵੀ ਹਰਾ ਦਿਤਾ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਅਤੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਮੋਹਾਲੀ (ਫੇਜ਼ VIII-ਏ ਅਤੇ VIII ਬੀ) ਵਿੱਚ ਮੁੱਢਲੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਦਾ ਕੰਮ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਅਧੀਨ ਹੈ।

4.1.10 ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਹੋਰ ਚਾਰਜਜ਼ ਇੱਕਠੇ ਕਰਨਾ

ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਕਾਰਵਾਈ ਅਤੇ ਵਸੂਲੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰਕਮ, ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਅਤੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਹਿਸਾਬ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਈ ਅਲਾਟੀ-ਵਾਈਜ਼ ਲੈਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਹਰੇਕ ਅਲਾਟੀ ਤੋਂ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰਕਮ (ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਾਈਜ਼) ਦੀ ਆਪਣੀ ਉੱਚਤਰ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਲਈ ਕੋਈ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਇੰਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ (ਐਮ ਆਈ ਐਸ)/ਮਿਆਦੀ ਵਿਵਰਣ ਨਹੀਂ ਬਣਾਏ ਸਨ।

ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਮੇਕਾਨਿਜ਼ਮ ਅਤੇ ਪੈਰਵੀ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ₹ 432.77 ਕਰੋੜ (ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ: ₹ 113.02 ਕਰੋੜ, ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ: ₹ 180.51 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ: ₹ 139.24 ਕਰੋੜ) ਦੀ ਫਰਵਰੀ 1977 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2016 ਦੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਇੱਕਠੀ ਹੋਈ ਰਕਮ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਈ ਸੀ। ਇਸ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕਾਰਜ ਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦੀ ਕਮੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਦੱਸਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਸਹੀ ਪੈਰਵੀ ਲਈ ਅਲਾਟੀ ਵਾਈਜ਼ ਲੈਜ਼ਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਅਸਟੇਟ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਸਿਸਟਮ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ।

(i) ਜੂਨ 2002 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਦੌਰਾਨ, 18 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਅਧੀਨ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ 62 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਕੀਮਤ ਦੀ ਬਣਦੀ 30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਡਾਊਨਪੇਮੈਂਟ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਤੈਅ ਸਮੇਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਤੋਂ 205 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਜਿਹੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਕਾਫੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਭੂਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਡਿਫਾਲਟ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਏ।

(ii) ਚਾਰ³³ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ (ਅਪ੍ਰੈਲ 1994 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2016) 10 ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਫ ₹ 3.12 ਕਰੋੜ ਹੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਏ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ₹ 14.25 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਕਾਇਆ ਰਕਮ ਜਮਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ (ਜਨਵਰੀ 2004 ਤੋਂ ਜੂਨ 2019), ਫਿਰ ਵੀ, ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ।

(iii) ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ (ਭੂਗਤਾਨ ਵਿੱਚ ਹੋਈ ਦੇਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ) ਅਤੇ ਵਧਾਏ ਗਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਕੁੱਲ ₹ 44.49 ਕਰੋੜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਦੋਂਕਿ, ਖਾਸ ਤੌਰ ਤੇ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਬਾਰੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

(iv) ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਸਮੇਂਬੱਧ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਮੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਸੀ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਵੱਖ-ਵੱਖ ਉਦਯੋਗਿਕ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਦੇ 996 ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ₹ 180.51 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਇੱਕਠੀ ਹੋ ਗਈ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਮਾਰਚ 2019 ਤੋਂ ਜੂਨ 2019 ਦੌਰਾਨ ਸਬੰਧਤ ਦੋਸ਼ੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਣ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਸਾਲ 2018 ਅਤੇ 2019 ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਪਲਾਟ ਹੋਲਡਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਦੀ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਜਾਂ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ।

³³ ਅਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਨਵਾਂ/ਐਕਸਪੈਂਸ਼ਨ), ਟਾਂਡਾ, ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ।

4.1.11 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ

ਉਦੱਮੀਆਂ ਨੂੰ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਸਹੂਲਤਾਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ, ਕੰਪਨੀ/ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮੌਜੂਦਾ/ਆਗਾਮੀ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਲਈ 20-30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਖੇਤਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ (ਜਨਵਰੀ 2000/ਦਸੰਬਰ 2001)।

- 31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ 14 ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ 16 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟ (ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼) ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਕੁੱਲ 3,808 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 2,424 ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ (2007-08)। ਬਾਕੀ ਦੇ 1,384 ਪਲਾਟ ਬਿਨਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਏ ਰਹੇ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 11 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੰਬਰ 2019 ਵਿੱਚ ਈ-ਆਕਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ 12 ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿਖੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕੀਤੀ।
- ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪੰਜ ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, 31 ਮਾਰਚ 2020 ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ, ਵਰਤੇ ਗਏ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਏ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ :

ਸਾਰਣੀ 4.4: ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਸਾਰਣੀ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਆਰ ਐਫ ਪੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਕੁੱਲ ਉਪਲਬੱਧ ਪਲਾਟ	ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ	ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਉਸਾਰੀ (ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ) ³⁴	ਖਾਲੀ ਪਏ ਪਲਾਟ	ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ
1.	ਅਬੋਹਰ	297	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	297
2.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਨਵਾਂ)	521	381	23 (6.04)	358	140
3.	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਪੁਰਾਣਾ)	49	48	19 (39.58)	29	1
4.	ਚਨਾਲੋਂ	53	53	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ	ਨਿੱਲ
5.	ਪਠਾਨਕੋਟ	337	301	ਉਪਲੱਬਧ ਨਹੀਂ		36
ਜੋੜ		1,257	783		387	474

ਸਰੋਤ: ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਰਿਕਾਰਡ ਤੋਂ ਕੰਪਾਇਲ ਕੀਤਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕੰਪਨੀ ਅਬੋਹਰ (297), ਮਲੋਟ (263), ਰਾਏਕੋਟ (256) ਅਤੇ ਟਾਂਡਾ (165) ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਵੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਅਲਾਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ। ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਣ ਇਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣਾ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸਨੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਨੂੰ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ (ਜੂਨ/ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਈ-ਆਕਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ 31 ਮਾਰਚ 2020 ਤੱਕ 100 ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਹਨ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਛੜੇ ਜੋਨ (ਅਬੋਹਰ, ਮਲੋਟ, ਰਾਏਕੋਟ ਅਤੇ ਟਾਂਡਾ) ਵਿੱਚ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਪਲਾਟ ਵੇਚਣ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਮਸਲੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਵੀ ਘੱਟ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

³⁴ ਮੁਕੰਮਲ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਕੁੱਲ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਤਾ।

4.1.12 ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ

ਕੰਪਨੀ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਖਵੀਂ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ³⁵ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਿਲਾਮੀ (ਹੁਣ ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਈ- ਆਕਸ਼ਨ) ਰਾਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਅਲਾਟੀਆਂ ਵਲੋਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਅਦਾ ਕਰਕੇ 10 ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਵਧਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਮੁਕੰਮਲ/ਕਬਜ਼ਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਦੇ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਸਾਈਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ/ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ ਬਣਦਾ ਸੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਜੋ ਕਿ ਕੁੱਲ ਬਣਦੀ ਰਕਮ ਦੇ 25 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਨੂੰ ਜ਼ਬਤ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ :

- ਸਬੰਧਤ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤੀਆਂ, ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਸੀ।
- 25 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ, ₹ 200.68 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀਆਂ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਲਈ 7,24,636 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਖੇਤਰ ਅਵਿਕਸਿਤ ਪਿਆ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਸਬੰਧਤ ਫੋਕਲ ਪੁਆਇੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਇਹ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਦਾ ਕਾਰਣ ਬਣੇਗਾ।

- 17 ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕੁੱਲ 1,069 ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ (369 ਐਸ ਸੀਜ਼ ਐਫਜ਼/ਐਸ ਸੀ ਓਜ਼ ਅਤੇ 700 ਬੁਥਜ਼) ਵਿੱਚੋਂ 562 ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, 507 ਸਾਈਟਾਂ (187 ਐਸ ਸੀ ਐਫਜ਼/ਐਸ ਸੀ ਓਜ਼ ਅਤੇ 320 ਬੁਥਜ਼) ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ (ਜਨਵਰੀ 2019 ਤੱਕ)। ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਫਰਵਰੀ 2019 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ਦੌਰਾਨ 562 ਸਾਈਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ₹ 51.46 ਕਰੋੜ ਲਈ ਸਿਰਫ 23 ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਹੀ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕੀਆਂ ਸਨ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਨੂੰ ਆਈਆਂ ਆਰਥਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਕੰਪਨੀ ਈ-ਆਕਸ਼ਨ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀ ਨੂੰ ਵੇਚਣ ਲਈ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

- ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ, ਛੇ ਅਲਾਟੀਆਂ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ: ਦਸੰਬਰ 2014) ਨੇ ₹ 2.59 ਕਰੋੜ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ (₹ 0.36 ਕਰੋੜ ਦੇ ਤਤਕਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਸਮੇਤ) ਅਦਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਜਨਵਰੀ 2015 ਤੱਕ ਅਦਾ ਕਰਨੀ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਾਈਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

³⁵ ਸ਼ੌਪ-ਕਮ-ਫਲੈਟ (ਐਸ ਸੀ ਐਫ), ਸ਼ੌਪ-ਕਮ-ਆਫਿਸ (ਐਸ ਸੀ ਓ) ਅਤੇ ਬੁਥ।

ਜਦੋਂ ਇਸ ਨੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਨ ਦੱਸੇ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਨਾ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਣ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਅਣਉਚਿੱਤ ਪੱਖ ਪੂਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਵੱਖਰੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਕਰਕੇ ₹ 1.52 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਾਧੂ ਆਮਦਨ ਕਮਾਉਣ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਰਹਿਣਾ ਪਿਆ।

ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਨਾ ਹੋਣ, ਉਪਲੱਬਧ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਅਤੇ ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ, ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦਾ ਸਮੁੱਚਾ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ, ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਕਿ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਸਾਲ 2014 ਵਿੱਚ ਅਵਿਕਸਿਤ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਕੇ ਬਦਲੀ ਗਈ ਹੈ (ਜੁਲਾਈ 2018) ਜਦੋਂ ਮੁੱਢਲੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਜੁਲਾਈ 2018 ਵਿੱਚ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰ ਲਈਆਂ ਸਨ। ਸਾਰੇ ਪਲਾਟ ਹੋਲਡਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਤਕਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਹੈ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਤਤਕਾਲ ਭੁਗਤਾਨ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਦੇ 30 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਰਨਾ ਸੀ; ਨਹੀਂ ਤਾਂ, ਕਮਰਸ਼ੀਅਲ ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

4.1.13 ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਆਮਦਨ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ

ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਅਤੇ ਰੈਵੀਨਿਊ ਦੀ ਪੈਦਾਵਾਰ ਲਈ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲਾਗੂ ਹੋਣਾ ਪੂਰਵ ਸ਼ਰਤ ਹੈ।

24 ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚੋਂ ਨੌਂ ਦੇ 33³⁶ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਵਿੱਚ ₹ 3,710.95 ਕਰੋੜ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ 4,062 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਮੁੱਹਈਆ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਪ੍ਰੰਤੂ, ਚਾਰ ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 30 ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਰੇਜ਼ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ) ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਇੱਛਿਤ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੀ ਉੱਚਮੀ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗ ਅੱਤਵਾਦ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰ ਮੰਦੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਰੇ। ਇਸ ਦਿਸ਼ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਧਾਰਕਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ ਆਉਣ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਈ ਉਪਰਾਲੇ ਕੀਤੇ।

ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਉਸ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਜੋਖਮਾਂ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

³⁶ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਉਪਲੱਬਧ ਸਨ।

4.1.14 ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ

ਦਸਤਕਾਰੀ, ਹੱਥ ਖੱਡੀ, ਆਦਿ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਵਿੱਚ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਿਲਪਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ 'ਫੁਲਕਾਰੀ' ਨਾਮ ਅਧੀਨ ਸੱਤ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਚਲਾ ਰਹੀ ਸੀ। 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੇ ਦਰਸਾਇਆ :

(i) 2014-19 ਦੌਰਾਨ ₹ 32.40 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 1.28 ਕਰੋੜ ਦੀ ਟੀਚਾਗਤ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਲਾਭ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਅਸਲ ਵਿਕਰੀ ₹ 19.17 ਕਰੋੜ (59.17 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤਾ ਖੰਡ ਨੇ ₹ 1.35 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਸੀ। ਘੱਟ ਵਿਕਰੀ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਵਿੱਚ ਉਤਪਾਦ ਮਿਸ਼ਰਣ ਦੀ ਘਾਟ, ਵਿਗਿਆਪਨ ਦੀ ਘਾਟ, ਉਸ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਸਸਤੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ, ਠੇਕਾ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਵਪਾਰ ਦਾ ਵਾਪਸ ਲੈਣਾ, ਆਪਣੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਘੱਟ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਉਚ ਅਮਲਾ ਲਾਗਤ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ।

(ii) 2014-19 ਦੌਰਾਨ ਛੇ³⁷ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਨੂੰ ₹ 2.54 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ ਵਿਖੇ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਨੇ ₹ 1.19 ਕਰੋੜ ਦਾ ਲਾਭ ਕਮਾਇਆ। ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਨਵੇਂ ਉਤਪਾਦ ਮਿਸ਼ਰਣ ਲਿਆ ਕੇ, ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਨਿਯਮਿਤ ਭਰਪਾਈ ਕਰਕੇ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਸੁਰਜੀਤ ਕਰਨ ਉੱਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ (ਮਈ 2017)। ਐਪਰ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਟਾਕ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਕੋਈ ਮੰਗ-ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਬਰੇਕ ਈਵਨ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਰੀ ਰਹੇ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਸਲਾਨਾ ਬਜਟ, ਟੀਚੇ ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਵਿੱਚ ਹਾਇਰ ਸਾਈਡ ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਵਿਕਰੀ (₹ 7.24 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਲਾਭ (₹ 0.58 ਕਰੋੜ) ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੰਮਪੋਰੀਆ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵਿੱਚ 2019-20 ਦੌਰਾਨ ਸੁਧਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ।

4.1.15 ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨਾ

ਭਾਰਤੀ ਨਿਰਯਾਤ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹਿੱਸਾ 2014-15 ਦੌਰਾਨ ₹ 6,776 ਕਰੋੜ (2.18 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਤੋਂ ਸਾਲ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹ 5,788 ਕਰੋੜ (1.91 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਘੱਟ ਗਿਆ। ਭਾਵੇਂ ਕੰਪਨੀ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਇਹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਸਕੀਮਾਂ: "ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਟੂ ਸਟੇਟਸ ਫਾਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਐਕਸਪੋਰਟ ਇੰਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਐਂਡ ਅਲਾਈਡ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼" (ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ)³⁸ ਨਿਰਯਾਤ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਸਕੀਮ ਅਤੇ "ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਫਾਰ ਐਕਸਪੋਰਟਸ"

³⁷ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਦਿੱਲੀ, ਜਲੰਧਰ (ਦਸੰਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ), ਕੋਲਕੱਤਾ, ਲੁਧਿਆਣਾ (ਦਸੰਬਰ 2015 ਵਿੱਚ ਬੰਦ ਹੋ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ।

³⁸ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਉਚਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਮਾਰਚ 2002)।

ਸਕੀਮ (ਏ ਪੀ ਈ)³⁹ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਹੈ। ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਇਹਨਾਂ ਦੋਨਾਂ ਸਕੀਮਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਹੇਠਾਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

4.1.15.1 ਅਸਿਸਟੈਂਸ ਟੂ ਸਟੇਟਸ ਫਾਰ ਡਿਵੈਲਪਮੈਂਟ ਆਫ ਐਕਸਪੋਰਟ ਇੰਨਫਰਾਸਟਰਕਚਰ ਐਂਡ ਅਲਾਈਡ ਐਕਟੀਵਿਟੀਜ਼ ਸਕੀਮ

ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ਦੋ ਹਿੱਸੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਭਾਵ ਰਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਦਾ ਹਿੱਸਾ (20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ)। ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2015-16 ਤੋਂ ਏ ਐਸ ਆਈ ਡੀ ਈ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਬਜਟਰੀ ਸਹਾਇਤਾ ਤੋਂ ਅੱਲਗ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਜੂਨ 2015) ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਆਪਣੇ ਸਰੋਤਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਫੰਡ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ। ਐਪਰ, ਜੀ ਓ ਪੀ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਫੰਡ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ। 2002-15 ਦੌਰਾਨ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ₹ 153.77 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦਸਬੰਰ 2018 ਤੱਕ ਨਿਰਯਾਤ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਵਾਲੇ 41 ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀਆਂ ਇੰਮਪਲੀਮੈਂਟਿੰਗ ਏਜੰਸੀਆਂ (ਆਈ ਏ) ਨੂੰ 2013-14 ਤੱਕ ₹ 140.38 ਕਰੋੜ ਅਤੇ 2014-19 ਦੌਰਾਨ ₹ 13.39 ਕਰੋੜ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦਾ ਜੈਸਟੇਸ਼ਨ ਪੀਰੀਅਡ ਦੋ ਸਾਲ ਤੱਕ ਦਾ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਨੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਕਮੀਆਂ ਦੇਖੀਆਂ:

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਏਜ਼ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਾਨੀਟਰਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੇ ਵਾਧੇ ਵਿੱਚ ਯੋਗਦਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਭਾਵਪੂਰਣਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਈ ਸੀ।
- ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਲੋੜ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਕਿਸ਼ਤਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਤਿੰਨ⁴⁰ ਆਈ ਏਜ਼ ਨੂੰ ₹ 5.06 ਕਰੋੜ ਦੇ ਹੋਰ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤੇ (ਫਰਵਰੀ 2012-ਜੂਨ 2014) ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 1.60 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।
- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਇੱਕ ਆਈ ਏ (ਲੋਕ ਨਿਰਮਾਣ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ) ਨੂੰ ਸੜਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ₹ 9.23 ਕਰੋੜ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 -ਜੂਨ 2014) ਜਿਸਦਾ ਸਕੀਮ ਦੇ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਯਾਤ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ₹ 8.25 ਕਰੋੜ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨਾਲ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2014)। ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਜਨਵਰੀ 2019), ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਏ ਨੂੰ ₹ 0.98 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਕਾਇਆ ਫੰਡ ਉਸ ਉੱਤੇ ਬਣਦੇ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਵਾਪਸ ਕਰਨ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ (ਮਾਰਚ 2019)। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2020)।

³⁹ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਯਾਤ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਦੀਆਂ ਕਪੜਾ ਉਤਪਾਦਨ ਇਕਾਈਆਂ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕੱਪੜਾ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ (ਮਾਰਚ 2002)।

⁴⁰ ਸਾਈਕਲ ਅਤੇ ਸਿਲਾਈ ਮਸ਼ੀਨ ਲਈ ਆਰ ਐਂਡ ਡੀ ਕੇਂਦਰ ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੋਹਾਲੀ (₹ 2.00 ਕਰੋੜ), ਹਾਈਟੈਕ ਮੈਟਲ ਕਲਸਟਰ (ਪੀ) ਲਿਮਟਡ, ਮੋਹਾਲੀ (₹1.00 ਕਰੋੜ) ਅਤੇ ਨੌਰਦਨ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਫੈਸ਼ਨ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ (ਐਨ ਆਈ ਆਈ ਐਫ ਟੀ), ਮੋਹਾਲੀ (₹2.06 ਕਰੋੜ)।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਲਾਬੀ-ਖੁੰਬਾਂ ਸੜਕ ਨੂੰ ਚੌੜਾ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਾਜ ਪੱਧਰ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹਨ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮੰਜੂਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2013) ਜਿਸਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਕੰਪੋਨੈਂਟ ਵਜੋਂ ਸਕੀਮ ਦੇ "ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਆਫ ਨੈਸ਼ਨਲ ਅਤੇ ਰੀਜ਼ਨਲ ਇੰਪੋਰਟੈਂਸ" ਮੱਦ ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੰਡ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ। ਉੱਤਰ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੜਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚਾ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਸੀ।

- ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਦੋ⁴¹ ਆਈ ਏਜ਼ ਨੂੰ ₹ 9.13 ਕਰੋੜ ਅਤੇ ₹ 8.00 ਕਰੋੜ (ਜਨਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਸਤੰਬਰ 2012) ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ (ਜਨਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2018) ਪ੍ਰਤੂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ 24 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 50⁴² ਮਹੀਨਿਆਂ ਅਤੇ 134⁴³ ਮਹੀਨਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਪੂਰੇ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕੇ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਆਈ ਏਜ਼ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਮਾਰਚ 2020 ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2020 ਤੱਕ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਕਰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਅਜੇ ਤੱਕ (ਜੂਨ 2020) ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ।

4.1.15.2 ਨਿਰਯਾਤ ਸਕੀਮ ਲਈ ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਲੁਧਿਆਣਾ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਆਸ ਪਾਸ 'ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕਸ ਫਾਰ ਐਕਸਪੋਰਟਸ' (ਏ ਪੀ ਏ) ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਇੱਕ ਰਾਜ ਪੱਧਰੀ ਕਮੇਟੀ (ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਐਮ ਡੀ ਸਮੇਤ) ਨੇ ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਦੇਖਣਾ, ਸਮੀਖਿਆ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ, 2003 ਅਤੇ ਆਈ ਬੀ ਡੀ ਪੀ 2017 ਨੇ ਵੀ ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕਾਂ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਏ ਪੀ ਏ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪੂਰੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਸਕੀਮ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਸਪੈਸ਼ਲ ਪਰਪਜ਼ ਵਹੀਕਲ ਪੰਜਾਬ ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਏ ਪੀ ਐਲ) ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2003)। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿੱਚ ₹ 355 ਕਰੋੜ ਦੇ ਕੁੱਲ ਨਿਵੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਲ ₹ 325 ਕਰੋੜ (₹ 275 ਕਰੋੜ ਦੇ ਨਿਰਯਾਤ ਸਮੇਤ) ਦੀ ਸਲਾਨਾ ਸੰਭਾਵਿਤ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ 22,500 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਦਾ ਅਨੁਮਾਨ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਇੰਟੀਗ੍ਰੇਟਡ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਪਾਰਕ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਸ ਲਈ ਜੀ ਓ ਆਈ ਨੇ ₹ 13.07 ਕਰੋੜ ਦਾ ਯੋਗਦਾਨ⁴⁴ ਦਿੱਤਾ (ਨਵੰਬਰ 2005 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2014)। ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਮਾਰਚ 2010 ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਮਾਰਚ 2013 ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਕੁੱਲ 106 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, 104 ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦੋ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਰਹਿ ਗਏ। ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ, 104 ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਰਫ ਦੋ

⁴¹ ਪੰਜਾਬ ਬਾਇਓ ਟੈਕਨੋਲੋਜੀ ਇਨਕੂਬੇਟਰ, ਮੋਹਾਲੀ ਅਤੇ ਐਨ ਆਈ ਆਈ ਐਫ ਟੀ ਮੋਹਾਲੀ।

⁴² ਫਰਵਰੀ 2016 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ।

⁴³ ਫਰਵਰੀ 2009 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2020 ।

⁴⁴ ਸਕੀਮ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਪੈਰਲ ਪਾਰਕਾਂ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪੂੰਜੀਗਤ ਖਰਚਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਏਜੰਸੀ ਵਿੱਚ 75:25 ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਇਕਾਈਆਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ (250 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ) ਅਤੇ ਬਾਕੀ ਦੇ 102 ਪਲਾਟ ਤਿੰਨ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ। ਪ੍ਰੰਤੂ ਪੀ ਏ ਪੀ ਐਲ ਦੁਆਰਾ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਾ ਕਰਨ ਕਰਕੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਅੱਗੇ, ਪਲਾਟ ਮੌਜੂਦਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਲਈ ਬੈਂਕਾਂ ਤੋਂ ਕਰਜ਼ਾ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ ਜੋਕਿ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕਰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਹੈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ₹ 13.07 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੇਂਦਰੀ ਅਨੁਦਾਨ ਦੀ ਲਾਭਕਾਰੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ₹ 1,950 ਕਰੋੜ⁴⁵ ਦੀ ਟਰਨਓਵਰ (₹ 1,650⁴⁶ ਕਰੋੜ ਦੀ ਨਿਰਯਾਤ ਟਰਨਓਵਰ ਅਤੇ ₹ 300 ਕਰੋੜ ਦੀ ਘਰੇਲੂ ਟਰਨਓਵਰ) ਅਤੇ 22,250 ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਟੀਚਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਸਕੀਮ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (2019)। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਜੂਨ 2020)।

4.1.16 ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਬੰਧਨ

4.1.16.1 ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ

2017-18 ਤੱਕ ਪਿਛਲੇ ਚਾਰ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਅਨੁਲੱਗ 11 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਲਾਭ (ਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ) 2015-16 ਵਿੱਚ ₹ 72.79 ਕਰੋੜ ਤੋਂ ਘੱਟ ਕੇ 2017-18 ਵਿੱਚ ₹ 20.40 ਕਰੋੜ ਰਹਿ ਗਿਆ ਸੀ। ਲਾਭ ਵਿੱਚ ਗਿਰਾਵਟ ਦਾ ਮੁੱਖ ਕਾਰਨ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ⁴⁷ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਰੈਵੀਨਿਊ ਵਿੱਚ ਕਮੀ ਸੀ। ਹੋਰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਆਏ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਾਮਲੇ ਇਹ ਹਨ:

4.1.16.2 ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ

ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਅਤੇ ਇੰਸਟੀਟਿਊਟ ਆਫ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਊਂਟੈਂਟਸ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (ਆਈ ਸੀ ਏ ਆਈ) ਦੇ ਕੰਪਨੀ ਉੱਤੇ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਸਟੈਂਡਰਡ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਲਾਗਤ ਜਾਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ, ਜੋ ਵੀ ਘੱਟ ਹੋਵੇ, ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ।

ਅਕਾਊਂਟਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਈ ਪੀ ਐਫ ਕਪੂਰਥਲਾ ਵਿਖੇ ਇਸ ਦੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਣਵਿਕੀ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦਾ 31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ₹ 24.09 ਕਰੋੜ (₹ 622.11 ਪੀ ਐਸ ਵਾਈ) ਦੀ ਅਸਲ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ ਦੀ ਬਜਾਏ ₹ 36.00 ਕਰੋੜ (₹ 929.45 ਪੀ ਐਸ ਵਾਈ) ਦੀ ਅਨੁਮਾਨਤ ਵਿਕਾਸ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੇ

⁴⁵ ਸਾਰੀਆਂ ਇਕਾਈਆਂ ਲਈ ₹ 1,950 ਕਰੋੜ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ₹ 325 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ) ਲਿਆ ਗਿਆ।

⁴⁶ ₹ 1,650 ਕਰੋੜ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2013 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਲਈ ₹ 275 ਕਰੋੜ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ)।

⁴⁷ ਲੋਹਾ, ਸਟੀਲ ਅਤੇ ਕੋਲਾ।

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅੰਤਿਮ ਸਟਾਕ ਅਤੇ ਲਾਭ ₹ 11.91 ਕਰੋੜ ਨਾਲ ਵੱਧ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ਵਿੱਤੀ ਸਾਲ 2017-18 ਲਈ ਇਸ ਉੱਤੇ ₹ 4.12 ਕਰੋੜ ਦੇ ਆਮਦਨ ਕਰ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ ਹੋਇਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2020) ਅਤੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਵਿਵਰਣੀਆਂ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਦੀ ਕੀਮਤ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਕੀਤੇ ਖਰਚੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਦਿਖਾਈ ਗਈ ਸੀ।

4.1.16.3 ਆਮਦਨ ਕਰ ਨੂੰ ਵਿਆਜ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਭੁਗਤਾਨ

ਇਨਕਮ ਟੈਕਸ ਐਕਟ, 1961 (ਐਕਟ) ਦੀ ਧਾਰਾ 208 ਨੂੰ ਧਾਰਾ 211 ਨਾਲ ਪੜਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਅਸੈਸੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਦਰਾਂ ਤੇ ਤਿਮਾਹੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦੇਣਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਅਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਟੈਕਸ ਦੇ 90 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ ਘੱਟ ਹੈ ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 234 ਬੀ ਅਤੇ 234 ਸੀ ਦੇ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਘੱਟ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਟੈਕਸ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਗਲਤ ਅਨੁਮਾਨ ਕਾਰਨ, ₹ 30.43 ਕਰੋੜ (2.43 ਅਤੇ 60.50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਰੇਜ਼ ਵਿੱਚਕਾਰ), ਦੀ ਅਡਵਾਂਸ ਟੈਕਸ ਦੀ ਦੇਣਦਾਰੀ ਘੱਟ ਜਮਾ ਕਰਵਾਈ (ਅਸੈਸਮੈਂਟ ਸਾਲ 2012-13 ਅਤੇ 2014-15 ਤੋਂ 2017-18 ਲਈ)। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ₹ 4.65 ਕਰੋੜ ਦਾ ਵਿਆਜ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ₹ 1.94 ਕਰੋੜ⁴⁸ ਦੇ ਅੰਤਰੀ ਵਿਆਜ ਦਾ ਟਾਲਣਯੋਗ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਅਕਾਉਂਟਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਨਕਦ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਅਸਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

ਇਹ ਜਵਾਬ ਮੰਨਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਟਾਲਣ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਦਾ ਸਹੀ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਲੇਖਾ ਜੋਖਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ।

4.1.17 ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਅਤੇ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆਵਾਂ ਹਨ ਕਿ ਇਸਦੇ ਕਾਰਜ ਯੋਜਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ, ਕੁਸ਼ਲ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਚੱਲ ਰਹੇ ਹਨ।

⁴⁸ ₹ 4.65 ਕਰੋੜ ਘਟਾਉ ਫਿਕਸਡ ਡਿਪਾਜਿਟਸ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਫੰਡਾਂ ਉੱਤੇ ਸੱਤ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ ਕਮਾਇਆ ₹ 2.71 ਕਰੋੜ ਵਿਆਜ।

4.1.17.1 ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ/ਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਥਾਂ, ਆਕਾਰ, ਪਲਾਟ ਨੰਬਰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸਟਾਕ ਲੈਜਰ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦਾ ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਵਾਈਜ਼ ਡਾਟਾਬੇਸ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਲਾਟ/ਸਾਈਟਾਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ, ਵਧਾਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਅਤੇ ਐਕਸਟੈਂਸ਼ਨ ਫੀਸ ਆਦਿ ਦੀ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਰਕਮ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਮਾਨੀਟਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਪਲਾਟ ਮਿੱਥੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਹੀ ਵਰਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਸਨ, ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਇੰਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਸੰਕੇਤ ਹਨ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਕਿਹਾ (ਜੂਨ 2020) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਬਕਾਇਆ ਵਸੂਲਣਯੋਗ ਦੀ ਸਥਿਤੀ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਇਕਾਈਆਂ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਸਰਵੇਖਣ ਰਾਹੀਂ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੀ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੀਆਂ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦੇ ਹੋਏ ਜਵਾਬ ਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਬਿਹਤਰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ।

4.1.17.2 ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ

ਕੰਪਨੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੰਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। 2017-18 ਤੱਕ ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਚਾਰਟਰਡ ਅਕਾਉਂਟੈਂਟਸ ਦੀ ਫਰਮ ਤੋਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਦੀਆਂ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਬੀ ਓ ਡੀਜ਼ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਨੇ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਟਿੱਪਣੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2020)।

ਸਿੱਟਾ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਾਲਿਸੀ 2009 ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨਹੀਂ ਖਰੀਦੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਕਰਕੇ ਅਵਿਕਸਤ ਪਲਾਟ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੇ। ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ 10,735 ਪਲਾਟਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4,089 ਪਲਾਟ (38 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਨਿਰਯਾਤ ਸਕੀਮਾਂ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਫੰਡ ਅਯੋਗ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ ਅਤੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੇ ਬੁਨਿਆਦੀ

ਢਾਂਚੇ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਿਰਦਾਰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਤਰੱਕੀ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ, ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਪ੍ਰਗਤੀ ਅਤੇ ਰੋਜ਼ਗਾਰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਇਨਫਾਰਮੇਸ਼ਨ ਸਿਸਟਮ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ, ਕੰਪਨੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਨੂੰ ਪਛਾਣ ਕੇ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਸੋਧਮਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ।

ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ

ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ:

- ਉਦਯੋਗਿਕ ਨੀਤੀ 2009 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਕਲਪਨਾ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਲੈਂਡ ਬੈਂਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਨਾਖਤ ਕੀਤੀ ਜਮੀਨ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਤੇਜ਼ ਕਰਨਾ;
- ਜਮੀਨ/ਪਲਾਟਾਂ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਵਿੱਚ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਨੀਤੀ ਦੇ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ;
- ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਵਿੱਚ ਤੇਜ਼ੀ ਲਿਆਉਣ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਉਪਲੱਬਧ, ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ/ਨਾ-ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ/ਨਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਤੇ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਕਰਨਾ;
- ਰਿਕਾਰਡ ਦੇ ਸਹੀ ਰੱਖ ਰਖਾਵ ਨਾਲ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ, ਖਾਲੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਸਿਆਣਪ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀਜ਼/ਆਰ ਐਫ ਪੀਜ਼ ਵਿੱਚ ਕਬਜ਼ਿਆ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਗਰਾਨੀ ਰੱਖਣਾ;
- ਨਿਰਯਾਤ ਦੀ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਨਿਰਯਾਤ ਮੁਖੀ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨਾ;
- ਆਮਦਨ ਕਰ/ਆਮਦਨ ਕਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਤੇ ਖਰਚ ਦਾ ਸਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਲਾਉਣਾ; ਅਤੇ
- ਸਹੀ ਅਨੁਮਾਨ ਅਤੇ ਟੈਕਸ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ ਦੀ ਫਾਈਲਿੰਗ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਆਪਣੀ ਲੇਖਾ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2020); ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਾ ਇੰਤਜਾਰ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਖੰਡ - II

ਅਧਿਆਇ - V
ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ
ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪੀ ਐਸ
ਯੂਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ
ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

ਅਧਿਆਇ-V

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਸਬੰਧੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਟਿੱਪਣੀਆਂ

ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣਵੀਂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਅਧਿਆਇ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਪੈਰੋ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ₹ 73.93 ਕਰੋੜ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ

5.1 ਕਸਟਮ ਮਿਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਕਾਰਨ ਨੁਕਸਾਨ

ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਕਸਟਮ ਮਿਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਮਿਲਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਉੱਤੇ ਅਪਰਿਆਪਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਨ ₹ 35.69 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦੇ ਝੌਨੇ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਗਬਨ ਹੋਇਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪਨਗ੍ਰੇਨ) ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਸੀ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਕੇਂਦਰੀ ਪੂਲ ਅਧੀਨ ਝੌਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਸ ਨੂੰ ਮਿੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲਰਾਂ ਕੋਲ ਭੰਡਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਚਾਵਲ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ ਸੀ ਆਈ) ਨੂੰ ਭੇਜਦੀਆਂ ਹਨ।

ਖਰੀਦ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ (ਕੇ ਐਮ ਐਸ) 2017-18 ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਸਟਮ ਮਿਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ (ਸੀ ਐਮ ਪੀ) ਅਨੁਸਾਰ, ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਸੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੇ 33,054.26 ਐਮ ਟੀ ਅਤੇ 16,796.36 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਇੱਕ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲਰ¹ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ। ਮਿੱਲਰ ਨੇ 31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨੂੰ ਦੋਹਾਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦਾ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 22,146.36 ਐਮ ਟੀ ਅਤੇ 11,253.56 ਐਮ ਟੀ ਚਾਵਲ ਦੇਣਾ ਸੀ। ਮਿੱਲਰ ਨੇ ਡਲੀਵਰੀ ਸ਼ਡਿਯੂਲ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਅਤੇ 31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਸਿਰਫ 9,066.93 ਐਮ ਟੀ (40.94 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਅਤੇ 5,154.05 ਐਮ ਟੀ (45.80 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਚਾਵਲ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮਿੱਲਰ 2 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018 ਤੋਂ ਭਰੋੜਾ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

¹ ਮੈਸਰਜ਼ ਵੀਰੂ ਮੱਲ ਮੁਲਖ ਰਾਜ ਜੈਨ ਰਾਈਸ ਮਿੱਲਸ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ।

ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ) ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਦੁਆਰਾ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ (5 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018) ਝੌਨੇ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਲਗਭਗ 16,929.40 ਐਮ ਟੀ ਝੌਨੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦਰਸਾਈ ਅਤੇ ਮਿੱਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2018) ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੇ ਐਮ ਐਸ 2017-18 ਦੇ ਝੌਨੇ ਦੀ ਮਿਲਿੰਗ ਦੀ ਮਿਤੀ 15 ਜੂਨ 2018 ਤੱਕ ਵਧਾ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2018) ਅਨੁਸਾਰ, ਦੋਵੇਂ ਰਾਜ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ (ਐਸ ਪੀ ਏਜ) ਨੇ ਉਪਲਬੱਧ ਬਕਾਇਆ ਝੌਨਾ ਦੂਜੇ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਰਾਇਸ ਮਿੱਲਰਾਂ ਕੋਲੋਂ ਮਿੱਲ ਕਰਵਾ ਲਿਆ। ਪੂਰੀ ਘਾਟ 18,667.92 ਐਮ ਟੀ ਝੌਨੇ ਜੋ 12,507.51 ਐਮ ਟੀ ਚਾਵਲ ਜਿਸ ਦਾ ਮੁੱਲ 35.69^2 ਕਰੋੜ ਸੀ, ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਸੀ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਦੋਵੇਂ ਖਰੀਦ ਏਜੰਸੀਆਂ ਦੇ ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਅਤੇ ਫੀਲਡ ਸਟਾਫ ਦੇ ਵੱਲੋਂ ਕਸਟਮ ਮਿਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ ਦੀ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2018):

- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਹਰੇਕ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲ ਇੱਕੋ ਐਸ ਪੀ ਏ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਸੀ, ਭਾਵੇਂ ਦੋ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲਾਂ ਇੱਕੋ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਸਨ। ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ, ਉਸੇ ਚਾਰਦੀਵਾਰੀ ਵਿੱਚ ਦੋ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲ ਇਕਾਈਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਐਸ ਪੀ ਏਜ ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀਆ ਗਈਆਂ ਸਨ ਯਾਨਿਕ 11 ਐਮ ਟੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਯੂਨਿਟ-1 ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਨੂੰ ਅਤੇ 7 ਐਮ ਟੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਾਲਾ ਯੂਨਿਟ-II ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਸੀ ਨੂੰ।
- ਮਿੱਲਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਦੋ ਯੂਨਿਟਾਂ (11 ਐਮ ਟੀ + 7 ਐਮ ਟੀ) ਵਿੱਚ ਵੰਡਣ ਕਾਰਨ ਮਿੱਲਰ 18 ਐਮ ਟੀ ਦੇ ਇੱਕ ਯੂਨਿਟ ਲਈ $33,600^3$ ਐਮ ਟੀ ਵੱਧੇ ਵੱਧ ਯੋਗ ਮਾਤਰਾ ਮੁਕਾਬਲੇ 60,200 ਐਮ ਟੀ ਝੌਨੇ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਫਲਸਰੂਪ, ਮਿੱਲਰ ਨੂੰ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲੋਂ $16,250.62^4$ ਐਮ ਟੀ ਝੌਨਾ ਵੱਧ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।
- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭੰਡਾਰ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਸਟਾਕ ਦੀ ਦੋ ਮਹੀਨੀ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਵੀਡੀਉਗ੍ਰਾਫੀ ਕਰਵਾਈ ਜਾਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਜੋ ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਵੱਲੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਸੀ।
- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਮਿੱਲਰ ਉੱਤੇ ਐਸ ਪੀ ਏਜ ਦਾ ਝੋਨਾ ਗਿਰਵੀ ਰੱਖਣ ਉੱਤੇ ਰੋਕ ਸੀ। ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਰਾਇਸ ਮਿੱਲਰਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਕਠੀ ਲਿਸਟ ਅਤੇ ਐਸ ਪੀ ਏਜ ਵੱਲੋਂ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਝੌਨੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁੱਖ ਬੈਂਕਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। ਐਪਰ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ ਕੰਮਾਂ

² $12,507.51$ ਐਮ ਟੀ ਚਾਵਲ \times ₹ $28,673.90 =$ ₹ 35.86 ਕਰੋੜ ਜੋ ਕਿ ਡਿਮਾਂਡ ਡਰਾਫਟ ਦੀ ਕੀਮਤ ₹ 0.17 ਕਰੋੜ ਜੋ ਕਿ ਜਮਾਨਤ ਵੱਜੋਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਅਤੇ ਕੇਸ਼ ਕਰਾਈ ਗਈ ਨਾਲ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ।

³ ਯੋਗਤਾ: $12,000$ ਐਮ ਟੀ (ਸਮਰੱਥਾ ਅਨੁਸਾਰ ਮੂਲ) + $4,800$ ਐਮ ਟੀ (ਸਰਹੱਦੀ ਜ਼ਿਲਿਆਂ ਲਈ 40 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) + $16,800$ ਐਮ ਟੀ (ਰਿਲੀਜ਼ ਆਰਡਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ) = ਕੁੱਲ $33,600$ ਐਮ ਟੀ।

⁴ ਕੁੱਲ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਝੋਨਾ ਯਾਨਿਕ $49,850.62$ ਐਮ ਟੀ ਘਟਾਓ ਯੋਗਤਾ ਅਨੁਸਾਰ ਯਾਨਿਕ $33,600$ ਐਮ ਟੀ।

ਤੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀਆਂ ਅਤੇ ਮਿੱਲਰ ਨੇ ਕੈਸ਼ ਕਰੈਡਿਟ ਲਿਮਿਟ ਲੈਣ ਲਈ ਝੋਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਨੂੰ ਬੈਂਕ ਕੋਲ ਗਿਰਵੀ/ਹਾਈਪੋਥੀਕੇਟ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਝੋਨਾ ਮਿੱਲਰਾਂ ਨੂੰ ਰਿਲੀਜ਼ ਆਡਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਗੇਤਾ ਚਾਵਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਹਰੇਕ 200 ਐਮ ਟੀ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਅਗੇਤਾ ਚਾਵਲ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਝੋਨਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਇਸ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਇਹ ਵੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਸੀ ਜੇ ਮਿੱਲਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਰਜਕਾਲ ਵਿੱਚ ਚਾਵਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦਾ ਤਾਂ ਐਸ ਪੀ ਏ ਨੇ ਦੋਸ਼ੀ ਮਿੱਲਰ ਦੇ ਜੋਖਮ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਤੇ ਝੋਨਾ ਦੂਜੇ ਮਿੱਲਰਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਭਾਵੇਂ, ਦਸੰਬਰ 2017 ਤੋਂ ਮਾਰਚ 2018 ਦੌਰਾਨ ਨਿਯਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਝੋਨੇ ਦੀ ਮਿਲਿੰਗ ਦੀ ਗਤੀ ਪਨਗ੍ਰੇਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 20.82 ਤੋਂ 59.06 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਸੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ 22.69 ਤੋਂ 54.20 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਵਿਚਕਾਰ ਸੀ, ਦੋਹਾ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਨੇ ਝੋਨਾ ਦੂਜੇ ਹਾਈਸ ਮਿੱਲਰਾਂ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਸੀ।
- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਝੋਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕਰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ, ਪੀ ਐਸ ਡਬਲਿਯੂ ਸੀ (28 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ) ਅਤੇ ਪਨਗ੍ਰੇਨ (20 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ) ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਘਾਟ ਨਹੀਂ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਐਪਰ, ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਮਿੱਲ ਅਗਾਤੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਵਿੱਚ 16,929.40 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨੇ ਦੀ ਘਾਟ ਦੱਸੀ (5 ਅਪ੍ਰੈਲ 2018) ਗਈ। ਥੋੜੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੀ ਇੰਨੀ ਵੱਡੀ ਮਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਘਾਟ ਅਪਰਿਆਪਤ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਬਾਰੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।
- ਕਿਸੇ ਵੀ ਏਜੰਸੀ ਨੇ ਗਾਰੰਟੀ ਵਜੋਂ ਮਿੱਲਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਨਡੇਟਿਫ ਚੈੱਕ ਐਨਕੈਸ਼ਮੈਂਟ ਵਾਸਤੇ ਬੈਂਕਾਂ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ (ਫਰਵਰੀ 2020)।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੀਆਂ ਕਈ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਅਤੇ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਵੱਲੋਂ ਮਿਲਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਅਪਰਿਆਪਤ ਨਿਯੰਤਰਣ ਕਾਰਨ ₹ 35.69 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦੇ ਝੋਨੇ ਦੇ ਸਟਾਕ ਦਾ ਗਬਨ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਇੱਕ ਚਾਲਾਨ ਬਕਾਇਆ ਹੈ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਦੋਵੇਂ ਐਸ ਪੀ ਏਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2019); ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੈਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

5.2 ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲੈਣ ਕਾਰਣ ਨੁਕਸਾਨ

ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2013 ਲਈ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਖਰੀਦ ਅਧੀਨ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨੂੰ ਹਿਸਾਬ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਸੰਬੰਧੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 28.15 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪੋਸ਼ਟਿਕਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇਣ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਭੋਜਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ, 2013 (ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ) ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਪੀ) ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੈਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਰਾਹੀਂ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ (ਦਸੰਬਰ 2013) ਜਿਸ ਨੂੰ ਨੋਡਲ ਏਜੰਸੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਸਕੀਮ ਅਧੀਨ, ਯੋਗ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ (₹ 2 ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਦੀ ਦਰ ਨਾਲ) ਫੇਅਰ ਪ੍ਰਾਈਸ ਸ਼ਾਪਸ (ਐਫ ਪੀ ਐਸ) ਰਾਹੀਂ ਕਣਕ⁵ ਵੰਡੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਆਗਿਆ ਮਿਲਣ ਤੇ, ਕਣਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਦੋ ਵਾਰੀ ਵੰਡੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਪਹਿਲਾਂ ਅਪ੍ਰੈਲ-ਸਤੰਬਰ ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਅਕਤੂਬਰ ਤੋਂ ਮਾਰਚ ਲਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਰਬੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ 2016-17 ਤੋਂ ਅੱਗੋਂ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਖਰੀਦ ਲਈ ਇਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ (ਐਮ ਓ ਯੂ) ਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2016) ਸਨ। ਐਮ ਓ ਯੂ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਮਨੋਨੀਤ ਏਜੰਸੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਕਣਕ ਖਰੀਦਦੀ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਐਫ ਪੀ ਐਸ ਰਾਹੀਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ, ਕੰਪਨੀ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ₹ 2,000 ਪ੍ਰਤੀ ਐਮ ਟੀ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਦਾ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਤਿਮਾਹੀ ਆਧਾਰ ਤੇ ਅਨੁਦਾਨ⁶ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਬੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ (ਆਰ ਐਮ ਐਸ) 2014-15 ਤੋਂ 2017-18⁷ ਲਈ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕ੍ਰਿਤ ਖਰੀਦ ਪ੍ਰਣਾਲੀ (ਡੀ ਸੀ ਪੀ) ਅਧੀਨ ਵੰਡਣ ਲਈ ਕਣਕ ਦੀ ਆਰਜ਼ੀ ਆਰਥਿਕ ਲਾਗਤ ਭੇਜਣ ਵੇਲੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਦੀ ਗਣਨਾ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਸਮਰੱਥਨ ਮੁੱਲ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚੇ, ਮੰਡੀ ਲੇਬਰ ਖਰਚੇ ਅਤੇ ਆਵਾਜਾਈ ਅਤੇ ਢੋਆ ਢੁਆਈ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਜੋੜ ਕੇ ਬਣੀ ਖਰੀਦ ਲਾਗਤ ਉੱਤੇ, ਕਵਰਡ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਅਤੇ ਢਕੀ ਪਲਿੰਥ (ਕੈਪ) ਅਧੀਨ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਲਈ 0.7 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 30 ਜੂਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਉੱਤੇ ਭੰਡਾਰਣ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਛੋਟ ਦੇਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ

⁵ ਤਰਜੀਹੀ ਘਰੇਲੂਆਂ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਜੀ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੰਜ ਕਿਲੋ ਕਣਕ ਅਤੇ ਅੰਤੋਦਯਾ ਐਨ. ਯੋਜਨਾ ਅਧੀਨ ਹਰੇਕ ਘਰੇਲੂ ਲਈ ਹਰ ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਪੈਂਤੀ ਕਿਲੋ ਕਣਕ।

⁶ ਉਸ ਸੰਬੰਧਿਤ ਆਰ ਐਮ ਐਸ ਫ਼ਸਲ ਸਾਲ ਦੇ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਕਾਰਜਾਂ ਲਈ ਆਰਜ਼ੀ ਆਰਥਿਕ ਲਾਗਤ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚੋਂ ₹ 2 ਪ੍ਰਤੀ ਕਿਲੋ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਘਟਾ ਕੇ।

⁷ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2015-16 ਦੌਰਾਨ ਖਰੀਦੀ ਕਣਕ ਤੇ ਲਾਜ਼ਮੀ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਜੋਂ 50 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੱਕ (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਵਰਡ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿਚ 0.5 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਅਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭੰਡਾਰ ਸੰਬੰਧੀ 0.35 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ) ਛੱਡ ਦਿਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

(ਅਗਸਤ 2017) ਕੀਤੀ ਕਿ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਕਣਕ 30 ਕਿਲੋ ਦੀ ਹਰੇਕ ਬੋਰੀ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਬੋਰੀ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਖੋਲਣਾ ਅਤੇ 300 ਗ੍ਰਾਮ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਕੱਢਣਾ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਸੀ। ਐਪਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਠੁਕਰਾ ਦਿੱਤਾ (ਅਕਤੂਬਰ 2017) ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਤ ਨਿਯਮ (ਨਵੰਬਰ 2012) ਸਾਰੀਆਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਏਜੰਸੀਆਂ ਉੱਤੇ ਇਕਸਾਰ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਸਨ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਮਈ 2018) ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਰਾਸ਼ਨ ਡੀਪੂਆਂ ਰਾਹੀਂ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਅਧੀਨ ਵੰਡੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਣਕ ਸਟਾਕ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਕੱਟ ਰਹੇ ਸਨ। ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਛਾਣਬੀਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਅਧੀਨ 25.59⁸ ਲੱਖ ਐਮ ਟੀ ਕਣਕ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2014-15 ਤੋਂ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2017-18 ਲਈ ਹਰੇਕ ਫਸਲ ਸਾਲ ਦੇ ਜੁਲਾਈ ਮਹੀਨੇ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿਰੁੱਧ ₹ 28.15 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦੇ 16,547.47 ਐਮ ਟੀ (ਕਿਉਂ ਜੋ ਕੈਪ ਅਤੇ ਕਵਰਡ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਣਕ ਦਾ ਵੱਖਰਾ-ਵੱਖਰਾ ਅੰਕੜਾ ਸਿਰਫ ਅੱਠ ਜਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਉਪਲੱਬਧ ਕਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਦੀ ਗਣਨਾ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਣਕ ਕੈਪ ਵਿਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ) ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਨਮੀ ਲਾਭ ਕਾਰਣ ਵਧੇ ਭਾਰ ਦਾ ਫਾਇਦਾ, ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਦੇ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਕਣਕ ਉੱਤੇ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਨਾ ਕੱਟਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 28.15 ਕਰੋੜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਾਲ 30 ਜੂਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਉੱਤੇ ਕੈਪ ਅਤੇ ਕਵਰਡ ਗੁਦਾਮ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਭੰਡਾਰਣ ਲਾਭ ਕੱਟਣ ਅਤੇ ਹਿਸਾਬ ਚ ਲੈਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਇਜ਼ਾਦ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਜੂਨ 2019) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ (ਸਤੰਬਰ 2020) ਸੀ।

⁸ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2014-15: 6,69,376.37 ਐਮ ਟੀ, ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2015-16: 3,90,675.81 ਐਮ ਟੀ, ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2016-17: 7,50,686.86 ਐਮ ਟੀ, ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2017-18: 7,48,525.60 ਐਮ ਟੀ।

5.3 ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਂਚ ਨਾ ਕਰਨਾ

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਵਿਆਜ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੀਤੀ ਵਾਧੂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਪ੍ਰਾਪਤੀ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1.67 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੈਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ ਸੀ ਆਈ)/ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਵਾਸਤੇ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਲਈ ਅਨਾਜ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਅਨਾਜ (ਕਣਕ ਅਤੇ ਝੌਂਨੇ) ਨੂੰ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਕੋਲ ਭੇਜਣ ਲਈ ਬਾਰਦਾਨੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕਠਾ ਅਤੇ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨ ਲਈ, ਕੰਪਨੀ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਕੋਲੋਂ ਉਧਾਰ ਤੇ ਬਾਰਦਾਨਾ ਲੈਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿੰਦੀ ਵੀ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਮੋਗਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਵੇਖਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2018) ਕਿ 2014-17 ਦੌਰਾਨ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਕੋਲੋਂ 56,18,739 ਬੋਰੀਆਂ ਉਧਾਰ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਪਰ ਭੌਤਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਾਪਸ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ। ਇਸ ਲਈ, ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨੇ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ (₹ 28.51 ਕਰੋੜ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਵੱਜੋਂ, ₹ 1.72 ਕਰੋੜ ਵੈਲਿਊ ਐਡਿਡ ਟੈਕਸ (ਵੈਟ) ਅਤੇ ₹ 36.53 ਕਰੋੜ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਕੀਮਤ ਉੱਤੇ ਵਿਆਜ) ਵਿਚੋਂ ₹ 66.76 ਕਰੋੜ ਕੱਟ (ਸਤੰਬਰ 2017 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2017) ਲਏ। ਐਪਰ, ₹ 36.53 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਆਜ ਲਾਗਤ ਵਿੱਚ ₹ 28.51 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬੋਰੀਆਂ ਦੀ ਲਾਗਤ ਇੱਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਦੁਬਾਰਾ ਜੋੜ ਲਈ ਗਈ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ (4 ਜੁਲਾਈ 2018) ਜਾਣ ਤੇ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ ਨੇ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨਾਲ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਿਆ ਅਤੇ ₹ 28.51 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਨੂੰ ਠੀਕ ਕਰਵਾਇਆ। ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਰਕਮ ਵਾਪਸ (5 ਜੁਲਾਈ 2018) ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀਆਂ ਵੱਧ ਕਟੌਤੀਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਮ ਹੋਏ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ₹ 1.42⁹ ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ₹ 8.02 ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਵੀ ਵੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਕੋਲ ਮਾਮਲਾ ਚੁੱਕਿਆ (25 ਜੁਲਾਈ 2018) ਅਤੇ ₹ 3.71¹⁰ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਾਪਸੀ ਪ੍ਰਾਪਤ (6 ਸਤੰਬਰ 2018) ਕੀਤੀ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਜਾਮ ਹੋਏ ਫੰਡਾਂ ਦੇ ਕਰਕੇ ਕੰਪਨੀ ਤੇ ₹ 0.25¹¹ ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਪਿਆ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਿਲ੍ਹਾ ਮੈਨੇਜਰ, ਮੋਗਾ ਦੁਆਰਾ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਵੱਲੋਂ ਬਾਰਦਾਨੇ ਦੀ ਲਾਗਤ ਅਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 1.67 ਕਰੋੜ ਦੇ ਟਾਲਣਯੋਗ ਵਿਆਜ ਦਾ ਭਾਰ ਸਹਿਣ ਕਰਨਾ ਪਿਆ।

⁹ 1 ਜਨਵਰੀ 2018 ਤੋਂ 30 ਜੂਨ 2018 ਤੱਕ ₹ 28.51 ਕਰੋੜ ਤੇ @10.03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਾਲਾਨਾ ਦੀ ਦਰ ਤੇ।

¹⁰ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ 27 ਸਤੰਬਰ 2017 ਤੱਕ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ।

¹¹ 1 ਜਨਵਰੀ 2018 ਤੋਂ 5 ਸਤੰਬਰ 2018 ਤੱਕ ₹ 3.71 ਕਰੋੜ ਉੱਤੇ @10.03 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਦਰ ਤੇ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਐਫ ਸੀ ਆਈ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਵਾਧੂ ਕਟੌਤੀਆਂ ਨੂੰ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ।

ਮਾਮਲਾ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ(ਨਵੰਬਰ 2018), ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

5.4 ਉਪਦਾਨ ਦਾ ਘੱਟ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨਾ

ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭੰਡਾਰਨ ਦੀਆਂ ਦਰਾਂ 'ਤੇ ਕਵਰਡ ਭੰਡਾਰਨ 'ਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਲਈ ਦਾਅਵਿਆਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਨਾਲ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ₹ 4.47 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਪਦਾਨ ਦਾ ਘੱਟ ਦਾਅਵਾ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 0.75 ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਆਜ ਲਾਗਤ ਹੋਈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਨੇ ਪਛਾਣ ਕੀਤੇ ਗਏ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਕਿਫਾਇਤੀ ਕੀਮਤਾਂ ਤੇ ਵਧੀਆ ਭੋਜਨ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਿਆਂ, ਭੋਜਨ ਅਤੇ ਪੌਸ਼ਟਿਕਤਾ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ (ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ), 2013 ਬਣਾਇਆ। ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਹਰ ਲਾਭਪਾਤਰੀ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ਉਪਦਾਨ ਵਾਲੀਆਂ ਦਰਾਂ ਤੇ ਅਨਾਜ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਭਾਗ, ਨੇ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ (ਦਸੰਬਰ 2013) ਜਿਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਦੁਆਰਾ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ₹ 2 ਪ੍ਰਤੀ ਕਿੱਲੋ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਕਣਕ ਵੰਡੀ ਜਾਣੀ ਸੀ।

ਖੁਰਾਕ ਸੁਰੱਖਿਆ ਐਕਟ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਿਚਕਾਰ ਕਣਕ ਦੀ ਵਿਕੇਂਦਰੀਕਿਤ ਖਰੀਦ (ਡੀ ਸੀ ਪੀ) ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਲਈ ਇੱਕ ਮੈਮੋਰੈਂਡਮ ਆਫ ਅੰਡਰਸਟੈਂਡਿੰਗ ਉੱਤੇ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਸਕੀਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਕਣਕ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਅਧੀਨ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਤੱਕ ਭੰਡਾਰ ਕਰ ਕੇ ਰੱਖਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਐਨ ਐਫ ਐਸ ਏ ਅਧੀਨ ਵੰਡੀ ਗਈ ਮਾਤਰਾ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ, ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਤੋਂ ਵਿਕਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਸਮਾਯੋਜਿਤ ਕਰਨ, ਯਾਨਿਕਿਕ ₹ 2,000 ਪ੍ਰਤੀ ਐਮ ਟੀ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਸੂਚਿਤ ਦਰਾਂ ਤੇ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਵੰਡ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ, ਤਿਮਾਹੀ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਉਪਦਾਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਅਧੀਨ ਵੰਡੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਣਕ ਦੇ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਹਰੇਕ ਫ਼ਸਲ ਸਾਲ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭੰਡਾਰਨ (ਕੈਪ¹² ਭੰਡਾਰਨ) ਅਤੇ ਕਵਰਡ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਆਰਜ਼ੀ ਆਰਥਿਕ ਲਾਗਤ ਜਾਰੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਵਰਡ ਭੰਡਾਰਨ ਵਿੱਚ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਅਧੀਨ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੀ ਕਣਕ ਦੀ ਦਰ, ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਭੰਡਾਰਨ (ਕੈਪ) ਵਿੱਚ ਰੱਖੀ ਕਣਕ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਰਬੀ ਮਾਰਕੀਟਿੰਗ ਸੀਜ਼ਨ (ਆਰ ਐਮ ਐਸ) 2014-15 ਤੋਂ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ₹ 168.30 ਤੋਂ ₹ 239.80 ਪ੍ਰਤੀ ਐਮ ਟੀ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਰਹੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2014-15 ਤੋਂ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਕਵਰਡ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹੇ (ਕੈਪ ਭੰਡਾਰ) ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ।

¹² ਪਲਿੰਥਾਂ ਤੇ ਕਵਰ ਕੀਤੇ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ 22 ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪੰਜ¹³ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੌਰਾਨ, ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਜੂਨ 2018) ਕਿ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਅਧੀਨ ਖਰੀਦੀ ਗਈ 2,29,677.08¹⁴ ਐਮ ਟੀ ਕਣਕ ਨੂੰ ਆਰ ਐਮ ਐਸ 2014-15 ਤੋਂ 2017-18 ਦੌਰਾਨ ਕਵਰਡ ਗੋਦਾਮਾਂ ਵਿੱਚ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚੋਂ, 2,04,787.34¹⁵ ਐਮ ਟੀ ਕਣਕ ਵੀ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲਾਭਪਾਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਵੰਡੀ ਗਈ ਸੀ (31 ਮਾਰਚ 2018 ਤੱਕ)। ਐਪਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲੋਂ ਉਪਦਾਨ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਲਈ ਕਵਰਡ ਭੰਡਾਰਨ ਲਈ ਦਰਾਂ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਖੁੱਲੇ ਭੰਡਾਰਨ ਦਰਾਂ ਤੇ ਬਿੱਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ ₹ 4.47 ਕਰੋੜ ਦੇ ਉਪਦਾਨ ਦਾ ਘੱਟ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਫਲਸਰੂਪ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ₹ 0.75¹⁶ ਕਰੋੜ ਦੀ ਵਿਆਜ ਲਾਗਤ ਪਈ।

ਇਸ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਦੂਜੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰਾਂ ਦੀ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕਰੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਲਾਗੂ ਦਰਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਦਾਵਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਠਾਇਆ ਹੈ।

ਮਾਮਲਾ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ (ਅਕਤੂਬਰ 2018) ਸੀ; ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ

5.5 ਝੌਨੇ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਤਬਦੀਲੀ ਕਾਰਨ ਝੌਨੇ ਦਾ ਗਬਨ

ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲਤਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰਾਂ ਦਰਮਿਆਨ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ, ਝੌਨੇ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਸ਼ਿਫਟਿੰਗ ਕਰਨ ਕਾਰਣ, ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ ਝੌਨੇ ਦਾ ਗਬਨ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸਹੂਲੀਅਤ ਦਿੱਤੀ।

ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਕੰਪਨੀ) ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਜੀ ਓ ਆਈ) ਦੇ ਲਈ ਕੇਂਦਰੀ ਭੰਡਾਰ ਅਧੀਨ ਝੌਨੇ ਦੀ ਖਰੀਦ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੁਰਾਕ, ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਅਤੇ ਖਪਤਕਾਰ ਮਾਮਲੇ (ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ), ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲ ਮਾਲਕਾਂ ਕੋਲ ਭੰਡਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਕਸਟਮ ਮਿਲਿੰਗ ਪਾਲਿਸੀ (ਸੀ ਐਮ ਪੀ) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਬਣਦੇ ਚਾਵਲ ਭਾਰਤੀ ਖੁਰਾਕ ਨਿਗਮ (ਐਫ ਸੀ ਆਈ) ਨੂੰ ਸਪਲਾਈ ਕਰਨ ਲਈ, ਮਿੱਲ ਮਾਲਕਾਂ ਤੋਂ ਮਿੱਲ ਕਰਵਾਉਂਦੀ ਹੈ।

¹³ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਲੁਧਿਆਣਾ, ਮੋਗਾ, ਪਟਿਆਲਾ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ।

¹⁴ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 76,750.90 ਐਮ ਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ: 26,122.90 ਐਮ ਟੀ, ਮੋਗਾ: 8,960.47 ਐਮ ਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ: 32,145.97 ਐਮ ਟੀ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ: 85,696.84 ਐਮ ਟੀ।

¹⁵ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ: 64,463.00 ਐਮ ਟੀ, ਲੁਧਿਆਣਾ: 21,476.97 ਐਮ ਟੀ, ਮੋਗਾ: 8,185.47 ਐਮ ਟੀ, ਪਟਿਆਲਾ: 31,796.38 ਐਮ ਟੀ ਅਤੇ ਤਰਨਤਾਰਨ: 78,865.52 ਐਮ ਟੀ।

¹⁶ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਬੰਧਤ ਫਸਲੀ ਸਾਲ ਲਈ ਡੀ ਸੀ ਪੀ ਕਣਕ ਦੀ ਕੋਸਟ ਸ਼ੀਟ ਅਨੁਸਾਰ ਸਬੰਧਤ ਫਸਲੀ ਸਾਲ ਦੀ ਕਣਕ ਦੀ ਡਲੀਵਰੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ 31 ਦਸੰਬਰ 2018 ਤੱਕ 11.01 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਤੋਂ 11.75 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਧਾਰਣ ਵਿਆਜ ਦਰ ਤੇ ਵਿਆਜ ਦੀ ਗਣਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਛਾਣਬੀਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਕੇ ਐਮ ਐਸ 2016-17 ਦਾ 1,745.58 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਇੱਕ ਮਿੱਲਰ¹⁷ ਕੋਲ ਮਿਲਿੰਗ ਕਰਨ ਲਈ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ। ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਨੇ 2,500 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ (ਮੰਡੀਆਂ) ਤੋਂ ਮਿੱਲਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣ ਲਈ ਰਿਲੀਜ਼ ਆਡਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ (3 ਨਵੰਬਰ 2016), ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮਿੱਲਰ ਨੂੰ 1,460.17 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸਟਾਕ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਕੀਤੀ (ਦਸੰਬਰ 2016), ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮਿੱਲਰ ਨੇ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ 183.75 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਹੀ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਬਾਕੀ 1,276.42 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਸਥਾਨਕ ਮੰਡੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤਾ 23.44 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਵੀ ਘੱਟ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ 1,299.86 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨੇ ਦੇ ਗਬਨ ਲਈ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2017)। ਮਿੱਲਰ ਵਿਰੁੱਧ ਆਰਬੀਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ 11 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਦੇਰੀ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (ਨਵੰਬਰ 2017) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਲਈ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2018), ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਸੂਲੀ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਜਨਵਰੀ 2020)।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ (ਜੂਨ 2017) ਕਿ ਮਿੱਲ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ ਲਈ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਅਲੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਮਿੱਲਰ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇਦਾਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ (10 ਨਵੰਬਰ 2016) ਇੱਕ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਤੇ, ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ ਵਿਭਾਗ, ਸੰਗਰੂਰ ਨੇ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ ਸੰਗਰੂਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ (11 ਨਵੰਬਰ 2016), ਜਿਸਨੇ ਅੱਗੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ, ਨੂੰ ਲਿਖਿਆ ਕਿ ਝੋਨੇ ਦੀ ਹੋਰ ਲੋਡਿੰਗ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਰੋਕਿਆ ਜਾਵੇ (ਉਸ ਵੇਲੇ ਤੱਕ 183.75 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨਾ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ)। ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੇ ਡੀ ਐਫ ਐਸ ਸੀ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਝੋਨਾ ਭੇਜਣਾ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ 1276.42 ਐਮ ਟੀ ਝੋਨੇ ਦਾ ਮਿੱਲਰ ਦੁਆਰਾ ਰਾਸਤੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਗਬਨ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੱਗੋਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫ਼ਤਰ ਸੰਗਰੂਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਕਈ ਵਾਰਤਾਲਾਪਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਮਿੱਲਰ ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਗਏ ਝੋਨੇ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ, ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤ੍ਰਣ ਦੀ ਅਪਰਿਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਅੱਗੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ:

- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 11 ਓ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਕੰਪਨੀ ਗਲਤ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਲਈ ਬਰਾਬਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਮਿੱਲਰ ਦੁਆਰਾ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ। ਇਸਨੇ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮਿੱਲ ਵਿੱਚ ਝੋਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ। ਐਪਰ, ਚਾਲੂ ਬਿਜਲੀ ਕੁਨੈਕਸ਼ਨ ਤੋਂ ਬਗੈਰ, ਇੱਕ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲ ਰਜਿਸਟਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।
- ਮਿੱਲ ਵਿਚ ਝੋਨੇ ਦਾ ਭੰਡਾਰਣ 30 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਨੂੰ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਜਦੋਂ ਕਿ ਚਾਵਲ ਮਿੱਲ ਦੀ ਰਜਿਸਟ੍ਰੇਸ਼ਨ 2 ਨਵੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਈ ਸੀ।

¹⁷ ਮੈਸਰਜ਼ ਸਰਦਾਰ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟੀਜ਼, ਸੰਗਰੂਰ |

- ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਪ੍ਰਵਾਧਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਝੌਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਦੀ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਪੰਦਰਵਾੜੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ 31 ਅਕਤੂਬਰ 2016 ਤੋਂ ਝੌਨੇ ਦਾ ਭੰਡਾਰਣ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ, ਨਵੰਬਰ 2016 ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਮਿਲਣ ਤੇ ਵੀ ਇਹ ਤੁਰੰਤ ਭੌਤਿਕ ਪੜਤਾਲ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਵਿਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਹੀਨਾ ਬੀਤਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਯਾਨਿ ਕਿ 14 ਦਸੰਬਰ 2016 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
- ਮਿੱਲਰ ਨੇ 20-25 ਦਿਨਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਭਰਪਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਇਕ ਹਲਫਨਾਮਾ ਦਿੱਤਾ (ਦਸੰਬਰ 2016)। ਐਪਰ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਮਿਲਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਐਫ ਆਈ ਆਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨੌ ਮਹੀਨੇ ਲਗਾ ਦਿੱਤੇ ਜਿਸ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਰਿਕਵਰੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕ੍ਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਹੋਈ।
- ਝੌਨੇ ਦੇ ਮਿੱਲਰ ਕੋਲ ਭੰਡਾਰ ਕੀਤੇ ਹਰ 2000 ਐਮ ਟੀ ਜਾਂ ਇਸਦੇ ਕੁਝ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ₹ 38 ਲੱਖ ਦੀ ਬੈਂਕ ਗਰੰਟੀ ਅਨਡੇਟਿਡ ਚੈੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਝੌਨੇ ਦੇ ਭੰਡਾਰਣ ਵੇਲੇ ਜਮਾਂ ਕਰਾਉਣੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸੀ ਪਰ ਇਹ 17 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬੀਤਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੀ (2 ਮਈ 2018) ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵੇਲੇ, ਰਕਮ ਦੀ ਘਾਟ ਕਾਰਣ ਇਹ ਅਸਵੀਕਾਰ (5 ਮਈ 2018) ਹੋ ਗਈ ਸੀ।

ਕੰਪਨੀ ਵੱਲੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ (ਸਤੰਬਰ 2017) ਵਿੱਚ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇੰਚਾਰਜ, ਤਰਨਤਾਰਨ ਨੂੰ ਮਈ 2018 (ਉਸ ਦੀ ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਵਿੱਚ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ) ਵਿੱਚ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦੇਣ ਲਈ ਹੋਰ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਨਿਜੀ ਫਾਈਲ ਦੀ ਪੜਤਾਲ/ਛਾਣਬੀਨ ਦੌਰਾਨ, ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਨੇ ਵੇਖਿਆ ਕਿ ਫਰਵਰੀ 1998 ਤੋਂ ਮਈ 2018 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਵਿਰੁੱਧ 25 ਵਿਭਾਗੀ ਕੇਸ ਚੱਲ ਰਹੇ ਸਨ। ₹ 59.06 ਕਰੋੜ ਦੇ ਝੌਨੇ ਦੇ ਗਬਨ ਦੇ ਚਾਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਅਤੇ ₹ 0.83 ਕਰੋੜ ਦੇ ਹੋਰ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟਾਂ ਜਾਰੀ (ਅਗਸਤ 2009 ਤੋਂ ਫਰਵਰੀ 2015 ਤੱਕ) ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਂਚ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਫਰਵਰੀ 2020)।

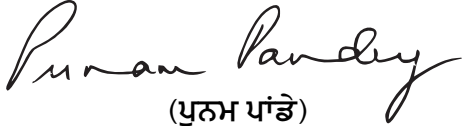
ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਭਾਰ, ਆਦਤਣ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਕੰਪਨੀ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਅਸਫਲਤਾ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਨਾ ਪਾਲਣਾ, ਕਮਜ਼ੋਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਨਿਯੰਤਰਨ, ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮੇਲ ਦੀ ਘਾਟ ਦੇ ਕਰਕੇ ਮਿੱਲਰ ਵੱਲੋਂ ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦੇ, ਝੌਨੇ ਦੀ ਅਣਅਧਿਕਾਰਿਤ ਤਬਦੀਲੀ ਅਤੇ ਗਬਨ ਹੋਇਆ।

ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਣ ਵੇਲੇ (ਜੂਨ 2019), ਕਿਹਾ ਕਿ ਖੁਰਾਕ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈ ਵਿਭਾਗ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵੀ ਸੰਤੋਸ਼ਜਨਕ ਨਹੀਂ ਪਾਈ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਜਾਂਚ ਉੱਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਤੱਥ ਇਹੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਦੀ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਵਸੂਲ ਕਰ ਸਕੀ।

ਇਹ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੰਪਨੀ ਆਪਣੇ ਵਿੱਤੀ ਹਿੱਤਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦਫਤਰ ਦਾ ਚਾਰਜ ਕਰਮਚਾਰੀ ਦੇ ਪਿੱਛਲੇ ਪ੍ਰਮਾਣ ਪੱਤਰ ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਵੇ ਅਤੇ ਮਿੰਲਿੰਗ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣੇ ਤੋਂ ਸੀ ਐਮ ਪੀ ਦੇ ਸਾਰੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਲਣਾ ਕਰੇ।

ਮਾਮਲਾ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ (ਮਾਰਚ 2019); ਜਵਾਬ ਦਾ ਇੰਤਜ਼ਾਰ ਸੀ (ਸਤੰਬਰ 2020)।

ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
ਮਿਤੀ: 26 ਦਸੰਬਰ 2020

(ਪੂਨਮ ਪਾਂਡੇ)

ਪ੍ਰਧਾਨ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾਕਾਰ (ਲੇਖਾ ਪ੍ਰੀਖਿਆ),
ਪੰਜਾਬ

ਪ੍ਰਤੀ ਹਸਤਾਖਰ

ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ
ਮਿਤੀ: 04 ਜਨਵਰੀ 2021

(ਗਿਰੀਸ਼ ਚੰਦਰ ਮੁਹਮੂ)
ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ

ਅਨੁਲੱਗ

ਅਨੁਲੱਗ -1

((ਪੈਰਾ ਨੰ 1.9,1.10 ਅਤੇ 1.14 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰਿਆਂ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਤੀ ਸਿੱਟੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ:	ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਸਰਗਰਮੀ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਵਿਆਜ ਅਤੇ ਕਰ ਤੋਂ ਬਾਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਟਰਨਓਵਰ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+)/ ਹਾਨੀ (-)
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ੳ.	ਉਤਪਾਦ ਅਤੇ ਵੰਡ								
1	ਗਿੱਦੜਬਾਹਾ ਪਾਵਰ ਲਿਮਟਡ	2018-19	ਸ	ਸ	ਸ	0.05	12.06	0.05	ਸ
2	ਪੰਜਾਬ ਜੈਨਕੋ ਲਿਮਟਡ	2017-18	10.64	7.82	13.00	22.90	147.42	147.42	124.52
3	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਪਾਵਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2,800.65	(-) 37.80	30,781.82	6,081.47	10,539.52	(-) 899.62	(-) 7,001.17
4	ਪੰਜਾਬ ਥਰਮਲ ਜੈਨਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2018-19	ਸ	ਸ	ਸ	0.05	0.05	0.05	ਸ
ਉਪ ਜੋੜ			2,811.29	(-) 29.98	30,794.82	6,104.47	10,699.05	(-) 752.10	(-) 6,876.65
ਅ.	ਸੰਚਾਰ								
5	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਟਰਾਂਸਮਿਸ਼ਨ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2018-19	446.32	(-) 6.89	1,245.39	605.88	5,258.08	992.13	384.25
ਉਪ ਜੋੜ			446.32	(-) 6.89	1,245.39	605.88	5,258.08	992.13	384.25
ੲ.	ਹੋਰ								
		-	-	-	-	-	-	-	-
ਕੁੱਲ ਜੋੜ			3,257.61	(-) 36.87	32,040.21	6,710.35	15,957.13	240.03	(-) 6,492.40

- ਟਿੱਪਣੀਆਂ :
1. ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ ਅਤੇ ਫਰੀ ਰਿਜ਼ਰਵਜ਼ ਅਤੇ ਸਰਪਲੱਸ ਦੇ ਜੋੜ ਵਿੱਚੋਂ ਸੰਚਿਤ ਹਾਨੀਆਂ ਅਤੇ ਮੁਲਤਵੀ ਕੀਤੇ ਰੈਵਿਨਯੂ ਖਰਚੇ ਘਟਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੈ।
 2. ਸ: ਦੋ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹਨ/ ਵਪਾਰਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀਆਂ ਹਨ (ਲੜੀ ਨੰ : ੳ-1 ਅਤੇ ੳ-4) ।

ਅਨੁਲੱਗ -2

(ਪੈਰਾ ਨੰ 1.13 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਦੇ ਦੋ ਅਦਾਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਥਾਪਨਾ ਤੋਂ 31 ਮਾਰਚ 2019 ਤੱਕ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਸਾਲ	ਪੀ ਐਸ ਪੀ ਸੀ ਐਲ			ਪੀ ਐਸ ਟੀ ਸੀ ਐਲ			ਕੁੱਲ		
	ਇਕਵਟੀ	ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ (ਆਈ ਐਫ ਐਲ)	ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ (ਆਈ ਐਫ ਐਲ)	ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਵਿਆਜ ਰਹਿਤ ਕਰਜ਼ੇ (ਆਈ ਐਫ ਐਲ)	ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲੇ ਆਈ ਐਫ ਐਲ
2010-11	6,081.47	0	0	605.88	0	0	6,687.35	0	0
2011-12	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2012-13	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2013-14	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2014-15	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2015-16	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2016-17	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2017-18	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2018-19	0	0	0	0	0	0	0	0	0
ਜੋੜ	6,081.47	0	0	605.88	0	0	6,687.35	0	0

ਅਨੁਲੱਗ - 3

(ਪੰਨਾ ਨੰ 2.2 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਸੋਧੀ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਦੀ ਨਾ-ਵਸੂਲੀ ਕਾਰਨ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖਪਤਕਾਰ ਖਾਤਾ ਨੰ.	ਉਪ ਮੰਡਲ ਕੋਡ	ਵਰਗ	ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਸਾਲ 2017-18 ਲਈ (₹)	ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਜਿਸ ਲਈ ਊਰਜਾ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਲਈ ਗਈ	ਬਕਾਇਆ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) @ 1.5 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੀ ਖਪਤ (₹)	ਉਪਲੱਬਧ ਜਮਾਨਤੀ ਰਕਮ (ਖਪਤ) ਜੂਨ 2019 ਨੂੰ (₹)	ਘਾਟ (₹)	14 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਘਾਟਾ 4.30 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਲ ਦੀ ਦਰ ਤੇ (10.55-6.25) (₹)
1	3000058631	4271	ਬੀ ਐਸ	17,13,01,010	12	2,14,12,626	41,07,000	1,73,05,626	8,68,165.57
2	3000185776	4313	ਐਲ ਐਸ	1,38,72,71,001	12	17,34,08,875	2,00,50,950	15,33,57,925	76,93,455.90
3	3000855126	3164	ਐਲ ਐਸ	26,50,24,940	12	3,31,28,118	1,72,58,227	1,58,69,891	7,96,139.53
4	3000855888	5322	ਐਲ ਐਸ	11,70,81,548	12	1,46,35,194	8,59,750	1,37,75,444	6,91,068.11
5	3000856085	4465	ਐਲ ਐਸ	22,69,35,671	12	2,83,66,959	44,49,500	2,39,17,459	11,99,859.19
6	3002309331	5141	ਐਲ ਐਸ	24,17,88,182	12	3,02,23,523	92,29,840	2,09,93,683	10,53,183.10
7	3002309510	2251	ਐਲ ਐਸ	42,48,98,325	12	5,31,12,291	3,92,97,730	1,38,14,561	6,93,030.48
8	3002310043	4245	ਆਰ ਟੀ	37,38,75,058	12	4,67,34,382	10	4,67,34,372	23,44,507.66
9	3002310045	4245	ਐਲ ਐਸ	1,03,15,25,635	12	12,89,40,704	11,41,15,138	1,48,25,566	7,43,749.23
10	3002807928	1322	ਐਲ ਐਸ	29,12,67,122	12	3,64,08,390	3,28,83,220	35,25,170	1,76,846.03
11	3002808887	2132	ਐਲ ਐਸ	76,57,30,951	12	9,57,16,369	9,30,06,542	27,09,827	1,35,942.99
12	3002809743	2133	ਐਲ ਐਸ	8,94,13,741	12	1,11,76,718	38,42,210	73,34,508	3,67,947.82
13	3002984513	3215	ਬੀ ਐਸ	23,82,07,303	12	2,97,75,913	30,12,240	2,67,63,673	13,42,644.26
ਜੋੜ						70,30,40,062	34,21,12,357	36,09,27,705	1,81,06,539.87

ਅਨੁਲੱਗ-4

(ਪੈਰਾ ਨੰ 3.3 ਅਤੇ 3.23 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਦੂਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇਕਵਟੀ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ
1	2	3	4	5 (ੳ)	5 (ਅ)	5 (ੲ)	5 (ਸ)	6 (ੳ)	6 (ਅ)	6 (ੲ)	6 (ਸ)
ੳ	ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ										
I	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
1	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਫੂਡਗ੍ਰੋਨਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਜੁਲਾਈ 8, 2002	0.00	0.00	5.00	5.00	5,726.91	0.00	57.44	5,784.35
2	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਫਰਵਰੀ 11, 1966	45.46	1.25	2.50	49.21	0.00	0.00	5.62	5.62
3	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਜੂਸਿਸ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਫਰਵਰੀ 1, 2006	50.00	0.00	0.00	50.00	30.00	0.00	0.00	30.00
4	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਣ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਜੰਗਲਾਤ	ਮਈ 23, 1983	0.25	0.00	0.00	0.25	0.00	0.00	0.00	0.00
5	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਫੂਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	ਮਾਰਚ 10, 2003	1.05	0.00	0.00	1.05	6,789.24	0.00	0.00	6,789.24
6	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਮਾਰਚ 27, 1976	4.51	0.00	1.11	5.62	0.00	0.00	0.00	0.00

¹ ਇਕਵਟੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੇਅਰ ਏਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਮਨੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ।

² ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

³ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ
7	ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਮਾਰਚ 17, 1962	49.86	0.15	0.00	50.01	0.00	0.00	0.00	0.00
8	ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਸਿੰਚਾਈ	ਦਸੰਬਰ 26, 1970	300.00	0.00	0.00	300.00	222.26	0.00	0.00	222.26
9	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਜਨਵਰੀ 17, 1997	0.00	0.00	5.00	5.00	0.00	0.00	0.00	0.00
10	ਗੁਲਮੋਹਰ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਹੋਲੀਡੇ ਹੋਮ) ਲਿਮਟਡ	ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ	ਜੁਲਾਈ 9, 2003	0.02	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00
11	ਪੰਜਾਬ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਮਾਰਚ 27, 1976	19.23	0.00	0.00	19.23	0.00	0.00	0.00	0.00
12	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸਕਿਉਰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਹੋਮ	ਜਨਵਰੀ 18, 2008	0.00	0.00	0.05	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00
13	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਡ	ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ	ਮਾਰਚ 7, 1995	56.15	0.00	0.00	56.15	0.00	0.00	85.74	85.74
14	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਫੂਡ ਅਤੇ ਸਪਲਾਈਜ਼	ਫਰਵਰੀ 14, 1974	3.73	0.00	0.00	3.73	8,295.50	0.00	1,147.75	9,443.25
15	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕੰਨਟੇਨਰ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਅਪ੍ਰੈਲ 26, 1995	25.00	0.00	0.00	25.00	0.00	0.00	0.00	0.00
16	ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ	ਮਾਰਚ 26, 1979	6.66	0.00	0.00	6.66	0.00	0.00	0.00	0.00
17	ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨੀਸਿਪਲ ਇੰਫ੍ਰਾਸਟਰਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਕੰਪਨੀ	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	ਮਾਰਚ 16, 2009	0.00	0.00	0.05	0.05	0.00	0.00	341.06	341.06

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਰੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਰੋਰ	ਕੁੱਲ
18	ਮੋਹਾਲੀ ਬਾਇਓਟਕਨਾਲੋਜੀ ਪਾਰਕ	ਵਿਗਿਆਨ, ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਅਤੇ ਪਰਿਆਵਰਣ	ਜਨਵਰੀ 25, 2011	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ਜੋੜ ਓ -I				561.92	1.40	13.71	577.03	21,063.91	0.00	1637.61	22,701.52
II ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ											
19	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਨਵੰਬਰ 1, 1967	4.00	4.00	0.00	8.00	3,139.33	0.00	50.16	3,189.49
20	ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਪਿਛੜੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਦਾ ਕਲਿਆਣ	ਜਨਵਰੀ 18, 1971	61.58	50.91	0.00	112.49	0.00	0.00	19.68	19.68
21	ਪੇਪਰੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ	ਜਨਵਰੀ 7, 1956	307.08	24.36	0.00	331.44	23.75	0.00	37.60	61.35
ਜੋੜ ਓ -II				372.66	79.27	0.00	451.93	3,163.08	0.00	107.44	3,270.52
III ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ											
22	ਪੰਜਾਬ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਮਾਰਚ 22, 1965	1.45	0.00	0.00	1.45	3.52	0.00	0.20	3.72
23	ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਊਟਰੀਐਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	ਖੇਤੀਬਾੜੀ	ਫਰਵਰੀ 1, 1983	0.00	0.00	0.25	0.25	0.36	0.00	0.00	0.36
24	ਪੰਜਾਬ ਪੋਲਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਪਸ਼ੂ ਪਾਲਨ	ਸਤੰਬਰ 15, 1964	3.09	0.00	0.00	3.09	0.00	0.00	0.00	0.00
25	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਟਲ ਲਿਮਟਡ	ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ	ਜੁਲਾਈ 9, 2003	0.02	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00
26	ਨੀਮ ਚਮੇਲੀ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ	ਜੁਲਾਈ 9, 2003	0.02	0.00	0.00	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00
ਜੋੜ ਓ -III				4.58	0.00	0.25	4.83	3.88	0.00	0.20	4.08

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ
ਜੋੜ ਓ (I+II+III)				939.16	80.67	13.96	1,033.79	24,230.87	0.00	1,745.25	25,976.12
ਅ	ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪਰਿਆਵਰਣ ਖੇਤਰ										
I	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
27	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜਨਵਰੀ 31, 1966	78.21	0.00	0.00	78.21	0.00	0.00	525.44	525.44
28	ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜੁਲਾਈ 21, 1981	0.00	0.00	12.02	12.02	0.00	0.00	0.00	0.00
ਜੋੜ ਅ -I				78.21	0.00	12.02	90.23	0.00	0.00	525.44	525.44
II	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ										
29	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	ਉਦਯੋਗ	ਫਰਵਰੀ 1, 1953	29.31	10.47	0.61	40.39	9.85	11.07	162.15	183.07
ਜੋੜ ਅ -II				29.31	10.47	0.61	40.39	9.85	11.07	162.15	183.07
III	ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
30	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਕੈਪੀਟਲ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਦਸੰਬਰ 4, 1998	0.00	0.00	0.05	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00
31	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਇਨਵੈਸਟਰਸ ਟ੍ਰਸਟ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਦਸੰਬਰ 4, 1998	0.00	0.00	0.05	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00
32	ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਸੂਚਨਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਸੰਬੰਧ	ਜੂਨ 26, 1973	1.51	0.00	0.00	1.51	0.14	0.00	0.00	0.14
33	ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਿਸਟਮਸ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਸਤੰਬਰ 22, 1980	0.00	0.00	3.00	3.00	0.00	0.00	6.09	6.09
34	ਪੰਜਾਬ ਬਾਇਓ ਮੈਡੀਕਲ ਇਕਯੂਪਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜਨਵਰੀ 4, 1977	0.00	0.00	0.43	0.43	0.00	0.00	0.41	0.41
35	ਪੰਜਾਬ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜਨਵਰੀ 4, 1977	0.00	0.00	0.25	0.25	0.00	0.00	0.26	0.26

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ
36	ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਟਰੋ ਆਪਟਿਕਸ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜਨਵਰੀ 12, 1978	0.00	0.00	0.12	0.12	0.00	0.00	0.87	0.87
37	ਪੰਜਾਬ ਫੁੱਟਵਿਅਰਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜੁਲਾਈ 15, 1969	0.00	0.00	0.15	0.15	0.00	0.00	0.04	0.04
38	ਪੰਜਾਬ ਪਾਵਰ ਪੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਸਤੰਬਰ 28, 1981	0.00	0.00	1.55	1.55	0.65	0.00	7.39	8.04
39	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੈਂਡਲੂਮ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਮਾਰਚ 27, 1976	3.63	0.00	0.00	3.63	0.004	1.71	0.00	1.714
40	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੌਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਟਵੀਅਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਫਰਵਰੀ 21, 1977	3.91	0.00	0.00	3.91	9.64	0.00	0.00	9.64
41	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲੈਂਦਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਫਰਵਰੀ 23, 1981	3.42	0.00	0.00	3.42	0.00	0.00	0.00	0.00
42	ਪੰਜਾਬ ਟੈਨਰੀਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਅਕਤੂਬਰ 29, 1969	0.00	0.00	0.52	0.52	0.00	0.00	0.00	0.00
43	ਪੰਜਾਬ ਰਿਕਾਰਡਰਸ ਲਿਮਟਡ	ਉਦਯੋਗ	ਜਨਵਰੀ 4, 1977	0.00	0.00	0.71	0.71	0.00	0.00	0.79	0.79
ਜੋੜ ਅ - III				12.47	0.00	6.83	19.30	10.434	1.71	15.85	27.994
ਜੋੜ ਅ (I+II+III)				119.99	10.47	19.46	149.92	20.284	12.78	703.44	736.504
ੲ	ਹੋਰ										
I	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
44	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਉਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	ਹੋਮ	ਮਾਰਚ 30, 1989	0.05	0.00	0.00	0.05	0.00	0.00	25.00	25.00
45	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	ਦਸੰਬਰ 13, 2016	0.005	0.005	0.00	0.010	0.00	0.00	0.00	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਥਾਪਨਾ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਸਾਲ	ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ ¹				ਸਾਲ 2018-19 ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਬਕਾਇਆ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ			
				ਜੀ ਓ ਪੀ ²	ਜੀ ਓ ਆਈ ³	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ	ਜੀ ਓ ਪੀ	ਜੀ ਓ ਆਈ	ਹੋਰ	ਕੁੱਲ
46	ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	ਦਸੰਬਰ 8, 2016	0.005	0.005	0.00	0.010	0.00	0.00	0.00	0.00
47	ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ	ਅਪ੍ਰੈਲ 28, 2016	0.005	0.005	0.00	0.010	0.00	0.00	0.00	0.00
	ਜੋੜ ਈ -I			0.065	0.015	0.00	0.08	0.00	0.00	25.00	25.00
	ਕੁੱਲ ਜੋੜ (ਓ +ਅ +ਈ)			1,059.215	91.155	33.42	1,183.79	24,251.154	12.78	2,473.69	26,737.624

ਟਿੱਪਣੀ : ਲੜੀ ਨੰ. 45, 46 ਅਤੇ 47 ਦੀਆਂ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ 'ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਹੋਰ ਕੰਪਨੀਆਂ' ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਬੰਧਿਤ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੁਆਰਾ ਜੀ ਓ ਆਈ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਸ਼ੇਅਰ ਯੋਗਦਾਨ ਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਦੁਆਰਾ ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ।

ਅਨੁਲੱਗ-5

(ਪੈਰਾ ਨੰ 3.7 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

31 ਮਾਰਚ 2019 ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਤੇ ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਕਵਟੀ, ਕਰਜ਼ਿਆਂ ਅਤੇ ਗਾਰੰਟੀ ਦੇ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ			ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ			ਅੰਤਰ		
		ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਾਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਾਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਾਰੰਟੀ
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6-3	10=7-4	11=8-5
1	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਫੁਡਗ੍ਰੋਨਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.00	5,726.91	288.80	0.00	5,076.82	288.80	0.00	-650.09	0.00
2	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	45.46	0.00	27.13	46.23	12.02	5.62	0.77	12.02	(-) 21.51
3	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਜੂਸਿਸ ਲਿਮਟਡ	50.00	30.00	0.00	0.00	30.00	0.00	(-) 50.00	0.00	0.00
4	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਣ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.25	0.00	20.00	0.25	0.00	0.00	0.00	0.00	-20.00
5	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	1.05	6,789.24	0.00	1.05	6,620.57	47.78	0.00	-168.67	47.78
6	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	4.51	0.00	0.00	3.70	0.00	0.00	-0.81	0.00	0.00
7	ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	49.86	0.00	0.00	4.77	0.00	0.00	-45.09	0.00	0.00
8	ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	300.00	222.26	0.00	206.90	515.24	0.00	-93.10	292.98	0.00
9	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	2.00	0.00	0.00	2.00	0.00
10	ਗੁਲਮੋਹਰ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਹੋਲੀਡੇ ਹੋਮ) ਲਿਮਟਡ	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ			ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ			ਅੰਤਰ		
		ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6-3	10=7-4	11=8-5
11	ਪੰਜਾਬ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	19.23	0.00	0.00	19.23	0.81	0.00	0.00	0.81	0.00
12	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸਕਿਊਰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
13	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਡ	56.15	0.00	0.00	56.15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
14	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	3.73	8,295.50	554.86	3.73	10,286.53	554.86	0.00	1,991.03	0.00
15	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕੰਨਟੇਨਰ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	25.00	0.00	0.00	25.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
16	ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	6.66	0.00	0.00	5.40	0.00	0.00	-1.26	0.00	0.00
17	ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨੀਸਿਪਲ ਇੰਫ੍ਰਾਸਟਰਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਕੰਪਨੀ	0.00	0.00	341.06	0.00	0.00	440.34	0.00	0.00	99.28
18	ਮੋਹਾਲੀ ਬਾਇਓਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪਾਰਕ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
19	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	4.00	3,139.33	59.19	3.92	3,079.49	59.19	-0.08	-59.84	0.00
20	ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	61.58	0.00	19.68	75.74	0.00	19.68	14.16	0.00	0.00
21	ਪੇਪਰੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	307.08	23.75	0.00	255.05	23.75	0.00	-52.03	0.00	0.00
22	ਪੰਜਾਬ ਭੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	1.45	3.52	0.00	1.45	0.13	0.00	0.00	-3.39	0.00
23	ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਊਟਰੀਐਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.36	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.36	0.00
24	ਪੰਜਾਬ ਪੋਲਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	3.09	0.00	0.00	2.88	0.25	0.00	-0.21	0.25	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ			ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ			ਅੰਤਰ		
		ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6-3	10=7-4	11=8-5
25	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਟਲ ਲਿਮਟਡ	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00	0.00
26	ਨੀਮ ਚਮੇਲੀ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	0.02	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.02	0.00	0.00
27	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	78.21	0.00	525.44	78.21	2.50	523.50	0.00	2.50	-1.94
28	ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
29	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	29.31	9.85	162.15	29.31	12.39	213.93	0.00	2.54	51.78
30	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਕੈਪੀਟਲ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
31	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟਸ ਟ੍ਰਸਟ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
32	ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	1.51	0.14	0.00	1.51	0.00	0.00	0.00	-0.14	0.00
33	ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਿਸਟਮਸ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
34	ਪੰਜਾਬ ਬਾਇਓ ਮੈਡੀਕਲ ਇਕਜ਼ਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
35	ਪੰਜਾਬ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
36	ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਟਰੋ ਆਪਟਿਕਸ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
37	ਪੰਜਾਬ ਫੁੱਟਵਿਅਰਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
38	ਪੰਜਾਬ ਪਾਵਰ ਪੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.65	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.65	0.00
39	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੈਂਡਲੂਮ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	3.63	0.004	0.00	3.63	0.00	0.00	0.00	-0.004	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਰਾਜ ਦੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਅਨੁਸਾਰ			ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਵਿੱਤੀ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ			ਅੰਤਰ		
		ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਬਕਾਇਆ ਕਰਜ਼ੇ	ਵਚਨਬੱਧ ਗਰੰਟੀ
1	2	3	4	5	6	7	8	9=6-3	10=7-4	11=8-5
40	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੋਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਟਵੀਅਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	3.91	9.64	0.00	3.91	-0.63	0.00	0.00	-10.27	0.00
41	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲੈਂਦਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	3.42	0.00	0.00	3.42	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
42	ਪੰਜਾਬ ਟੈਨਰੀਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
43	ਪੰਜਾਬ ਰਿਕਾਰਡਰਸ ਲਿਮਟਡ	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
44	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਉਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	0.05	0.00	25.00	0.00	0.00	25.00	-0.05	0.00	0.00
45	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	0.005	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.005	0.00	0.00
46	ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	0.005	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.005	0.00	0.00
47	ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	0.005	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-0.005	0.00	0.00
	ਕੁੱਲ ਜੋੜ	1,059.215	24,251.154	2,023.31	831.44	25,661.87	2,178.70	-227.775	1,410.716	155.39

ਅਨੁਲੱਗ-6

(ਪੈਰਾ ਨੰ 3.8.1 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ), ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬਕਾਏ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤੇ ਨਿਵੇਸ਼ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਸਾਲ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਿਆ ਹੈ	ਅਵਧੀ ਜਿਸ ਲਈ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਹਨ	ਨਵੀਨਤਮ ਅੰਤਿਮ ਲੇਖਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸਾਲ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਨਿਵੇਸ਼ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖੇ ਬਕਾਇਆ ਸਨ		
					ਕਰਜ਼ੇ	ਅਨੁਦਾਨ/ ਉਤਪਦਾਨ	ਕੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8
ੳ. ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ							
1	ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	300.00	-	150.14	150.14
2	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	5.00	-	30.09	30.09
3	ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	50.01	-	9.48	9.48
4	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.01	-	25.00	25.00
5	ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.01	-	25.00	25.00
ਜੋੜ ੳ				355.03		239.71	239.71
ਅ. ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ							
1	ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2016-17	2017-18 ਤੋਂ 2018-19	331.44	-	109.62	109.62
2	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2017-18	2018-19	40.39	-	5.00	5.00
ਜੋੜ ਅ				371.83		114.62	114.62
ਕੁੱਲ ਜੋੜ (ੳ + ਅ)				726.86		354.33	354.33

ਅਨੁਲੱਗ-7

(ਪੈਰਾ ਨੰ 3.11 ਅਤੇ 3.12 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਉਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਨਵੀਨਤਮ ਸਾਲ ਦੇ ਲੇਖਿਆਂ ਦੇ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਤੀ ਸਿੱਟੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+) / ਹਾਨੀ (-)	ਟਰਨਓਵਰ	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ¹	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ੳ	ਸਮਾਜਿਕ ਖੇਤਰ									
I	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ									
1	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਫੂਡਗ੍ਰੋਨਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	5.00	-700.20	5,584.63	-125.64	4,956.67	105.92	-695.20
2	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	49.21	9.01	11.68	4.06	63.84	5.07	58.22
3	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਜੂਸਿਸ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	50.00	-69.21	7.27	-1.49	10.79	-1.69	-19.21
4	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਣ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	0.25	54.88	42.86	0.49	59.32	0.65	59.32
5	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੀਨਜ਼ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2016-17	2018-19	1.05	-3,497.86	15,414.62	-451.75	3,402.37	-451.75	-3,496.81
6	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2016-17	2019-20	5.62	13.44	23.37	0.74	19.06	1.66	19.06
7	ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2019-20	50.01	257.25	169.72	13.34	309.82	20.50	307.26
8	ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	300.00	-181.57	0.00	-24.43	347.90	-24.43	118.43
9	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੀ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	5.00	-6.85	1.72	-0.80	-1.85	-0.80	-1.85

¹ ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ ਲਈ ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ਦੀ ਗਣਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ।

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+) / ਹਾਨੀ (-)	ਟਰਨਓਵਰ	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ¹	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
10	ਗੁਲਮੋਹਰ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਹੋਲੀਡੇ ਹੋਮ) ਲਿਮਟਡ	2017-18	2019-20	0.02	-5.00	0.03	-0.28	-3.94	-0.26	-4.98
11	ਪੰਜਾਬ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	19.23	23.49	5.72	0.19	42.72	0.22	42.72
12	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਸਕਿਊਰਟੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.05	0.00	ਅ	ਅ	0.05	ਅ	0.05
13	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੱਸ ਸਟੈਂਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਡ	2014-15	2019-20	56.15	13.42	435.76	3.98	72.83	7.75	69.57
14	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2016-17	2019-20	3.73	-1,893.11	12,253.22	-360.32	-1,889.38	-360.32	-1,889.38
15	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕੰਨਟੇਨਰ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	25.00	157.92	23.20	10.62	182.92	17.39	182.92
16	ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2015-16	2019-20	6.66	13.56	0.02	0.66	21.60	0.96	21.60
17	ਪੰਜਾਬ ਮਿਊਨੀਸਿਪਲ ਇੰਫ੍ਰਾਸਟਰਕਚਰ ਵਿਕਾਸ ਕੰਪਨੀ	2016-17	2018-19	0.05	ਅ	ਅ	ਅ	197.80	ਅ	0.05
18	ਮੋਹਾਲੀ ਬਾਇਓਤਕਨਾਲੋਜੀ ਪਾਰਕ	2017-18	2018-19	0.00	ਅ	ਅ	ਅ	0.00	ਅ	0.00
	ਜੋੜ ਓ -I			577.03	-5,810.83	33,973.82	-930.63	7,792.52	-679.13	-5,228.23
II	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ									
19	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2017-18	2019-20	8.00	-871.00	6,361.15	240.51	4,678.04	240.82	-836.52
20	ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੈਂਡੋ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2018-19	2019-20	112.49	-14.96	6.87	-3.37	117.21	-2.20	97.53
21	ਪੇਪਰੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2016-17	2019-20	331.44	-390.58	472.25	-2.25	50.38	6.47	-59.14
	ਜੋੜ ਓ -II			451.93	-1,276.54	6,840.27	234.89	4,845.63	245.09	-798.13

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+) / ਹਾਨੀ (-)	ਟਰਨਓਵਰ	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ¹	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
III ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
22	ਪੰਜਾਬ ਭੌ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਕੱਲਰ ਸੁਧਾਰ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	1994-95	2000-01	1.45	0.65	9.85	1.07	---	---	---
23	ਪੰਜਾਬ ਮਾਈਕਰੋ ਨਿਊਟਰੀਐਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	1991-92	1994-95	0.25	-0.61	0.05	-0.12	---	---	---
24	ਪੰਜਾਬ ਪੋਲਟਰੀ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2015-16	2018-19	3.09	-9.44	0.00	-0.03	---	---	---
25	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਹੋਟਲ ਲਿਮਟਡ	2015-16	2018-19	0.02	40.92	0.00	-0.01	---	---	---
26	ਨੀਮ ਚਮੇਲੀ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2019-20	0.02	0.11	0.00	0.01	---	---	---
ਅ ਪ੍ਰਤੀਯੋਗੀ ਪਰਿਆਵਣ ਖੇਤਰ										
I ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
27	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2019-20	78.21	-698.43	20.88	2.55	-420.63	23.84	-620.22
28	ਪੰਜਾਬ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨਸ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	12.05	-23.47	44.55	-2.70	-2.46	-2.70	-2.46
ਜੋੜ ਅ -I				90.26	-721.90	65.43	-0.15	-423.09	21.14	-622.68
II ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ										
29	ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ	2017-18	2019-20	40.39	-258.92	3.97	6.71	-183.76	7.41	-218.53
ਜੋੜ ਅ -II				40.39	-258.92	3.97	6.71	-183.76	7.41	-218.53
III ਗੈਰ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ										
30	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਕੈਪੀਟਲ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.05	-0.20	0.00	-0.01	---	---	---
31	ਪੰਜਾਬ ਵੈੱਚਰ ਇਨਵੈਸਟਮੈਂਟ ਟ੍ਰਸਟ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	0.05	0.03	0.00	0.00	---	---	---
32	ਪੰਜਾਬ ਫਿਲਮ ਅਤੇ ਨਿਊਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2008-09	2019-20	1.51	-1.93	0.00	-0.01	---	---	---

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+) / ਹਾਨੀ (-)	ਟਰਨਓਵਰ	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ¹	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
33	ਇਲੈਕਟ੍ਰਾਨਿਕ ਸਿਸਟਮਸ ਪੰਜਾਬ ਲਿਮਟਡ	2013-14	2014-15	3.00	-461.82	0.00	-67.86	---	---	---
34	ਪੰਜਾਬ ਬਾਇਓ ਮੈਡੀਕਲ ਇਕਯੂਪਮੈਂਟਸ ਲਿਮਟਡ	1996-97	2001-02	0.43	-1.12	0.00	-0.03	---	---	---
35	ਪੰਜਾਬ ਡਿਜੀਟਲ ਇੰਡਸਟ੍ਰੀਅਲ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	2006-07	2007-08	0.25	-0.78	0.00	-0.71	---	---	---
36	ਪੰਜਾਬ ਇਲੈਕਟਰੋ ਆਪਟਿਕਸ ਸਿਸਟਮਸ ਲਿਮਟਡ	1996-97	1997-98	0.12	-1.28	0.00	-0.01	---	---	---
37	ਪੰਜਾਬ ਫੁੱਟਵਿਅਰਸ ਲਿਮਟਡ	1999-2000	2019-20	0.15	-1.04	0.00	-0.01	---	---	---
38	ਪੰਜਾਬ ਪਾਵਰ ਪੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	1997-98	1999-2000	1.55	-5.53	0.00	-1.12	---	---	---
39	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੋਂਡਲੂਮ ਅਤੇ ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2016-17	2017-18	3.63	-9.58	0.00	-0.11	---	---	---
40	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਹੋਂਜ਼ਰੀ ਅਤੇ ਨਿਟਵੀਅਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2005-06	2006-07	3.91	-16.84	0.00	-0.06	---	---	---
41	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਲੈਦਰ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2009-10	2019-20	3.42	-8.44	0.00	-0.11	---	---	---
42	ਪੰਜਾਬ ਟੈਨਰੀਸ ਲਿਮਟਡ	1996-97	2017-18	0.52	-7.02	0.00	-1.03	---	---	---
43	ਪੰਜਾਬ ਰਿਕਾਰਡਰਸ ਲਿਮਟਡ	2018-19	2019-20	0.71	-7.52	0.00	0.00	---	---	---
ੲ	ਹੋਰ									
I	ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ									
44	ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.05	ਅ	ਅ	ਅ	0.05	ਅ	0.05

ਲੜੀ ਨੰ.	ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਪੀ ਐਸ ਯੂ ਦਾ ਨਾਮ	ਲੇਖਿਆਂ ਦੀ ਅਵਧੀ	ਸਾਲ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਲੇਖਿਆ ਨੂੰ ਅੰਤਮ ਰੂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਪੂੰਜੀ	ਸੰਚਿਤ ਲਾਭ (+) / ਹਾਨੀ (-)	ਟਰਨਓਵਰ	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਲਗਾਈ ਗਈ ਪੂੰਜੀ ¹	ਵਿਆਜ, ਕਰ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂਸ਼ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/ਹਾਨੀ	ਨਿਰੋਲ ਮੁੱਲ
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
45	ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.01	0.15	0.00	0.15	0.16	0.20	0.16
46	ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.01	ਸ	ਸ	ਸ	0.01	ਸ	0.01
47	ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ	2017-18	2018-19	0.01	1.54	0.00	1.31	1.55	1.81	1.55
	ਜੋੜ ਏ -I			0.08	1.69	0.00	1.46	1.77	2.01	1.77
	ਸਰਕਾਰੀ ਕੰਪਨੀਆਂ ਅਤੇ ਅਧਿਨਿਯਮਿਕ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਕੁੱਲ ਜੋੜ (ਓ-I + ਓ -II + ਅ-I + ਅ -II + ਏ-I)			1,159.69	(-)8,066.50	40,883.49	(-)687.72	12,033.07	(-)403.48	(-)6,865.80

ਟਿੱਪਣੀ :

1. ਅ 'ਨਾ ਲਾਭ ਨਾ ਹਾਨੀ' ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਚਾਰ ਕੰਪਨੀਆਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ। (ਲੜੀ ਨੰ. ਓ-12, ਓ -17, ਓ -18 ਅਤੇ ਏ -44)।
2. 'ਸ' ਇੱਕ ਕੰਪਨੀ (ਲੜੀ ਨੰ : ਏ-46) ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਹੈ।

ਅਨੁਲੱਗ-8

(ਪੈਰਾ ਨੰ 3.15 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਰਾਜ ਪੀ ਐਸ ਯੂਜ਼ (ਊਰਜਾ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ) ਵਿੱਚ 2010-11 ਤੋਂ 2018-19 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਲਗਾਏ ਗਏ ਫੰਡਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਲੜੀ ਨੰ.	1		2		3		4		5		6		7		8	
	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ
ਸਾਲ	ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (11 ਫਰਵਰੀ 1966)		ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਜੂਸਿਸ ਲਿਮਟਡ (01 ਫਰਵਰੀ 2006)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਣ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (23 ਮਈ 1983)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਗ੍ਰੇਨਸ ਪ੍ਰੋਕਿਊਰਮੈਂਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (10 ਮਾਰਚ 2003)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬੀਜ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (27 ਮਾਰਚ 1976)		ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (17 ਮਾਰਚ 1962)		ਪੰਜਾਬ ਜਲ ਸਰੋਤ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (26 ਦਸੰਬਰ 1970)		ਗੁਲਮੋਹਰ ਟੂਰਿਸਟ ਕੰਪਲੈਕਸ (ਹੋਲੀਡੇ ਹੋਮ) ਲਿਮਟਡ (09 ਜੁਲਾਈ 2003)	
2010-11 ਤੱਕ	45.46	0.00	50.00	0.00	0.25	0.00	1.05	0.00	4.51	0.00	49.86	0.00	296.16	0.00	0.02	0.00
2011-12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2012-13	0.00	0.00	0.00	30.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	11.00	0.00	0.00	0.00
2013-14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	16.93	0.00	0.00	0.00
2014-15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	41.65	0.00	0.00	0.00
2015-16	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	26.82	0.00	0.00	0.00
2016-17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.41	0.00	0.00	0.00
2017-18	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2018-19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-97.97	0.00	0.00	0.00
ਜੋੜ	45.46	0.00	50.00	30.00	0.25	0.00	1.05	0.00	4.51	0.00	49.86	0.00	300.00	0.00	0.02	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	9		10		11		12		13		14		15		16	
ਸਾਲ	ਪੰਜਾਬ ਇਨਫਰਮੇਸ਼ਨ ਅਤੇ ਕਮਿਊਨੀਕੇਸ਼ਨ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (27 ਮਾਰਚ 1976)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਸ ਸਟੈਂਡ ਮੈਨੇਜਮੈਂਟ ਕੰਪਨੀ ਲਿਮਟਡ (07 ਮਾਰਚ 1995)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਸਿਵਲ ਸਪਲਾਈਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (14 ਫਰਵਰੀ 1974)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਕਨਟੇਨਰ ਅਤੇ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (26 ਅਪ੍ਰੈਲ 1995)		ਪੰਜਾਬ ਸੈਰ ਸਪਾਟਾ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (26 ਮਾਰਚ 1979)		ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵੇਅਰਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (01 ਨਵੰਬਰ 1967)		ਪੰਜਾਬ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਭੇਂ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (18 ਜਨਵਰੀ 1971)		ਪੈਪਸੂ ਰੋਡ ਟ੍ਰਾਂਸਪੋਰਟ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (07 ਜਨਵਰੀ 1956)	
	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ
2010-11 ਤੱਕ	19.23	0.00	56.15	0.00	3.73	0.00	25.00	0.00	6.66	0.00	4.00	0.00	33.32	0.00	86.82	0.00
2011-12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	1.67	0.00	195.26	0.00
2012-13	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	4.91	0.00	0.00	0.00
2013-14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.42	0.00	0.00	0.00
2014-15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.42	0.00	25.00	0.00
2015-16	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.42	0.00	0.00	0.00
2016-17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	5.42	0.00	0.00	0.00
2017-18	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2018-19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
ਜੋੜ	19.23	0.00	56.15	0.00	3.73	0.00	25.00	0.00	6.66	0.00	4.00	0.00	61.58	0.00	307.08	0.00

ਲੜੀ ਨੰ.	17		18		19		20		21		22		ਜੋੜ		ਕੁੱਲ ਜੋੜ
ਸਾਲ	ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਉਦਯੋਗਿਕ ਵਿਕਾਸ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (31 ਜਨਵਰੀ 1966)		ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਤੀ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ (01 ਫਰਵਰੀ 1953)		ਪੰਜਾਬ ਪੁਲਿਸ ਹਾਊਸਿੰਗ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (30 ਮਾਰਚ 1989)		ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ (13 ਦਸੰਬਰ 2016)		ਜਲੰਧਰ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ (8 ਦਸੰਬਰ 2016)		ਲੁਧਿਆਣਾ ਸਮਾਰਟ ਸਿਟੀ ਲਿਮਟਡ (28 ਅਪ੍ਰੈਲ 2016)		ਜੋੜ		
	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	ਇਕਵਟੀ	ਆਈ ਐਫ ਐਲ	
2010-11 ਤੱਕ	78.21	0.00	29.31	0.00	0.05	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	789.79	0.00	789.79
2011-12	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	196.93	0.00	196.93
2012-13	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	15.91	30.00	45.91
2013-14	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	22.35	0.00	22.35
2014-15	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	72.07	0.00	72.07
2015-16	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	32.24	0.00	32.24
2016-17	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.005	0.00	0.005	0.00	0.005	0.00	10.85	0.00	10.85
2017-18	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00
2018-19	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	0.00	-97.97	0.00	-97.97
ਜੋੜ	78.21	0.00	29.31	0.00	0.05	0.00	0.005	0.00	0.005	0.00	0.005	0.00	1,042.15	30.00	1,072.15

ਅਨੁਲੱਗ -9

(ਪੈਰਾ ਨੰ 4.1.8 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਅਲਾਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪਲਾਟਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਵੇਰਵੇ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪਲਾਟ ਨੰ ਅਤੇ ਆਈ ਐਫ ਪੀ (ਖੇਤਰਫਲ ਅਤੇ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ)	ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼	ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
1.	ਬੀ-78 (₹ 0.05 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 14,550 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਫੇਜ਼ VII, ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ	ਜਨਵਰੀ 1976 ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2001 (ਬਹੁ-ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰੇਨਿੰਗ ਕੇਂਦਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਦਫਤਰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਲਈ)	23.97 ¹	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਪੰਜਾਬ ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਉਦਯੋਗ ਬੋਰਡ/ਖਾਦੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਾਮ ਉਦਯੋਗ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਬਣਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਪਿਛਲੇ 43 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਮਈ 2019), ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਕਰ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 24.01 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੀ ਪਲਾਟ ਦੇ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।
2.	ਏ-3,5 ਅਤੇ 5 ਏ (₹ 7.26 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 96,800 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਆਈ ਐਫ ਪੀ, ਬਠਿੰਡਾ ਵਿਖੇ)	ਜਨਵਰੀ 2008 (ਪਾਣੀ ਦੇ ਕੰਮ ਦੇ ਵਾਧੇ ਲਈ)	18.88 ²	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮਿਉਨਿਸਿਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ, ਬਠਿੰਡਾ ਅਲਾਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜਨਵਰੀ 2013 ਤੱਕ ਵਧਾਏ ਗਏ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਕਰਨਾ ਸੀ ਪਰ ਸਾਰੇ ਪਲਾਟ 11 ਸਾਲ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਖਾਲੀ ਪਏ ਸਨ। ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਜੂਨ 2019), ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਨਾ ਚਲਾਉਣ ਬਾਰੇ ਪੁਛਿਆ (ਜੂਨ 2019)। ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਉਡੀਕ ਸੀ (ਜੁਲਾਈ 2019)
3.	426 (₹ 2.92 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 5,755 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ (ਵਿਸਥਾਰ) ਵਿਖੇ	ਨਵੰਬਰ 2011 (ਚਮੜੇ ਦੇ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ)	1.69 ³	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੈਸਰਜ਼ ਹੋਲੀ ਸਿਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ₹ 0.25 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾਈ ਸੀ ਅਤੇ ₹ 0.75 ਕਰੋੜ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਕੁਝ ਵੀ ਜਮਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਬਣਦਾ ਸੀ। ਅਲਾਟੀ ਨੇ, 6 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਪਿੱਛੋਂ, ₹ 0.85 ਕਰੋੜ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਭੁਗਤਾਨ ਲਈ ਵਿਆਜ ਸਮੇਤ ਅਦਾ ਕੀਤੇ (ਦਸੰਬਰ 2017) ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਮੈਸਰਜ਼ ਹੋਲੀ ਸਿਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਬਦਲ ਕੇ ਮੈਸਰਜ਼ ਰਵੀ ਇੰਜੀਨੀਅਰਿੰਗ (ਇਕਾਈ-II) ਕਰਨ ਲਈ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮੈਸਰਜ਼ ਹੋਲੀ ਸਿਟੀ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੀ ਪਾਰਟਨਰਸ਼ਿਪ ਡੀਡ ਰਜਿਸਟਰਡ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ ਬਦਲਣ ਦੀ ਮੰਜੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ (ਫਰਵਰੀ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰੈਲ 2018)। ਅਲਾਟੀ ਨੇ ₹2.11 ਕਰੋੜ ਕੰਪਨੀ ਕੋਲ ਜਮਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ (ਫਰਵਰੀ, ਅਗਸਤ ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2018) ਅਤੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ

¹ ₹ 24.01 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.04 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨੇ ਦਾ ਪੈਸਾ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

² ₹ 26.14 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 7.26 ਕਰੋੜ।

³ ₹ 4.32 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 2.63 ਕਰੋੜ, ₹ 2.92 ਕਰੋੜ ਕੁੱਲ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਵਿੱਚੋਂ 0.29 ਕਰੋੜ ਦੇ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ।

				ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2018)। ਇਮਾਰਤ ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਸੀ ਅਤੇ ਸੱਤ ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਕੋਈ ਵਪਾਰਕ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ (ਦਸੰਬਰ 2011 ਤੋਂ ਦਸੰਬਰ 2018)। ₹4.32 ⁴ ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ ਦੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਕੇ/ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਤਰਫਦਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।
4.	ਬੀ-1 (₹ 0.30 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 10,068 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ	ਅਗਸਤ 1995 (ਗੈਲਵਿਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਪਾਈਪ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ)	3.76 ⁵	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਸ਼੍ਰੀ ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ “ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕੋਟਾ” ਤਹਿਤ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਇਹ ਪਲਾਟ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਮੋਤ (ਨਵੰਬਰ 1999) ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2009) ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 14 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਪਲਾਟ ਸਤੰਬਰ 2009 ਅਤੇ ਫਰਵਰੀ 2010 ਦੌਰਾਨ ਦੋ ਵਾਰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਵੇਂ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਵੀ ਦਸੰਬਰ 2018 ਤੱਕ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਜੁਲਾਈ 2019), ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਲਾਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਅਗਸਤ 2019) ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਪਲਾਟ ਦੀ ਪਿਛਲੇ 24 ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ (ਸਤੰਬਰ 1995 ਤੋਂ ਜੁਲਾਈ 2019 ਤੱਕ) ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।
5.	ਸੀ-8 (₹ 0.08 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 2,600 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ	ਜਨਵਰੀ 1999 (ਗੈਲਵਿਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਪਾਈਪ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ)	0.97 ⁶	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੈਸਰਜ਼ ਵਿਸਕੋ ਮੈਟਲਜ਼ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 13 ਸਾਲ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ (ਅਕਤੂਬਰ 2011), ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਇਮਾਰਤ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਕ ਉਤਪਾਦਨ ਦਸੰਬਰ 2002 ਤੱਕ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਐਪਰ, ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ (28 ਨਵੰਬਰ 2011) ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ (ਦਸੰਬਰ 2013) ਅਤੇ ਪਾਈਪਾਂ ਦੀ ਗੈਲਵਿਨਾਈਜ਼ਿੰਗ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸੀਮੇਂਟ ਟਾਈਲਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਦਾ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਵੀ ਨੱਥੀ ਕੀਤਾ। ਐਪਰ, ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਦਸੰਬਰ 2018) ਦੱਸਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉੱਥੇ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਹੀ ਸੀ। ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਇੱਕ ਨਵੇਂ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਜਨਵਰੀ 2019)।
6.	ਏ-09 (₹ 0.25 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 7,727.77 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ	ਅਕਤੂਬਰ 2003 ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2004 (ਐਮ ਐਸ ਚੈਨਲ ਰਾਉਂਡਜ਼, ਸੀ ਟੀ ਡੀ ਬਾਰਜ਼ ਦੇ ਉਤਪਾਦਾਂ ਲਈ)	2.87 ⁷	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੈਸਰਜ਼ : ਕਰਮ ਸਟੀਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਜੁਲਾਈ 2007 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਰੱਦ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਲੋਹੇ ਅਤੇ ਸਟੀਲ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ ਤਬਦੀਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ (ਜੁਲਾਈ 2007)। ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਦਸੰਬਰ 2018) ਅਨੁਸਾਰ ਨਵੇਂ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਵੀ ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਦੀ ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੈ। ₹ 3.09 ਕਰੋੜ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਖਾਲੀ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਦ ਵੀ ਰੱਦ ਨਾ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਨਾ ਲੈਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਤਰਫਦਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ।

⁴ 5,755 ਵਰਗ ਗਜ਼ × ₹ 7,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ਤੇ

⁵ ₹ 4.03 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.27 ਕਰੋੜ, ₹ 0.03 ਕਰੋੜ ਦੀ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ-ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

⁶ ₹ 1.04 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.07 ਕਰੋੜ, ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

⁷ ₹ 3.09 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.22 ਕਰੋੜ, ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

7.	ਏ-7 ਅਤੇ ਬੀ-11 (₹ 1.96 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦੇ 7,215.25 ਵਰਗ ਗਜ਼ ਅਤੇ 3,816.20 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਮੰਡੀ ਗੋਬਿੰਦਗੜ੍ਹ ਵਿਖੇ	ਫਰਵਰੀ 2005 ਅਤੇ ਦਸੰਬਰ 2011 (ਸਟੀਲ ਪਿਘਲਾਉਣ ਅਤੇ ਰੀ-ਰੋਲਿੰਗ ਇਕਾਈ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਲਈ ਅਤੇ ਸਕਰੈਪ ਦੀ ਵੇਅਰਹਾਉਸਿੰਗ)	2.65 ⁸	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੈਸਰਜ਼ ਅਰਮਾਨ ਸਟੀਲਜ਼ ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਪਲਾਟਾਂ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਜੁਲਾਈ 2005 ਵਿੱਚ ਲਿਆ। ਸਰਵੇਖਣ ਰਿਪੋਰਟਾਂ (ਦਸੰਬਰ 2018) ਅਨੁਸਾਰ, ਸਿਰਫ ਚਾਰ ਦੀਵਾਰੀ ਹੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ। ਪਰ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ/ਵਾਪਸ ਲੈਣ ਲਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਸ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵੱਜੋਂ ₹ 4.41 ਕਰੋੜ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਕੀਮਤ ਦੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਹੈ।
8.	ਡੀ -231 (₹ 0.27 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 2590 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਫੇਜ਼ VIII B ਮੋਹਾਲੀ ਵਿਖੇ	ਜੁਲਾਈ 2001 ਅਤੇ ਜੁਲਾਈ 2002 (ਮਿਨਰਲ ਵਾਟਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਲਈ)	3.95 ⁹	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਸ਼੍ਰੀ ਰਵੀ ਕਰਨ ਸਿੰਘ ਕਾਹਲੌਂ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ 57 ਮਹੀਨੇ ਬੀਤ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਅਪ੍ਰੈਲ 2006) ਸੀ ਪਰ ਪਲਾਟ ਉਤੇ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ, ਐਪਰ, 72 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ, ਸਤੰਬਰ 2019 ਤੱਕ ਪਲਾਟ ਤੇ ਉਸਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2020 ਤਕ ਉਤਪਾਦਨ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨ ਦੇ ਅੰਤਿਮ ਮੌਕੇ ਲਈ ਇੱਕ ਨੋਟਿਸ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ (ਜੂਨ 2019)।
9.	ਡੀ-197 (₹ 0.09 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 2,462.98 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਫੇਜ਼ VI, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ	ਮਈ 1994	2.38 ¹⁰	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਸ਼੍ਰੀ ਦਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਪਲਾਟ 31 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਸੀ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੇ (ਮਾਰਚ 2019), ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਪਲਾਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ (ਜੁਲਾਈ 2019) ਸੀ। ਬਿਨਾਂ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਰਿਪੋਰਟ ਤੋਂ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟੀ ਦੀ ਤਰਫਦਾਰੀ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਉਦਯੋਗਿਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਹੋਈ।
10.	7-10 (₹ 0.08 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 16,000 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਗੋਇੰਦਵਾਲ ਵਿਖੇ	ਅਗਸਤ 1988 (ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬਲਾਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ)	3.13 ¹¹	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਇੰਡਸਟਰੀਜ਼ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਏ ਆਈ ਸੀ) ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਚਾਰ ਪਲਾਟ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬਲਾਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਅਤੇ 169.50 ਏਕੜ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਟੁਕੜਾ ਪੀ ਏ ਆਈ ਸੀ ਦੀ ਸਹਿਯੋਗੀ ਯਾਨਿਕ ਪੰਜਾਬ ਐਗਰੋ ਨਿਊਜ਼ ਪ੍ਰਿੰਟ ਲਿਮਟਡ (ਪੀ ਏ ਐਨ ਐਲ) ਦੇ ਮੁੱਖ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਕੰਪੋਜ਼ਿਟ ਬਗਾਸੇ ਬੇਸਡ ਨਿਊਜ਼ ਪਰਿੰਟ ਐਡ ਰਾਇਟਿੰਗ ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਲਈ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਵਿਵਹਾਰਕ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕੰਪਨੀ ਨੇ 169.50 ਏਕੜ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਟੁਕੜਾ ਤਿਆਗ (2011-12) ਦਿੱਤਾ, ਪਰ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਬਲਾਕ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਲਈ ਲਏ ਚਾਰ ਪਲਾਟ ਨਹੀਂ ਤਿਆਗੇ ਸਨ। ਲੇਖਾ ਪੜਤਾਲ

⁸ ₹ 4.41 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 1.76 ਕਰੋੜ ₹ 0.20 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨੇ ਦੀ ਜਬਤ ਕੀਤੀ ਰਕਮ ਐਡਜਸਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

⁹ ₹ 4.27 ਕਰੋੜ (2,590 ਵਰਗ ਗਜ਼ × ₹ 16,500 ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਮੌਜੂਦਾ ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ) ਆਈ ਐਫ ਪੀ, ਮੋਹਾਲੀ ਦੀ ਘਟਾਓ: ₹ 0.32 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੂਲ ਕੀਮਤ ਅਤੇ ਵਧਾਏ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਲਈ

¹⁰ ₹ 2.46 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.08 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ

¹¹ ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਘਟਾਓ: ₹ 0.07 ਕਰੋੜ ਬਿਆਨਾ ਰਕਮ ਜਬਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਭੁਗਤਾਨ ਯੋਗ

				ਦੁਆਰਾ ਦੱਸੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ (ਜਨਵਰੀ 2019), ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਦੀ ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ (ਮਈ 2019)। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 3.20 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ ਪਲਾਟ ਪਿਛਲੇ 31 ਸਾਲਾਂ (ਸਤੰਬਰ 1988 ਤੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2019 ਤੱਕ) ਤੋਂ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ।
11.	ਬੀ -63 (ਪੀ) (₹ 0.39 ਕਰੋੜ ਮੁੱਲ ਦਾ 10,000 ਵਰਗ ਗਜ਼) ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਫੇਜ਼-VIII, ਲੁਧਿਆਣਾ ਵਿਖੇ	ਮਈ 1995 (ਸੂਤੀ ਕਪੜੇ ਅਤੇ ਹੋਜ਼ਰੀ ਨਿਟਵਿਅਰ ਦੇ ਉਤਪਾਦਨ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਲਈ)	5.71 (ਵਿਆਜ)	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ : ਮੈਸਰਜ਼ ਜੀ ਐਂਡ ਏ ਗਾਰਮੈਂਟਸ ਕੋਰਟ ਨੇ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ (ਸਤੰਬਰ 1999) ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ (ਜਨਵਰੀ 2010)। ਪਰ ਕੰਪਨੀ ਅਤੇ ਵਕੀਲ ਉਸ ਸਮੇਂ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਕੰਪਨੀ ਦੁਆਰਾ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚੋਂ ਫਾਈਲ ਲੱਭ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਕੰਪਨੀ ਨੇ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ (ਜੂਨ 2018) ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਅੱਗੋਂ, ਅਲਾਟੀ ਨੇ ਅਗਸਤ 2012 ਤੋਂ ਪਲਾਟ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਦਿੱਤਾ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਆਈ ਐਫ ਪੀ ਦਾ ਤਿਮਾਹੀ ਸਰਵੇਖਣ ਕਰਵਾਉਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਕੰਪਨੀ ਨੂੰ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ (ਦਸੰਬਰ 2017) ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਾ। ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ₹ 5.71 ¹² ਕਰੋੜ ਦੇ ਵਿਆਜ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜੋ ਕੰਪਨੀ ਪਲਾਟ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਲਾਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਗਸਤ 2011 ਵਿੱਚ ਅਲਾਟ ਕਰਕੇ ਕਮਾ ਸਕਦੀ ਸੀ (18 ਮਹੀਨਿਆਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਲਾਟ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਲੈ ਕੇ)
			ਕੁੱਲ	69.96

¹² ਅਗਸਤ 2011 ਤੋਂ ਜੂਨ 2018 (83 ਮਹੀਨੇ) ਲਈ ₹ 7.50 ਕਰੋੜ ਉਤੇ 11 ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤ ਸਧਾਰਨ ਵਿਆਜ ਦੀ ਦਰ ਤੇ ਗਨਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਹੜੀ ਕਿ ਪਲਾਟ ਦੇ ਅਲਾਟੀਆਂ ਤੋਂ ਐਲ ਓ ਆਈ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਸੂਲੀ ਜਾਂਦੀ ਸੀ।

ਅਨੁਲੱਗ-10
(ਪੈਰਾ ਨੰ 4.1.8 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸਰਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਗਏ ਖਾਲੀ/ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ/ਉਸਾਰੇ ਗਏ ਪਰੰਤੂ ਉਤਪਾਦਨ ਅਧੀਨ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਉਦਯੋਗਿਕ ਪਲਾਟਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ

ਲੜੀ ਨੰ.	ਪਲਾਟ ਨੰ.	ਅਲਾਟਮੈਂਟ/ ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਮਿਤੀ	ਖੇਤਰ (ਵਰਗ ਗਜ਼)	ਅਲਾਟੀ ਦਾ ਨਾਂ	ਅਲਾਟਮੈਂਟ / ਟ੍ਰਾਂਸਫਰ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਪਲਾਟ ਦੀ ਕੁੱਲ ਕੀਮਤ (₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ) (ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ₹ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼)	ਪਲਾਟ ਦੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕੀਮਤ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ) (ਰਾਖਵੀਂ ਕੀਮਤ ₹ ਪ੍ਰਤੀ ਵਰਗ ਗਜ਼)	ਆਮਦਨ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ (₹ ਕਰੋੜ ਵਿੱਚ)	ਪਲਾਟ ਦੀ ਸਥਿਤੀ
ਜਲੰਧਰ ਐਕਸਪੋਜ਼ਿਸ਼ਨ								
1.	ਏ-21	23.02.2006	10,078	ਐਚ.ਆਰ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ	2.02 (2,000)	8.06 (8,000)	6.04	ਖਾਲੀ, ਲੇਬਰ ਕਮਰੇ, ਸਿਰਫ ਵਾਹਨ ਪਾਰਕਿੰਗ, ਪਿਛਲੇ 160 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ।
2.	ਏ-22	12.08.2005	8,380	ਐਚ.ਆਰ. ਇੰਟਰਨੈਸ਼ਨਲ	1.68 (2,000)	6.70 (8,000)	5.02	ਬਿਲਡਿੰਗ ਉਸਾਰੀ ਗਈ ਪਰ ਪਿਛਲੇ 166 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ।
3.	ਬੀ-25	03.12.2013	5,000	ਉਏ ਕੇ ਫੋਰਜਿੰਗਸ ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ	1.75 (3,500)	4.00 (8,000)	2.25	ਖਾਲੀ, ਪਿਛਲੇ 66 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਸਾਰੀ ਨਹੀਂ।
4.	ਡੀ-69	06.06.1995	2,026	ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ	0.05 (250)	1.62 (8,000)	1.57	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 288 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ।
5.	ਡੀ -70	06.04.2011	1,601	ਸ਼੍ਰੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ	0.56 (3,500)	1.28 (8,000)	0.72	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 110 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ।
ਲੁਧਿਆਣਾ ਫੇਜ਼ - VIII								
6.	ਸੀ-235 ਸੀ	12.03.2014	952	ਸ਼੍ਰੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਘਈ	0.71 (7,500)	0.95 (10,000)	0.24	ਪਿਛਲੇ 63 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ।
7.	ਬੀ-68 (ਪੀ)	26.08.1998	12,733	ਮੈਸਰਜ਼ ਸੰਧੂ ਸਿੰਘ ਹਮਦਰਦ ਟ੍ਰਸਟ, ਜਲੰਧਰ	0.84 (660)	12.73 (10,000)	11.89	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ, ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ ਸ਼ੈਡ, ਪਿਛਲੇ 250 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਬੰਦ।
8.	ਸੀ-216 (ਪੀ)	10.01.2005	5,210	ਸ਼੍ਰੀ ਚਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਬਲਜੀਤ ਸਿੰਘ	1.15 (2,200)	5.21 (10,000)	4.06	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ, ਪਿਛਲੇ 173 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ।

9.	ਬੀ-65 ਜੀ	10.09.2014	588	ਮੈਸਰਜ਼ ਦਵਿੰਦਰ ਸੰਧੂ ਇਮਪੈਕਸ ਲਿਮਟਡ	0.44 (7,500)	0.59 (10,000)	0.15	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ, ਪਿਛਲੇ 57 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ।
10.	ਸੀ-225	28.12.1996	4,803	ਮੈਸਰਜ਼ ਸੰਜੀਵ ਡਾਈੰਗ ਵਰਕਸ	0.29 (600)	4.80 (10,000)	4.51	ਚਾਰ ਦਿਵਾਰੀ, ਪਿਛਲੇ 270 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਪਲਾਟ ਖਾਲੀ ਪਿਆ ਹੈ।
ਲੁਧਿਆਣਾ ਫੇਜ਼ - V								
11.	ਸੀ-174	23.04.2012	7,000	ਪ੍ਰੀਆ ਫਾਸਟਨਰਜ਼	5.25 (7,500)	7.00 (10,000)	1.75	ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ, ਪਿਛਲੇ 86 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ।
12.	ਸੀ-175	23.04.2012	7,000	ਪ੍ਰੀਆ ਫਾਸਟਨਰਜ਼	5.25 (7,500)	7.00 (10,000)	1.75	ਆਂਸ਼ਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਉਸਾਰਿਆ, ਪਿਛਲੇ 86 ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ।
13.	ਡੀ-120	10.05.1990	2,500	ਓਮ ਸਟੀਲਜ਼	0.09 (350)	2.50 (10,000)	2.41	ਉਸਾਰੀ ਅਧੀਨ ਅਤੇ ਪਿਛਲੇ 349 ਮਹੀਨਿਆਂ ਲਈ ਕੋਈ ਉਤਪਾਦਨ ਨਹੀਂ।
ਜੋੜ					20.08	62.44	42.36	

ਅਨੁਲੱਗ-11
(ਪੈਰਾ ਨੰ 4.1.16.1 ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਵਿੱਚ)

**ਪੰਜਾਬ ਲਘੂ ਉਦਯੋਗ ਅਤੇ ਨਿਰਯਾਤ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਲਿਮਟਡ ਦੇ 2014-18 ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ
ਅਤੇ ਕਾਰਜੀ ਸਿੱਟੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਵਿਵਰਣ**

1. ਵਿੱਤੀ ਸਥਿਤੀ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ				
ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਸ਼ੇਅਰ ਪੂੰਜੀ	50.01	50.01	50.01	50.01
ਹੋਰ ਇਕਵਟੀ (ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਮਾਈ)	187.51	232.12	251.24	264.33
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵਲੋਂ ਅਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਜ਼ਾ	2.56	2.56	2.56	2.56
ਹੋਰ ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਉਧਾਰ	386.11	375.52	388.13	254.42
ਵਪਾਰਕ ਬਕਾਏ	14.65	9.14	11.52	7.00
ਹੋਰ ਚਾਲੂ ਦੇਣਦਾਰੀਆਂ	21.45	57.17	65.35	63.58
ਘੱਟ ਮਿਆਦ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ	86.50	49.90	61.65	65.73
ਜੋੜ	748.79	776.42	830.46	707.63
ਸੰਪਤੀਆਂ				
ਅਚੱਲ ਸੰਪਤੀਆਂ	3.69	3.30	2.87	2.75
ਗੈਰ ਚਾਲੂ ਨਿਵੇਸ਼	0.01	0.01	0.01	0.01
ਲੰਬੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆ	69.67	75.10	83.40	31.81
ਇਨਵੈਂਟਰੀ : ਜਮੀਨ, ਪਲਾਟ ਅਤੇ ਸੈਂਡਜ਼	258.99	285.92	382.44	395.65
ਇਨਵੈਂਟਰੀ : ਏਮਪੋਰੀਆਂ ਉਤਪਾਦ	1.46	1.15	0.98	1.15
ਹੋਰ ਇਨਵੈਂਟਰੀ	1.38	1.09	1.27	1.86
ਅਲਾਟੀਆਂ ਪਾਸੋਂ ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ	107.77	135.49	150.09	92.66
ਵਪਾਰਕ ਪ੍ਰਾਪਤੀਯੋਗ-ਹੋਰ	9.28	9.05	11.51	8.97
ਚਾਲੂ ਨਿਵੇਸ਼-ਐਫ ਡੀ ਆਰਜ਼	141.33	110.51	28.17	33.31
ਨਕਦ ਅਤੇ ਨਕਦ ਸਮਾਨਤਾਂਵਾ	35.87	59.91	67.19	47.97
ਘੱਟ ਮਿਆਦੀ ਕਰਜ਼ੇ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ਗੀਆਂ	114.46	91.97	99.59	88.63
ਹੋਰ ਚਾਲੂ ਸੰਪਤੀਆਂ	4.88	2.92	2.94	2.86
ਜੋੜ	748.79	776.42	830.46	707.63

2. ਕਾਰਜੀ ਸਿੱਟੇ

(₹ ਕਰੋੜਾਂ ਵਿੱਚ)

ਵੇਰਵੇ	2014-15	2015-16	2016-17	2017-18
ਆਮਦਨੀ				
ਪਲਾਟਾਂ/ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	94.48	118.48	79.49	45.68
ਏਮਪੋਰੀਆਂ ਉਤਪਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	5.18	4.73	3.47	2.70
ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਆਮਦਨ	241.93	274.69	151.98	99.02
ਹੈਂਡਲਿੰਗ ਆਮਦਨੀ	4.40	6.46	5.49	5.92
ਹੋਰ ਸੰਚਾਲਨ ਆਮਦਨੀ	23.59	20.95	19.13	18.34
ਹੋਰ ਆਮਦਨੀ	15.16	26.01	16.23	12.41
ਕੁੱਲ ਆਮਦਨੀ (ਓ)	384.74	451.32	275.79	184.07
ਖਰਚੇ				
ਵਿਕਰੀ ਕੀਤੇ ਪਲਾਟ/ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਲਾਗਤ	70.38	7.69	3.03	-
ਏਮਪੋਰੀਆਂ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ	3.74	3.38	2.23	1.77
ਹੋਰ ਉਤਪਾਦਾਂ ਦੀ ਖਰੀਦ	237.25	273.16	151.74	99.71
ਇਨਵੈਂਟਰੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਵ	(-) 37.08	13.08	8.54	2.45
ਹੈਂਡਲਿੰਗ ਖਰਚੇ	1.48	1.73	1.75	1.66
ਕਰਮਚਾਰੀ ਲਾਭ ਖਰਚੇ	40.90	42.92	46.37	44.63
ਹੋਰ ਖਰਚੇ	17.21	25.81	21.03	12.93
ਸਰਕਾਰੀ ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਦਾਨ ਅਤੇ ਯੋਗਦਾਨ	5.50	5.00	6.00	-
ਵਿੱਤੀ ਲਾਗਤ	0.04	4.90	0.70	0.10
ਘਸਾਈ	0.65	0.86	0.51	0.42
ਕੁੱਲ ਖਰਚੇ (ਅ)	340.07	378.53	241.90	163.67
ਕਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਭ (ਓ)-(ਅ)	44.67	72.79	33.89	20.40
ਕਰ ਖਰਚੇ (ਨਿਰੋਲ)	15.31	25.18	11.75	7.06
ਨਿਰੋਲ ਲਾਭ/(ਹਾਨੀ)	29.36	47.61	22.14	13.34

ਸਰੋਤ : ਕੰਪਨੀ ਦੇ ਸਲਾਨਾ ਲੇਖੇ

©

ਭਾਰਤ ਦੇ ਲੇਖਾ ਨਿਰੀਖਕ ਅਤੇ ਮਹਾਂ ਲੇਖਾ ਪਰੀਖਕ
www.cag.gov.in

www.agpunjab.gov.in